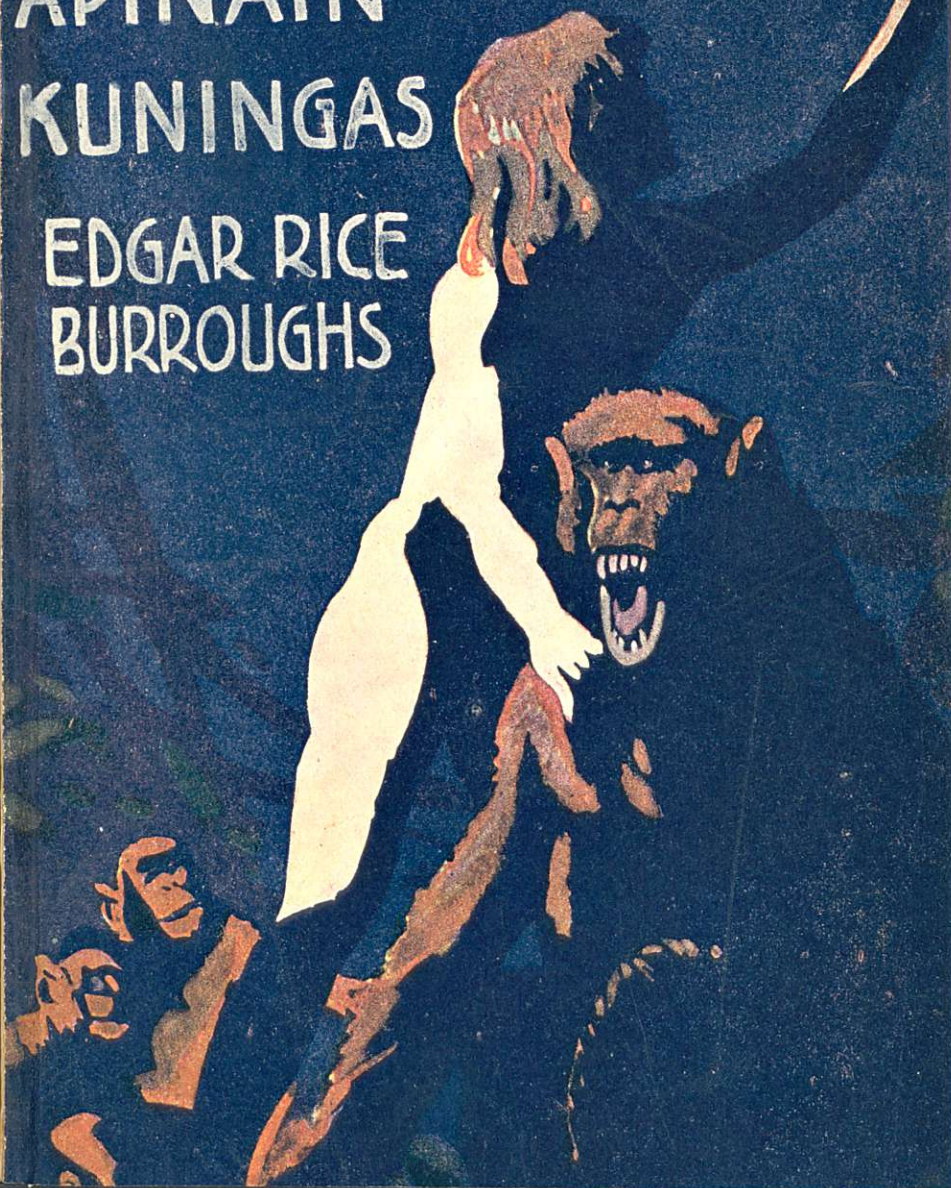
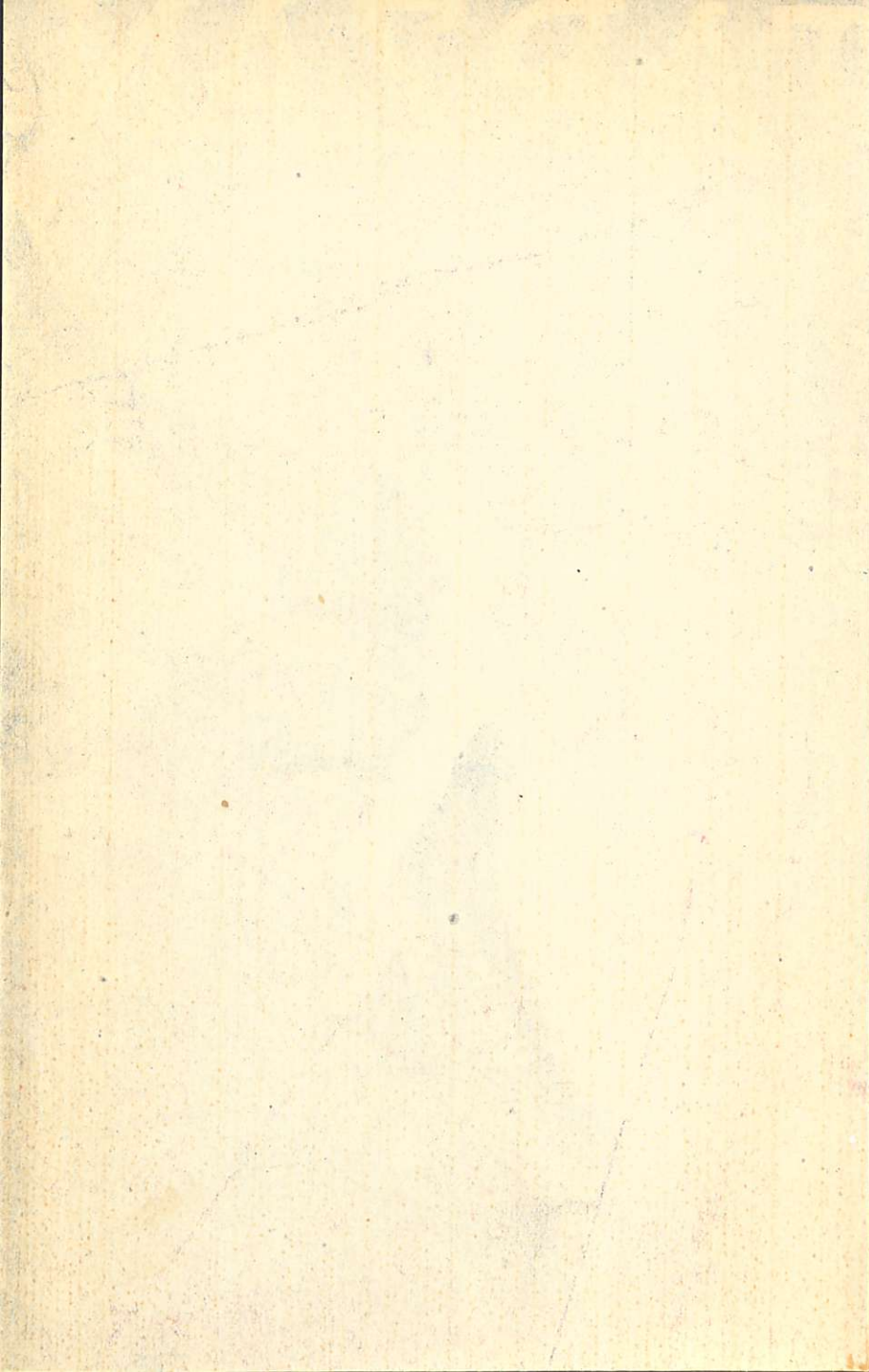

TARZAN

APINAIN
KUNINGAS

EDGAR RICE
BURROUGHS

Kuiston Kuoninkijoga 29

Edgar Rice Burroughs

o

TARZAN
APINAIN KUNINGAS

16. englantilaisesta painoksesta suomentanut
Lauri Karila

EDGAR RICE BURROUGHS

TARZAN

APINAIN KUNINGAS

*Seikkailukirja Afrikan
aarniometsistä*

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ
HÄMEENLINNA

»Kariston Nuorisonkirjoja» 29

ENSIMMÄINEN LUKU

Merellä

Tämän kertomuksen olen kuullut eräältä henkilöltä, jolla ei ollut mitään syytä kertoa sitä minulle tai kenellekään muulle. Vanhan viinin houkutteleva vaikutus lienee ollut syynä siihen, että kertoja sen aloitti, ja sitten seuranneina päivinä osoittamani epäuskoisuus sai aikaan, että tämä merkillinen juttu kerrottiin loppuun asti.

Kun puhelias isäntäni huomasi, kuinka paljon hän jo oli kertonut minulle ja että yhä pysyin epäilevällä kannalla, otti hänen lapsellinen ylpeytensä suorittaakseen urakan, jonka vanha viini oli aloittanut, ja niin hän kaivoi todistukseksi esille homehtuneita käsikirjoituksia ja Englannin siirtomaaministeriön kuivia virallisia raportteja tukemaan monia ihmeellisen kertomuksensa pääpiirteitä.

Aikoja sitten kuolleen miehen päiväkirjan keltaiset ja tahraiset lehdet ja siirtomaaministeriön asiakirjat pitivät täysin yhtä suulaan isäntäni kertomuksen kanssa, ja siksi esitän tämän tarinan nyt sellaisena kuin sen olen työläästi pannut kokoon näistä eri lähteistä saamistani tiedoista.

Siirtomaaministeriön papereista ja kuolleen miehen päiväkirjasta saamme tietää, että eräs englantilainen aatelismies, joka olkoon nimeltään John Clayton, Greystoken loordi, sai suorittaakseen erittäin arkaluontoisen tehtävän tutkia oloja eräessä Englannin länsiafrikalaisessa siirtomaassa. Oli näet saatu tietää, että muuan toinen eurooppalainen valtio värväsi siellä väkeä sotilaiksi alkuasukasarmeijaansa, jota se

käytti yksinomaan pakolliseen kautsukin ja norsunluun keräämiseen Kongon ja Aruwimin ympäristöllä asuvilta villiheimoilta.

Brittiläisen siirtomaan alkuasukkaat valittivat, että suuri määrä heidän nuoria miehiään houkuteltiin pois kauniilla ja loistavilla lupauksilla, mutta että vain perin harvat milloinkaan enää palasivat kotiin.

Afrikan englantilaiset väittivät enemmänkin. He sanoivat, että neekeriparkoja pidettiin suorastaan orjuudessa, sillä kun heidän palvelusaikansa loppui, käyttivät heidän valkoiset upseerinsa hyväkseen heidän tietämättömyyttään selittäen, että heidän oli oltava palveluksessa vielä useita vuosia.

Siksi siirtomaaministeriö määräsi John Claytonin uuteen toimeen brittiläiseen Länsi-Afrikaan, antaen hänelle salaiset ohjeet toimittaa perinpohjaisen tutkimuksen siitä väkivaltaisesta kohtelusta, jonka alaisiksi ystävällisen eurooppalaisen vallan upseerit olivat saattaneet Englannin mustia alamaisia. Vähän kuitenkin merkitsee tässä kertomuksessa se syy, miksi hänet lähetettiin, sillä hän ei koskaan suorittanut mitään tutkimusta eikä edes saapunut määräpaikkaansa.

Clayton oli juuri sen tyyppin englantilaisia, joka lähinnä panee muistelemaan historiallisia urotöitä tuhansilla voittosilla tappotanterilla — voimakas, miehekäs mies — älyllisesti, siveellisesti ja ruumiillisesti.

Hän oli keskikokoa suurempi. Hänen silmänsä olivat harmaat, piirteet säännölliset ja voimakkaat, ja hänen koko olemuksessaan ja ryhdissään, johon oli leimansa lyönyt vuosikausia kestänyt harjoitus sotaväessä, ilmeni täydellinen, vankka terveys.

Poliittinen kunnianhimo oli saanut hänet pyytämään siirtoa armeijasta siirtomaaministeriöön, ja siksi tapaamme hänet vielä nuorena miehenä, kun hänelle jo uskotaan arkaluontoinen ja tärkeä tehtävä kuningattaren palveluksessa.

Tämä toimi herätti hänen mielessään sekä ylpeyttä että levottomuutta. Se oli ylennystä, ja hän piti sitä hyvinansait-

tuna palkintona huolellisesta ja älykkäästä palveluksesta ja portaana tärkeämpiin ja vastuunalaisempiin toimiin, mutta toisaalta hän oli nainut aatelisneito Alice Rutherfordin tuskin kolme kuukautta sitten, ja se ajatus, että pitäisi ottaa kaunis nuori nainen mukaansa trooppillisen Afrikan vaaroihin ja yksinäisyyteen, teki hänet alakuloiseksi.

Nuoren vaimonsa vuoksi hän olisi kieltäytynyt toimesta, mutta Alice ei sitä sallinut. Päinvastoin hän kiihkeästi vaati, että Clayton ottaisi toimen vastaan ja veisi hänet mukaansa.

Äidit, veljet, sisaret, tädit ja serkut toivat tietysti asiasta kuuluville eri mielipiteitään, mutta historia ei tiedä kertoa, mitä neuvoja he kukin antoivat.

Tiedämme vain, että eräänä kirkkaana toukokuun aamuna 1888 loordi Greystoke ja lady Alice lähtivät matkalle Dowerista Afrikaan.

Kuukautta myöhemmin he saapuivat Freetowniin; siellä he vuokrasivat pienen purjealuksen *Fuwaldan*, jonka oli määrä viedä heidät lopulliseen määräpaikkaansa. Ja silloin loordi Greystoke ja lady Alice, hänen vaimonsa, katosivat ihmisten nähtäviltä ja kuuluvilta.

Kaksi kuukautta sen jälkeen, kun he olivat nostaneet ankurin ja lähteneet Freetownin satamasta, pantiin puoli tusinaa Englannin sotalaivoja risteilemään pitkin eteläistä Atlanttia etsiäkseen heitä tai heidän pientä alustaan, ja melkein heti löydettiinkin St. Helenan rannikolta haaksirikkoutunut pursi, mikä sai maailman uskomaan, että *Fuwalda* oli kaikkineen tuhoutunut, ja siksi etsintä loppuikin jo alkuunsa. Mutta toivo säilyi kaipaavien sydämissä monta vuotta.

Fuwalda, sadan tonnin kuunariparkki, kuului siihen laivatyyppiin, jota usein tavataan eteläisen Atlantin rannikolla ja jonka miehistö on kokoonhaalittu merielämän hylkiöistä — kaikkien rotujen ja kansallisuuksien hirtehisistä ja roistoista. Eikä tämä alus ollut mikään poikkeus säännöstä. Sen päällystö oli mustapintaisia räyhääjiä, jotka vihasivat miehiään, mutta

nämä puolestaan vihasivat heitä. Kapteeni, joka kyllä oli pätevä merimies, kohteli alaisiaan eläimellisen raa'asti. Hän ei tuntenut tai ainakaan käyttänyt muita kuin kahta välikappaletta saadakseen pontta käskyihinsä — naakelia ja revolveria — eikä hänen kirjava joukkonsa todennäköisesti olisikaan toista puhetapaa ymmärtänyt.

Niinpä jo toisena päivänä Freetownista lähdettyä John Clayton ja hänen nuori vaimonsa joutuivat omin silmin näkemään *Fuwaldalla* kohtauksia, joita eivät ikinä olisi luulleet mahdollisiksi muualla kuin painettujen merikertomusten kansien välissä.

Toisen päivän aamuna taottiin ensimmäinen rengas siihen asianhaarain ketjuun, jonka vihdoin oli määrä päättyä silloin vielä syntymättömän ihmisen merkilliseen kohtaloon, — niin ihmeelliseen, ettei sen vertaista liene ihmiskunnan historiassa.

Kaksi merimiestä pesi *Fuwaldan* kantta, ensimmäisellä perämiehellä oli vuoro pitää päällikkyyttä, ja kapteeni oli pysähtynyt keskustelemaan Claytonin ja lady Alicen kanssa.

Miehet siirtyivät työssään takaperoa tätä pientä ryhmää kohti, joka katseli toiselle suunnalle, ja tulivat yhä lähemmäksi, kunnes toinen heistä oli ihan kapteenin takana. Seuraavassa tuokiossa hän olisi sievästi siirtynyt kapteenin ohitse, eikä tätä merkillistä kertomusta olisi ikinä kirjoitettu. Mutta juuri silloin hän sattui kääntymään, jättääkseen loordi ja lady Greystoken, kompastui merimieheen ja kaatui suinpäin kannelle, potkaisten kumoon vesiämpärin, jonka likainen sisällys valeli hänet läpimäräksi.

Aluksi tämä vahinko oli hullunkurinen, mutta sitä kesti vain hetken. Päästään suustaan hirveän sadatustulvan ja lennähtäen kasvoiltaan tulipunaiseksi raivosta kapteeni syöksyi pystyyn ja löi hirveällä iskulla merimiehen pitkäkseen kannelle.

Mies oli vähänlätä ja vanhahko, ja siksi kapteenin tulyys tuntui vielä raaemmalta. Mutta toinen merimies ei ollut vanha eikä pienikokoinen, vaan oikea jättiläinen, mustaviiksinen, leveäharteinen roikale, jolla oli niska kuin härällä.

Kun hän näki toverinsa tuupertuvan, kyyristyi hän ja ilkeästi murahtaen hyökkäsi kapteenin kimppuun, joka sai niin tuiman iskun, että lyyhistyivät polvilleen.

Kapteenin tulipunaiset kasvot kävivät nyt äkkiä kalpeiksi, sillä tämä oli kapinaa, jota hän oli villin, myrskyisen elämänsä aikana kokenut ja kukistanut ennenkin. Malttamatta edes nousta hän vetäisi revolverinsa taskustaan ja laukaisi suoraan edessään olevaan valtavaan lihasvuoreen. Mutta vaikka hän oli nopea liikkeissään, niin Clayton oli miltei yhtä nopea, niin että merimiehen sydämeen aiottu luoti sattuikin sääreen, sillä loordi löi kapteenin käden alas samassa hetkessä kun näki aseensa välähtävän auringonpaisteessa.

Clayton ja kapteeni vaihtoivat sanoja keskenään, ja edellinen antoi selvästi ymmärtää, että häntä ei miellyttänyt miehistöä kohtaan osoitettu raakuus ja ettei hän sietäisi mitään sellaista sinä aikana, jolloin hän ja lady Greystoke olivat matkustajina laivalla.

Kapteeni oli vastaamaisillaan kiivaasti, mutta lähemmin ajateltuaan hän käännähti kantapäällään ja meni tuiman näköisenä peräpuolelle.

Hänen ei tehnyt mieli asettua vastustamaan englantilaista virkamiestä, sillä kuningattaren mahtava käsi piteli rangaisutusasetta, jota hän kunnioitti ja pelkäsi — Englannin kauaskantavaa laivastoa.

Molemmat merimiehet nousivat, ja vanhempi auttoi haa-voittunutta toveriansa. Iso mies, joka vertaistensa piirissä tunnettiin nimeltä Musta Mikko, koetteli varovasti säärtään, ja huomattuaan, että sillä vielä voi astua, hän kääntyi Claytoniin päin ja lausui muutaman jäykän sanan kiitokseksi.

Vaikka miehen ääni oli yrmeä, olivat hänen sanansa kuitenkin ilmeisesti tarkoittaneet hyvää. Melkein jo ennenkuin hän oli lopettanut pienen puheensa, hän kääntyi ja lähti ontuen kanssiin päin, nähtävästikin aikoen estää kaikki pitemmät selitykset.

He eivät nähneet häntä moneen päivään, eikä kapteenikaan suvainnut lausua heille muuta kuin äreitä murahduksia, kun oli suorastaan pakko puhua heille.

He ruokailivat kapteenin kajuutassa kuten ennen tätä onnetonta tapausta, mutta hän piti tarkkaa vaaria, että tehtävät aina estivät häntä syömästä samaan aikaan.

Muu päällystö oli jäykkiä, sivistymättömiä miehiä eikä suurestikaan yläpuolella komentamaansa miehistöä, ja he olivat mielissään, kun ei tarvinnut seurustella hienostuneen ylimyksen ja hänen rouvansa kanssa, joten Claytonit saivat enimmäkseen olla kahden kesken.

Itse asiassa tämä olikin täysin heidän toivomustensa mukaista, mutta samalla se eristi heidät melkein kokonaan pienen aluksen elämästä, niin että he eivät voineet pysyä kosketuksissa päivittäisten tapahtumien kanssa, jotka olivat pian kehittymässä veriseksi murhenäytelmäksi.

Mutta aluksen ilmapiirissä oli jotakin määritlemätöntä, mikä ennusti tuhoa. Ulkonaisesti, mikäli Claytonit voivat huomata, kävi kaikki pienellä laivalla entiseen tapaansa, mutta että pohjalla virtasi jotakin, mikä vei tuntematonta vaaraa kohti, sen he tunsivat molemmat, vaikka eivät puhuneet siitä toisilleen.

Toisena päivänä Mustan Mikon haavoittumisen jälkeen Clayton tuli kannelle juuri parahiksi nähdäkseen neljän miehen kantavan erään merimiehen retkottavaa ruumista kannen alle, ensimmäisen perämiehen tuijottaessa kiiluvin silmin, ja raskas naakeli kädessä, synkännäköisiin merimiehiin.

Clayton ei tehnyt mitään kysymyksiä — se ei ollutkaan tarpeen — mutta kun seuraavana päivänä brittiläisen sotalaivan valtavat piirteet sukelsivat esiin taivaanrannalle, teki hänen melkein mieli pyytää, että hänet ja lady Alice siirrettäisiin sinne, sillä hän alkoi yhä pahemmin pelätä, että jäämisestä pahaenteiselle *Fuwaldalle* ei koituisi muuta kuin onnettomuutta.

Puolenpäivän aikaan he olivat signaalimatkan päässä brittiläisestä aluksesta, mutta kun Clayton juuri aikoi pyytää kapteenia viemään heidät siihen, selvisi hänelle äkkiä sellaisen pyynnön naurettavuus. Mitä hän voisi hänen majestettinsa laivaa komentavalle upseerille esittää syyksi siihen, että halusi palata sinne päin, mistä äsken oli tullut!

Entä jos hän kertoisi heille, että päälliköt olivat raa'asti kohdelleet kahta uppiniskaista merimiestä! He vain nauraisivat partaansa ja epäilisivät, että syynä hänen haluunsa päästä tältä laivalta ei voinut olla muu kuin pelkuruus.

John Clayton, loordi Greystoke, ei pyytänyt päästä brittiläiselle sotalaivalle, ja myöhään iltapäivällä hän näki sen häipyvän kaukaisen taivaanrannan taakse. Mutta jo sitä ennen hän sai tietää jotakin, mikä pani hänet kiroomaan väärää ylpeyttänsä, se kun oli estänyt häntä etsimästä nuorelle vaimolleen turvaa muutamia lyhyitä hetkiä aikaisemmin, jolloin sitä vielä olisi voitu saada. Nyt se oli ehdottomasti myöhäistä.

Iltapuolella oli se vähänlöntä vanha merimies, jonka kapteeni oli muutamia päiviä sitten iskenyt kumoon kannelle, tullut kaiteen luo sille paikalle, missä Clayton vaimoineen seisoi katselemassa suuren sotalaivan yhä pieneneviä ääripiirteitä. Vanha mies kiilloitti laivan messinkiosia ja hiljalleen läheten Claytonia sanoi matalalla äänellä:

»Hitonmoinen elämä tästä nousee, ja muistakaa minun sanoneeni, herra. Hitonmoinen elämä.»

»Mitä te tarkoittatte?» kysyi Clayton.

»Ettekö ole nähnyt, mitä täällä hommataan? Ettekö ole kuullut, että se pirun kapteeni ja kiroitut perämiehet iskevät kuoliaiksi puolet miehistä? Kaksi kalloa lyötiin puhki eilen ja kolme tänään. Musta Mikko on taas kunnossa eikä siedä semmoista, siitä saa herra olla ihan varma.»

»Tarkoittattekö, että miehistö hankkii kapinaa?» kysyi Clayton.

»Kapinaa!» toisti ukko. »Vai kapinaa! Murhaa ne aikovat, herra, muistakaa minun sanoneeni.»

»Koska?»

»Tekeillä se on, herra, hyvinkin jo tekeillä, vaikken sano koska. Muuten olenkin jo puhunut liian paljon, mutta olihan herra silloin niin ystävällinen, ja minä ajattelin, ettei olisi haitaksi, jos varoittaisi teitä. Mutta pitääkö suunnepi kiinni, kun kuulette ampumista, menkää kannen alle ja pyssykää siellä. No, ei sitten muuta, muistakaa vain olla hiljaa, tai saatte pillerin kylkiluittenne väliin, siitä saa herra olla varma.»

Sen sanottuaan ukko jatkoi puhdistamistaan, mikä vei hänet pois Claytonien luota.

»Hitto vie, tästä voi tulla paha leikki, Alice», sanoi Clayton.

»Sinun pitäisi heti varoittaa kapteenia, John. Ehkä vaara voidaan vielä välttää», sanoi rouva.

»Luullakseni minun pitäisi niin tehdä, mutta pelkistä itsekäistä syistä on melkein pakko pitää 'suuni kiinni'. Mitä tahansa he aikovatkin, säästävät he meitä kiitokseksi siitä, mitä tein Mustan Mikon hyväksi; mutta jos he saisivat tietää, että olen estänyt heidän aikeitaan, niin ei meille osoitetaisi mitään armoa, Alice.»

»Sinulla on vain yksi velvollisuus, John: olla laillisen esivallan puolella. Ellet varoita kapteenia, niin olet yhtä syyppää siihen, mitä ehkä tapahtuu, kuin jos olisit itse auttanut näitä salahankkeita.»

»Nyt käsität sanani väärin, kultaseni», vastasi Clayton. »Minä ajattelen sinua — se on minun ensimmäinen velvollisuuteni. Kapteeni saa syyttää itseään... miksi siis panisin oman vaimoni mitä hirveimpään vaaraan ja ryhtyisin nähtävästi turhaan yritykseen pelastaa kapteenia satimesta, johon hänen oma raaka hulluutensa on hänet vienyt? Sinä et osaa kuvitellakaan, rakkaani, mitä seuraisi, jos tämä murhamieslauma saisi valtaansa *Furwaldan*.»

»Velvollisuus on aina velvollisuus, eikä mikään viisastelu voi sitä muuttaa. Minä en kelpaisi vaimoksi englantilaiselle loordille, jos mitenkään olisin syynä siihen, että hän väistyy

täyttämästä ilmeistä velvollisuuttaan. Ymmärrän kyllä sen vaaran, josta puhut, mutta sinun kanssasi voin sen kestää — ja kestäen paljon urhoollisemmin kuin sietäisin sitä häpeää, ettet ole velvollisuutesi mukaan estänyt murhenäytelmää, vaikka olisit voinut.»

»Käyköön sitten, niinkuin haluat, Alice», vastasi loordi hymyillen. »Ehkä me hätäilemmekin suotta. Tosin en pidä oloista tällä laivalla, mutta kenties asiat sentään eivät ole niin hullusti kuin kuvittelemme. Voihan ajatella, että vanha merikarhu ilmaisi vain häijyn sydämensä toiveita eikä puhunut tosiasioita. Kapina aavalla merellä lienee ollut tavallinen sata vuotta sitten, mutta tänä armon vuonna 1888 sitä ei oikein voi kuvitella mahdolliseksi... Mutta tuollapa kapteeni juuri menee kajuuttaansa. Jos minun kerran on varoitettava häntä, niin voin tämän ilkeän tehtävän suorittaa yhtä hyvin nyt, vaikka minulla muuten ei ole lainkaan halua puhutella koko miestä.»

Hetkistä myöhemmin hän koputti kajuutan ovelle.

»Sisään!» murahti kapteeni äreällä äänellä.

Ja kun Clayton oli astunut sisään ja sulkenut oven peräsään, kysyi hän:

»No?»

»Tulin kertomaan teille, mitä tänään sain kuulla, sillä minusta tuntuu, että vaikkei se ehkä merkitse mitään, niin kuitenkin on hyvä, jos saatte varoituksen. Lyhyesti sanoen, miehistö suunnittelee kapinaa ja murhia.»

»Se on vale!» ärjäisi kapteeni. »Ja jos olette taas sekaantunut tämän laivan kurinpitoon ja pistänyt nokkanne asioihin, jotka eivät teitä koske, niin saatte vastata seurauksista, saakeli soikoon. Minä piittaaan viis siitä, oletteko vai ette englantilainen loordi. Minä olen tämän laivan kapteeni, ja tästä hetkestä pysytte erossa minun asioistani.»

Tämän sanatulvan aikana kapteeni oli joutunut sellaiseen raivoon, että oli ihan sinipunerva kasvoiltaan ja huusi viimeiset sanat kiljuen. Samalla hän antoi pontta huomautuk-

silleen iskemällä toisella nyrkillään pöytään ja hätistellen toisella Claytonin kasvojen edessä.

Greystoke ei hievahtanutkaan, vaan silmäili kiihtynyttä miestä rauhallisin katsein.

»Kapteeni Billings», sanoi hän vihdoin vitkaan, »antanutte anteeksi suoruuteni, mutta saanen huomauttaa, että teissä on aasin vikaa».

Sitten hän kääntyi ja lähti kajuutasta kylmäkiskoisen huolettomasti, mikä oli hänelle ominaista ja varmemmin kuin herjaustulva sai Billingsin tapaisen miehen vihan vimmaan.

Jos Clayton olisi koettanut puhua hänelle järkeä, niin hän olisi ehkä helposti joutunut katumaan äkkipikaista puhettaan, mutta nyt hän jäi auttamattomasti Claytonin herättämän suuttumuksen valtaan, ja viimeinenkin mahdollisuus, että he toimisivat yhteisen turvallisuutensa hyväksi, oli mennyt.

»Kuuleppas, Alice», sanoi Clayton tultuaan vaimonsa luo, »jos olisin ollut sinne menemättä, niin olisin säästynyt haukkumisilta. Se mies oli kerrassaan kiittämätön. Vähältä piti, ettei hän käynyt kimppuuni kuin hullu koira. Hän ja hänen laivahylkynsä menköön kernaasti minun puolestani vaikka hiiden kattilaan. Minä teen voitavani vain omaksi pelastukseemme, kunnes pääsemme tästä turvaan. Ja luulenpa, että ensi työkseni pitää mennä hyttiimme tarkastamaan revolveritani. Ikävä juttu, että sijoitimme kiväärimme ja ampumatarpeemme lastiruumaan muiden tavaroiden mukaan.»

Hyttinsä he huomasivat olevan hirveässä epäjärjestyksessä. Heidän laukkunsa ja kirstunsa oli avattu ja vaatteet heitelty pitkin tätä pikku kammiota, vieläpä heidän vuoteensakin oli revitty palasiksi.

»Ilmeisesti on joku muu enemmän huolehtinut tavaroistamme kuin me», sanoi Clayton. »Ihmettelenpä, totta totisesti, mitä tämän kotitarkastuksen pitäjä on etsinyt. Katsotaanpas, Alice, mitä puuttuu.»

Perinpohjainen tutkistelu osoitti, että mitään muuta ei oltu otettu kuin Claytonin kaksi revolveria ja pieni ampumatarvevarasto, joka kuului heille.

»Juuri ne tavarat olisin suonut heidän meille jättävän», sanoi Clayton, »ja se seikka, että he halusivat yksinomaan niitä, on pahinta, mitä on tapahtunut sen jälkeen kun astuimme tähän kurjaan laivarähjään».

»Mitä nyt on tehtävä, John?» kysyi hänen vaimonsa. »En voi pyytää sinua uudestaan menemään kapteenin luo, sillä enhän tahdo, että sinua taas loukattaisiin. Ehkä on parasta pysyä puolueettomana. Jos päällystö kykenee estämään kapinan, niin meillä ei ole mitään pelättävää, mutta jos kapi-noitsijat pääsevät voitolle, niin ainoa heikko toivomme on siinä, että me emme ole koettaneet estää tai vastustaa heitä.»

»Oikeassa olet, Alice. Valitkaamme siis kultainen keskitie.»

Ryhtyessään järjestämään kajuuttaansa he molemmat huomasiivat yhtäikaa paperipalan, joka pisti esiin oven alta. Kun Clayton kumartui sitä ottamaan, sai hän hämmästykseseen nähdä, että se työntyi yhä pitemmälle kajuuttaan. Varmaankin joku ulkopuolelta sysäsi sitä.

Nopeasti ja ääneti hän astui ovelle, mutta juuri kun hän oli tarttumaisillaan kahvaan avatakseen sen, laskeutui hänen vaimonsa käsi hänen ranteelleen.

»Ei, John», kuiskasi hän. »He eivät halua, että heidät nähdään, ja siksi emme mekään saa mennä ulos. Älä unohda, että olemme valinneet kultaisen keskitien.»

Clayton hymyili ja laski kätensä. Näin he seisoivat ja katselivat pientä valkoista paperipalaa, kunnes se lopulta oli kokonaan työnnetty näkyviin oven sisäpuolelle.

Silloin Clayton otti sen käteensä. Se oli likainen, kokoon-taitettu paperipala. He aukaisivat sen ja lukivat siitä kömpelöin kirjaimin laaditun ilmoituksen, josta selvästi näkyi, että kirjoittaja oli sellaiseen työhön tottumaton. Siinä varoitettiin heitä ilmoittamasta, että revolverit olivat kadonneet,

ja kertomasta, mitä vanha merimies oli heille sanonut, mikäli henki oli heille kallis.

»Luulenpa, että noudatamme tätä neuvoa», sanoi Clayton haikeasti hymyillen. »Tässä ei auttane muu, kuin istua hievahtamatta ja odottaa, tapahtukoon mitä tahansa.»

TOINEN LUKU

Koti erämaassa

Heidän ei tarvinnutkaan kauan odottaa, sillä kun Clayton seuraavana aamuna nousi kannelle tavanmukaiselle kävelyleen ennen aamiaista, pamahti laukaus ja sitten yhä uusia.

Hänen silmiään kohtaava näky vahvisti hänen pahimmat aavistuksensa. Pientä päällystöryhmää vastassa oli *Fuwal-dan* koko kirjava miehistö, jonka etunenässä oli Musta Mikko.

Päällystön ampuessa ensi yhteislaukauksensa miehet juoksivat hakemaan suojaa, ja sitten he edullisista asemistaan mastojen, peräsinkojun ja kajuutan takaa vastasivat niiden viiden miehen tuleen, jotka edustivat laivan vihattua esivaltaa. Kaksi matruusia oli kaatunut kapteenin revolverin luodeista. He jäivät makaamaan taistelevien välille.

Äkkiä tuupertui ensimmäinen perämies suulleen, ja Mustan Mikon komennuksesta hyökkäsivät verenhimoiset roikaleet jäljellä olevien neljän kimppuun. Miehistö oli saanut haltuunsa vain kuusi ampuma-asetta, joten useimmilla heistä oli kädessään vain keksi, kirves tai rautakanki.

Kapteeni oli ampunut tyhjäksi revolverinsa ja latasi parailaan, kun hyökkäys tehtiin. Toisen perämiehen pyssy oli joutunut epäkuntoon, niin että vain kaksi asetta oli kapinointisijoita vastassa, kun nämä nopeasti lähestyivät päällystöä, jonka täytyi perääntyä tämän rajun rynnäkön tieltä.

Molemmiin puolin kirottiin ja vannottiin hirveästi, mikä yhdessä ampuma-aseiden pamahdusten ja haavoittuneitten

huutojen ja ähkymisten kera teki *Fuwaldan* kannen kuin hultujenhuoneeksi.

Ennenkuin upseerit olivat perääntyneet kymmentä askelta, olivat miehet heidän kimpussa. Roteva neekeri halkaisi kirveellään kapteenin pään otsasta leukaan, ja hetkeä myöhemmin oli muutkin isketty maahan. Ja siinä he makasivat kymmenien iskujen ja luotien surmaamina tai haavoittamina.

Lyhyt ja kauhea oli *Fuwaldan* kapinoitsijain työ ollut, ja koko ajan oli John Clayton tyynenä seissyt kajuutan portaisiin nojaten ja puhallellut savuja piipustaan ikäänkuin olisi katsellut vain mitätöntä krikettipeliä.

Kun viimeinenkin päällystön mies oli kaatunut, oli hänen mielestään jo aika palata vaimonsa luo, ettei kukaan miehistä tapaisi häntä yksinään alhaalla.

Vaikka Clayton esiintyi päältäpäin tyynenä ja huolettomana, oli hänen mielensä kuitenkin täynnä tuskaa, sillä vaimonsa puolesta hän pelkäsi näitä tietämättömiä puoliraakalaisia, joiden käsiin armoton kohtalo oli heidät jättänyt.

Kun hän kääntyi laskeutuaksensa alas portaita, näki hän hämmästyksekseen vaimonsa seisovan miltei rinnallaan.

»Kuinka kauan sinä olet ollut täällä Alice?»

»Alusta alkaen», vastasi toinen. »Kuinka hirveätä, John! Oh, kuinka hirveätä! Mitä voimme toivoa tuollaisilta?»

»Aamiaista luullakseni», vastasi Clayton hymyillen urheasti ja koettaen siten tyynnyttää vaimonsa pelkoa. »Ainakin menen pyytämään sitä heiltä», lisäsi hän. »Tule mukaan, Alice. Emme saa antaa heidän ajatella muuta kuin että odotamme heiltä siivoa kohtelua.»

Miehet olivat nyt ympäröineet kuolleet ja haavoittuneet käskijänsä ja ryhtyivät muutta mutkitta heittämään heitä yli laidan mereen, välittämättä siitä, oliko heissä vielä henkeä. Yhtä sydämettömästi he suoriutuivat omista haavoittuneistaan ja niiden kolmen merimiehen ruumiista, joiden laupias kaitselmus oli sallinut äkkiä kuolla päällystön kuulista.

Äkkiä eräs miehistä huomasi lähestyvät Claytonit ja huutaen: »Täällä on lisää kalanruokaa!» ryntäsi kirves koholla heihin päin.

Mutta Musta Mikko oli vieläkin nopeampi, niin että mies paiskautui kuula selässä kumoon, ennenkuin oli astunut viitäkään askelta.

Mustan Mikon kova huudahdus kiinnitti toisten huomion häneen. Osoittaen loordi ja lady Greystokea hän julisti:

»Nämä ovat minun ystäviäni, ja heidät jätetään rauhaan. Ymmärrättekö? Nyt olen minä tämän laivan kapteeni ja mitä minä sanon, se pätee», lisäsi hän kääntyen Claytoniin. »Pysykää vain kajuutassanne, siellä ei kukaan tee teille pahaa.»

Claytonit noudattivat Mustan Mikon käskyä niin kiireesti, etteivät ehtineet paljonkaan nähdä, mitä miehet puuhasivat tai suunnittelivat.

Toisinaan he kuulivat heikkoja kaikuja miesten kirouksista ja riidoista ja pari kertaa ampuma-aseiden pahaenteistä räitinää. Mutta Mikko oli omiaan johtamaan tätä kirjavaa murhaajajoukkoa ja osasi pitää heitä hyvässä kurissa.

Viidentenä päivänä kapinan jälkeen näki tähystäjä maata. Musta Mikko ei tietänyt, oliko se saari vai mantere, mutta hän ilmoitti Claytonille, että jos paikka tutkittaessa huomattaisiin sellaiseksi, että siellä voi asua, niin hänet ja lady Greystoke vietäisiin tavaroineen rannalle.

»Siellä tulette hyvin toimeen muutamia kuukausia», selitti hän, »ja sillä välin ehdimme päästä jollekin asutulle rannikolle ja vähän hajaantua. Sitten pidän huolta siitä, että hallitukseenne saa tietää, missä olette, ja voi lähettää sotalaivan teitä noutamaan. Te olette kyllä kelpo mies, mutta vaikeata olisi päästää teitä maihin jollekin asutulle seudulle, sillä silloin tehtäisiin monia kysymyksiä, eikä kenelläkään meistä ole varalla kovinkaan uskottavia vastauksia.»

Clayton vastusteli tätä epäinhimillisyyttä, että heidät vietäisiin tuntemattomalle rannikolle, missä he joutuisivat petojen tai mahdollisesti vielä petomaisempien ihmisten armoille.

Mutta hänen sanansa eivät auttaneet mitään, vaan ainoastaan kiukuttivat Mustaa Mikkoa. Claytonin oli siis pakko jättää asia sillensä ja koettaa mukaantua onnettomuuteensa niin hyvin kuin osasi.

Noin kello kolmen aikaan iltapäivällä he tulivat kauniille, metsäiselle rannikolle, vastapäätä erästä paikkaa, joka näytti olevan luonnollinen satama.

Musta Mikko lähetti pienen veneellisen miehiä luotaamaan väylää, jotta saataisiin selville, pääsisikö *Fuwalda* turvallisesti sataman suun läpi.

Noin tunnin kuluttua he palasivat ja ilmoittivat, että sekä väylässä että satama-altaassa oli syvää vettä.

Ennen pimeän tuloa kuunariparkki lojui rauhallisesti ankurissa sataman hiljaisella rasvatyynellä pinnalla.

Rannikko oli ihana puolitroopillisine kasvullisuuksineen, ja kauempana kohosi maa valtamerestä mäiksi ja ylängöiksi, joita miltei kauttaaltaan peitti alkuaikainen metsä.

Mitään asutuksen merkkejä ei näkynyt, mutta että siellä helposti voisi pitää yllä inhimillistä elämää, siitä oli todistuksena runsas lintu- ja eläinmaailma, josta katselijat *Fuwaldan* kannella silloin tällöin näkivät vilahduksia. Olipa siellä kimalteleva pieni jokikin, joka laski satamaan ja tarjosi yllin kyllin raikasta vettä.

Kun pimeys laskeutui maan ylle, seisivat Clayton ja lady Alice yhä laivan kaiteen ääressä ja tarkastelivat ääneti vastaista asuinpaikkaansa. Mahtavan metsän tummista pimennoista kuului villieläinten ääniä — leijonan kumeaa karjuntaa ja toisinaan pantterin vihlovia kiljahduksia.

Alice painautui tiukemmin kiinni micheensä ajatellessaan kauhuja, jotka vaanivat heitä tulevien öiden synkkyudessa, kun he kaksi olisivat yksinään tällä villillä ja asumattomalla rannikolla.

Myöhemmin illalla Musta Mikko tuli heidän luokseen ja kehoitti heitä valmistautumaan aamullista mairinnousua varten. He koettivat taiputtaa häntä viemään heidät vierasvaraisem-

malle rannalle, joka olisi niin lähellä asuttuja seutuja, että he saattaisivat toivoa pääsevänsä ystävällisten ihmisten pariin. Mutta mitkään rukoukset tai uhkaukset tai palkinnon lupaukset eivät tehonneet Mustaan Pekkaan.

»Minä olen laivalla ainoa mies, joka ei halua teidän kuolemaanne, ja vaikka tiedän, että se olisi varmin tapa pelastaa omat päämme, niin Musta Mikko ei ole niitä miehiä, jotka unohtavat hyvät työt. Pelastitte kerran henkeni, ja vastapalvelukseksi teen nyt teille samaa, mutta siinä onkin kaikki, mitä voin tehdä. Miehet eivät siedä suurempia myönnytyksiä, ja ellemme saa teitä hyvin pian maihin, voivat he vielä muuttaa mielensä antamatta teille tätäkään tilaisuutta. Panen muukaan kaikki tavaranne ja keittoastioita ja muutamia vanhoja purjeita teltoiksi ja ruokaa, joka riittää, kunnes tapaatte hedelmiä ja riistaa. Kun lisäksi saatte pysyjä suojaksenne, niin teidän pitäisi voida aivan helposti elää täällä, kunnes tulee apua. Sittenkun pääsen varmaan turvaan, pidän huolta siitä, että Englannin hallitus saa tietää olinpaikkanne. En kuolemaksenikaan osaisi heille täsmälleen sanoa, missä olette, sillä sitä en tiedä itsekään, mutta he löytävät teidät sitenkin.»

Kun hän oli poistunut, menivät he ääneti kajuuttaansa, kumpikin täynnä synkkiä aavistuksia.

Clayton ei uskonut, että Mustalla Mikolla oli pienintäkään aikomusta ilmoittaa Englannin hallitukselle heidän olinpaikkaansa, ja hyvinkin saattoi olla jokin petos suunniteltu seuraavaksi päiväksi, kun heidän oli mentävä maihin merimiesten mukana, jotka saattaisivat heitä tavaroineen. Kun miehet olisivat poissa Mustan Mikon näkyvistä, voisivat he lyödä kuoliaiksi vaaralliset matkustajansa, ja silti jäisi Mustan Mikon omatunto kirikkaaksi.

Ja vaikkapa he pelastuisivatkin tästä kohtalosta, niin eivätkö heitä odottaisi toiset vielä pelottavammat vaarat? Yksinään ollen, ajatteli Clayton, hän tulisi kyllä toimeen vuosikausia, sillä hän oli voimakas ja terve mies, mutta kuinka kävisi Ali-

cen ja sen pikku olennon, joka oli piakkoin tulossa maailmaan, erämaan vaivojen ja vaarojen keskelle?

Miestä värisytti, kun hän mietiskeli tilanteen hirveää vaarallisuutta ja avuttomuutta. Mutta laupias kaitselmus esti häntä ennakolta näkemästä kauheaa todellisuutta, joka odotti heitä synkän salon armottomissa pimennoissa.

Varhain seuraavana aamuna heidän lukuisat arkkunsa ja laatikkonsa vivuttiin kannelle ja laskettiin odottaviin veneisiin rannalle kuljetettaviksi.

Siinä oli paljon erilaista muuttotavaraa, sillä Claytonit olivat arvelleet viipyvänsä uudessa kodissaan mahdollisesti viisi tai kahdeksankin vuotta, niin että he tarpeellisten tavarain lisäksi olivat ottaneet mukaansa myös paljon ylellisyysesineitä.

Musta Mikko oli päättänyt, ettei mitään Claytonin tavaroita jätettäisi laivaan. Vaikea oli sanoa, oliko syynä tähän myötätunto heitä kohtaan vai hänen omien etujensa ajaminen.

Varmaa on ainakin, että jos kadonneen brittiläisen virkamiehen tavaroita keksittäisiin epäilyttävältä alukselta, ei sitä olisi helppo selittää missään sivistyneen maailman satamassa.

Niin innokas hän oli ajamaan perille tämän aikeensa, että käski merimiesten, jotka olivat takavarikoineet Claytonin revolverit, antaa ne hänelle takaisin.

Pieniin veneisiin lastattiin myös suolattua lihaa, laivakorpupuja, vähän perunia, papuja, tulitikkuja, keittoastioita, työkalulaatikko ja muutamia vanhoja purjeita.

Ikäänkuin itsekin peläten samaa kuin Clayton Musta Mikko seurasi heitä maihin ja jätti heidät viimeisenä, sittenkun veneet miesten täytettyä laivan tynnyrit raikkaalla vedellä työnnettiin rannasta ja lähdettiin soutamaan takaisin *Fuwaldaa* kohti.

Kun veneet hiljalleen liukuivat pitkin poukaman sileää pintaa, seisoivat Clayton ja hänen vaimonsa ääneti katselemassa niiden lähtöä — kummankin rinnassa uhkaavan onnettomuuden tunne ja äärimmäinen toivottomuus.

Ja heidän takanaan, matalan harjanteen reunan yli, katse-
livat heitä toiset silmät — toisiaan lähellä olevat ilkeät sil-
mät, jotka kiiluivat tuuheiden kulmakarvojen alla.

Kun *Fuwalda* oli kulkenut ahtaasta satamansuusta ulos ja
katosi näkyvistä niemekkeen taakse, kietoi lady Alice kätensä
Claytonin kaulaan ja purskahti hillittömään itkuun.

Urheasti hän oli ottanut vastaan kapinan vaarat, sankarillisen
lujana katsonut hirveätä tulevaisuutta kohti, mutta nyt, kun ehdottoman yksinäisyyden kauhu oli heidän yllään,
laukesivat hänen liian jännittyneet hermonsansa, ja vastavaiku-
tus sai hänet valtaansa.

Clayton ei koettanut hillitä hänen kyyneleitään. Olihan
parempi, että luonto sai purkaa kauan patoutuneina olleet
tunteet, ja hyvän aikaa kesti, ennenkuin nuori nainen saattoi
taas hallita itseään.

»Voi, John», huudahti hän viimein, »tämä on niin kauheata.
Mitä meidän on tehtävä? Mitä meidän on tehtävä?»

»Ainoa, mitä voimme tehdä, Alice», vastasi hänen miehensä
niin rauhallisesti kuin he olisivat istuneet hausassa arkihuo-
neessaan kotona, »on se, että käymme käsiksi työhön. Työ
on pelastuksemme. Emme saa jäädä ajattelemaan, sillä se
voisi tehdä meidät hulluiksi. Meidän on tehtävä työtä ja odo-
tettava. Minä olen varma siitä, että apua tulee piankin,
kun huomataan, että *Fuwalda* on kadonnut, — vaikkei
Musta Mikko pitäisikään meille antamaansa sanaa.»

»Niin, John, jos olisi puhe vain sinusta ja minusta», nyh-
kytti Alice, »niin voisimme kyllä kestää, sen tiedän, mutta —»

»Rakkaani», keskeytti Clayton hellästi, »minä olen ajatellut
sitäkin, mutta meidän pitää kestää sekin, kuten kaikki muu,
mikä meitä kohtaa, urheasti ja viimeiseen saakka luottaen
kykyymme suoriutua olosuhteista, olkoot ne minkälaisia
tahansa. Harmaassa muinaisuudessa tuli esi-isäimme osaksi
samoja vaikeuksia kuin nyt meille, ehkäpä juuri näissä
samoissa aarniometsissä. Että me nyt olemme täällä, se todis-
taa heidän voittoaan. Emmekö me voi tehdä sitä, mitä hekin?»

Vieläpä paremminkin, sillä me olemme varustetut pitkinä aikakausina kootuilla tiedoilla, ja meillähän on tieteen apuneuvoja, joilla itseämme suojelemme, puolustamme ja ylläpidämme, ja joista he eivät mitään tietäneet. Mitä he saivat aikaan kivistä ja luusta tehdyillä työkaluilla ja aseilla, sen mekin, Alice, varmasti voimme suorittaa.»

»Ah, John, soisin niin mielelläni, että olisin mies ja voisin ajatella miehen tavalla, mutta minä olenkin vain nainen ja ymmärrän pikemmin sydämelläni kuin päälläni, ja se, mitä voin nähdä, on liian hirveää, liian mahdotonta sanoin kuvattavaksi. Toivon vain, John, että olisit oikeassa. Koetan parastani ollakseni urhea alkuihminen, alkuaikaisen miehen kelpo vaimo.»

Claytonin ensi työnä oli valmistaa yöksi turvapaikka, joka suojelisi heitä petoeläimiltä.

Hän avasi sen laatikon, jossa olivat hänen pyssynsä ja ammuksensa, jotta he molemmat työskennellessään olisivat asetettuja mahdollisten hyökkäysten varalta, ja sitten he yhdessä etsivät paikkaa, missä nukkuisivat ensi yönsä.

Noin sadan metrin päässä rannasta oli pieni tasainen, melkein puuton ala, jolle he päättivät aikaa myöten rakentaa, vakituisen majan, mutta toistaiseksi oli heidän mielestään parasta kyhätä korkealle puihin pieni lava, jonne eivät yletyisi paikkakunnan isommat petoeläimet. Clayton valitsi siis neljä puuta, jotka olivat neliössä lähes kolmen metrin päässä toisistaan. Muista puista hän hakkasi pitkiä oksia ja teki valitsemiensa puiden ympärille niistä kehän, joka oli runsaasti kolme metriä korkealla maasta. Oksien päät hän sitoi lujasti kiinni köysillä, joita Musta Mikko oli hänelle auliisti luovuttanut *Fuwaldan* varastosta.

Ristiin rastiin tälle kehälle Clayton sovitti pienempiä oksia vieretysten ja kattoi näin saadun pohjan suunnattoman isoilla »norsunkorvilla», joita ympäristössä kasvoi yltäkyllin. Päällimmäiseksi hän levitti monta kerrosta purjekangasta.

Pari metriä korkeammalle hän kyhäsi samanlaisen, vaikkakin kevyemmän laitteen katoksi ja kiinnitti loput purjekankaastaan sivuille seiniksi.

Kun kaikki oli valmista, oli hän saanut toimeen melko mukavan kammion, jonne hän sitten vei heidän huopapeitteensä ja eräitä kevyempiä matkatavaroita.

Oli jo myöhäinen iltapäivä, ja jäljellä olevat valoisat tunnit käytettiin järeiden tikapuiden valmistamiseen. Niiden avulla lady Alice saattoi nousta uuteen kotiinsa.

Pitkin päivää oli heidän ympärillään metsässä ollut loistava-höyhენisiä vilkkaita lintuja ja hyppiviä, lörpötteleviä marakatteja, jotka uteliaina tarkastelivat näitä uusia tulokkaita ja heidän kummia pesäpuuhiaan.

Vaikka sekä Clayton että hänen vaimonsa olivat hyvin varuillansa, eivät he nähneet mitään isompia eläimiä. Pari kertaa he tosin olivat huomanneet pikku apinanaapuriensa rientävän kovasti kirkuen läheiseltä harjanteelta ja pelästyneinä katselevan sinne päin olkiensa yli, siten ilmaisten yhtä selvästi kuin olisivat puhuneet, että siellä oli jotakin hirveää ja vaarallista.

Juuri vähää ennen pimeän tuloa Clayton sai tikapuunsa valmiiksi, ja täytettyään ison astian vedellä läheisestä joesta he kiipesivät kutakuinkin turvalliseen, ilmavaan kammioonsa.

Kun oli hyvin lämmin, niin Clayton oli heittänyt sivuverhot katolle, ja heidän siinä istuessaan kuin turkkilaiset, jalat ristissä allaan, sattui lady Alice tähyttämään metsän pimentoihin. Silloin hän äkkiä kumartui eteenpäin ja tarttui Claytonin käsivarteen.

»John», kuiskasi hän, »katso! Mikä tuo on, ihminenkö?»

Kun Clayton kääntyi katsomaan osoitettuun suuntaan, näki hän tummaa taustaa vastassa hämärästi ison hahmon seisomassa harjanteella.

Hetken se seisoi kuin kuunnellen, kääntyi sitten hitaasti ja häipyi viidakkoon.

»Mikä se oli, John?»

»En tiedä, Alice», vastasi Clayton vakavasti, »nyt on liian pimeä eikä voi selvästi nähdä niin kauas. Kenties se oli vain nousevan kuun luoma varjo.»

»John, jollei se ollut ihminen», niin se oli suunnattoman iso ja kauhea irvikuva ihmisestä. Voi, minä olen niin peloissani.»

Clayton otti hänet syliinsä ja kuiskaili hänen korvaansa rohkaisun ja rakkauden sanoja, sillä suurinta huolta heidän onnettomassa kohtalossaan tuotti Claytonille hänen nuoren vaimonsa sielunahdistus. Vaikka hän itse oli urhea ja peloton, osasi hän kuitenkin arvostella pelosta johtuvia hirveitä kärsimyksiä — jollainen käsityskyky on harvinainen, vaikka se tosin oli vain yksi niistä monista ominaisuuksista, joiden takia loordi Greystokea kaikkien tuttujen kesken kunnioitettiin ja suosittiin.

Vähän tämän jälkeen hän laski sivuverhot alas ja kiinnitti ne lujasti puihin, jättäen vain pienen aukon rannalle päin. Kun heidän pienoissessa ilmakammiossaan nyt oli pilkkosen pimeä, laskeutuivat he lepäämään huopapeitteilleen, koettaen unesta saada hetkiseksi unohdusta.

Clayton makasi juuri aukon kohdalla ja piti kaiken varalta kivääriä ja kahta revolveria käsillä.

Tuskin he olivat sulkeneet silmänsä, kun heidän takaansa viidakosta kajahti pantterin hirvittävä huuto. Yhä lähemmäksi se tuli, kunnes he saattoivat kuulla tämän ison pedon olevan suoraan allaan. Tunnin tai enemmän he kuulivat sen haistelevan ja kynsivän puita, jotka kannattivat heidän majaansa, mutta vihdoin se lähti tiehensä yli ranta-aukeaman, jolloin Clayton selvästi näki sen kirkkaassa kuutamossa — iso, kaunis eläin se oli, suurin, mitä hän oli milloinkaan nähnyt.

Pimeyden pitkinä hetkinä he nukahtivat vain silloin tällöin, sillä öinen aarniometsä, jossa vilisi tuhansia eläimiä, piti heidän hermojaan jännityksessä, — hirveät kirkaisut tai valtavien ruhojen hiipivät liikkeet heidän allaan saivat heidät tavantakaa hätkähtäen heräämään.

KOLMAS LUKU

Hengen kaupalla

Aamulla he olivat vain vähän, tuskin ollenkaan virkistyneitä, mutta tavaton oli kuitenkin helpotuksen tunne, kun he näkivät päivän valkenevan.

Heti kun he olivat nauttineet laihan suuruksensa, johon kuului suolaista sianlihaa, kahvia ja laivakorppuja, alkoi Clayton kyhätä heille majaa, sillä hän ymmärsi, että he eivät voineet toivoa mitään turvaa ja mielenrauhaa öisin, ennenkuin neljä vahvaa seinää suojelisi heitä aarniometsän elämältä.

Tämä tehtävä oli vaikea ja vei suurimman osan kuukautta, vaikka hän rakensikin vain yhden pienen huoneen. Sen hirsiksi hän käytti kuuden tuuman vahvuisia pölkköjä ja täytti raot savella, jota löysi maasta noin metrin syvyydestä.

Huoneen toiseen päähän hän sijoitti rannan pikkukivistä valmistetun tulisijan, liittäen kivet savilaastilla toisiinsa, ja kun maja oli valmis, laastitsi hän sen paksusti savella.

Ikkuna-aukkoon hän sovitti tuuman vahvuisia puikkoja kohti- ja vaakasuoraan ja yhdisti ne toisiinsa niin tukevaksi ristikoksi, että se saattoi kestää voimakkaankin eläimen rynnäkyksen. Näin he saivat valoa ja ilmanvaihtoa tarvitsematta pelätä, että majassa silti olisi vähemmän turvallista. Kattona oli tiheä kerros oksia, jotka päällystettiin ruohoilla ja palmunlehdillä ja viimeiseksi savella.

Oven hän teki pakkauslaatikoiden laudoista, jotka naulattiin kerros kerroksen päälle ristiin, niin että hänellä vihdoin oli noin kolmen tuuman vahvuinen ovi, jonka erinomainen tukevuus pani heidät molemmat nauramaan.

Tässä kohtasi Claytonia suurin vaikeus, sillä hän ei tietänyt, mistä saisi saranat. Kaksi päivää aherrettuaan hän kuitenkin sai kyhätyksi kovasta puusta kaksi vankkaa hakaa, joiden varassa ovi avautui ja sulkeutui helposti.

Laastitus- ja muut lopputyöt suoritettiin vasta sitten kun he jo olivat muuttaneet majaan. He alkoivat näet asua siinä

heti kun katto oli valmis. Yöksi he aina latoivat matkakirsut oven eteen, joten he jo silloin tunsivat olonsa melko turvalliseksi ja nukkuivat mukavasti.

Vuoteen, tuolien, pöydän ja hyllyjen tekeminen oli verrattain helppoa hommaa, ja siten heillä jo toisen kuukauden lopulla oli asunto aika hyvässä kunnossa, eikä elämä olisi ollut heistä vastenmielistä ja onnetonta, ellei olisi ollut ainaista yksinäisyyden tunnetta ja pelkoa, että villieläimet hyökkäisivät heidän kimppuunsa.

Öisin murisivat ja ärjyivät isot petoeläimet heidän pienoisen majansa ympärillä, mutta ihminen voi niin tottua usein kuulemiinsa ääniin, että pian he eivät paljonkaan niistä välitäneet, vaan nukkuivat rauhallisesti.

Kolmasti he olivat nähneet nopeasti katoavia suuria ihmisenkaltaisia olentoja, mutta eivät milloinkaan kyllin läheltä voidakseen varmasti tietää, olivatko ne ihmisiä vai eläimiä.

Loistavanväriset linnut ja pikku apinat olivat piankin totuneet uusiin naapureihinsa. Ilmeisesti ne eivät olleet milloinkaan ennen nähneet inhimillisiä olentoja, ja kun siis ensi pelko oli haihtunut, tulivat ne yhä lähemmäksi sen merkillisen uteliaisuuden pakottamina, joka on ominainen viidakon ja tasangon villeille asujamille. Jo ensi kuukauden kuluessa olivat useat linnut tulleet niin hyväksi ystäviksi Claytonien kanssa, että nokkivat murusia heidän kädestään.

Kun Clayton eräänä iltapäivänä valmisteli lisärakennusta — hän suunnitteli näet useampien huoneiden rakentamista — tuli joukko heidän rumia pikku ystäviään kirkuen ja sättien puiden lomitse harjanteelta päin. Paetessaan ne loivat pelokkaita katseita taakseen ja vihdoin pysähtyessään Claytonin lähelle räkättivät hänelle kiihtyneinä, ikäänkuin varoitukseen häntä lähenevästä vaarasta.

Lopulta hän sai itse nähdä sen olennon, jota pikku apinat niin pelkäsivät — ihmismäisen pedon, jonka Claytonit olivat silloin tällöin nähneet vilaukselta.

Se lähestyi viidakon halki puolipystyissä asennossa, välistä tukien itseään nyrkeillään — iso ihmisenkaltainen apina, joka päästeli syviä kurkkukorahduksia ja toisinaan matalaa haukuntaa.

Clayton oli jonkun matkan päässä majasta kaatamassa erikoisen sopivaa puuta rakennustyötään varten. Hän oli käynyt huolettomaksi, kun kuukausmääriin ei ollut nähnyt päivällä mitään vaarallisia eläimiä, ja niinpä hän nytkin oli jättänyt pyssynsä ja revolverinsa pieneen majaan. Nähdessään nyt suuren apinan hyökkäävän pensaikon halki suoraan itseään kohti, vieläpä suunnalta, joka teki paon mahdottomaksi, hän tunsu väristystä selkäpiissään.

Hän käsitti heti, että kun hänellä oli aseena vain kirves, ei juuri ollut paljon toiveita kunnollisesti selvitä tuosta hirviöstä, mutta kuinka kävisi silloin Alicen? Voi, hyvä Jumala, mikä tulisi Alicen kohtaloksi?

Vielä oli pieni mahdollisuus ehtiä majaan. Hän kääntyi siis äkkiä ja lähti juoksemaan sitä kohden, huutaen samalla vaimolleen, että tämä rientäisi sisään ja sulkisi oven, jos peto saisi hänet kiinni.

Lady Greystoke oli istunut vähän matkan päässä majasta ja kuullessaan miehensä huudon katsahti sinne päin. Hän näki apinan rientävän katkaisemaan Claytonilta pakotietä niin nopeasti, että sellainen vauhti suorastaan hämmästytti noin isossa ja kömpelössä elukassa.

Päästäen huudon Alice juoksi majaa kohti ja kynnykseltä loi taakseen silmäyksen, joka sai hänet kauhusta jäykistymään, sillä peto oli nyt ehtinyt hänen miehensä luo, joka seisoi pitäen kirvestä molemmin käsin koholla.

»Sulje ja telkeä ovi, Alice», huusi Clayton. »Kyllä minä selviän tästä kirveelläni.»

Mutta hän tiesi, että nyt oli tulossa kauhea kuolema, ja sen käsitti lady Alicekin.

Apina oli suuri otus, luultavasti noin puolentoista sadan kilon painoinen. Sen ilkeät, toistensa likellä olevat silmät

hehkuivat vihaa tuuheiden kulmakarvojen alta, ja valtavat torahampaat paljastuivat sen kauheasti muristessa, kun se hetkeksi pysähtyi saaliinsa eteen.

Pedon olan yli Clayton saattoi nähdä majansa oviaukon tuskin kahdenkymmenen askeleen päässä, ja kauhu valtasi hänen mielensä, kun hän näki nuoren vaimonsa tulevan majasta ulos aseenaan yksi hänen pyssyistään.

Lady Alice oli aina pelännyt ampuma-aseita eikä milloinkaan halunnut niihin koskea, mutta nyt hän ryntäsi apinaa kohden pelottomana kuin poikastaan suojeleva naarasleijona.

»Takaisin, Alice», huusi Clayton, »Jumalan tähden, käänny takaisin!»

Mutta Alice ei tahtonut totella, ja juuri samassa apina hyökkäsi, niin ettei Clayton ehtinyt sanoa mitään muuta.

Mies huitaisi kirveellään olan takaa, mutta väkevä peto tarttui siihen hirveillä kourillaan, riisti sen Claytonilta ja heitti kauas syrjään. Kamalasti muristen se nyt ryntäsi suojattoman uhrinsa kimppuun, mutta ennenkuin sen hampaat olivat ehtineet iskeä Claytonin kurkkuun, kuului pamahdus, ja luoti tunkeutui apinan selkään lapaluiden väliin.

Paiskattuaan Claytonin maahan peto kääntyi uutta viholistaan vastaan. Siinä seisoj kauhistanut nuori nainen, koettaen turhaan laukaista toista kertaa. Hän ei ollut selvillä ampuma-aseen koneistosta, ja hana iski turhaan tyhjää patruunahylssyä.

Kiljahtaen raivosta ja tuskasta apina hyökkäsi hennon naisen kimppuun, joka tuupertui sen alle menettäen tajuntansa. Samassa pääsi Clayton taas pystyyn ja riensi apuun. Hänen onnistuikin odottamattoman helposti vääntää pedon ruho vaimonsa päältä syrjään — apina oli kuollut. Luoti oli tehnyt tehtävänsä.

Kun Clayton hätäisesti tarkastaessaan vaimoansa ei huomannut hänessä mitään loukkaantumisen merkkejä, päätti hän siitä, että peto oli kuollut samalla hetkellä kuin se oli karannut Alicen kimppuun.

Hellävaroen hän nosti yhä tainnoksissa olevan syliinsä ja kantoi majaan, mutta runsaasti kaksi tuntia kesti, ennenkuin Alice tointui.

Hänen ensi sanansa herättivät Claytonissa epämääräistä pelkoa. Tajuihinsa tultuaan Alice katseli kummastellen ympärilleen ja sanoi sitten tyytyväisesti huoahtaen:

»Oh, John, kuinka ihanaa on todella olla kotona! Minä näin niin hirveää unta, rakkaani, ikäänkuin emme enää olisi-kaan Lontoossa, vaan jossakin kauheassa paikassa, missä suuret pedot hyökkäilivät kimppuumme.»

»Kas niin, Alice», sanoi hänen miehensä, silittäen hänen otsaansa, »koeta nyt nukkua taas äläkä vaivaa päätäsi pahoilla unilla.»

Seuraavana yönä syntyi tässä aarniometsän laidalla olevassa majassa poika, leopardin kiljuessa oven edustalla ja leijonan päästäessä kumeita kiljahduksiaan harjanteen takaa.

Lady Greystoke ei enää tointunut pahasta hermojärkytyksestä, ja vaikka hän eli vielä vuoden aikaa lapsensa syntymän jälkeen, ei hän enää koskaan käynyt majan ulkopuolella eikä liioin kyennyt täysin käsittämään olevansa kaukana Englannista.

Toisinaan hän kyseli Claytonilta, mitä merkillisiä ääniä täällä kuului öisin, minne palvelijat ja ystävät olivat joutuneet ja miksi heidän asuntonsa oli niin karkea ja vaillinainen, mutta vaikka hänen miehensä ei koettanut johtaa häntä harhaan, ei hän sittenkään voinut käsittää, mitä tämä kaikki merkitsi.

Muuten hän oli täysin järjissään, ja se ilo, jota hän sai pikku pojastaan, ja hänen miehensä hellä huolenpito teki tämän vuoden hänelle hyvin onnelliseksi — olipa se hänen nuoren elämänsä onnellisin aika.

Että sitä olisivat rasittaneet ainainen huoli ja pelko, jos hän olisi ollut täysissä sielunvoimissaan, sen Clayton hyvin

käsitti, niin että vaikka hän hirveästi kärsi nähdessään vaimonsa tällaisessa tilassa, oli hän toisinaan Alicen itsensä puolesta miltei iloinen, ettei tämä voinut tilannetta tajuta.

Jo aikoja sitten hän oli luopunut kaikista pelastuksen toiveista, ellei sattuma tulisi avuksi. Uupumattoman hartaasti hän oli tehnyt työtä somistaakseen majan sisustaa.

Leijonan- ja pantterinnahat peittivät lattiaa, ja pitkin seinää oli astia- ja kirjahyllyjä. Kömpelöissä maljakoissa, jotka hän omin käsin oli muovailnut savesta, oli ihania tropiikin kukkia. Heinä- ja bamburuokoverhot riippuivat ikkunoissa, ja kaikkein vaivaloisin saavutus oli se, että hän vajavaisilla työkaluillaan oli sievästi laudoittanut seinät ja katon ja tasoittanut lattian sileäksi.

Että hän ollenkaan oli kyennyt tällaiseen outoon työhön, se kummastutti häntä itseäänkin. Mutta hän rakasti työtä, sillä hän ahersi vaimonsa ja sen hennon olennon vuoksi, joka oli tullut heitä ilahduttamaan, vaikka se samalla sadoin kerroin lisäsi hänen vastuunalaisuuttaan ja aseman kauheutta.

Seuraavan vuoden aikana kävivät Claytonin kimppuun useinkin ne suuret apinat, jotka nyt näyttivät alituisesti hätyyttävän majaa, mutta kun hän ei enää milloinkaan mennyt ulos ilman pyssyä ja revolvereja, ei hänen tarvinnut suurestikaan pelätä näitä valtavia petoja.

Hän oli vahvistanut ikkunaristikkoja ja sommitellut oveen erikoisen puisen lukkolaitteen, niin että ollessaan metsästä-mässä tai hedelmiä keräämässä hänen ei tarvinnut vähääkään pelätä petojen sillä välin tunkeutuvan majaan.

Alkuaikoina hän ampui paljon riistaa majan ikkunoista, mutta lopulta eläimet oppivat pelkäämään tätä merkillistä pesää, josta kuului hänen pyssynsä julma pauke.

Joutoaikoinaan Clayton usein luki vaimolleen ääneen kirjavarastosta, jonka hän oli tuonut mukanaan heidän uutta kotiaan varten. Kirjojen joukossa oli useita lapsille aiottuja — aapisia, kuva- ja lukukirjoja — sillä he olivat ottaneet lukuun, että heidän pikku lapsensa olisi kyllin vanha niitä tarvitse-

maan, ennenkuin he saattoivat toivoa pääsevänsä takaisin Englantiin.

Toisin ajoin Clayton teki heidän merkillisestä elämästään muistiinpanoja päiväkirjaansa, johon hän oli tottunut kirjoittamaan ranskaksi. Tätä kirjaa hän säilytti lukitussa metallilaatikossa.

Kun oli kulunut vuosi pikku pojan syntymästä, nukahti lady Alice eräänä yönä rauhallisesti ikuiseen uneen. Niin hiljainen oli hänen loppunsa, että Clayton vasta monta tuntia myöhemmin heräsi tajuamaan, että hänen vaimonsa oli kuollut.

Vasta vähitellen hän pääsi selville asemansa kauheudesta, ja epäiltävää on, ymmärsikö hän milloinkaan täysin, mikä tavan suru ja pelottava vastuu oli tullut hänen yksin kannettavaksensa nyt, kun oli pidettävä huolta pienoisesta olennosta, joka vielä oli rintalapsi.

Viimeinen muistiinpano hänen päiväkirjassaan on tehty lady Alicen kuoleman jälkeisenä aamuna. Siinä hän kertoo onnettomat yksityiskohdat niin asiallisesti, että se yhä lisää traagillisuutta, sillä se todistaa pitkällisen surun ja toivottomuuden synnyttämää turtumusta, jota tuskin tämäkään julma isku saattoi enää pahentaa.

»Pieni poikani itkee ruokaa — voi, Alice, Alice, mitä minun on tehtävä?»

Kun John Clayton oli kirjoittanut nämä sanat, jotka olivat hänen viimeisensä, laski hän väsyneesti päänsä käsivarsien varaan pöydälle, jonka hän oli nikkaroinut vieressään kylmänä ja mykkänä makaavalle Alicelle.

Pitkään aikaan ei mikään keskeyttänyt aarniometsän kuolonomaista hiljaisuutta, paitsi että kuului pienoisen poikalapsen sääliäntävää vaikeroimista.

NELJÄS LUKU

Apinat

Metsässä jonkun matkan päässä rannikolta riehui vanha Kerchak, apinakuningas, kansansa kesken vihan vimmassa.

Nuoremmat ja kepeämmät hänen heimonsa jäsenistä pakenivat hänen vihansa tieltä suinpäin korkeimpien puiden ylimmille oksille, jotka tuskin kannattivat heidän painoansa, mutta mieluummin he sielläkin panivat henkensä alttiiksi kuin olivat tekemisissä Kerchakin kanssa silloin kun tämä oli hillittömän raivonsa vallassa.

Toiset koiraat hajaantuivat eri suuntiin, mutta vasta sen jälkeen kun raivostunut peto oli eräältä heistä murskannut selkärangan poikki valtaviin leukojensa välissä.

Muuan onneton nuori naaras sattui hellittämään epävarman otteensa korkean oksan latvassa ja mätkähti maahan melkein Kerchakin jalkoihin.

Hurjasti kiljahtaen Kerchak hyökkäsi hänen kimppuunsa, repäisi mahtavilla hampaillaan ison palan hänen kyljestään ja takoi häntä kauheasti päähän ja hartioihin paksulla kalikalla, kunnes kallo oli ihan mäsänä.

Sitten hän sai näkyviinsä Kaalan, naarasapinan, joka palasi ruuanhakuretkeltä pienokainen sylissään eikä tiennyt mitään mahtavan koiraan mielialasta, ennenkuin toisten äänekäät varoitukset saivat hänet henkensä kaupalla pyrkimään turvaan.

Mutta Kerchak oli hänen kintereillään, jopa niin lähellä, että oli jo vähällä tarttua hänen toiseen nilkkaansa, mutta silloin Kaala suoritti hyvin pitkän hypyn toisesta puusta toiseen — vaarallisen tempun, johon apinat vain harvoin turvautuvat, paitsi jos vaara on niin uhkaava, että muuta mahdollisuutta ei ole.

Hän onnistui hypyssään, mutta kun hän tarttui toisen puun oksaan, pakotti raju tärähdys pikku apinan hellittämään

otteensa, vaikka se pitikin kovasti kiinni emonsa kaulasta, niin että paiskautui kymmenen metrin korkeudesta maahan.

Säikähdyksestä kirkaisten Kaala riensi päistikkaa sen luo eikä enää ajatellut vaarallista Kerchakia. Mutta kun hän painoi rintaansa vasten pienoista runneltua ruumista, oli henki siitä jo lähtenyt.

Hiljaa vaikeroiden hän istui maassa, hyväillen sylissään pikku ruumista. Kerchak antoi hänen nyt olla rauhassa. Lapsen onneton kuolema sai hänen pirullisen raivonpuuskansa lauhtumaan yhtä nopeasti kuin se oli hänet vallannutkin.

Kerchak oli tavattoman iso kuningasapina, joka painoi ainakin puolitoistasataa kiloa. Hänen otsansa oli hyvin matala ja taaksepäin loiveneva silmät pienet ja verestävät, likellä toisiaan karkean, litteän nenän juuressa. Korvat olivat isot ja ohuet, mutta kuitenkin pienemmät kuin useimmilla muilla hänen lajiinsa kuuluvilla.

Hirveän mielenlaatunsa ja valtavan voimansa nojalla hän oli päässyt yksinvaltiaaksi sen pienen heimon keskuuteen, jossa hän oli syntynyt noin kaksikymmentä vuotta sitten.

Nyt, kun hän oli parhaissa voimissaan, ei yksikään apina koko tässä aarniometsässä, jossa hän samoili, uskaltanut häntä vastustaa, eivätkä myöskään toiset, isommat eläimet häntä hätyyttäneet.

Ainoastaan vanha Tantor, norsu, ei pelännyt häntä — ja hän oli myös ainoa, jota Kerchak pelkäsi. Kun Tantor antoi äänensä kuulua, silloin tämä iso apina heimolaisineen kiirehti puiden korkeimmille oksille.

Siihen ihmisapinain heimoon, jota Kerchak hallitsi rautaisin kourin ja paljastetuin torahampain, kuului noin kahdeksan perhettä, jokaisessa näistä täysikäinen koiras vaimoineen ja lapsineen, niin että koko heimossa oli noin kuusi- tai seitsemänkymmentä apinaa.

Kaala oli Tublantin — mikä merkitsee murskattua nenää — nuorin vaimo, ja se lapsi, jonka hän äsken menetti, oli hänen

ensimmäisensä, sillä hän oli vasta yhdeksän tai kymmenen vanha.

Mutta näinkin nuorena hän oli jo iso ja voimakas — komea, siromuotoinen eläin, jonka pyöreä, korkea otsa todisti hänellä olevan enemmän älyä kuin useimmilla hänen heimolaisillaan. Niinpä hän myös kykeni syvemmin tuntemaan äidinrakkautta ja äidinsurua.

Mutta silti hän oli apina, iso, petomainen, hirveä eläin, kuuluen gorilloille läheisesti sukua olevaan lajiin, joka on näitä paljon älykkäämpi. Juuri tämä älykkyys ja gorillain tapainen voima ovat syynä siihen, että nämä apinat ovat pelottavimpia ihmisen edeltäjistä.

Kun apinat huomasivat, että Kerchakin raivo oli mennyt, alkoivat he hiljakseen laskeutua lehväisistä pakopaikoistaan ja palasivat keskeytyneihin toimiinsa.

Nuoret leikkivät ja telmivät puiden ja pensaiden seassa. Jotkut täyskasvaneet loikoivat pitkällään kuihtuneen ja mätänevän ruohikon pehmoisella matolla, toiset kääntelivät puista pudonneita oksia ja multakokkareita, etsien pikku hyönteisiä ja matelijoita, jotka olivat osana heidän tavallista ravintoaan, ja toiset taas haeskelivat läheisistä puista hedelmiä, pähkinöitä, linnunpoikasia ja munia.

Näin kului aikaa tunnin verran, ja sitten Kerchak kutsui heidät kokoon, komensi seuraamaan itseään ja suuntasi matkansa rannikolle.

He samoilivat enimmäkseen maata myöten, milloin se kävi laatuun, ja kulkiivat silloin pitkin norsujen polkuja, jotka ovat ainoita teitä tässä puiden, pensastojen ja rönsykasvien sokkelossa. He liikkuiivat eteenpäin kömpelösti, ikäänkuin vieerien, ja tukivat itseään kättensä rystysillä.

Mutta kun tie kulki matalampien puiden lomitse, pääsivät he eteenpäin nopeammin, heilauttamalla itsensä oksalta oksalle, yhtä kepeästi kuin heidän pikku marakattiserkkunsa. Ja koko matkan Kaala kantoi pientä kuollutta lastaan rintaansa vasten puserrettuna.

Puolenpäivän tienoissa he saapuivat harjanteelle, jolta näkyi rantakaistale ja sinne rakennettu pikku maja, Kerchakin matkan päämäärä.

Hän oli nähnyt monen heimolaisensa kuolevan, kun oli pamahtanut jokin pieni musta keppi, jota tuossa merkkillisessä pesässä asuva valkoinen apina oli käsitellyt, ja hänen eläimellisissä aivoissaan oli kypsynyt päätös anastaa tuhoatuottava vehje ja tutkia, mitä salaperäisessä pesässä oli.

Ennen kaikkea hänen teki mieli upottaa hampaansa merkillisen eläimen niskaan, jota hän oli oppinut vihaamaan ja pelkäämään, ja siksi hän tuli usein heimolaisineen tähystelemään, varroten sopivaa hetkeä, jolloin valkoinen apina olisi unohtanut olla varuillaan.

Viime aikoina he olivat visusti karttaneet hyökkäystä eivätkä olleet edes näyttäytyneet, sillä joka kerta, kun he siellä kävivät, oli pieni keppi karjahtanut kuolonsanomansa jollekin heimon jäsenelle.

Tänään ei valkoista apinaa näkynyt missään, ja vartiopalkaltaan he saattoivat nähdä, että ovi oli auki. Hitaasti, varovasti ja ääneti he hiipivät viidakon lävitse majaa kohti. Ei kuulunut murinaa, ei raivoisia kiljahduksia — pieni musta keppi oli opettanut heitä tulemaan hiljaa.

Lähemmäs, yhä lähemmäs he tulivat, kunnes Kerchak itse pujahti salavihkaa ovelle asti ja tähysti sisään. Hänen takanaan oli kaksi urosapinaa ja sitten Kaala, jolla yhä oli kuollut pienokainen sylissä.

Sisällä he näkivät merkillisen valkoisen apinan kumartuneena pöydän yli, nojaten päätään käsiinsä. Vuoteessa makasi purjekankaalla peitetty ruumis, ja pienestä karkeatekoisesta kehdestä kuului lapsen valittavaa itkua.

Kerchak hiipi ääneti sisään ja kyyristyi hyökätäkseen, mutta silloin John Clayton kavahti, nousi seisaalle ja tuijotti tuijoihin.

Se näky, joka kohtasi häntä, sai hänet varmaankin kauhusta jähmettymään, sillä hänen edessään oven puolella seisoi kolme

isoa koirasapinaa ja takana tungeskeli vielä joukko muita — montako, sitä hän ei koskaan saanut tietää, sillä hänen revolverinsa riippuivat vastapäisellä seinällä pyssyn vieressä, ja Kerchak karkasi hänen kimppuunsa.

Kun kuningasapina sitten päästi hervottoman ruumiin, joka oli ennen ollut John Clayton, Greystoken loordi, kääntyi hänen huomionsa pikku kehtoon, mutta Kaala ehti sinne ennen häntä, sieppasi lapsen syliinsä, ja ennenkuin Kerchak kerkisi estämään, oli Kaala livahtanut ovesta ja kiivennyt korkeaan puuhun

Ottaessaan Alice Claytonin pienen elävän lapsen apina oli laskenut oman kuolleen poikasensa tyhjään kehtoon, sillä elävä valitus vetosi hänen villissä rinnassaan hallitsevaan äitiyden tunteeseen, jota kuollut ei enää voinut tyydyttää.

Korkealla valtavan puun oksien seassa hän puristi itkevää lapsukaista hellästi kuin oma äiti rintaansa vasten ja sai sen pian tyyntymään. Nälkä täytti heidän välisensä kuilun, ja englantilaisen loordin ja englantilaisen lady'n poika imi ravintoa Kaalan, jättiläisapinan povesta.

Sillä välin apinat tutkivat majassa uteliaasti tämän merkilisen pesän sisällystä.

Kerchak ei enää välittänyt surmaamastaan valkoisesta apinasta, vaan käänsi huomionsa vuoteessa makaavaan olentoon, jota peitti purjekankaan palanen. Ensin hän kohotti varovasti käärinliinan kulmaa, mutta nähdessään siellä naisen ruumiin hän repäisi rajusti vaatteen syrjään ja tarttui elottomaan valkoiseen kaulaan isoilla karvaisilla käsillään. Hetkeksi hän upotti sormensa kylmään lihaan, mutta huomattuaan, että makaaja oli jo kuollut, kääntyi pois päin ja alkoi tarkastella huoneen eri esineitä, enää välittämättä lady Alicen tai loordi Johnin hengettömistä ruumiista.

Seinällä riippuva pyssy herätti ensin hänen mielenkiintoansa. Tätä outoa, kuolettavaa ja pamahtavaa tankoa hän oli himoinnut jo kuukausimääriä, mutta nyt, kun se oli hänen ulottuvillaan, hän tuskin uskalsi siitä koskettaakaan.

Varovasti hän lähestyi sitä, valmiina päistikkaa pakenemaan, jos se päästäisi jyrisevän äänensä kuuluville, kuten se oli ennenkin puhunut viimeiset sanat niille hänen heimolaisilleen, jotka olivat olleet liian tietämättömiä tai hätäisiä ja käyneet valkoisen apinan kimppuun.

Syvällä pedon älyssä vakuutti jokin vaisto, että ukkoskeppi oli vaarallinen vain sen kädessä, joka osasi sitä käsitellä, mutta kuitenkin kului useita minuutteja, ennenkuin hän rohkeni siihen kajota. Hän käveli edestakaisin lattialla sen edessä ja käänsi päänsä aina niin, etteivät hänen silmänsä kertaakaan hellittäneet hartaasti haluttua esinettä.

Käyttäen pitkiä käsivarsiaan kuten ihmiset kainalosauvoja ja joka askeleella heiluttaen suunnatonta ruhoaan puolelta toiselle kuningasapina harppaili majassa, murahteli äkäisesti ja päästi silloin tällöin korvia vihlovan kiljahduksen, joka oli viidakon villeistä äänistä kauhein.

Vihdoin hän pysähtyi pyssyn eteen ja kuroitti hitaasti valtavan kätensä, kunnes se oli koskemaisillaan kiiltävää putkea, mutta samassa hän taas peräytyi ja jatkoi kiireistä marssiaan. Näytti siltä kuin peto näin osoittamalla pelottomuuttaan ja antamalla villin äänensä kuulua koettaisi kiihoittaa rohkeuttaan, kunnes uskaltaisi ottaa pyssyn käteensä.

Taas hän pysähtyi, ja tällä kertaa hänen onnistui pakottaa empivä kätensä koskettamaan kylmää terästä, mutta hän vetäisi kouransa miltei heti takaisin ja jatkoi väsymätöntä vaellustaan.

Tavantakaa toistui tämä kumma menettely, mutta joka kerta kasvoi itseluottamus, kunnes hän vihdoin otti pyssyn naulasta ja piteli sitä käsissään.

Kun Kerchak huomasi, ettei se häntä vahingoittanut, alkoi hän lähemmin tutkistella sitä, tirkisti putken mustaan syvyyteen, hypisteli tähtäintä, perää ja vihdoin liipasinta.

Kaikkien näiden temppujen aikana istuivat majaan tulleet apinat kyykkysillään ovensuussa ja katselivat päällikköään,

kun taas ulkona olevat ojentelivat kaulojaan nähdäkseen edes vilahdukselta, mitä sisäpuolella puuhattiin.

Äkkiä Kerchakin sormi painoi liipasinta. Majassa kuului huikea pamahdus, ja oven luona ja takana tungeksivat apinat kompastelivat kauhistuneina toisiinsa, kun jokainen koetti mahdollisimman pian päästä pakoon.

Kerchak oli yhtä pelästynyt — niin suunniltaan, että unohti heittää kädestään hirveän pamahduksen aiheuttajan, ja niin hän karkasi ovesta ulos pitäen pyssyä lujasti puristettuna toisessa kädessään. Silloin tähtäin tarttui sisälle päin aukenevan oven reunaan ja kiskaisi sen kiinni pakenevan apinan jälkeen.

Kun Kerchak vähän matkan päässä majasta pysähtyi ja huomasi vielä pitelevänsä pyssyä, pudotti hän sen maahan, ikäänkuin se olisi ollut tulikuuma rauta, eikä enää yrittänyt-kään ottaa sitä haltuunsa — pamahdus oli ollut liikaa hänen hermoilleen. Mutta nyt hän oli täysin varma, että hirveä keppi oli vaaraton, jos se sai olla itseksensä.

Kului tunti, ennenkuin apinat jälleen rohkenivat lähestyä majaa jatkaakseen tutkistelujaan, ja vihdoin päästessään näin pitkälle he huomasivat kiusakseen oven olevan kiinni, vieläpä niin lujasti, etteivät sille mitään mahtaneet.

Claytonin kekseliäästi kyhäämä lukko oli Kerchakin pae- tessa loksautanut kiinni, eivätkä apinat myöskään päässeet sisään vankasti varustettujen ikkunoiden kautta.

Kuljeskeltuaan majan lähettyvillä jonkun aikaa he lähtivät takaisin syviin metsiinsä ja ylängöillensä, mistä olivat tulleet.

Kaala ei ollut kertaakaan laskeutunut maahan ottolapsensa kera, mutta nyt, kun Kerchak komensi häntä muiden mukaan eikä äänessä ollut jälkeäkään vimhasta, pudotteli hän itseään keveästi oksalta oksalle ja liittyi toisiin kotimatkaa varten.

Ne apinat, jotka yrittivät tarkastella Kaalan merkillistä lasta, saivat vastaansa torahampaiden varoitussanoja. Mutta kun he vakuuttivat, etteivät aikoneet lapselle mitään pahaa, salli Kaala heidän tulla lähelle, mutta ei antanut heidän koskea kantamukseensa. Näytti siltä kuin hän olisi tietänyt, että

lapsi oli heikko ja hento, ja että hänen heimolaistensa karkeat kourat voisivat sitä vahingoittaa.

Hän teki muutakin, mikä tuotti hänelle räsitystä matkalla. Muistaen näet, kuinka hänen oma pienokaisensa oli kuollut, hän piteli nyt mitä huolellisimmin tätä uutta lastaan toisella kädellään poveaan vasten koko vaelluksen ajan. Toiset apinanpoikaset riippuivat emojensa selässä, kietoen pikku käntensä tiukasti karvaisen kaulan ympärille ja pistäen jalkansa kainalokuoppaan. Sensijaan Kaala piteli pikku loordi Grey-stokea rintaansa vasten, ja lapsen pikkuruiset kädet tarttuivat kiinni siinä kasvaviin pitkiin mustiin karvoihin. Hän oli nähnyt yhden poikasen putoovan kuoliaaksi selästään, eikä hänellä ollut mitään halua kokea sitä uudestaan.

VIIDES LUKU

Valkoinen pikku apina

Hellästi Kaala hoiteli pikku löytölastaan, itsekseen hiljaa ihmetellen, miksi se ei niin voimistunut ja kyennyt liikkumaan kuin muiden emojen pikku apinat. Vasta lähes vuoden päästä siitä lukien, kun se oli joutunut hänen haltuunsa, se oppi yksikseen kävelemään, ja mitä kiipeämiseen tulee — voi, kuinka taitamaton se oli!

Kaala puheli toisinaan vanhempien naaraiden kanssa pikku vesastaan, mutta yksikään heistä ei voinut ymmärtää, kuinka lapsi saattoi olla niin hidas ja kehityksessään takapajulla, ettei tullut omin neuvoin toimeen. Sehän ei itse kyennyt edes hankkimaan ruokaansa, ja kuitenkin oli enemmän kuin kaksitoista kuukautta kulunut siitä, kun Kaala alkoi sitä hoitaa.

Jos he olisivat tietäneet, että lapsen oli sitä ennen elänyt jo kolmetoista kuukautta, niin he olisivat pitäneet hänen kehitystään ehdottomasti toivottomana, sillä heidän heimonsa pikku apinat olivat yhtä pitkälle varttuneita kaksi- tai kolmi-

kuukautisina kuin tämä pieni muukalainen kahdenkymmenenviiden kuukauden vanhana.

Tublat, Kaalan mies, oli kovin vihoissaan, ja ellei naaras olisi ollut niin varuillaan, olisi hän toimittanut lapsen pois tieltään.

»Hänestä ei koskaan tule isoa apinaa», väitti Tublat. »Saat häntä aina kanniskella ja suojella. Mitä hyötyä hänestä on heimolle? Ei niin mitään; taakaksi hän vain on. Jätetään hänet rauhassa nukkumaan ruohikkoon, jotta voit synnyttää vahvempia apinoita turvaamaan meitä, kun olemme käyneet vanhoiksi.»

»Ei milloinkaan, Murtonenä», vastasi Kaala. »Vaikka minun täytyisi kantaa häntä koko ikäni, niin minä en hellitä.»

Silloin Tublat meni Kerchakin puheille ja pyysi häntä esivallallaan vaikuttamaan Kaalaan, niin että tämän olisi pakko hylätä Tarzan, »Valkonahka», jonka nimen he olivat antaneet pikku loordi Greystokelle. Mutta kun Kerchak puhui siitä Kaalalle, uhkasi tämä lähteä tiehensä heimosta, elleivät he jättäisi häntä ja lasta rauhaan, ja koska viidakon väellä on muun mukana kiistämätön oikeus vapaasti erota kansastaan, ollessaan tyytymättömiä sen oloihin, eivät he häntä sen enempää kiusanneet, sillä Kaala oli hieno, kaunisjäseninen nuori naaras, jota he eivät halunneet menettää.

Varttuessaan Tarzan edistyi nopeammin, niin että hän kymmenen vuoden ikäisenä oli oiva kiipijä ja maan kamaralla osasi suorittaa monia ihmeellisiä temppuja, joita hänen pienet veljensä ja sisarensa eivät kyenneet jäljittelemään. Monessa suhteessa hän oli hyvin erilainen kuin he, ja usein he ihmettelivät hänen erinomaista taitavuuttaan muutamissa asioissa; mutta väkevyydessä ja koossa hän ei vetänyt muille vertoja, sillä kymmenen vuoden ikäisinä isot ihmisapinat olivat täyskasvaneita ja eräät heistä runsaasti kuusi jalkaa pitkiä, kun sitävastoin pikku Tarzan oli toistaiseksi vain puolikasvuinen poika.

Mutta millainen poika!

Varhaisesta lapsuudestaan asti hän oli käyttänyt käsiään heittääkseen ruumistaan oksalta oksalle jättiläisemonsa tapoja matkien ja hiukan vanhempana hän vietti päivittäin tuntikausia vilistämällä puunlatvasta toiseen leikkiveriensa kanssa.

Hän jaksoi hypätä kuudenkin metrin kuilun poikki huimavaan korkeiden puiden välillä ja tarttua erehtymättömän varmasti, ilman nähtävää tärähdystä, myrskyn käsissä hurjasti heiluvaan oksaan. Hän kykeni nopeasti pudottamaan itsensä monta metriä kerrallaan oksalta oksalle, kunnes pääsi maahan, tai kapuamaan niin vilkkaasti ja helposti kuin orava korkeimmankin troopillisen jättiläispuun latvaan. Vaikka hän oli vasta kymmenen vuoden vanha, oli hän kuitenkin täysin yhtä väkevä kuin tavallinen kolmikymmenvuotias mies ja paljon ripeämpi kuin yksikään hyvin harjaantunut voimailija. Ja päivä päivältä hänen voimansa karttuivat.

Hänen elämänsä oli näiden julmien apinoiden joukossa ollut onnellinen, sillä hänen muistiinsa ei ollut jäänyt mitään muuta elämää eikä hän myöskään aavistanut, että maailmassa oli muuta kuin hänen pieni metsänsä ja viidakon villit eläimet, jotka hän hyvin tunsi.

Hän oli lähes kymmenen vanha, ennenkuin hän alkoi huomata, että hänen ja toverien välillä oli suuri ero. Hänen ruskettunut ihonsa saattoi hänet äkkiä hirveästi häpeämään, sillä hän huomasi sen olevan ihan karvattoman kuin minkäkin ilkeän käärmeen tai muun matelijan. Tätä vikaa hän yritti korjata sivelemällä itseään kiireestä kantapäähän mudalla, mutta se kuivui pian ja heltisi. Sitäpaitsi se tuntui niin epä-mukavalta, että hän teki nopean päätöksen ennemmin karsiä häpeää kuin sitä vaivaa.

Ylätasangolla, missä hänen heimonsa liikuskeli, oli vähäinen järvi, ja siinä Tarzan ensi kerran näki kasvonsa kirkkaan, tyynen veden kalvossa.

Oli kuivan vuodenajan paahteinen päivä. Hän ja eräs hänen toverinsa olivat menneet rannalle juomaan. Heidän

kumartuessaan vettä kohti kuvastuivat molempien kasvot näkyviin, villi ja pelottava apina ja ihan vieressä vanhan ylhäisen englantilaisen suvun viimeinen jälkeläinen.

Tarzan kauhistui. Se oli jo kyllin paha asia, että ruumis oli karvaton, mutta nyt hänellä lisäksi oli tuollaiset kasvot! Hän ihmetteli, että toiset apinat edes sietivät hänen ulkomuotoaan.

Noin pienoinen rako oli muka suu, ja kuinka mitättömät olivatkaan hänen hampaansa! Miltä ne näyttivät hänen onnellisen toverinsa valtaviin huulten ja voimakkaiden torahampaiden rinnalla!

Kuinka vaivaisen pieni oli nenäkin! Sehän oli niin ohut, että näytti puoleksi nälkiintyneeltä. Hän punastui verratesaan sitä toisen kauniisiin, leveihin sieraimiin. Sellainen komea nenä täytti melkein puolet kasvoista! Ihanaa olisi kaikei olla niin kaunis, ajatteli pikku Tarzan-parka.

Mutta kun hän näki silmänsä, niin oh, siinä tuli pahin isku! Ruskea pilkku, harmaa ympyrä, ja sitten pelkkää valkoista! Hirveätä! Ei edes käärmeillä ollut niin ilkeitä silmiä kuin hänellä.

Niin hartaasti hän arvosteli piirteitään, ettei kuullut ruohon kahinaa takanaan, kun muuan valtava olento salavihkaa lähene viidakosta. Mitään ei myöskään kuullut hänen toverinsa, sillä hän joi, ja imaisevien huulten maiskutus ja mielihyvän röhkinä vaimensivat rauhanhäiritsijän askelten äänen.

Tuskin kolmenkymmenenkään askeleen päässä heidän takanaan lähene kyyristellen Sabor, iso naarasleijona, ja viuhtoi hännällään. Varovasti se nosti pehmeän kápälänsä ja laski sen hiljaa maahan, ennenkuin kohotti toista. Näin se eteni, vatsa miltei maata viistäen, valmiina loikkaamaan saaliinsa kimppuun.

Nyt se oli enää vain kolmisen metrin päässä toveruksista, jotka eivät aavistaneet mitään pahaa. Huolellisesti se jännitti takajalkansa, ja paksut lihakset liikahtelivat kauniin nahan alla. Koko ruumis oli nyt painunut maahan, paitsi kiiltävää takapuolta, joka yleni kaarena, jännittyen hyppyyn.

Häntä ei enää viuhunut edestakaisin, vaan lepäsi suorana leijonan takana.

Hetkeksi se jäi tähän asentoon kuin kivettynyt, ja sitten se hirveästi karjaisten loikkasi.

Sabor, naarasleijona, oli viisas metsästäjä. Syrjäisestä olisi tämä hirveä karjahdus voinut näyttää tyhmältä, sillä eikö olisi voinut varmemmin päästä uhrinsa kimppuun, jos olisi hyökännyt ääneti?

Mutta Sabor tiesi hyvinkin, että viidakon asujamet ovat ihmeellisen ketteriä ja uskomattoman herkkiä kuulemaan. Heille oli ruohonkorren liikahdus yhtä tehokas varoitus kuin hänen rajuin kiljahduksensa, ja hän tiesi myös, ettei tätä valtavaa hyppäystä voinut suorittaa ilman pientä rasahdusta. Hänen villi huutonsa ei ollut mikään varoitus. Sen tarkoituksena oli lamauttaa uhrin siksi lyhyeksi hetkeksi, joka oli tarpeen, ennenkuin hänen mahtavat kyntensä ehtisivät upota pehmeään lihaan, ja näin he estyisivät pääsemästä pakoon.

Mikäli asia koski apinaa, oli Sabor arvostellut oikein. Pikku raukka kyyristyi väristen vain hetkeksi, mutta tämä hetki oli tarpeeksi pitkä viemään hänet perikatoon.

Mutta Tarzanin, ihmislapsen laita, oli toisin. Hänen elämänsä keskellä viidakon vaaroja oli opettanut hänet kohtaamaan äkillisiä sattumia menettämättä malttiaan. Ja hänen korkeammalle kehittynyt älynsä auttoi häntä tekemään päätöksensä paljon nopeammin kuin apinat ehtivät ajatella. Niinpä nytkin Saborin karjaisu pani pikku Tarzanin aivot ja lihakset toimimaan samassa silmänräpäyksessä.

Hänen edessään oli pikku järven vesi, takana varma ja julma kuolema — terävien kynsien ja hampaiden raadellessa.

Tarzan oli aina kammonnut vettä, paitsi sammuttaakseen janoansa. Hänen mielestään vesi oli yhteydessä kylmien ja koleiden rankasateiden kanssa, ja hän pelkäsi sitä jylhädyksen, salamain ja tuulten vuoksi, jotka tavallisesti saattoivat sateita. Hänen villi äitinsä oli opettanut häntä karttamaan järven syvää vettä, ja olihan hän itsekin nähnyt pikku

eetan vajoovan sinne vain muutamia viikkoja sitten, tule-matta enää milloinkaan takaisin.

Mutta kahdesta pahasta hänen nopea älynsä valitsi pie-nemmän samassa tuokiossa, kun Saborin villi huuto häiritsi viidakon rauhaa, ja ennenkuin valtava peto oli ehtinyt suo-rittaa loikkauksensa, tunsii Tarzan viileän veden läiskähtävän umpeen päänsä yli.

Hän ei osannut uida, ja vesi oli hyvin syvää, mutta sitten-kään hän ei menettänyt itseluottamustaan ja neuvokkuuttaan, jotka olivat luonteenomaisia hänen ylemmälle alkuperälleen.

Nopeasti hän sätkytteli käsiään ja jalkojaan koettaen päästä pinnalle, ja kenties johtui ennemmin sattumasta kuin harkinnasta, että hän tällöin teki samoja liikkeitä kuin uiva koira. Niinpä olikin muutaman sekunnin päästä hänen nenänsä vedenpinnan yläpuolella, ja hän huomasi voivansa pitää sitä yhä ylhäällä jatkamalla sätkyttelyä ja lisäksi ete-nevänsäkin vettä pitkin.

Hän hämmästy i ja ihastui tästä uudesta kyvystä, joka oli niin äkkiä tullut hänen osakseen, ja ui rantaa pitkin. Siellä hän näki julman pedon kyyristyneenä pikku leikkito-verin elottoman ruumiin yli.

Leijona tähysteli Tarzania, nähtävästi odottaen, että tämä palaisi rantaan, mutta sitä poika ei vähääkään aikonut. Sen sijaan hän päästi heimolle ominaisen kimeän varoitushuudon, joka ilmaisi, että oli sattunut onnettomuus ja jonka samalla tuli suojella mahdollisia auttajia joutumasta suoraan Saborin kynsiin.

Miltei heti kuului kaukaa vastaus, ja pian lennätti neljä-tai viisikymmentä apinaa itseään kiireesti puusta puuhun, matkalla murhenäytelmän tapahtumapaikalle. Etunenässä oli Kaala, sillä hän oli tuntenut rakkaimpansa äänen, ja heti hänen jäljissään sen pikku apinan äiti, joka nyt makasi kuoleena julman Saborin alla.

Vaikka leijona oli voimakkaampi ja taistelukykyisempi kuin apinat, ei sillä kuitenkaan ollut halua tavata näitä raivostu-

neita täyskasvuisia, vaan vihaisesti muristen se katosi nopeasti viidakkoon.

Nyt Tarzan ui maihin ja kiipesi ketterästi rannalle. Uiminen oli niin virkistänyt häntä, että hänellä nyt oli ihana tunne ruumiissaan, ja tästedes hän kävi joka päivä uimassa järvässä, virrassa tai meressä, kun siihen vain oli tilaisuutta. Pitkään aikaan Kaala ei voinut tottua tähän näkyyn, sillä vaikka hänen heimolaisensa osasivat uida, jos oli pakko, eivät he kuitenkaan siitä pitäneet eivätkä milloinkaan vapaaehtoisesti menneet veteen.

Leijonaseikkailu antoi Tarzanille hauskaa muistelemisen aihetta, sillä tuollaiset tapahtumat toivat vaihtelua hänen yksitoikkoiseen jokapäiväiseen elämäänsä, joka oli vain kylästyttävää ruuan hakemista, syömistä ja nukkumista.

Se heimo, johon hän kuului, liikuskeili laajanlaisella alueella — noin kaksikymmentäviisi Englannin penikulmaa merenrantaa pitkin ja noin viisikymmentä penikulmaa sisämaahan päin. Apinat olivat melkein yhtä mittaa matkalla, joskus kuitenkin jääden kuukausiin samaan seutuun, mutta kun he kiitivät puusta puuhun hyvin nopeasti, ehtivät he usein alueensa läpi muutamissa päivissä. Paljon riippui ruuan saannista, ilmoista ja siitä, oliko lähellä vaarallisia eläimiä, mutta Kerchak vei heimonsa usein pitkille retkille vain siitä syystä, että oli väsynyt oleilemaan samalla paikalla.

Illalla he laskeutuivat makuulle sille paikalle, missä pimeys oli heidät yllättänyt. He nukkuivat maassa, peittäen toisinaan päänsä, harvemmin ruumiinsa, norsunkorvan suurilla lehdillä. Kaksi tai kolme saattoi maata toisissaan kiinni, jotta olisi lämpimämpi kylminä öinä, ja näin Tarzankin oli nukkunut Kaalan sylissä joka yö kaikkina näinä vuosina.

Kun hän oli tottelematon, niin Kaala häntä tosin kuritti, mutta ei ollut hänelle milloinkaan julma, vaan useammin häntä hyväili kuin rankaisi.

Kaalan mies Tublat vihasi Tarzania ja oli joskus vähällä tehdä lopun hänen nuoresta elämästään, eikä Tarzan puoles-

taan koskaan jättänyt käyttämättä tilaisuutta osoittaakseen ettei hänkään pitänyt kasvatti-isästään. Milloin hän vain tunsu olevansa turvassa, oli hänen tapanaan kiusata Tublatia, irvistellä ja syytää haukkumasanvoja, kyyristellessään äitinsä sylissä tai puiden ylimmillä haurailta oksilla. Hänen kehittyneempi älynsä ja neuvokkuutensa auttoivat häntä keksimään tuhansia ilkeitä kepposia, jotka katkeroittivat Tublatin elämää.

Jo varhaisina poikavuosinaan hän oli oppinut punomaan pitkistä heinistä köysiä, joilla sitten alinomaai sai Tublatin kompastumaan tai koetti häntä kuristaa joltakin korkealta oksalta.

Lakkaamatta kujeillen ja kokeillen hän perehtyi tekemään lujia solmuja ja liukuvia silmukoita, joilla sitten nuorine apinatovereineen huvitteli. Nämä koettivat matkia Tarzania, mutta hän yksin keksi aina uutta ja kehittyi taitavaksi.

Leikkiessään Tarzan heitti kerran köy tensä pakenevan toverin jälkeen, pitäen itse kiinni toisesta päästä. Sattumalta silmukka kiertyi juoksevan apinan kaulaan ja pakotti hänet äkkiä pysähtymään. Sepä oli uusi leikki, mainio temp pu, ajatteli Tarzan, ja koetti myös heti uudestaan. Ja näin hän huolellisesti harjoitellen oppi suopunkia heittämään.

Nyt tuli Tublatin elämään todella painajainen. Nukkuessa tai vaeltaessa, yöllä tai päivällä hän ei koskaan tietänyt, milloin salavihkainen silmukka livahtaisi hänen kaulaansa ja miltei veisi häneltä hengen.

Kaala kuritti, Tublat vannoi hirveästi kostavansa, ja vanha Kerchak varoitti ja uhkasi, mutta mikään ei auttanut. Tarzan uhmasi heitä kaikkia, ja ohut, vahva silmukka kietoutui yhä Tublatin kaulaan silloin kun hän vähimmin sitä aavisti.

Muut apinat ilakoivat sanomattomasti Tublatin kustannuksella, sillä Murtonenä oli epämiellyttävä ukko, josta kukaan ei pitänyt.

Tarzanin pääkkösessä pyöri monia ajatuksia, jotka saivat alkunsa hänen kelpo älystään.

Kun hän kerran sai pitkän ruohokäsivartensa silmukkaan kiedotuksi apinatovereitaan, niin miksi ei myös Sabor-leijonaa?

Tämä ajatuksen itu oli jo vireillä hänen tietoisessa ja itse-tiedottomassa tajunnassaan, kunnes siitä oli tuloksena suurenmoinen urotyö.

Mutta se tapahtui vasta myöhempinä vuosina.

KUODES LUKU

Oitteluita viidakossa

Heimon vaellukset johtivat sen usein pienen suojatun sataman luona sijaitsevalle suljetulle ja hiljaiselle majalle. Tarzanille se aina oli ehtymättömän ihmettelyn ja kuvittelun aiheena.

Hän tirkisteli uutimien verhoamista ikkunoista sisään tai kiipesi katolle, tähysteli uuninpiipun mustiin syvyyksiin, koettaen turhaan päästä selville niistä ihmeistä, joita varmaankin oli vahvojen seinien sisäpuolella. Lapsellisessa mielessään hän kuvitteli, että siellä oli kummallisia olentoja, ja sisäänpääsyn mahdottomuus kiihoitti monin kerroin hänen haluaan sinne tunkeutua.

Kun hän Sabor-seikkailunsa jälkeen taas joutui majan luo, huomasi hän jo matkan päästä, että ovi näytti olevan eri laatua kuin muu seinä, ja ensi kerran hänen mieleensä juolahti, että siinäpä voisi olla pääsytie, jota hän niin kauan oli turhaan etsinyt.

Hän oli yksin, kuten useimmiten oli laita hänen käydessään majalla, sillä apinat eivät siitä pitäneet. Kertomus ukkoskepistä ei ollut suinkaan laimentunut, vaikka sitä oli kymmenen vuotta kerrottu, ja siksi oli valkoisen apinan autiolla majalla kammottava maine apinain kesken.

Hänen omaa osuuttaan tähän majaan ei ollut hänelle milloinkaan selitetty. Apinain kieli on niin köyhä sanoista, että he osasivat puhua vain vähän siitä, mitä olivat majassa näh-

neet, eikä heillä ollut vastaavia sanoja kuvatakseen silloisia outoja olentoja tai heidän tavaroitaan, ja sitten heimo oli unohtanut koko asian paljoa aikaisemmin, kuin Tarzan ehti siihen ikään, että kykeni ymmärtämään.

Vain hämärästi oli Kaala hänelle ilmaissut, että hänen isänsä oli ollut outo valkoinen apina, mutta sitä ei Tarzan saanut tietää, että Kaala ei ollutkaan hänen oma emonsa.

Tänään hän siis meni oikopäätä ovelle, jääden tuntikausiksi tarkastelemaan ja hypistelemään saranoita, ripaa ja salpaa. Vihdoin hän sattui tekemään oikean tempun, ja ovi ponnahti narahtaen auki hänen kummastuneitten silmiensä edessä. Vähään aikaan hän ei uskaltanut mennä sisään, mutta kun hänen silmänsä lopuksi tottuivat majan hämyyn, astui hän hitaasti ja varovasti kynnyksen yli.

Keskellä lattiaa lojui luuranko, josta liha oli tyystin poissa, mutta sitä verhosi vielä mädänneet repaleet, jotka kerran olivat olleet vaatteita. Vuoteessa makasi samanlainen kauhea hahmo, pienempi vain, ja kehossa oli kolmannen hyvin pienen luurangon tähteitä.

Näihin vanhan murhenäytelmän todistuskappaleisiin pikku Tarzan vilkaisi vain sivumennen. Hänen villi viidakkoelämänsä oli totuttanut hänet näkemään kuolleita ja kuolevia eläimiä, ja vaikka hän olisi tietänyt katselevansa oman isänsä ja äitinsä jäännöksiä, ei se olisi häntä paljoakaan enempää liikuttanut.

Huonekalut ja muu majan sisällys sen sijaan olivat hänestä erinomaisen mielenkiintoisia. Monia esineitä hän tutki tarkoin — outoja vehkeitä ja aseita, kirjoja, papereita, vaatteita — kaikkea sitä vähää, mikä oli kestänyt troopillisen rannikon kosteassa ilmastossa ajanhampaan hävitystä.

Hän avasi ne laatikot ja kaapit, jotka eivät uhanneet hänen pientä kokemustaan, ja näiden sisällyksen hän huomasi säilyneen paljoa paremmin.

Muun muassa hän löysi terävän metsästyspuukon, ja leikkasi sillä heti haavan sormeensa. Siitä hän ei ollut millänsäkään,

vaan jatkoi kokeitaan ja huomasi voitavansa tällä uudella aseella veistä lastuja pöydästä ja tuoleista.

Hyvän aikaa tämä huvitti häntä, mutta vihdoin hän siihen väsyi ja jatkoi taas tutkimuksiaan. Kirjoilla täytetystä kaapista hän löysi erään, jossa oli heleästi väritettyjä kuvia. Se oli kuvallinen aapinen, ja A:n kohdalla oli ampuja, E:n vieressä elefantti, j. n. e.

Nämä kuvat huvittivat häntä tavattomasti. Niissä oli useita apinoita, joiden kasvot olivat hänen omiensa kaltaiset, ja edempää samasta kirjasta hän tapasi M-kirjaimen kohdalta pikku marakatteja, jollaisia hän päivittäin näki kiitämässä puusta puuhun. Mutta missään ei ollut kuvia hänen omasta kansastaan, sellaisia, jotka olisivat olleet Kerchakin, Tublatin tai Kaalan näköisiä.

Ensin hän koetti irroittaa näitä pieniä kuvia kirjan lehdistä, mutta pian hän älysi, että ne eivät olleet todellisia. Hän ei tiennyt, mitä ne olivat, eikä hänellä ollut sanoja niiden ole-
musta ilmaistakseen.

Veneet, junat, lehmät ja hevoset olivat hänestä tietysti käsittämättömiä, mutta eivät sentään saattaneet niin ymmälle kuin kummalliset pienet merkit värillisten kuvien alla ja välissä. Hän arveli niitä joiksikin oudoiksi metsäluteiksi, sillä monilla niistä oli jalat, mutta ainoallakaan ei ollut silmiä eikä suuta. Tällaista oli kymmenvuotiaan ensi tutustuminen aakosiin.

Luonnollisesti hän ei ollut ennen nähnyt painettuja sanoja eikä koskaan puhunut elävän olennon kanssa, joka olisi edes aavistanut, että kirjoitettua kieltä oli olemassa, eikä hän myöskään ollut nähnyt kenenkään lukevan. Niinpä ei ollutkaan mikään ihme, ettei hän mitenkään saattanut arvata näiden outojen merkkien tarkoitusta.

Kirjan keskivaiheilta hän löysi vanhan vihollisensa Saborin, naarasleijonan, ja edempänä kiemurteli Histah-käärme.

Oh, sepä vasta oli viehättävää! Tähän ikäänsä asti hän ei ollut vielä milloinkaan saanut niin paljon huvia. Niin kiinty-

nyt hän oli tarkasteluunsa, ettei huomannut lähenevää hämää, ennenkuin se yllätti hänet, eikä hän enää voinut nähdä kuvia ja merkkejä.

Hän pani kirjan takaisin kaappiin, jonka oven hän painoi kiinni, jottei kukaan muu löytäisi hänen aarrettansa ja hävitäisi sitä, ja mennessään ulos yhä enenevään pimeyteen hän sulki majan ison oven jälkeensä, niin että kaikki oli samassa kunnossa kuin hänen keksiessään lukon salaisuuden. Ennen lähtöään hän huomasi metsästyspuukon lojuvan lattialla, jonne hän oli sen viskannut; nyt hän otti sen käteensä ja vei mukaansa näyttääkseen sitä tovereilleen.

Hän oli ehtinyt tuskin kymmentä askelta viidakkoa kohden, kun hänen eteensä matalan pensaan varjosta kohosi iso, tumma hahmo. Ensin hän luuli sitä omaksi heimolaisekseen, mutta näki seuraavassa tuokiossa, että se oli Bolgani, tavattoman iso gorilla.

Niin lähellä tämä oli, ettei ollut mitään mahdollisuutta päästä pakoon, ja pikku Tarzan käsitti, että hänen oli nyt taisteltava hengestään, sillä gorillat olivat hänen heimonsa verivihollisia, eikä kummallakaan taholla milloinkaan pyydetty tai annettu armoa.

Jos Tarzan olisi ollut heimonsa täyskasvanut apina, olisi hän hyvinkin kelvannut vastustajaksi, mutta hän oli vain pieni englantilainen poika, tosin tavattoman väkevä, eikä niin ollen voinut vetää vertoja julmalle ahdistajalleen. Mutta hänen suonissaan virtasi mahtavan taistelijarodun parasta verta, ja lisänä oli koko hänen lyhyen elämänsä ajan kestänyt harjoitus viidakon villien eläinten luona.

Hän ei tuntenut sellaista pelkoa kuin me; hänen pieni sydämensä tykki nopeammin, mutta se johtui seikkailun herättämästä kiihoituksesta ja jännityksestä. Jos olisi käynyt päinsä, niin hän olisi paennut, mutta vain siitä syystä, että hänen järkensä sanoi olevan mahdotonta omin neuvoin suoriutua näin valtavasta vihollisesta. Mutta kun oli selvää, ettei kannattanut yrittääkään pelastua väistämällä, kävi hän gorillaa kohti

suoraan ja urheasti lihaksenkaan vavahtamatta, ilman pelon oirettakaan.

Niinpä hän pedon hyökätessä otti sen vastaan jo puolitiessä ja löi sen valtavaa ruhoa nyrkillään, mikä tietenkin oli yhtä turhaa kuin jos kärpänen olisi ahdistanut norsua. Toisessa kädessään hän yhä piteli isänsä majasta saatua puukkoa, ja kun peto lyöden ja purren sulki hänet puserrukseensa, silloin poika sattumalta käänsi puukonterän sen karvaista rintaa kohden. Kun se upposi syvälle lihaan, ulvoi gorilla tuskasta ja raivosta.

Tämä lyhyt hetki opetti Tarzanin käyttämään terävää ja kiiltävää asettaan, niin että kun teutaroiva peto paiskasi hänet maahan, työnsi hän yhä uudestaan puukkonsa kahvaa myöten sen rintaan.

Gorilla otteli lajinsa tavalla, antoi hirveitä iskuja kämmenellään ja repi valtavilla torahampaillaan lihaa pojan kaulasta ja rinnasta.

Hetkisen he pyörivät tanterella vimmatusti kamppaillen. Yhä heikommaksi kävi silvottu ja verinen käsi, joka huitoi terävällä puukolla, sitten pikku ruumis kangistui äkkiä, ja Tarzan, nuori loordi Greystoke, kierähti elotonna maatuneille lehdille, jotka olivat mattona hänen viidakkokodissaan.

Jonkun matkan päässä metsässä oli heimo kuullut gorillan hirveitä ulvahduksia, ja Kerchak oli, kuten tapa vaati, kutsunut väkensä koolle, jotta voisi nähdä, olivatko kaikki tallella, ja järjestääksensä heidät yhteistä vihollista vastaan, sillä tämä gorilla oli ehkä vain yksi monista.

Pian huomattiin, että Tarzan puuttui, ja Tublat vastusti kovasti avun lähettämistä. Kerchak itse ei ollenkaan pitänyt oudosta löytölapsesta, ja siksi hän kallisti korvansa Tublatin neuvolle, kohautti hartioitaan ja kääntyi jälleen lehtikasalle, johon oli tehnyt vuoteensa.

Mutta Kaala oli eri mieltä. Hän ei jäänyt odottamaan, vaan heti kun hän huomasi Tarzanin olevan poissa, lähti hän miltei lentäen matkalle oksia myöten sinne päin, mistä gorillan karjunta vielä selvästi kuului.

Pimeys oli nyt verhonnut maan, ja nousevan kuun kalpea valo loi kummallisia varjoja aarniometsän tiheihin lehvikoihin. Paikka-paikoin tunki jokin yksinäinen kirkas säde maanpinnalle asti, mutta vain tehostaen viidakon uumenien sysimustaa pimeyttä.

Kuin mikäkin kaamea haamu heilautti Kaala itseään ääneti puusta puuhun, milloin ketterästi juosten tukevaa oksaa pitkin, milloin taas lennättäen itsensä yli pitkän välimatkan ja varmasti tarttuen kaukaisen puun oksaan. Näin hän nopeasti eteni sitä paikkaa kohti, missä hänen viidakkokokemuksensa mukaan paraikaa suoritettiin murhenäytelmää.

Gorillan karjahdukset ilmaisivat, että se oli hengestään kampailemassa aarniometsän jonkin toisen asujamen kanssa. Äkkiä äänet vaikenivat, ja kaikki oli viidakossa hiljaa.

Kaala ei voinut käsittää, kuinka oikein olilaita, sillä Bolganin ulvonta oli viimeksi kuvastanut tuskaa ja kuolemaa, mutta ei ollut kuulunut mitään ääntä, josta olisi voinut päättää, kuka sen vastustaja oli. Eihän käynyt otaksuminen, että pikku Tarzan olisi voinut tuhota ison koirasgorillan, ja niinpä hän lähetessään paikkaa, josta äänet olivat kuuluneet, liikkui varovammin ja hitaammin. Ääneti hän hiipi pitkin alimpia oksia ja tähyteli kuutamon valaisemia kohtia, nähdäkseen edes vi laukselta, kutka siellä tappelivat.

Äkkiä hän näki heidät aukealla paikalla, johon kuu paistoi. Siinä makasi pikku Tarzanin runneltu ja verinen hahmo jättimäisen gorillan kuolleen ruumiin vieressä.

Kiljahtaen Kaala riensi Tarzanin luo, nosti hänet syliinsä ja kuunteli, vieläkö poika-rukassa oli elonmerkkiä.

Tarzanin sydän kuului heikosti sykkivän.

Hellästi Kaala kantoi hänet synkän viidakon läpi heimon oleskelupaikalle, istui sitten monta päivää ja yötä hänen vierellään, hoiti häntä, toi hänelle ruokaa ja vettä ja karkoitti kärpäset ja muut itikat hänen hirveistä haavoistaan.

Lääkitsemisestä ja haavain hoidosta ei apinalla ollut mitään tietoa. Hän saattoi vain nuolla haavoja ja siten pitää niitä

puhtaina, jotta parantava luonto nopeammin sai suorittaa työnsä.

Ensin Tarzan ei tahtonut syödä mitään, vaan vääntelehti hurjissa kuumehoureissa. Vain vettä hän pyysi, ja sitä Kaala toi hänelle sillä ainoalla tavalla, jolla osasi — omassa suussa.

Ei yksikään ihmisäiti olisi voinut osoittaa suurempaa uhrattuvaisuutta ja huolenpitoa kuin tämä villi eläin omisti orvolle löytölapselle, jonka kohtalo oli heittänyt hänen hoi-vaansa.

Vihdoin kuume hellitti, ja poika alkoi toipua. Ei valituksen sanaa päässyt hänen tiukasti yhteen puristetuilta huulilta, vaikka haavojen tuottama tuska oli hirveä. Osa rintakehää oli raadeltu kylkiluita myöten, ja gorillan valtavat iskut olivat katkaisseet niistä kolme. Toinen käsivarsi oli melkein irti reväisty, ja niskasta oli valtimon likeltä poissa iso kappale lihaa.

Tyynesti alistuen, kuten on niiden petojen tapa, jotka olivat hänet kasvattaneet, hän kärsi tuskansa ja piti parempana välttää toisten seuraa ja maata kyyristyneenä korkeassa ruohikossa kuin paljastaa onnettomuutensa muiden nähtäväksi.

Vain Kaalaa hän mielellään piti luonaan, mutta nyt, kun hän jo oli parantumassa, sai kasvatusäiti poistua pitemmillekin retkille ruuanhakuun. Tämä huolehtiva apina oli tuskin syönyt kylliksi pysyäkseen hengissä sinä aikana, jolloin Tarzan oli ollut huonoimmillaan, ja siksi hän olikin enää vain varjo entisestään.

SEITSEMÄS LUKU

Tiedon valo

Pitkän ajan kuluttua, joka tuntui pikku potilaasta kokonaiselta iankaikkisuudelta, hän taas kykeni kävelemään, ja tästä alkaen hän tointui nopeasti, niin että jo toisena kuukautena oli yhtä vahva ja ripeä kuin ennenkin.

Toipumisaikanaan hän oli monta kertaa palauttanut muistiin tappelunsa gorillan kanssa, ja hänen ensi ajatuksenaan oli nyt mennä etsimään sitä pientä ihmeasetta, joka oli suonut hänen, toivottoman heikkovoimaisen päästä viidakon kauhusta voitolle.

Sitäpaitsi hän halusi kiihkeästi jälleen jatkaa majassa ihmeitten tutkimista.

Niinpä hän varhain eräänä aamuna lähti yksinään retkelle. Vähän aikaa etsittyään hän löysi entisen vihollisensa puhtaiksi kalutut luut, ja niiden vieressä miltei hautaantuneena pudonneitten lehtien alla oli puukko, joka tällä välin oli ruostunut maan kosteudesta ja gorillan verestä.

Hän ei ollut mielissään siitä, että entinen kirkas ja välkkyvä pinta oli näin muuttunut, mutta se oli yhä vielä pelottava ase, jota hän aikoi käyttää, milloin tarve vaatisi. Hänen ei enää tarvitsisi myöskään väistää vanhan Tublatin ilkeitä hyökkäyksiä.

Sitten hän meni majan luo, sai pian avatuksi lukon ja astui sisään. Hänen ensi työnään oli oppia tuntemaan lukon koneisto, josta hän pääsikin selville tutkimalla sitä tarkasti oven ollessa auki, niin että saattoi nähdä, mikä piti ovea kiinni ja kuinka se aukeni hänen kosketuksestaan. Hän huomasi myös, että oven voi sulkea ja lukita sisältäpäin, ja näin hän tekikin, ettei kukaan pääsisi häntä häiritsemään.

Hän alkoi nyt järjestelmällisesti tutkia majaa, mutta pian hänen koko huomionsa kiintyi kirjoihin, joilla näytti olevan niin oudon voimakas vaikutus häneen, ettei hän juuri muusta välittänyt kuin tämän ihmeellisen arvoituksen ratkaisemisesta.

Muiden kirjain joukossa oli aapinen, eräitä lasten lukukirjoja, lukuisia kuvakirjoja ja iso sanakirja. Kaikkia näitä hän tutki, mutta enimmin kiinnittävät hänen mieltänsä kuvat, vaikka tosin myös ne oudot pienet itikat, jotka peittivät kuvattomia sivuja, herättivät hänessä ihmettelyä ja syviä tuumailuja.

Kyykkysillään pöydällä isänsä rakentamassa majassa — sileä, ruskea, paljas ruumis kumartuneena väkevien, sirojen käsien pitelemän kirjan yli ja tuuhea musta tukka reunustamassa kaunismuotoista päätä kirkkaine, älykkäine silmineen — tarjosi apinain Tarzan, pieni alkuaikainen ihminen, nähtäväksi liikuttavan ja suurta tulevaisuutta lupaavan näyn, vertauskuvan siitä, kuinka tietämättömyyden pimeästä yöstä hapuillaan tiedon valoa kohti.

Hänen pienet kasvonsa olivat tutkimisesta jännittyneet, sillä hän alkoi jo hämärästi käsittää, millä tavalla menetellen saisi outojen pikku itikkain arvoituksen ratkaistuksi.

Auki levitetyssä aapisessa näkyi pieni apina, joka oli hänen itsensä näköinen; koko ruumista, paitsi käsiä ja kasvoja, peitti värillinen turkki, joksi hän luuli takkia ja housuja. Kuvan alla oli viisi pientä itikkaa:

POIKA

Ja nyt hän juuri oli keksinyt, että sivulla tekstissä toistuvat nämä viisi pikku kuviota monta kertaa samassa järjestyksessä.

Lisäksi hän pani merkille toisen asian — että eri itikkamuotoja oli jokseenkin vähän, mutta ne uudistuivat sitä lukuisammin, toisinaan yksinään, mutta useimmiten monta rinnastusten.

Hitaasti hän käänteli lehtiä, tutkien kuvia ja tekstiä löytääkseen jälleen yhtymän P-O-I-K-A. Sitten hän tapasikin sen erään kuvan alta, joka esitti toista pientä apinaa, ja sen vieressä outoa eläintä, joka käveli nelin jaloin kuin sakaali ja muuten oli hiukan tämän näköinen. Sen kuvan alla näyttivät itikat tällaisilta:

POIKA JA KOIRA

Siinä ne taas olivat, nuo viisi pientä hyönteistä, jotka aina seurasivat pikku apinaa.

Ja näin hän edistyi hitaasti, perin hitaasti, sillä tietämättään hän oli ryhtynyt kovaan ja vaivaloiseen yritykseen — joka voi näyttää mahdottomalta — oppia lukemaan, vaikkei

hänellä ollut vihiäkään kirjaimista ja kirjakielestä tai siitä, että sentapaista oli olemassa.

Siitä hän ei suoriutunut päivässä tai viikossa, yhdessä kuukaudessa tai yhdessä vuodessa, mutta hitaasti hän kuitenkin oppi yhä lisää, päästyään ensin perille siitä, mitä mahdollisuuksia näihin hyönteisiin kätkeytyi, ja niinpä hän viiden-toista vanhana tunsu kaikki eri kirjainyhdistelmät, jotka selittivät kuvia pienessä aapisessa ja parissa kuvakirjassa.

Muiden kuin nimisanain merkityksestä ja käytöstä hänellä oli vain perin heikot ja hämävät käsitteet.

Ollessaan kahdentoista vanha hän kerran löysi joukon lyijykyniä pöydänkannen alaisesta huomaamattomasta laatikosta ja riipaistuaan yhdellä niistä pöydän pintaan näki suureksi huvikseen, että siitä jäi musta jälki.

Hän puuhaili niin hartaasti uudella leikkikalullaan, että pöydän pinta tuli piankin täyteen harakanvarpaita ja kynän lyijypää kului puuta myöten. Silloin hän otti toisen kynän, mutta tällä kertaa hänellä oli varma tarkoitus. Hänen teki mieli koettaa piirtää eräitä niistä itikoista, jotka ryömivät hänen kirjojensa sivuja pitkin.

Se oli vaikeata työtä, sillä hän piteli kynää kuin puukkoa, mistä johtui, ettei kirjoittaminen suinkaan käynyt keveästi eivätkä tulokset olleet kovinkaan tyydyttäviä.

Mutta hän jatkoi kokeitaan kuukausmäärin, milloin hänelle vain tuli tilaisuus käydä majassa, kunnes hän lopuksi yhä uudestaan yrittämällä keksi tavan pitää kynää niin, että hänen oli helppo sitä ohjata, ja siten hän lopuksi kykeni kómpe- lösti piirtämään jokaisen pikku itikan.

Näin hän alkoi oppia kirjoittamaan.

Kirjaimia jäljentäessä tuli hänen mieleensä laskea, kuinka monta niitä oli, ja vaikka hän ei osannut laskea meidän tavallamme, oli hänellä kuitenkin käsitys paljoudesta. Perustana hänen laskelmissaan oli hänen sormiensa lukumäärä.

Tutkisteltuaan eri kirjoja hän sai varmuuden siitä, että oli löytänyt kaikki erinäköiset itikat, jotka toistuivat eri yhty-

missä, ja nämä hän pani oikeaan järjestykseen hyvin helposti, sillä olihan hän lukemattomia kertoja tarkastanut hauskaa kuva-aapista kannesta kanteen.

Hän edistyi yhä pitemmälle. Parhaat lisät hän sai ison kuvallisen tietosanakirjan ehtymättömästä varastosta, sillä hän oppi enemmän kuvista kuin tekstistä vielä senkin jälkeen, kun oli päässyt perille kuolleiden itikkain merkityksestä.

Kun hän älysi, että sanat olivat aakkosjärjestyksessä, huvitti häntä etsiä tuttuja sanoja, joiden kohdalla muut sanat ja määritelmät yhä lisäsivät hänen tietojaan.

Seitsemäntoista vanhana hän oli oppinut lukemaan yksinkertaista aapista ja päässyt täysin selville pikku itikkain oikeasta ja ihmeellisestä tarkoituksesta.

Hän ei enää hävennyt karvatonta ruumistaan ja inhimillisiä piirteitään, sillä nyt hänen järkensä sanoi, että hän oli eri rotua kuin hänen villit ja karvaiset toverinsa. Hän oli I-H-M-I-N-E-N, he olivat A-P-I-N-O-I-T-A, ja pikku apinat, jotka olivat ja liikuskelivat puiden latvoissa, olivat M-A-R-A-K-A-T-T-E-J-A. Hän tiesi vielä, että vanha Sabor oli L-E-I-J-O-N-A, Histah K-Ä-Ä-R-M-E ja Tantor E-L-E-F-A-N-T-T-I. Näin hän siis oppi lukemaan.

Tästä lähtien hän edistyi nopeasti. Suuren sanakirjan ja vilkkaan, terveen älynsä avulla, joka jo perinnäisesti oli tavallista terävämpi, hän arvasi monta asiaa, vaikkei voinut niitä oikein ymmärtää, ja enimmäkseen hänen arvailunsa osuivat hyvin lähelle totuutta.

Hänen itsekasvatuksensa keskeytyi aika-ajoin, mikä johtui hänen heimonsa vaelluksista, mutta vaikkei hän tällöin saanutkaan käsitellä kirjojaan, etsivät hänen toimeliaat aivonsa yhä edelleen mielenkiintoisten ongelmien selityksiä. Kaarnat ja tasaiset lehdet, vieläpä paljaat paikat maassa olivat hänen kirjoitusvihkojaan, joihin hän metsästyspuukkonsa kärjellä piirteli, mitä kulloinkin mietiskeli.

Silti hän ei lyönyt laimin elämän vakavampia velvollisuuksia, vaikka näin noudattikin haluaan päästä kirjastonsa kaik-

kien salaisuuksien perille. Hän harjoitteli suopunkinsa heittämistä ja käsitteli terävää veistään, jota oli oppinut pitämään kunnossa hiomalla sitä sileihin kiviin.

Heimo oli karttunut sen jälkeen, kun Tarzan oli joutunut sen jäseneksi, sillä Kerchakin johdolla he olivat kenneet pelottamaan muut heimot pois viidakostaan, joten heillä oli tarpeeksi syötävää, ja tuskin ollenkaan vastusta naapurien ryöstöretkistä. Siksi nuoret koirakset tultuaan täysikäisiksi pitivät parempana ottaa itselleen vaimot omasta heimostaan tai ryöstää niitä muualta ja tuoda Kerchakin ryhmään, eläen hänen kanssaan ystävyydessä, kuin koettaa perustaa omia heimoja ja joutua ylivallasta tappelemaan pelottavan Kerchakin kanssa.

Toisinaan jokin tovereitaan uskaliaampi koetteli jälkimäistä mahdollisuutta, mutta vielä ei ollut ilmestynyt ketään, joka olisi kyennyt riistämään valtikkaa hurjan ja väkevän apinan kädestä.

Tarzanilla oli erikoinen asema heimon keskuudessa. Tosin häntä pidettiin heihin kuuluvana, mutta kuitenkin myönnettiin, että siinä oli eroa. Vanhemmat koirakset joko eivät olleet häntä huomaavinaan tai vihasivat häntä niin kiihkeästi, että ellei hän olisi ollut niin ihmeteltävän nopea liikkeissään ja ellei voimakas Kaala olisi häntä vimmatusti puolustanut, hänet olisi surmattu jo varhaisina vuosinaan.

Tublat oli hänen hellittämättömin vihamiehensä, mutta juuri Tublatin vuoksi, hänen ollessaan noin kolmentoista vanha, loppuivat äkkiä muiden hätyyttelyt, ja hän sai olla rauhassa, paitsi silloin, kun joku joutui merkillisen raivon valtaan, joka vaivaa monia viidakon julmia petoja. Silloin ei kukaan ollut turvassa.

Sinä päivänä, jolloin Tarzan hankki itselleen muiden kunnioituksen, oli heimo kerääntynyt pieneen, hevosenkengän muotoiseen notkoon, joka oli matalien kunnaiden keskellä ja vapaa viidakon rönsyistä ja köynnöskasveista. Tätä aukeaa paikkaa ympäröivät joka puolelta koskemattoman metsän mahtavat

jättiläiset, joiden juurella pensasto oli niin tiheä, että ainoa tie paljaalle tanterelle kulki puiden ylimpien oksien kautta.

Tänne, missä sai olla turvassa häiriöiltä, heimo usein tuli koolle. Notkon keskellä oli kummallinen savirumpu, jollaisia ihmisapinat kyhäävät merkillisiä juhlamenojaan varten. Näiden humua ovat ihmiset joskus kuulleet viidakon kätköistä, mutta kukaan ei ole saanut niitä läheltä katsella.

Monet matkailijat ovat nähneet jättiläisapinain rumpuja ja eräät kuulleet niiden jyminä, mutta Tarzan, loordi Grey-stoke, on epäilemättä ainoa inhimillinen olento, joka on itse ottanut osaa näihin mielettömän villedihin ja riehuviin temp-puihin.

Tällaisesta alkeellisesta juhlimisesta ovat epäilemättä peräisin nykyisen kirkon ja valtion muodollisuudet ja juhlamenot, sillä mittaamattomia aikoja sitten, ennen ihmissuvun ensimmäisiä jäseniä, ovat julmat karvaiset edeltäjämme tanssineet ja temppuilleet savirumpujen kumahdellessa ja troopillisen kuun kirikkaasti paistaessa mahtavassa aarniometsässä, joka on tänään sama kuin harmaan menneisyyden jo ammuin unohdettuina öinä, kun turkispitteiset esi-isämme laskeutuivat huujuvilta oksilta, notkeasti pudottaen itsensä ensimmäisen kokouspaikan pehmeälle turvematalle.

Sinä päivänä, jolloin Tarzan kerta kaikkiaan vapautui vainosta, saatuaan alati kokea sen uhkaa kolmetoista vuotta pitkän ikänsä kahtentoista vuotena, samosivat heimon jäsenet, iukumäärältään nyt noin satakunta, vaiteliaina viidakon puiden alimpia oksia myöten ja hypähtivät sitten ääneti pyöreän notkon tanterelle.

Rumpujuhlan aiheena oli aina jokin tärkeä tapahtuma heimon elämässä — kun esim. oli saatu voitto, otettu vangiksi tai surmattu jokin pelätty viidakon asujan tai kun kuningas oli kuollut ja uuden piti astua tilalle — ja silloin noudatettiin määrättyjä menoja.

Tänään oli surmattu muuan vihollisheimoon kuulunut jättiläisapina, ja kun Kerchakin kansa saapui paikalle, voitiin

nähdä kahden väkevän koiraksen kantavan välissään kukistetun vihollisen ruumista.

He laskivat taakkansa savirummun ääreen ja kyyristyivät siihen vartijoiksi, toisten asettuessa ruohikolle nukkumaan, kunnes nouseva kuu antaisi merkin villiin juhlaan.

Tuntikausia vallitsi pikku kentällä täydellinen hiljaisuus, paitsi milloin sen keskeyttivät loistavahöyhenisten papukaijien kirkuvat huudot tai tuhannet visertelevät linnut lakkamatta lennелlessään heleäin kämmekkäin ja liekehtivien kukkien seassa, jotka koristivat aarniometsän kuninkaiden lukemattomia sammalpeitteisiä oksia.

Pimeyden tullessa apinat alkoivat liikusella ja järjestivät pian isoksi piiriksi savirummun ympärille. Naaraat ja nuorimmat kyyköttivät ulommassa piirissä, täysikäiset koiraat taas niiden edessä sisempänä. Rummun ääressä istui kolme vanhaa naarasta, joilla oli kullakin ryhmyinen karahka kädessä.

Hitaasti ja hillitysti he alkoivat lyödä savirumpua, kun nousevan kuun ensimmäiset heikot säteet hopeoivat puiden latvoja. Valon lisääntyessä kävivät lyönnit yhä tiheämmiksi ja voimakkaammiksi, kunnes lopulta villit, rytmikkäät kumahuukset kajahtelivat kilometrien päähän aarniometsässä. Pedot keskeyttivät otusten pyynnin ja kuuntelivat päät koholla ja korvat hörössä kumeata rummutusta, joka oli merkkinä apinain erikoisesta juhlasta. Joskus kuului hurjaa karjumista tai kimeätä rääkymistä vastaukseksi ihmisapinain villiin jymyyn, mutta kukaan ei tullut lähelle urkkimaan tai uskaltanut hyökätä niiden kimppuun.

Kun rummun kumina paisui suorastaan huumaavaksi, hypäsi Kerchak avoimelle paikalle kyyköttävien koirasten ja rummuttavien naarasten väliin. Siinä hän seiso i pystyssä, kääntäen päätään taaksepäin ja katsoen nousevaa kuuta kohti ja samalla takoi rintaansa valtavilla karvaisilla nyrkeillään päästäen kamalia karjahduksia.

Kolmasti kiiri tämä kammottava huuto korven autiossa hiljaisuudessa.

Sitten hän kyykistyi ja kiersi hiipivin askelin pitkin avointa ympyrää, pysyen kaukana rumpualttarin vieressä lojuvasta apinaruumiista, mutta kuitenkin yhä pitäen julmia, vihaisia, punaisia silmiään siihen tähdättyinä. Nyt hyppäsi esille toinen koiras, toisti kuninkaansa hirveät karjahdukset ja seurasi hänen kintereillään. Toiset tekivät samoin nopeassa tahdissa, niin että aarniometsä kaikui heidän miltei keskeytymättömistä verenhimoisista ulvahduksistaan.

Tämän kaiken oli määrä haasteena esittää taistelun alkua.

Kun kaikki täyskasvuiset koiraat olivat yhtyneet sotatanssiin, alkoi toinen näytös, hyökkäys vihollista vastaan.

Temmaten valtavan nuijan vartavasten kerätystä oksakasasta Kerchak ryntäsi raivokkaasti apinaraadon kimppuun ja antoi sille tuiman iskun, samalla ilkeästi muristen ja korskuen. Rummun kumahdukset olivat yhä yltyneet, samoin iskut, kunnes kaikki koirakset olivat lähestyneet uhria, antaneet sille nuijastaan iskun ja sitten yhtyneet kuolemantanssin riehuntaan.

Tarzan oli mukana tässä villissä, hyppivässä laumassa. Hänen ruskea, jäntevä ruumiinsa loisti kuutamossa ja näytti norjalta ja sirolta kömpelöiden, karvaisten petojen rinnalla. Kukaan ei ottanut yäijyvämmin osaa kuviteltuun taisteluun, kukaan ei ollut julmempi villissä hyökkäyksessä eikä kukaan kuolontanssissa hypännyt niin korkealle ilmaan kuin hän.

Puoli tuntia kesti vimmattu tanssi, sitten rumpu vaikeni Kerchakin käskystä, ja rummuttajat kiirehtivät tanssijain parven puhki kyyristelevien katselijain sekaan. Nyt urokset kuin yhtenä miehenä ryntäsivät käsiksi raatoon, joka heidän hirveistä iskuistaan oli muuttunut muodottomaksi karvaiseksi rykelmäksi.

Lihaa he harvoin saivat tarpeekseen, joten heidän meluisan juhlansa päättäjäisiksi sopikin parhaiten tuoreen lihan syönti, ja tähän he nyt kohdistivat kaiken huomionsa. Raateluhampaat uppoutuivat vihollisen ruuhon ja repelivät irti isoja kapaleita. Väkevimmät saivat parhaimmat palat, heikompien

jäädessä hyörimään tappelevan, murisevan joukon kintereillä, vaanien tilaisuutta siepata pudonneen makupalan tai edes luun, ennenkuin kaikki olisi lopussa.

Tarzan halusi ja tarvitsi enemmän lihaa kuin apinat. Hän, lihaasyövän rodun jälkeläinen, ei ollut mielestään koskaan saanut tarpeekseen eläimellistä ravintoa. Niinpä hän nytkin pujotteli tappelevien apinain lomitse, tavoitellen osuutta, jota hänen voimansa ei olisi voinut hänelle millbinkaan hankkia.

Hänen kupeellaan heilui hänen isänsä metsästyspuukko, jolle hän oli verrattomissa kirjoissaan näkemänsä mallin mukaan kyhännyt tupen.

Vihdoin hän pääsi nopeasti vähenevän herkun luo ja viilsi terävällä veitsellään isomman palan kuin oli edes toivonut, kokonaisen karvaisen kyynärvarren, joka pisti esiin mahtavan Kerchakin jalkojen alta, ja Kerchak oli niin syventynyt kuninkaalliseen kaappausoikeuteensa, ettei huomannut tätä majesteettirikosta. Sitten pikku Tarzan keinotteli itsensä irti tappelevien parvesta, puristaen julmaa saalistaan tiukasti rintaansa vasten.

Niiden joukossa, jotka turhaan kiertelivät tiheän lauman ulkopuolella, oli myös vanha Tublat. Hän oli ollut ensimmäisiä herkun kimpussa ja silloin saanut hyvän palan, jonka oli syönyt rauhassa loitompana; nyt hän pyrki takaisin kaapatakseen lisää. Hän sattui näkemään Tarzanin, kun tämä pääsi irti kynsivästä, sinne tänne tuuppivasta joukosta. Tublatin pienet ilkeät silmät välähtivät rajusta vihasta, ja samalla niissä hehkui kiihkeä halu saada haltuunsa pojan sieppaama herkkupala.

Mutta Tarzan oli myös nähnyt verivihollisensa ja arvaten pedon aikeet juoksi nopeasti naarasten ja poikasten luo, toivoen voivansa kätkeytyä sinne. Tublat seurasi hänen kintereillään, eikä Tarzanilla ollut muuta neuvoa kuin kiivetä johonkin läheiseen puuhun. Korkealle hypähtäen hän sai toisella kädellään kiinni alaoksaasta, tarttui saaliiseensa hampailaan ja kiipesi kiireesti ylöspäin — Tublat yhä perässä.

Yhä ylemmäs hän kapusi metsän jättiläisen huojuvaan latvaan asti, jonne hänen painava ahdistajansa ei enää uskaltanut tulla. Sinne Tarzan istuutui ja syyti iva- ja haukkumansanoja raivostuneelle, vaahtoavalle pedolle, joka oli häntä toistakymmentä metriä alempana.

Mutta silloin Tublatin valtasi hullu raivo.

Hirvittävästi ulvoen ja karjuen hän ryntäsi maahan naarasten ja nuorten parveen, upotti raateluhampaansa moniin heikkoihin niskoihin ja repi isoja kappaleita niiden selästä ja rinnasta, jotka joutuivat hänen kynsiinsä.

Istuen heleässä kuunvalossa Tarzan oli tämän raivonäytelmän todistajana. Hän näki naarasten ja poikasten suinpäin pakenevan ylös puihin. Sitten saivat isot koiraksetkin kokea hullun kumppaninsa puraisuja ja kaikki kiirehtivät kauhistuneina ympäröivän metsän pimeään suojaan.

Lopuksi oli paikalla enää vain muuan myöhästynyt apina. Tämä riensi hurjaa vauhtia sitä puuta kohti, jonka latvassa Tarzan istui, ja hänen kintereillään seurasi hirveä Tublat. Se oli Kaala, ja heti kun Tarzan näki, että Tublat oli saamaisillaan hänet kiinni, laskeutui hän nopeasti kuin putoava kivi oksalta oksalle kasvattiemonsa avuksi.

Nyt Kaala oli jo puun oksien alla, ja hänen yläpuolellaan odotti Tarzan kilpajuoksun tulosta.

Kaala hyppäsi ilmaan ja tarttui oksaan, joka oli vain hiukan korkeammalla kuin mihin Tublat ylettyi suorastaan maasta. Kaala olisi nyt ehtinyt turvaan, mutta silloin kuului rasahdus, oksa murtui ja lennätti hänet Tublatin päälle, joka tupertui nurin.

Molemmat olivat heti taas jalkeilla, mutta vaikka he olivatkin nopeita liikkeissään, oli Tarzan vielä nopeampi, ja raivostunut Tublat näki nyt edessään ihmislapsen, joka seisoi hänen ja Kaalan välillä.

Mikään ei olisikaan ollut julmalle pedolle mieluisampaa, ja riemusta karjahtaen Tublat hyökkäsi pikku loordi Greysto-

ken kimppuun. Mutta hänen hampaansa eivät päässeet puraisemaan pähkinänruskeaa ihoa.

Jäntevä käsi tarttui Tublatin karvaiseen kurkkuun, ja toinen työnsi kymmenisen kertaa terävän metsästyspuukon leveään rintaan. Pistot seurasivat toisiaan niin nopeasti kuin salamanvälähdykset ja lakkasivat vasta sitten, kun Tarzan tunki vihollisensa lyhyistyvän kokoon.

Kun ruumis lojui hengetönnä maassa, laski Tarzan toisen jalkansa niskalle, kohotti silmänsä täysikuuhun, keikautti nuorta päätänsä uhmaavasti taaksepäin ja päästi ilmoille heimonsa villin ja pelottavan sotahuudon.

Yksitellen pudottautuivat hänen heimolaisensa lehväisistä pakopaikoistaan ja kerääntyivät piiriksi Tarzanin ja hänen voitetun vihollisensa ympärille. Kun he olivat kaikki saapuvilla, kääntyi Tarzan heihin päin.

»Minä olen Tarzan», huusi hän. »Minä olen suuri tappaja. Varokaa hätyyttämästä Tarzania ja hänen emoansa Kaalaa! Teidän joukossanne ei ole ketään niin mahtavaa kuin Tarzan. Varokoot hänen vihollisensa.»

Katsoen suoraan Kerchakin ilkeisiin punaisiin silmiin nuori loordi Greystoke löi tukevaan rintaansa ja päästi vielä kerran ilmoille uhkavaatimuksensa.

KAHDEKSAS LUKU

Puunlatvasta metsästämissä

Tappojuhlan jälkeisenä aamuna heimo lähti vitkalleen metsän läpi takaisin rannikolle päin. Tublatin ruumis jäi sille paikalle, johon se oli kaatunut, sillä Kerchakin kansa ei syö omia vainajiaan.

Retken varrella he verkalleen haeskelivat ruokaa. Kaikenlaisia hedelmiä he löysivät yllin kyllin ja toisinaan linnunpoikasia, munia, matelijoita ja hyönteisiä. Pähkinät he murs-

kasivat voimakkailla hampaillaan tai kivien välissä, jos ne olivat liian kovia.

Kerran osui vanha Sabor heidän tielleen ja pani heidät kii-reimmiten kapuamaan korkeille oksille, sillä jos hän kunnioit-tikin heidän lukuaan ja teräviä hampaitaan, niin hekin puo-lestaan pitivät yhtä suuressa arvossa hänen hurjaa rohkeut-taan ja kähäliensä voimaa.

Tarzan istui matalalla oksalla ihan sen kohdan yläpuolella, missä Saborin notkea ja majesteetillinen hahmo hiipi tiheän viidakon läpi. Hän heitti ananaksen kansansa iänikuisen vihol-lisen niskaan. Leijona pysähtyi ja katsahti ylöspäin virnis-televää apinapoikaa kohti, pieksi vihaisesti hännällään ja mu-risten paljasti keltaiset hampaansa, jolloin huulet kiristyivät ryppyihin ja ilkeät silmät kapenivat raivoa ja vihaa uhku-viksi raoiksi. Korvat luimussa se katsoi Tarzania suoraan silmiin ja päästi kuuluville karjuvan taisteluhaasteensa.

Turvalliselta oksaltaan apinalapsi huusi heti heimonsa tui-man vastauksen. Hetkisen he silmäilivät toisiaan ääneti, sitten peto kääntyi viidakkoon, joka nielaisi sen kuin meri heitetyn kiven.

Mutta Tarzanin mieleen juolahti suurenmoinen suunnitel-ma. Koska hän oli ottanut hengiltä rajun Tublatin, niin eikö hän siis ollut mahtava taistelija? Jos hän nujertaisi kavalan Saborin, olisi hän myös mahtava metsästäjä.

Hänen pienen englantilaisen sydämensä pohjalla oli kova halu peittää alastomuutensa *vaatteilla*, sillä kuvakirjastaan hän oli oppinut, että kaikki *ihmiset* olivat puettuja, kun taas *marakatit*, *apinat* ja kaikki muut elolliset olennot olivat alas-tomia.

Varmasti olivat siis *vaatteet* suuruuden todellinen tunnus — osoittaen *ihmisen* ylemmyyttä kaikkien eläinten rinnalla, sillä tietenkään ei voinut olla muuta syytä noiden kiusallisten vehkeiden käyttöön.

Monta täysikuuta sitten, kun hän oli ollut paljon pienempi, hän oli halunnut Saborin, naarasleijonan, tai Numan, uros-

leijonan, tai Sheetan, leopardin, nahkaa peittääkseen karvattoman ruumiinsa, ettei enää olisi inhittävän Histah-käärmeen kaltainen, mutta nyt hän oli ylpeä sileästä ihostaan, sillä se oli merkinä siitä, että hän polveutui mahtavasta rodusta, ja niin hänessä heräsi kaksi ristiriitaista halua: käydä alasti, siten ylpeästi osoittaakseen alkuperäänsä, tai noudattaa oman heimonsa tapoja ja ryhtyä käyttämään ilkeitä ja epämukavia vaatekappaleita.

Heimon jatkaessa verkkaista kulkuaan metsän läpi Saborin mentyä matkoihinsa, oli Tarzanin mielessä yhä se suunnitelma, kuinka hän surmaisi vihollisensa, eikä hän sitten monena päivänä voinutkaan juuri mitään muuta ajatella.

Pian hän kuitenkin sai muuta mietittävää.

Äkkiä alkoi olla niin pimeä kuin keskiyöllä. Viidakon äänet vaikenivat. Puut seisoivat liikkumatta kuin lamautuneina odottaisivat äkillistä tuhoa. Koko luonto odotti — kukaan ei tiennyt mitä.

Kaukaa alkoi vihdoin kuulua heikkoa, kumeeaa, surullista vinkunaa. Lähemmäksi, yhä lähemmäksi se tuli ja kävi äänekkäämmäksi. Isot puut taipuivat yhtä aikaa, ikäänkuin mahtava käsi olisi painanut niitä maata kohti. Yhä matalammalle ne kumartuivat, eikä kuitenkaan kuulunut muuta ääntä kuin tuulen syvä ja kammottava valitus.

Sitten viidakon jätit äkkiä ponnahtivat pystyyn heiluttaen valtavia latvojaan, ikäänkuin vihaisina osoittaisivat mieltään. Terävä ja sokaiseva salama välähti taivaalla vaeltavista mustista pilvistä, ja ukkosen jyrähdykset pauhasivat vimmatusti. Vedenpaisumus syöksi maahan — kaikki manalan vallat kävivät viidakon kimppuun.

Heimo kyykisteli isojen puitten juurella, väristen kylmästä sateesta. Pimeyttä halkovan salaman valossa näkyi hurjasti heiluvia oksia, viuhuvia lonkeroita ja taipuvia runkoja.

Välistä joku metsän vanhuksista murskautui välähtävän salamän satuttamana tuhansiksi sirpaleiksi ja veti mukanaan

lukemattomia oksia ja pienempiä naapureitaan, mikä yhä lisäsi trooppillisen aarniometsän sekasortoa.

Pyörremyrskyn käsissä sinkoili oksia, suuria ja pieniä, rajusti liikehtivän vihannuuden halki, kuolemaksi ja tuhoksi tiheästi asutun maailman lukemattomille onnettomille asukkaille.

Tuntikausia jatkui myrsky lakkaamatta, ja heimo kyyristeli yhä pelosta väristen. Ollen alituiseissa vaarassa joutua kaatuvien puiden ja oksien alle ja lamaautuneina välähtelevistä salamoista ja jyrähdyksistä he pysyttelivät surkeina koossa, kunnes myrsky vaimenisi.

Loppu oli yhtä äkillinen kuin alkukin. Tuuli lakkasi, aurinko paistoi — luonto hymyili jälleen. Vettä tiukkuvat lehdet ja oksat, uhkeiden kukkien märät kuvut, välkkyivät palaavan päivän loisteessa. Ja yhtä pian kuin luonto unohti kauhunsa, tointuivat siitä myös sen lapset. Toimielias elämä jatkui kuten aikaisemmin, ennen pimeyttä ja pelkoa.

Mutta Tarzanille oli nyt selvinnyt *vaatteiden* salaisuus. Kuinka mukavaa olisikaan ollut Saborin paksun nahan alla! Ja niin sai seikkailuhalu uutta virikettä.

Useita kuukausia heimo oleskeli rannikolla, missä Tarzanin maja oli, ja opinnot veivät suurimman osan hänen aikaansa, mutta aina kun hän kuljeskeli metsässä, piti hän valmiina suopunkiaan. Monet pikku eläimet joutuivatkin hänen nopeasti viskaamaansa silmukkaan.

Kerran se osui Hortan, metsäkarjun, lyhyeen niskaan, ja tämän vimmatut ponnistelut päästä vapaaksi tempasivat Tarzanin maahan oksalta, jolla hän oli maannut vaanimassa. Väkevä karju kääntyi kuullessaan hänen putoavan, ja nähdessään siinä vain helpon saaliin se painoi päänsä alas ja hyökkäsi hämmästyneen pojan kimppuun.

Onneksi Tarzan ei ollut loukkaantunut putoamisestaan, sillä kissan tavoin hän oli levittänyt kaikki neljä raajaansa välttääkseen tärähdystä. Heti hän oli pystyssä, ja hypäten

kuin apina hän pääsi turvaan oksalle Hortan turhaan koettaessa häntä tavoittaa.

Näin Tarzan kokeillen oppi oudon aseensa vahvat ja heikot puolet.

Tällä kertaa hän tosin menetti pitkän köytensä, mutta hän tiesi, että jos Sabor olisi vetänyt hänet oksalta, niin loppu olisi todennäköisesti ollut toinen, sillä epäilemättä hän silloin olisi menettänyt henkensä.

Uuden köyden punomiseen meni häneltä monta päivää, mutta kun se vihdoinkin oli valmis, lähti hän taas metsästämään, asettuen väijyksiin tiheälehmäiselle oksalle, joka riippui veden luo vievän paljonkuljetun polun yllä.

Useat pikku eläimet kulkivat ehein nahoin hänen ohitse. Hän ei välittänyt niin mitättömästä saaliista. Jonkin isomman otuksen piti näyttää toteen hänen aseensa tehokkuus.

Vihdoinkin tuli se, jota hän etusijassa odotti. Notkeat lihakset pullistuneina välkkyvän taljan alla, täyteläisenä ja kiiltävänä tuli Sabor, naarasleijona.

Pehmeät kypälät astelivat ääneti kapeaa polkua. Päätänsä se piti korkealla, ollen alati varuillaan, ja pitkä häntä heilui hitaasti edestakaisin siroin kääntein.

Yhä lähemmäksi se tuli sitä paikkaa, missä Tarzan piili oksalla, pitäen pitkää suopunkiaan valmiina heittoon.

Kuin pronssipatsas, hiljaa kuin muuri oli siinä Tarzan kyyryssä. Sabor oli menossa alitse. Se astui ohitse askeleen — toisen, kolmannenkin, mutta silloin salavihkainen silmukka suhahti lentoon.

Hetkisen riippui levällään oleva silmukka leijonan pään yllä kuin käärme, mutta samassa kun peto katsahti ylöspäin, keksiäkseen mistä oli lähtöisin suopungin suhahdus, kiertyi köysi sen kaulaan. Nopealla tempaisulla Tarzan tiukensi silmukkaa, päästi köyden ja piteli molemmin käsin itseään kiinni oksalla.

Sabor oli ansassa.

Yhdellä loikkauksella ryntäsi säikähtynyt peto viidakkoon, mutta Tarzan ei enää menettänyt toista köyttä eikä saalis-taan samoin kuin edellisellä kerralla. Kokemuksesta hän oli saanut oppia ja ajoissa sitonut köyden toisen pään siihen puuhun, jolla hän istui. Loikatessaan leijona tunsi köyden puristuvan yhä kireämmälle, teki ilmassa täydellisen kuperkeikan ja putosi raskaasti mätkähtäen selälleen.

Näin pitkälle oli Tarzanin suunnitelma täysin onnistunut, mutta kun hän tarttui köyteen ja otti tukea kahden vahvan oksan haarukasta, huomasi hän, ettei ollutkaan helppo kisko-koa väkevää, rimpuilevaa, kynsivää, purevaa ja murisevaa otusta puuhun hirtettäväksi.

Vanha Sabor oli tavattoman painava, ja kun se harasi vastaan mahtavilla kápälillään, olisi vain Tantor itse, elefantti, saanut sen liikkeelle.

Leijona oli nyt taas polulla, mistä se saattoi nähdä konnan-kujeen tekijän. Raivosta karjaisten se teki äkkihyökkäyksen ja ponnahti korkealle ilmaan Tarzania kohti, mutta kun sen valtava ruho pääsi oksalle, jolla Tarzan oli istunut, ei tätä enää siinä ollut.

Sen sijaan hän nyt kevyesti keinui ohuemmalla oksalla, muutaman metrin päässä vankia ylempänä. Hetken aikaa Sabor pysytteli oksalla Tarzanin heitellessä risuja sen suojatomaan päähän.

Sitten peto pudottautui taas maahan, ja Tarzan kiirehti tarttumaan köyteen, mutta Sabor oli nyt huomannut, että sitä piteli vain ohut nuora, ja kohta se katkaisi tämän valta-villa hampailaan, ennenkuin Tarzan oli toistamiseen ehti-nyt tiukentaa silmukkaa.

Tarzan oli hyvin äkeissään. Hänen huolellinen suunnitel-mansa oli rauennut tyhjiin, ja niin hän istui haukuskellen ärisevää petoa ja irvistellen sille parhaansa mukaan.

Sabor käyskenteli edestakaisin puun juurella kolme tuntia. Neljä kertaa se kyyristyi ja loikkasi yläpuolellaan tanssivan

pikku paholaisen kimppuun, mutta yhtä hyvin se olisi voinut saada kynsiinsä tuulta, joka suhisi puiden latvoissa.

Vihdoin Tarzan väsyi leikkiin, hihkaisi lähtiäisiksi, heitti hyvin tähdätyn pehmeän ja tahmean hedelmän vihollisensa sähisevään kuonoon mäsäksi ja lennätti itseään nopeasti puusta puuhun parinkymmenen metrin korkeudella maasta, ollen taas pian heimolaistensa luona.

Täällä hän kertoi seikkailunsa, rehenteli ja kerskaili, niin että se herätti kunnioitusta katkerimmissa vihamiehissikin, kun taas Kaala suorastaan tanssi ilosta ja ylpeydestä.

YHDEKSÄS LUKU

Ihminen ihmistä vastaan

Näin eleli Tarzan apinain kesken aarniometsässä monta vuotta ilman mainittavia muutoksia, paitsi että hän tuli yhä vahvemmaksi ja viisaammaksi ja oppi kirjoistaan yhä enemmän siitä oudosta maailmasta, joka oli jossakin ulkopuolella.

Hänestä ei elämä milloinkaan ollut yksitoikkoista tai ikävää. Olihan siellä aina Pisah, kala, jota saattoi pyydystää monista virroista ja pienistä järivistä, ja Sabor pelättävine serkkuineen pakottamassa olemaan alati varuillaan ja antamassa jännitystä ja viehätystä joka hetkelle, jonka hän vietti maan pinnalla.

Usein ne vainosivat häntä, ja vielä useammin hän niitä, ja vaikka ne eivät koskaan saaneetkaan häntä julmiin teräviin kynsiinsä, niin sattui toisinaan, että tuskin olisi voinut panna paksua lehteä niiden kápälien ja hänen pehmeän nahkansa väliin.

Nopea oli Sabor, naarasleijona, ja nopeita olivat Numa ja Sheeta, mutta Tarzan oli kuin salama.

Tantorin, elefantin, kanssa hän pääsi ystäväksi. Kuinka? Älä kysy minulta. Mutta viidakon asujat tietävät, että monina kuutamoisina öinä Tarzan ja Tantor käyskentelivät

yhdessä, ja milloin tie oli selvä, sai Tarzan ratsastaa korkealla Tantorin selässä.

Koko muu viidakko oli hänen vihollisiaan, lukuunottamatta hänen omia heimolaisiaan, joista useat olivat hänen ystäviänsä.

Monta näiden vuosien päivistä hän vietti isänsä majassa, jossa vielä olivat koskemattomina hänen vanhempiansa ja Kaalan pienokaiseñ luut. Kahdeksantoista vanhana hän luki sujuvasti ja ymmärsi miltei kaikki, mitä kerrottiin lukuisissa hyllyllä olevissa teoksissa.

Hän osasi myös kirjoittaa painokirjaimilla nopeasti ja selvästi, mutta kirjoituskirjaimia hän ei osannut käyttää, sillä vaikka hänen aarteittensa joukossa oli monia kirjoitusvihkoja, oli majassa niin vähän kirjoitettua englantia, että hänen mielestään ei kannattanut ryhtyä tämän toisen kirjoitustavan opiskeluun. Lukea hän sitä sentään osasi, vaikkakin työläästi.

Näin hän siis kahdeksantoista vanhana oli nuori englantilainen loordi, joka ei osannut puhua englantia, mutta joka kuitenkin luki ja kirjoitti äidinkieltänsä. Hän ei ollut milloinkaan nähnyt muuta inhimillistä olentoa kuin itsensä, sillä sitä pientä aluetta, jossa hänen heimonsa oleili, ei kostuttanut mikään iso joki, jota myöten sisämaan villit heimot olisivat kulkeneet. Kolmelta puolen sen sulkivat sisäänsä korkeat kukkulat, ja neljännellä oli meri. Se kuhisi leijonia, leopardoja ja myrkyllisiä käärmeitä. Sen koskematon, vaikeakulkuinen viidakko ei ollut vielä houkutellut luokseen ketään sen rajojen ulkopuolella asuvaa pelotonta uudisasukasta.

Mutta kun apinain Tarzan eräänä päivänä istui isänsä majassa, ponnistellen uuden kirjan salaperäisyyksien kimpussa, häiriytyi hänen viidakkonsa entinen rauha ainiaaksi.

Kaukana idässä päin tuli outo yksirivinen matkue matalan mäen harjanteen yli.

Etunenässä oli viisikymmentä mustaa soturia aseinaan pitkiä jousia, myrkytettyjä nuolia ja hoikkia puukeihäitä, joiden päät oli kovennettu paahtamalla niitä hiljaisella tulella. Selässä he kantoivat soikeita kilpiä, nenässä isoja renkaita,

ja heidän kiherävillaisista päistään pisti esiin heleänvärisiä höyhentöyhtöjä. Heidän otsaansa oli tatuoitu kolme yhdensuuntaista värillistä viivaa ja rintaan kolme samankeskistä ympyrää. Heidän keltaiset hampaansa oli viilattu teräväkärkisiksi, ja paksut lerppahuulet yhä lisäsivät heidän ulkonäkönsä elämellisyyttä.

Heidän perässään astui useita satoja vaimoja ja lapsia, joista edelliset kantoivat päänsä päällä raskaita taakkoja — keittoastioita, talouskaluja ja norsunluuta. Takana kulki satakunta sotilasta, jotka olivat etujoukon kaltaisia.

Kulkueen kokoonpanosta ilmeni, että he paljon enemmän pelkäsivät hyökkäystä takaapäin kuin niitä vihollisia, jotka voisivat vaania heidän edellään. Ja niin olikin asian laita, sillä he pakenivat valkoisen miehen sotilaita, jotka olivat heitä niin rasittaneet kumin ja norsunluun keruulla, että he eräänä päivänä olivat hyökänneet voittajiensa kimppuun ja surmanneet valkoisen upseerin ja pienen osaston hänen mustaa joukkoaan.

Monta päivää he olivat ahmineet lihaa, mutta sitten oli tullut vahvempi joukko-osasto ja yöllä hyökännyt heidän kyläänsä kostaakseen toverien kuoleman.

Sinä yönä oli valkoisen miehen mustilla sotilailla ollut yllin kyllin lihaa, ja pieni jäännös kerran niin mahtavasta heimosta oli lähtenyt pakoon synkkään viidakkoon, tuntemattomia vaiheita ja vapautta kohti.

Mutta mikä oli vapautta ja onnea näille villeille mustille, se merkitsi häiriötä ja kuolemaa heidän uuden kotipaikkansa monille kesyttömille asujamille.

Kolme päivää tämä retkikunta marssi hitaasti yhä syvemälle tuntemattomaan ja tiettömään metsään, kunnes he vihdoin varhain neljäntenä päivänä joutuivat vähäisen joen läheiselle pienelle alueelle, joka ei näyttänyt niin sankasti kasvullisuuden peittämältä kuin muut seudut.

Täällä he ryhtyivät rakentamaan uutta kylää, ja kuukaudessa he olivat raivanneet melkoisen alueen, pystyttäneet

majoja ja paaluaitauksia, istuttaneet jamsia ja maissia, ja niin heidän vanha elämänsä jatkui uudessa kodissa. Täällä ei ollut valkoisia miehiä eikä sotilaita, eikä ollut pakko kerätä kumia ja norsunluuta julmille ja kiittämättömille kiusaajille.

Monta kuukautta kului, ennenkuin mustat uskalsivat lähteä pitemmälle uuden kylänsä ympäristöjä tutkimaan. Useat heistä olivat jo joutuneet vanhan Saborin saaliiksi, ja kun viidakko vilisi julmia ja verenhimoisia petoja, leijonia ja leopardoja, ei norsunluun pyydystäjän tehnyt mieli jättää turvallisia paaluaitauksiaan.

Mutta eräänä päivänä lähti Kulonga, vanhan kuninkaan Mbongan poika, kauas lännenpuolisiin tiheikköihin. Varovasti hän asteli, notkea keihäs alati valmiina, vasemmassa kädessään lujasti pidellen pitkää soikeaa kilpeä siloisen mustan ruumiinsa suojana. Selässään hänellä oli jousensa ja kilpensä yllä viinessä monta noreaa suoraa nuolta; nämä oli huolellisesti voideltu paksussa, tummassa, tervaisessa aineessa, joka tuotti kuoleman, kun pieninkin erä sitä pääsi ruumiiseen.

Yö yllätti Kulongan kaukana hänen isänsä kylän paaluaidoista, mutta yhä hänen matkansa määrä oli länteen. Vihdoin hän kiipesi suuren puun oksalle, kyhäsi itselleen makuupaikan ja laskeutui levolle.

Muutaman kilometrin päässä hänestä länteen päin nukkui Kerchakin heimo.

Varhain seuraavana aamuna olivat apinat liikkeellä etsien itselleen ravintoa viidakosta. Tapansa mukaan Tarzan suuntasi matkansa majaan päin ja oli hiljalleen metsästellen saanut vatsansa täyteen, saapuessaan rantamalle.

Apinat hajaantuivat joko yksin tai kaksittain ja kolmittain eri suuntiin, mutta pysyttelivät aina niin lähellä toisiaan, että saattoivat kuulla hälytysmerkin.

Kaala käyskenteli vitkalleen erästä norsunpolkua pitkin itään päin ja käänteli ahkerasti oksia ja rankoja, etsiessään

syötäviä hyönteisiä ja sieniä, kun outo, hiljainen äännähdys sai hänet jännittyneenä tarkkaamaan ympäristöään.

Hänen edessään kulki polku viisikymmentä metriä ihan suoraan, ja lehväisen tunnelin toisessa päässä hän näki sala-vihkaa hiipivän oudon ja pelottavan olennon.

Se oli Kulonga.

Kaala ei jäänyt odottamaan nähdäkseen lisää, vaan kääntyi ja lähti nopeasti polkua pitkin takaisin. Hän ei juossut, vaan heimolaistensa tavoin, kun niitä ei hätyytetty, koetti vain välttää taistelua.

Hänen kintereillään seurasi Kulonga. Tässä oli saatavissa lihaa. Hän voisi tappaa ja sitten herkutella koko tämän päivän. Hän kiiruhti eteenpäin keihäs valmiina heittoon.

Polun mutkassa hän jälleen näki Kaalan. Hän jännitti kätensä taaksepäin, ja lihakset pullistuivat sileän nahan alla. Käsi työntyi eteenpäin, ja keihäs suhahti Kaalaa kohden.

Se oli huono heitto. Keihäs vain raapaisi apinan kylkeä.

Raivosta ja tuskasta älähtäen Kaala hyökkäsi kiusaajansa kimppuun. Heti alkoivat myös puut ritistä, kun Kaalan heimolaiset kuultuaan hänen huutonsa kiiruhtivat paikalle.

Samassa Kulonga otti esiin jousensa ja sovitti siihen kii-reesti nuolen. Hän jännitti aseensa, ja kohta lävisti myrky-tetyn nuolen kärki suuren ihmisapinan sydämen.

Kauheasti kiljahtaen Kaala kaatui suulleen maahan heimonsa hämmästyneitten jäsenten eteen.

Ulvoen ryntäsivät apinat Kulongaa kohti, mutta varova villi pakeni pitkin polkua kuin säilytetty antilooppi. Hän tunsu jonkun verran näiden villien karvaisten olentojen julmuutta, eikä hänellä ollut muuta mielessä kuin niin suuren joukon nähdessään pelastaa nahkansa.

He ajoivat häntä takaa samoten puita pitkin hyvän aikaa, mutta vihdoin he toinen toisensa jälkeen jättivät ajonsa ja palasivat murhenäytelmän paikalle.

Yksikään heistä ei ollut ennen nähnyt muuta ihmistä kuin Tarzanin, ja niinpä he kummastelivat, mikä ihmeellinen olento oli tunkeutunut heidän viidakkoonsa.

Kaukana sieltä sijaitsevan majan luona Tarzan kuuli heikkoa kaikua tästä metakasta, ja käsittäen, että jotakin vakavaa oli tekeillä heimon keskuudessa, hän lähti nopeasti sinne päin. Saavuttuaan paikalle hän näki koko heimon olevan koolla kiihkeästi lörpöttämässä hänen surmatun kasvatus-aitinsä ruumiin ympärillä.

Tarzanin suru ja viha oli rajaton. Yhä uudestaan hän päästi ilmoille hirveän kostonhuutonsa. Hän löi leveätä rintaansa nyrkeillään, lankesi sitten Kaalan ruumiin ääreen ja nyyhki yksinäisen sydämensä surua.

Todellakin on suuri tappio, kun kadottaa koko maailman olennoista sen ainoan, joka on osoittanut rakkautta ja hellyyttä.

Mitäpä siitä, että Kaala oli julma ja hirveä apina! Tarzanelle hän oli ollut ystävällinen, Tarzanin mielestä hän oli kaunis.

Kaalalle hän oli tietämättään tuhlanut kaiken sen kunnioituksen ja rakkauden, jota tavallinen poika tuntee omaa äitiään kohtaan. Hän ei ollut koskaan tuntenut muuta äitiä, ja siksi Kaala sai vaikkakin sanattomasti kaiken sen, mikä olisi kuulunut kauniille ja rakastettavalle lady Alicelle, jos tämä olisi elänyt.

Ensi surunpurkauksen jälkeen Tarzan malttoi mielensä ja sai kyselemällä heimon jäseniltä, jotka olivat nähneet Kaalan lopun, tietää kaikki, mitä heidän köyhä sanastonsa saattoi kertoa.

Siinä oli kuitenkin tarpeeksi. He kertoivat hänelle oudosta karvattomasta, mustasta sulkapäisestä apinasta, joka oli sinkauttanut kuoleman hoikasta oksasta ja sitten juossut nopeasti kuin Bara-hirvi nousevaa aurinkoa kohti.

Tarzan ei odottanut enempää, vaan lähti nopeasti matkalle pitkin puiden oksia. Hän tunsii elefanttipolun mutkat, joita

myöten Kaalan surmaaja oli paennut, ja niinpä hän oikaisi suoraan viidakon halki saadakseen kiinni mustan soturin, joka todennäköisesti kulkisi pitkin kiertelevää polkua.

Hänen kupeellaan oli hänen tuntemattoman isänsä metsästyspuukko, ja olalla riippui pitkä suopunki. Tunnin päästä hän jälleen tuli polulle, kapusi alas ja tutki tarkasti maata.

Pienoisen puron rantamudassa hän huomasi jälkiä, jollaisia koko viidakossa vain hän itse oli jättänyt, mutta nämä olivat paljon suurempia. Hänen sydämensä löi kiivaasti. Ajoiko hän takaa *ihmistä* — oman rotunsa jäsentä?

Maassa oli kaksi sarjaa jälkiä, jotka kulivat vastakkaisiin suuntiin. Hänen otuksensa oli siis jo mennyt tästä pakomat-kallaan. Hänen tutkiessaan tuoreempia jälkiä putosi erään jäljen reunalta pikkuruinen kokkare sen pohjalle — ahaa, jäljet olivat ihan tuoreet, hänen saaliinsa oli siis juuri äsken sivuuttanut tämän paikan.

Tarzan turvautui taas puihin ja lähti nopeasti ja ääneti matkalle, kulkien korkealla polun yläpuolella.

Hän oli samonnut tuskin kilometriä, kun saavutti mustan soturin, joka seisoi pienellä avoimella paikalla. Kädessä hänellä oli siro jousensa, johon hän oli sovittanut kuolemaa tuottavan nuolen.

Vastapäätä, avoimen paikan toisella puolella, seisoi Horta, metsäkarju, pää alaspainettuna ja torahampaat vaahdossa, valmiina hyökkäämään.

Tarzan tarkasteli kummastellen allaan olevaa outoa olentoa — hänenlaisensa se oli muodoltaan, mutta kuitenkin niin erilainen kasvoiltaan ja väriltään. Hänen kirjoissaan oli tosin kuva *neekeristä*, mutta kuinka erilainen olikaan ollut keho, kuollut painokuva verrattuna tähän kiiltävään mustaan, kamalaan olentoon, joka sykki elämää.

Kun mies seisoi siinä jousi jännitettynä, ei Tarzanin huomio kiintynyt niin paljon siihen, että hän oli *neekeri*, vaan hän näki kuvakirjassa esitetyn *ampujan*:

A:LLA ALKAA AMPUJA.

Kuinka ihmeellistä! Tarzan melkein ilmaisi läsnäolonsa; niin kiihkoissaan hän oli löydöstään.

Mutta sitten tapahtui hänen allaan jotakin. Jäntevä musta käsi oli kiristänyt jousenkaarta, Horta, metsäkarju, hyökkäsi, jolloin musta sinkautti pienen myrkkynuolen, ja Tarzan näki sen lentävän nopeasti kuin ajatus ja iskevän karjun harjanskaan.

Tuskin oli nuoli jättänyt jousen, kun Kulonga pani siihen toisen, mutta Horta, karju, oli hänen kimpussa niin äkkiä, ettei hänellä ollut aikaa sitä ampuu. Yhdellä loikkauksella musta hyppäsi ryntäävän pedon yli, kääntyi uskomattoman nopeasti ja lennätti toisen nuolen Hortan selkään.

Sitten ampuja kapusi läheiseen puuhun.

Horta pyörähti ympäri hyökätäkseen jälleen vihollisensa kimppuun. Kymmenkunta askelta se pääsi, mutta alkoi sitten hoippua ja kellahti kyljelleen. Vähän aikaa sen lihakset väantelivät, sitten se makasi hiljaa.

Kulonga tuli alas puustaan. Kupeeltaan hän otti puukon, viilsii sillä isoja kappaleita karjun ruumiista, teki tulta polun keskelle, paistoi lihan ja söi itsensä kylläiseksi. Loput karjusta hän jätti koskematta.

Tarzan katseli jännittyneenä. Tappamisen himo hehkui hurjana hänen villissä rinnassaan, mutta oppimisen halu oli sitäkin suurempi. Hän päätti seurata villiä hetken aikaa saadakseen tietää, mistä hän tuli. Hän voisi surmata vihollisensa myöhemmin, kun jousi ja tuhoisat nuolet eivät olisi ulottuvilla.

Kun Kulonga oli lopettanut ateriansa ja kadonnut polun mutkan taa, laskeutui Tarzan rauhallisesti maahan. Veitsellään hän leikkasi useita paloja Hortan ruhosta, mutta ei paistanut niitä.

Hän oli ennenkin nähnyt tulta, mutta vain silloin, kun Ara, salama, oli iskenyt johonkin korkeaan puuhun. Tarzania

kummastutti suuresti, että yksikään viidakon asujamista kykeni tekemään punakeltaisia hampaita, jotka söivät puuta ja jättivät jälkeensä vain hienoa tomua, ja kokonaan hänen käsityskykynsä ulkopuolella oli se, että musta soturi oli tumellut herkullisen ateriansa pitämällä sitä korventavassa kuumuudessa. Ehkä Ara oli ystävä, jonka kanssa tämä jousimies jakoi ruokansa.

Mutta olkoon sen laita kuinka tahansa, Tarzan ei tahtonut pilata hyvää lihaa noin hullulla tavalla, ja niinpä hän ahmi suuhunsa aika annoksen raakaa lihaa ja kuoppasi loput ruhosta tienviereen, mistä sen paluumatkallaan löytäisi.

Sitten loordi Greystoke pyyhkäisi rasvaisia sormiaan paljaita reisiään vasten ja lähti jälleen tavoittamaan Kulongaa, kuningas Mbongan poikaa, samaan aikaan kun kaukaisessa Lontoossa toinen loordi Greystoke, todellisen loordi Greystoken isän nuorempi veli, lähetti klubinsa hovimestarille kyljykset takaisin, koska ne eivät olleet tarpeeksi kypsiä, ja lopetettuaan syöntinsä kastoi sormenpänsä hyvänhajuisella vedellä täytettyyn hopeamaljaan, kuivaten ne sitten lumivalkoisella damastiliinalla.

Koko päivän Tarzan seurasi Kulongaa liikkuen hänen yllään puissa kuin mikäkin pahahenki. Vielä kahdesti hän näki mustan lennättävän turmiotatuottavan nuolensa — kerran Dangoon, hyenaan, ja toisen kerran Manuun, marakattiin. Molemmissa tapauksissa eläin kuoli melkein paikalla, sillä Kulongan myrkky oli tuoretta ja perin tehokasta.

Tarzan mietti kovasti tätä ihmeellistä tappamistapaa, hitaasti heilautellessaan itseään puusta puuhun turvallisen välimatkan päässä ajettavastaan. Hän tiesi, ettei nuolen pikku pää yksin voisi niin äkkiä tappaa viidakon vilttejä asukkaita, jotka usein olivat hirveästi rikkirevittyjä, runneltuja ja puhkottuja, kun tappelivat naapuriensa kanssa, mutta kuitenkin aina taas tointuivat. Ei, jotakin salaperäistä liittyi noihin tikkuihin, joiden pelkkä raapaisu tuotti kuoleman. Siitä salaisuudesta oli otettava selko.

Sinä yönä Kulonga nukkui mahtavan puun haarassa, ja korkealla hänen yläpuolellaan lepäsi apinain Tarzan.

Kun Kulonga heräsi, huomasi hän jousensa ja nuolensa kadonneiksi. Musta soturi raivostui, mutta enemmän hän pelkäsi. Hän etsi maasta ja puusta, mutta ei niin jälkeäkään näkynyt, ei jousesta, nuolista eikä yöllisestä rosvosta.

Kulonga kauhistui. Keihäänsä hän oli heittänyt Kaalaan eikä ollut saanut sitä takaisin; nyt olivat hänen jousensa ja nuolensa hukassa ja hän itse aseetonna yhtä ainoata veistä lukuunottamatta. Hänen ainoa toivonsa oli päästä Mbongan kylään niin nopeasti kuin hänen koipensa sinne kantaisivat.

Hän oli varma, ettei nyt enää ollut pitkä matka kotiin, ja niin hän lähti rivakasti juoksemaan pitkin polkua.

Tuuheasta lehvistöstä kymmenkunnan askeleen päässä hänestä sukeltautui esiin Tarzan ja alkoi levollisesti ajaa häntä takaa.

Kulongan jousi ja nuolet oli vahvasti sidottu korkean jättiläispuun latvaan, kaarnasta vuollettu läheltä maata pala pois ja viidenkymmenen jalan korkeudella jätetty puoleksi taitettu oksa riippumaan. Näin Tarzan rasti metsäpolut ja merkitsi kätköpaikkansa.

Vähitellen Tarzan pääsi Kulongan kintereille ja kulki miltei hänen päänsä yläpuolella. Köyttänsä hän piti nyt vyyhtenä oikeassa kädessään, joka hetki valmiina surmaamaan.

Ainoa, mikä pidätti Tarzania, oli se, että hän halusi saada selville mustan soturin päämäärän, ja pian odotus saikin pal-kintonsa, sillä äkkiä heidän eteensä avautui laaja aukea paikka, jonka toisella sivulla oli monta merkillistä pesää.

Tehdessään tämän huomion Tarzan oli ihan Kulongan kohdalla. Metsä loppui äkkiä, ja edessä oli kaksisataa metriä istutettua peltoa metsänlaidan ja kylän välillä. Tarzanin oli siis toimittava nopeasti, tai muuten hänen saaliinsa pääsisi karkuun, mutta hänen koulutuksensa ansiota oli, ettei äkillisen ilmiön sattuessa hänen päätöksensä ja toimeenpanon välillä jäänyt aikaa edes ajatuksen varjolle.

Kun siis Kulonga sukeltautui viidakon varjostosta, suhahti notkea köydensilmukka luikerrellen hänen yläpuoleltaan, valtaavan puun alimmalta oksalta, ja ennenkuin tämä kuninkaan poika ehti viittä askelta, kiertyi silmukka tiukasti hänen kaulansa ympärille hänen juuri aikoessaan astua isänsä Mbongan viljelyksille.

Niin nopeasti vetäisi Tarzan saaliinsa päätä taaksepäin, että Kulongan hätähuuto vain korahhti hänen kurkussaan. Sitten Tarzan kiskoi rimpuilevaa uhriaan ylös luokseen, kunnes se roikkui ilmassa, jolloin hän kiipesi ylemmäs isommalle oksalle ja hinasi vielä sätkivän Kulongan puun tiheään lehtisuojaan. Siellä hän kiinnitti köyden lujasti tukevaan oksaan, kapusi sitten alemmas ja työnsi metsästyspuukkonsa Kulongan sydämeen. Kaala oli kostettu.

Tarzan tutki tarkkaan mustaihoista. Milloinkaan ennen hän ei ollut nähnyt toista ihmisolentoa. Puukko tuppineen ja võineen pisti hänen silmäänsä; sen hän otti. Vaskinen nilkkarengas oli myös hänen mieleensä, ja sen hän siirsi omaan jalkaansa. Sitten hän tarkasteli ja ihaili otsan ja rinnan tatuoimista. Hän ihmetteli teräviksi hiottuja hampaita. Höyhenisen päähineen hän myös anasti ja oli nyt valmis käymään käsiksi saaliiseensa, sillä hänen oli nälkä, ja tässä oli lihaa, tapettu otus, jota hänen oli viidakon kirjoittamattomien lakien mukaan lupa syödä.

Kuka voisikaan häntä siitä tuomita, tätä apinaihmistä, jonka sydän, pää ja ruumis olivat englantilaisen ylimyksen, mutta joka oli kasvatettu villin eläimen tapoihin?

Tublatin, jonka kanssa hän oli ollut vihoissa, hän oli tapannut avoimessa taistelussa, eikä kuitenkaan ollut hänen päähänsä juolahtanut syödä Tublatin lihaa. Se olisi hänestä ollut yhtä inhoittavaa kuin meistä ihmislihan syönti.

Mutta miksi ei Kulongaa voisi syödä yhtä hyvin kuin Hortaa, metsäkarjua, tai Baraa, hirveä? Eikö tämä mustaihoinen ollut vain yksi viidakon lukemattomista kesyttömistä

olennoista, jotka vainosivat toisiaan tyydyttääkseen nälkänsä?

Sittenkin hillitsi äkkiä outo epäily hänen kätensä. Eivätkö hänen kirjansa olleet opettaneet, että tuo oli ihminen? Ja eikö ampujakin ollut ihminen?

Söivätkö ihmiset toisiaan? Oh, sitä hän ei tietänyt. Mistä siis tämä epäröinti? Vielä kerran hän yritti, mutta äkillinen pahoinvointi valtasi hänet. Hän ei käsittänyt sen syytä.

Sen hän vain tajusi, ettei hän ilkeäisi syödä tämän mustan miehen lihaa, ja näin esti perinnäinen, ikivanha vaisto häntä rikkomasta yleisinhimillistä lakia, jonka olemassaolosta hänellä ei ollut pienintäkään tietoa.

Kiireesti hän päästi Kulongan ruumiin solumaan maahan, irroitti suopunkinsa ja hävisi taas puiden sekaan.

KYMMENES LUKU

Metsänpeikko

Korkealta oksalta Tarzan katseli viljelysten tuolla puolen olevaa kaislakattoista kylää.

Huomattuaan, että metsä eräältä taholta ulottui kylään asti, hän lähti sille puolelle, tuntien vastustamatonta halua nähdä oman rotunsa olentoja, oppia tuntemaan heidän tapojaan ja lähemmin tarkastella heidän asumiaan oudonnäköisiä pesiä.

Hänen villi elämänsä viidakon julmien petojen parissa oli totuttanut hänet pitämään vihollisina kaikkia, jotka eivät kuuluneet hänen omaan heimoonsa. Ulkomuodon samankaltaisuus ei eksyttänyt häntä kuvittelemaan mitään hyvää luista tervetuliaisista, jotka hän saisi osakseen, jos nämä, jotka olivat ensimmäiset hänen näkemänsä ihmissuvun edustajat, saisivat hänet käsiinsä.

Apinain Tarzan ei ollut vähääkään tunteellinen. Hän ei tietänyt mitään ihmisten veljeydestä. Kaikki vieraat olennot

olivat hänen verivihollisiaan, lukuunottamatta eräitä harvoja poikkeuksia, joista Tantor, elefanti, oli hucmattavin.

Sen hän käsitti tuntematta vihaa tai katkeruutta. Tappaminen oli hänen kesyttömän maailmansa laki. Harvoja olivat hänen alkeelliset huvinsa, mutta suurin niistä oli metsästäminen ja surmaaminen, ja siksi hän soi muillekin oikeuden nauttia samasta, vaikkapa itse joutuisikin heidän metsästysintonsa uhriksi.

Hänen ihmeellinen elämänsä ei ollut kuitenkaan tehnyt hänestä verenhimoista. Että tappaminen häntä huvitti ja että hän sen suoritti iloinen hymy kauniilla huulillaan, se ei tcdistanut hänessä mitään synnynnäistä julmuutta. Enimmäkseen hän surmasi saadakseen ravintoa, mutta koska hän oli ihminen, niin hän toisinaan metsästi vain huvikseen — mitä ei yksikään eläin tee: koko luomakunnassa on ihminen ainoa, joka tappaa tunteettomasti ja turhanpäiten, vain pelkästä huvista saada tuottaa tuskaa ja kuolemaa.

Ja kun hän surmasi kostoksi tai itsepuolustuksen vuoksi, niin senkin hän teki ilman erikoista mielenliikutusta. Muuten olikin välttämätöntä pysyä maltillisena, jos tahtoi säilyttää oman nahkansa.

Niinpä nytkin, kun hän varovasti lähestyi Mbongan kylää, hän oli täysin valmistautunut joko tappamaan tai itse menettämään henkensä, jos hänet keksittäisiin. Hän eteni salaviihkaa kuin varjo, sillä Kulonga oli opettanut hänet suuresti kunnioittamaan teräviä tikkuja, jotka niin nopeasti ja erehtymättömästi toivat kuoleman.

Viimein hän pääsi puuhun, jolla oli raskas lehvistö ja josta riippui joukoittain jättiläsmäisiä köynnöskasveja. Tästä melkein umpinaisesta lehtimajasta hän kurkisteli kylää kohti, uteliaana odotellen uusia ihmeitä.

Alastomia lapsia juuksenteli ja leikki kylän raitilla. Jotkut naiset jauhoivat kuivattuja ratamoja karkeatekoisissa kivihuhmareissa, kun taas toiset leipoivat kakkuja jauhoista. Vai-

niolla hän saattoi nähdä samoin naisia kuokkimassa, haravoimassa ja kaivamassa.

Kaikilla heistä oli oudonnäköiset kuivista heinistä kyhätty vyöhameet, ja monella oli koristeena pronssinen tai vaskinen rengas käsivarressa ja nilkassa. Monen mustan kaulan ympärillä oli merkillisen näköiset metallilangasta punotut ketjut, ja toiset olivat lisäksi koristaneet itsensä valtavilla nenärenkailla.

Tarzan katseli yhä enemmän ihmetellen näitä outoja olen-toja. Puiden siimeksessä makaili useita miehiä, ja avoimen paikan äärimmäisellä laidalla hän silloin tällöin näki vilahduksia asetetuista sotureista, jotka ilmeisesti vartioivat kylää vihollisen äkkiarvaamattomilta hyökkäyksiltä.

Hän huomasi, että vain naiset tekivät työtä. Missään ei näkynyt miehiä, jotka olisivat muokanneet peltoja tai suorittaneet kotoisia askareita.

Lopuksi hänen silmänsä kiintyivät erääseen naiseen, joka oli aivan hänen alapuolellaan.

Naisen edessä oli vähänlainen pata, joka oli nostettu hiljaiselle tulelle ja jossa poreili paksua punervaa, tervamaista ainetta. Hänen toisella puolellaan oli kasa nuolia, joiden kärkiä hän kastoi kiehuvaan aineeseen; sitten hän laski nuolet varovasti pienelle telineelle.

Tarzan oli kuin lumoutunut. Nyt hän oli päässyt selville jousimiehen pikku nuolten salaisuudesta. Hän pani merkille sen äärimmäisen huolellisuuden, jota vaimo noudatti, ettei kiehuva aine saisi vähääkään koskettaa hänen käsiään, ja kun hänen sormelleen kerran pirskahti pisara, kastoi hän hyppysensä kiireesti vesiastiaan, riipaisi kourallisen lehtiä ja pyyhki niillä tahran pois.

Tosin Tarzan ei tietänyt mitään myrkyistä, mutta hänen terävä älynsä sanoi hänelle, että juuri tämä kuolettava aine tappoi eikä suinkaan pikku nuoli, joka vain kuljetti sen uhrin ruumiiseen.

Kuinka hän halusikaan saada lisää näitä kuolettavia tikkuja! Jospa nainen vain hetkeksikään jättäisi työnsä, niin hän voisi pudottautua maahan, ottaa niitä kourallisen ja kapshaata takaisin puuhun, ennenkuin toinen ehtisi edes kolmasti hengähtää.

Koettaessaan keksiä jotakin, mikä vetäisi naisen huomion puoleensa, hän kuuli villin huudon avoimelta paikalta. Hän katsoi sinne ja näki mustan soturin seisovan juuri sen puun juurella, johon hän tuntia aikaisemmin oli hirttänyt Kaalan surmaajan.

Mies huusi ja heilutti keihästään päänsä yläpuolella. Tavan-takaa hän osoitti johonkin, mikä oli maassa hänen edessään.

Kylä joutui heti kuohuksiin. Asetettuja miehiä ryntäsi monesta majasta ja juoksi kiivaasti avoimen paikan yli kiihtyneen etuvartijan luo. Heidän jäljissään parveilivat vanhat miehet, naiset ja lapset, kunnes äkkiä koko kylä oli jäänyt tyhjäksi.

Tarzan tiesi, että he olivat löytäneet hänen uhrinsa ruumiin, mutta se kiinnitti hänen mieltänsä paljoa vähemmän kuin se tosiseikka, ettei kylään nyt ollut jäänyt ketään estämään häntä ottamasta nuolia.

Nopeasti ja ääneti hän lipui maahan myrkkypadan viereen. Hetkisen hän seiso i liikku matta, ja hänen kirkkaat silmänsä tutkistelivat paaluaidan sisäpuolta.

Ei näkynyt sieluakaan. Hänen silmänsä kiintyivät läheisen majan avoimeen oveen. Sopsisipa katsoa sisään, ajatteli Tarzan, ja niin hän varovasti lähestyi kaislakattoista rakennusta.

Hetken hän seiso i ulkopuolella kuunnellen tarkkaavasti. Ei kuulunut mitään, ja niin hän livahti majan puolihämärään.

Seinillä riippui aseita — pitkiä keihäitä, oudonmuotoisia puukkoja ja pari kapeaa kilpeä. Huoneen keskellä oli keittoastia, ja nurkassa heinistä tehty ja palmikoiduilla matoilla peitetty kasa, jota asukkaat nähtävästi käyttivät vuoteena. Lattialla oli useita ihmisen kalloja.

Tarzan tunnusteli jokaista esinettä, nosteli keihäitä ja hais-teli niitä, sillä hänellä oli kaikissa tutkimuksissaan erinomaista apua tarkasta vainustaan. Hän mieli ottaa yhden näistä pit-kistä teräväkärkisistä kapineista, mutta sitä hän ei nyt voi-nut, hänen kun piti ottaa nuolia mukaansa.

Otettuaan eri esineitä seiniltä hän heitti ne yksitellen kes-kelle huonetta kasaan. Sen päälle hän pani ylösalaisin kään-netyn keittoastian ja tämän kukkuraksi irvistelevän kallon, johon hän kiinnitti Kulonga-vainajan päähineen.

Sitten hän astui pari askelta taaksepäin, tarkasteli työtään ja irvisteli. Apinain Tarzan oli myös leikinlaskija.

Mutta nyt hän kuuli ulkoa ääniä, huutoja ja haikeaa vali-tusta. Hän hätkähti. Oliko hän viipynyt liian kauan? No-peasti hän hypähti ovelle ja tähysti pitkin kylän raittia por-tille päin.

Asukkaat eivät olleet vielä näkyvissä, mutta hän saattoi selvästi kuulla heidän tulevan viljelysten poikki. He olivat varmasti jo lähellä.

Kuin salama hän juoksi avoimen paikan yli nuolikasan luo. Hän kokosi nuolia niin paljon kuin jaksoi kantaa kainalos-saan, potkaisi kiehuvan padan nurin ja katosi puun lehvien peittoon samassa hetkessä, kun ensimmäinen palaavista asukaista astui esille aitauksen portista. Sitten hän jäi katselemaan tapahtumien kulkua, istuen kyyryssä kuin kesytön intu valmiina nopeaan pakoön, jos pieninkin vaara uhkaisi.

Kyläläiset tulivat jonossa pitkin raittia, ja neljä heistä kantoi Kulongan ruumista. Takana tungeksivat naiset, pääs-täen ilmoille outoja valitushuutoja. He lähestyivät Kulon-gan majaa, juuri sitä, jossa Tarzan oli tehnyt kolttosiaan.

Tuskin oli heistä muutamia astunut majaan, kun he syök-syivät jälleen ulos villissä rytäkässä. Toiset kiirehtivät hei-dän ympärilleen. He viittoilivat, osoittivat sormillaan ja jut-telivat kiihtyneinä, sitten lähti useita satureita majan luo ja tähysteli sisään.

Lopuksi astui majaan eräs vanha mies, jolla oli monia metallikoristuksia käsivarressa ja jaloissa, ja ihmisluurankojen sormista tehdyt ketjut rinnalla.

Se oli kuningas Mbonga, Kulongan isä.

Hetken aikaa oli kaikki hiljaa. Sitten Mbonga tuli ulos, raivo ja taikauskoinen pelko kuvastuneena hirveillä kasvoillaan. Hän puhui muutamia sanoja kokoontuneille sotilaille, ja heti miehet juoksivat kylän joka haaralle ja tutkivat tarkasti joka majan ja nurkan paaluaidan sisäpuolella.

Tuskin oli etsintä alkanut, kun huomattiin kumoon kaadettu kattila ja myrkkynuolien varkaus. Mitään muuta ei keksitty, ja kauhuissaan ja peloissaan kokoontuivat kylän asukkaat muutamia hetkiä myöhemmin kuninkaansa ympärille.

Mbonga ei osannut selittää näitä outoja tapahtumia. Tarpeeksi salaperäisyyttä oli jo siinä, että Kulongan vielä lämmin ruumis puukotettuna ja kuristettuna oli löydetty heidän viljelystensä vierestä, kuulomatkan päässä kylästä, melkein isän kodin ovelta, mutta viimeiset hirveät löydöt itse kylästä, jopa Kulonga-vainajan omasta majasta, täyttivät heidän sydämensä kauhistuksella, ja heidän aivoparkansa manasivat esiin mitä kamalampia taikauskaisia selityksiä.

He seisoskelivat pikku ryhmissä, puhelivat hiljaa ja loivat suurista pyöreistä silmistään pelokkaita katseita taakseen.

Apinain Tarzan katseli heitä hetken aikaa korkean puunsa oksalta. Heidän käytöksessään oli paljon selittämätöntä, sillä taikausko oli hänelle vieras, ja pelosta hänellä oli vain hämärät käsitykset.

Aurinko oli jo noussut korkealle. Tarzan ei ollut syönyt tänään, ja monta kilometriä matkaa oli sille paikalle, jonne Hortan, metsäkarjun, herkulliset jätteet oli piilotettu.

Niinpä hän käänsi selkänsä Mbongan kylälle ja hävisi metsän tiheän verhon peittoon.

YHDESTOISTA LUKU

A pinain kuningas

Pimeä ei ollut vielä tullut, kun hän saapui heimonsa luo, vaikka hän olikin pysähtynyt kaivamaan esiin ja syömään villikarjun tähteitä ja samalla myös ottamaan Kulongan jousen ja nuolen puunlatvasta, jonne hän oli ne kätkenyt.

Tarzanilla oli aika kantamus mukanaan, laskeutuessaan oksilta Kerchakin heimon keskuuteen. Ylpeydestä paisuvin rinnoin hän kertoi kunniakkaista seikkailuistaan ja näytteli saalistaan.

Kerchak murahteli ja meni tiehensä, sillä hän kadehti tätä heimonsa merkillistä jäsentä. Pienissä ilkeissä aivoissaan hän haeskeli jotakin syytä päästää vihansa Tarzanin kimppuun.

Seuraavana päivänä Tarzan harjoitteli jousen ja nuolien käyttöä jo päivän ensi sarastuksessa. Alussa hän ampui harhaan melkein joka nuolen, mutta vihdoin hän oppi ohjaamaan koko tarkasti näitä pieniä vasamia, ja ennenkuin kuukausi oli kulunut, oli hänestä tullut hyvä ampuja. Mutta tämän taidon hankkiminen olikin kuluttanut melkein koko hänen nuolivarastonsa.

Kun heimo yhä piti parhaana haeskella ruokaa rannikon läheisyydestä, oli Tarzanilla myös hyvää aikaa tutkistella isänsä pientä, mutta valikoitua kirjavarastoa.

Tänä aikana sattui, että nuori englantilainen loordi löysi majasta erään kaapin sopukkaan kätketyn pienen metallirasian. Avain oli lukossa, ja muutaman hetken tarkastelun ja kokeilun jälkeen säiliö aukeni.

Siitä hän löysi sileäkasvoista nuorta miestä esittävän haalistuneen valokuvan, pienessä kultaketjussa riippuvan jalokivillä koristetun medaljongin, muutamia kirjeitä ja pienen kirjan.

Tarzan tutki näitä löytöjään kauan aikaa.

Valokuvasta piti hän enimmin, sillä sen silmät hymyilivät ja kasvot olivat avoimet ja rehelliset. Se oli hänen isänsä.

Medaljongia hän myös ihasteli ja pani ketjun kaulaansa, matkien siten koristelutapaa, jonka oli hucmannut olevan niin yleisen mustien keskuudessa. Jalokivet kimaltelivat niin kauniisti hänen sileää ruskeaa ihoaan vasten.

Kirjeitä hän ei voinut lukea, sillä kirjoitusta hän tunsii vähän tai ei ollenkaan, ja niinpä hän panikin ne takaisin rasiaan ja alkoi tutkistella kirjaa.

Se oli miltei täynnä hienoa kirjoitusta, mutta vaikka hän tunsikin nuo pienet merkit, niin niiden järjestys ja yhdistelmät olivat hänelle outoja ja kerrassaan käsittämättömiä.

Tarzan oli aikoja sitten oppinut käyttämään sanakirjaa, mutta hänen surukseen ja hämmästyksekseen siitä ei ollut mitään apua tässä tapauksessa. Kun hän ei voinut löytää selitystä ainoallekaan kirjassa olevalle sanalle, pani hän sen takaisin metallirasiaan, mutta päätti myöhemmin ottaa selkoa sen salaisuudesta.

Eipä hän aavistanut, että tuo pieni salaperäinen kirja sulki kansiensa väliin hänen alkuperänsä selityksen, vastauksen hänen oudon elämänsä arvoitukseen.

Se oli John Claytonin päiväkirja, jota hän oli pitänyt ranskaksi, kuten aina oli ollut hänen tapansa.

Tarzan pani rasian takaisin kaappiin, mutta tästä hetkestä alkaen oli hänellä sydämessään kuva isänsä voimakkaista, hymyilevistä kasvoista ja päässään varma tahto ratkaista pienen mustan kirjan sisältämien outojen sanojen salaisuus.

Toistaiseksi hänellä oli tärkeämpiä tehtäviä, sillä hänen nuolivaraustonsa oli loppunut ja hänen täytyi siis käydä mustain miesten kylässä sitä uusimassa.

Varhain seuraavana aamuna hän lähti matkalle ja nopeasti kulki ennen puoltapäivää avoimelle paikalle kylän edustalle. Taas hän asettui suureen puuhunsa ja kuten ennenkin näki jälleen vaimoja työskentelevän pelloilla ja kylän raitilla ja myrkkypadan poreilevan suoraan allaan.

Neljä tuntia hän makaili odottaen tilaisuutta laskeutua huomaamatta maahan ja anastaa haluamansa nuolet, mutta

nytpä ei tapahtunutkaan mitään, mikä olisi houkuttanut kyläläiset asumuksistaan. Päivä kului, ja yhä kyräili apinain Tarzan yläpuolella vaimoa, joka mitään aavistamatta hääräili padan luona.

Sitten palasivat ne, jotka olivat työskennelleet vainioilla. Metsästäjänä käyneet soturit tulivat myös esiin viidakosta, ja kun kaikki olivat paaluaidan sisäpuolella, suljettiin ja teljettiin portit.

Nyt näkyi kylässä keittoastioita kaikkien majojen edustalla, ja naiset hääräilivät keitostensa ääressä. Kaikille jaeltiin pieniä pisankikakkuja ja kassavavanukasta.

Äkkiä kuului huuto metsän reunalta.

Tarzan katsoi sinne.

Siellä palasi pohjoisesta päin myöhästynyt metsästäjäjoukko, ja välissään he puoleksi taluttivat, puoleksi kantoivat vastustelemaa saalista.

Heidän lähestyessään kylää avattiin heille portit, ja ilmoille kohosi villedä huutoja, kun nähtiin, että saalis oli ihminen.

Kun yhä vastaan pyristelevä vanki oli laahattu kylän raitille, kävivät naiset ja lapset hänen kimppuunsa seipäin ja kivin, ja apinain Tarzan, viidakon nuori ja kesytön olento, ihmetteli oman lajinsa eläimellistä julmuutta.

Koko viidakon väestä kidutti saalistaan vain Sheeta, leopardi. Kaikkien muiden siveysopin mukaan oli uhrille nopeasti annettava armahtava kuolema.

Tarzan oli kirjoistaan oppinut vain hajanaisia tietoja ihmisolentojen tavoista.

Ajaessaan Kulongaa takaa metsän läpi hän oli odottanut joutuvansa kaupunkiin, jossa olisi merkillisiä pyörien varassa seisovia taloja, tupruttamassa mustia savupilviä korkeasta puunrungosta — tai järvelle, jossa liikkuisi mahtavia rakennuksia, laivoja, pursia, höyryaluksia ja muita, kuten hän oli kirjoista lukenut.

Hän oli surkeasti pettynyt tavatessaan mustien pienen kyläpahasen, joka sijaitti hänen omassa viidakossaan ja jossa

ei ollut ainoatakaan niin suurta taloa kuin hänen oma majansa kaukaisella rantamalla.

Hän huomasi, että nämä ihmiset olivat ilkeämpiä kuin hänen omat apinansa ja yhtä kesyttömiä ja julmia kuin Sabor. Tarzan alkoi halveksia omaa rotuaan.

Nyt he olivat sitoneet uhri-paran korkeaan paaluun kylän keskellä, Mbongan majan edustalla, ja sitten soturit alkoivat hänen ympärillään tanssia ja rääkyä, väläytellen puukkoja ja uhkaillen keihäillä. Ulommassa piirissä kyyköttelivät naiset kirkuen ja rumpuja lyöden. Se muistutti Tarzanille apinaheimon tappojuhlaa, ja niinpä hän tiesikin, mitä oli odotettavissa. Hän aprikoi, hyökkäisivätkö he saaliinsa kimppuun sen ollessa vielä elossa. Apinat eivät koskaan niin menetelleet.

Soturien piiri kävi yhä lähemmäksi turvatonta uhria rumpujen päristessä. Äkkiä suhahti muuan keihäs ja raapaisi uhria. Se oli merkinä viidellekymmenelle muulle.

Silmät, korvat, kädet ja jalat puhkottiin. Joka tuuma uhrin vääntelehtivää ruumista, lukuunottamatta hengen säilymiselle välttämättömiä elimiä, tuli julmien keihästäjien maali-tauluksi.

Naiset ja lapset kirkuivat ihastuksesta. Sotilaat nuoleksivat huuliaan kuvitellessaan tulevaa juhla-ateriaa ja kilpailivat keskenään keksiessään julmia ja inhoittavia kidutuksia yhä tajuissaan olevalle vangille.

Silloin apinain Tarzan huomasi aikansa tulleen. Kaikkien silmät seurasivat ihastuneina paalun luona tapahtuvaa näytelmää. Päivän valo oli antanut tilaa kuuttoman yön pimeydelle, ja vain muutamat nuotiot heittivät paalun likellä virvaloaaan yhä jatkuvaan hurjisteluun.

Hiljaa laskeutui notkea nuorukainen kylän raitin päähän ja kahmaisi haltuunsa nuolet — tällä kertaa kaikki, sillä hän oli tuonut mukanaan niinikuituja, joilla voi sitoa ne yhteen.

Liikoja hätäilemättä hän laittoi kimppunsa kuntoon, mutta juuri kun hän aikoi poistua, valtasi hänet kova halu tehdä

ilkiöille taas jokin kepponen, jotta he saisivat huomata hänen jälleen käyneen heidän luonaan.

Pantuaan nuolikimppunsa kätköön puun juurelle hän hiipi varjossa pitkin tien sivua, kunnes pääsi samalle majalle, jossa oli käynyt ensi vierailullaan.

Sisällä oli aivan pimeä, mutta hänen tunnusteleva kätensä löysi pian hakemansa esineen, ja pitemmittä viivytyksittä hän kääntyi taas ovelle päin.

Mutta tuskin hän oli astunut askeltakaan, kun hänen herkkä korvansa kuuli jonkun lähestyvän ulkoa, ja samassa näkyi naisen vartalo majan ovella.

Tarzan vetäytyi ääneti perimmän seinän luo, ja hänen kätensä etsi isänsä pitkää terävää metsästyspuukkua. Nainen astui nopeasti majan keskelle. Siinä hän pysähtyi hetkiseksi ja haeskeli jotakin käsillään. Ilmeisesti se ei ollut tavallisella paikallaan, sillä hän tuli yhä lähemmäksi sitä seinää, jonka vierellä Tarzan seisoi.

Nyt hän oli jo niin lähellä, että Tarzan tunsu hänen alastoman ruuminsa lämmön. Puukko oli valmiina iskemään, mutta silloin nainen kääntyi, ja pian kurkkuääninen »ah» ilmaisi, että hän vihdoinkin oli löytänyt etsimänsä esineen.

Nainen lähti heti majasta, ja hänen mennessään ovesta Tarzan näki että hänellä oli pata kädessä.

Tarzan hiipi hänen jäljestään ja näki, että kaikki kylän naiset kiiruhtivat majoihinsa noutamaan patoja ja kattiloita. Nämä he täyttivät vedellä ja ripustivat nuotioiden yläpuolelle lähellä paalua, missä kuoleva uhri retkotti muodottomana verisenä kasana.

Odotettuaan hetkeä, jolloin ketään ei näyttänyt olevan lähellä, Tarzan kiiruhti noutamaan nuolikimppunsa. Kuten edelliselläkin kerralla, hän kaatoi myrkkypadan nurin ja kiipesi sitten metsän jättiläisen alimmalle oksalle.

Hiljaa hän nousi yhä korkeammalle, kunnes löysi paikan, josta voi lehvien välistä katsella alapuoleltaan suoritettavaa näytelmää.

Naiset häärasivät nyt viimeisissä valmistuspuuhissa vangin keittämiseksi, miesten seistessä tai lepäillessä väsyttävän riehuntansa jälkeen. Kylässä oli nyt jokseenkin rauhallista.

Tarzan nousi pystyyn ja käyttäen sitä taitoa, jonka oli hankkinut vuosikautia viskelemällä hedelmiä ja kookospähkinöitä, sinkautti majasta varastamansa esineen villien joukkoon.

Se putosi suoraan heidän keskelleen ja osui erään soturin kalloon, niin että hän tuupertui maahan. Sitten se vieri naisten sekaan ja pysähtyi puoliksi teurastetun vangin viereen, jota he valmistelivat juhlaruuksi.

Kaikki tuijottivat sitä hetken aikaa kauhistuneina, ja sitten koko lauma ryntäsi pakoon majoihinsa.

Maasta irvisteli heille ihmisen pääkallo. Sen putoaminen taivaasta oli ihme, joka oli omansa vaikuttamaan heidän taika-uskoiseen mieleensä.

Sitten Tarzan jätti mustat alkuasukkaat, annettuaan heille uuden todistuksen siitä, että jokin näkymätön, ylikuonnollinen, vihamielinen haltia piili metsässä heidän kylänsä ympäristössä.

Kun he myöhemmin huomasivat, että myrkkypata oli kaadettu ja että taas oli viety nuolia, alkoi heille selvitä, että he olivat loukanneet tätä viidakkoa hallitsevaa suurta jumalaa, kun hänelle ensin uhraamatta olivat tänne sijoittaneet kylänsä. Tästä päivästä lähtien toivatkin he päivittäin nuolien katoomispaikalle ison puun alle ruokauhrin, koettaen siten lepyttää mahtavaa haltiaa.

Mutta pelon siemen oli syvälle kylvetty, ja apinain Tarzan oli tietämättään tehnyt kepposen, josta oli tulossa paljon huolta hänelle ja hänen heimolleen.

Sinä yönä hän nukkui metsässä lähellä kylää, ja seuraavana aamuna hän verkalleen lähti kotiin päin haeskellen ravintoa matkan varrella. Vain muutamia marjoja ja joitakin toukkia hänen onnistui löytää, ja hän oli puoliksi nälissään, kun hellittäen katseensa kannosta, jonka alta oli kaivellut maata,

näki Saborin, naarasleijonan, seisovan keskellä tietä tuskin kahdenkymmenen askeleen päässä.

Suuret keltaiset silmät tähystivät häntä ilkeinä ja verenhimoisina, ja punainen kieli nuoleskeli himoavia huulia, kun Sabor kyyristyi ja mateli salavihkaa vatsa maahan painautuneena häntä kohden.

Tarzan ei yrittänyt paeta. Hän tervehti tilaisuutta, jota hän todella oli kuluneina päivinä etsinyt, ja nyt hänellä olikin muita aseita kuin ruchoista tehty köysi.

Nopeasti hän veti esiin jousensa, sovitti siihen hyvin valmistetun nuolen, ja kun Sabor hyökkäsi, lensi sitä vastaan jo puolitiessä terävä kärki. Samassa silmänräpäyksessä Tarzan loikkasi syrjään, ja kun peto kumahti maahan hänen takanaan, upposi toinen kuolettava vasama syvälle sen kupeeseen.

Hurjasti kiljahtaen peto kääntyi ja hyökkäsi uudestaan, mutta tällä kertaa se sai nuolen suoraan toiseen silmäänsä. Pikku apinamies oli kuitenkin nyt liian lähellä päästäkseen hyökkääjän kynsistä.

Tarzan kaatui vihollisensa raskaan ruumiin alle, mutta hänen välkkyvä veitsensä oli paljastettu iskemään. Hetkisen he makasivat siinä liikkumatta, ja sitten Tarzan huomasi, että hänen päällään lojuva jättiläinen ei enää milloinkaan kykenisi vahingoittamaan ihmisiä eikä apinoita.

Työläästi hän pääsi vääntäytymään suuren painon alta, ja kun hän sitten seisoj suorana ja silmäsi voittosaalistaan, valtasi hänet ylenpalttinen riemu.

Ylpeänä hän laski jalkansa voimakkaan vihollisensa ruumiille, heilautti taaksepäin nuorta hienopiirteistä päätänsä ja päästi ilmoille suurten apinain voittchoudon.

Metsän kaiku vastasi yltympäriltä, linnut vaikenivat, ja isot eläimet hiipivät tiehensä, sillä vain harvat viidakon väestä haastoivat riitaa ihmisapinoiden kanssa.

Ja Lontoossa puhui toinen loordi Greystoke *omalle* lajilleen parlamentin ylähuoneessa, mutta yksikään ei vapissut kuullessaan hänen säyseän äänensä.

Saborin liha ei maistunut edes apinain Tarzanille, mutta nälkä ei pitänyt suurta lukua sitkeydestä eikä ilkeästä mausta, ja niin oli ennen pitkää apinamies taas valmis nukkumaan vatsa täynnä. Ensin hänen kuitenkin täytyi nylkeä nahka, sillä juuri tästäkin syystä hän oli halunnut surmata Saborin.

Kätevästi hän irroitti paksun taljan, sillä hän oli tähän työhön harjaantunut pienempiä eläimiä nylkiessään. Sitten hän vei voitonmerkkinsä korkean puun oksalle, kyyristäytyi siellä haarukan varaan ja vaipui syvään uneen, jota eivät mitkään unelmat häirinneet.

Kun Tarzan ei ollut pitkään aikaan levännyt, vaan ollut ahkerassa puuhassa ja nyt saanut vatsansa täyteen, niin ei ole kumma, että hän nukkui koko vuorokauden ja heräsi vasta seuraavana päivänä puolenpäivän tienoissa. Hän meni suoraan päätä Saborin raadon luo, mutta huomasi mielikarvaudekseen, että toiset viidakon nälkäiset asukkaat olivat kalunneet luut putipuhtaiksi.

Puolen tunnin matkailu metsässä toi hänen tielleen nuoren hirven, ja ennenkuin pikku otus edes tiesi vihollisen olevan lähellä, oli terävä nuoli iskenyt sen niskaan.

Niin nopeasti vaikutti myrkky, että hirvi ehti hypähtää tuskin kymmentä askelta, kun se tuupertui kuolleena maahan. Taas sai Tarzan oikein juhla-aterian, mutta tällä kertaa hän ei mennyt nukkumaan.

Sensijaan hän riensi eteenpäin sille paikalle, jonne heimoalaiset olivat jääneet, ja sinne saavuttuaan hän näytteli heille ylpeänä Saborin taljaa.

»Katsokaa, Kerchakin apinat!» huusi hän. »Katsokaa, mitä mahtava tappaja Tarzan on tehnyt! Kuka teistä on milloinkaan tappanut Numan väkeä? Tarzan on joukossanne mahtavin, sillä Tarzan ei ole mikään apina. Tarzan on —» Tässä hän pysähtyi, sillä ihmisapinain kielessä ei ollut sanaa, joka olisi merkinnyt ihmistä, ja Tarzan osasi vain kirjoittaa sen sanan englanniksi, mutta sen ääntäminen oli hänelle mahdotonta.

Heimo oli kerääntynyt katsomaan hänen ihmeellisen sankariutensa voitonmerkkiä ja kuulemaan hänen sanojaan.

Ainoastaan Kerchak pysytteli loitompana kateellisen vihan ja kostonhimon vallassa.

Äkkiä jotakin ratkesi ihmisapinan pienessä häijyissä aivoissa. Kauheasti kiljahtaen Kerchak hyökkäsi kokoontuneitten joukkoon.

Huitoen ja lyöden suunnattomilla käsillään hän ehti tappaa ja ruhjoa kymmenkunnan apinaa, ennenkuin heimo pääsi pakoon metsän puihin.

Vaahdoten ja karjuen hulluutensa puuskassa Kerchak katseli ympärilleen nähdäkseen sen, jota enimmin vihasi, ja läheisen puun oksalta hän keksikin Tarzanin.

»Tule alas, Tarzan, suuri tappaja!» huusi Kerchak. »Tule alas, että saisit tuntea vielä suuremman tappajan hampaital! Pakenevatko mahtavat urhot puihin heti, kun vaara lähestyy?» Ja sitten Kerchak päästi yhtenä vyörynä ilmoille heimonsa taisteluhaasteen.

Levollisesti Tarzan hypähti maahan. Henkeään pidätellen katseli heimo korkeilta oksilta, kuinka Kerchak yhä karjuen hyökkäsi verrattain pienen vastustajansa kimppuun.

Lähes seitsemän jalan mittaisena Kerchak nousi pystyyn lyhyille jaloilleen. Hänen tavattomilla hartioillaan pullistui¹ivat lihakset kuin pallot. Lyhyt, leveä niska oli kuin kimppu rautaisia jänteitä, paksumpi kuin hänen kallonsa, joten pää näytti vain pieneltä kasvannaiselta lihaskasan keskellä.

Huulet irvissä hän paljasti valtavat raateluhampaansa, ja hänen pienet verestävät silmänsä kiiluivat ja kuvastivat kauheaa raivoa.

Hänen edessään odottaen seisoi Tarzan, joka myös oli kookas ja jäntevä, mutta ainoastaan kuuden jalan pituisena ja ruumiiltaan hennompana hän sittenkin näytti auttamattomasti heikommalta siinä kamppailussa, joka nyt oli tulossa.

Hänen jousensa ja nuolensa olivat jonkun matkan päässä, minne hän oli ne laskenut näytellessään apinatovereilleen

Saborin taljaa, ja niinpä hän otti Kerchakin vastaan asestettuna vain metsästyspuukollaan ja ylemmällä älyllään, joiden oli vastattava vihollisen hirveää voimaa.

Kun Kerchak karjuen ryntäsi kohti, vetäisi loordi Grey-stoke pitkän puukkonsa tupesta, vastasi taisteluhaasteeseen yhtä verenhimoisesti kiljaisten ja syöksähti ottamaan hyökäystä vastaan. Hän oli liian viisas antaakseen pitkien, karvaisten käsien tarttua itseensä. Juuri sillä hetkellä, kun molempien ruumiit olivat iskemäisillään yhteen, hän tarttui vihollisensa toiseen ranteeseen, käänsi sen syrjään ja upotti puukkonsa kahvaa myöten Kerchakin ruumiiseen sydämen alapuolelle.

Ennenkuin hän ehti kiskaista terää taas esille, oli hirviö tarttunut häneen kiinni ja riistänyt aseensa hänen kädestään.

Nyt Kerchak suuntasi nyrkillään Tarzanin päähän hirveän iskun, joka olisi sen helposti murskannut, jos olisi osunut kohdalle.

Mutta Tarzan oli kyllin nopea ja kumartaen väisti sen, iskien samalla itse voimakkaasti nyrkillään Kerchakia vatsan pohjaan.

Apina horjahti taaksepäin. Vaikka kuolettava haava hänen rinnassaan oli miltei tainnuttanut hänet, virkosi hän epätoivoisesti ponnistaen vielä kerran, sai kätensä vapaaksi Tarzanin otteesta ja puristi vastustajansa tiukkaan syleilyyn. Suuret leuat lähenivät jo Tarzanin kurkkua, mutta nuoren loordin jäntevät sormet tarttuivat Kerchakin omaan kurkuun, ennenkuin tämä kerkisi upottaa hampaansa sileään ruskeaan ihoon.

Näin he ottelivat, toinen uhaten lopettaa vihollisensa hirveillä hampaillaan, toinen koettaen puristaa kokoon vastustajansa henkitorvea ja pitää murisevaa kitaa loitolla itsestään.

Apinan suurempi voima näkyi kuitenkin pääsevän vihdoin voitolle, ja pedon hampaat olivat tuskin enää tuuman päässä Tarzanin kurkusta, kun karvainen ruumis äkkiä värähti, siten kangistui ja suistui hervottomana maahan.

Kerchak oli kuollut.

Silloin Tarzan veti haavasta ulos puukon, joka niin usein oli auttanut häntä voittamaan väkevempiänsä, ja painoi jalkansa voitetun vihollisensa niskalle. Samalla kajahti taas metsän halki voittajan hurjanvilli riemuhuuto.

Näin tuli nuoresta loordi Greystokesta apinain kuningas.

KAHDESTOISTA LUKU

Ihmisen järki

Tarzanin heimossa oli ainoastaan yksi, joka halusi kiistellä hänen kanssaan vallasta. Tämä ainoa oli Terkoz, Tublatin poika, mutta hän pelkäsi niin suuresti uuden herransa terävää puukkoa ja kuolettavia nuolia, että tyytyi vain osoittamaan pikkumaista tottelemattomuutta ja tekemään suututtavia kujeita. Tarzan tiesi kuitenkin, että hän vain odotti tilaisuutta riistääkseen häneltä kuninkuuden jollakin kavallalla tempulla, ja niinpä hän aina olikin varuillansa yllätyksiä vastaan.

Kuukausmääriä kului samaan tapaan kuin ennenkin. Tarzanin suurempi äly ja metsästyskyky tyydytti heimon tarpeita paremmin kuin milloinkaan aikaisemmin. Siksi olivatkin heistä useimmat erittäin tyytyväiset hallitsijan vaihdokseen.

Öisin Tarzan johdatti heidät mustain miesten viljelyksille, ja siellä he viisaan johtajansa käskyä totellen söivät vain niin paljon kuin tarvitsivat eivätkä milloinkaan hävittäneet, mitä eivät jaksaneet syödä, kuten on Manun, marakatin, ja useimpien muiden apinain tapana.

Vaikka mustat olivatkin kiukuissaan näistä jatkuvista ryöstöistä, eivät he kuitenkaan lakanneet maata viljelemästä, kuten olisi käynyt, jos Tarzan olisi sallinut väkensä hillittömästi tuhota.

Tähän aikaan Tarzan teki monta yöllistä retkeä kylään, täydentäen siellä nuolivarastoonsa. Pian hän huomasi, että

aina oli pantu ruokaa sen puun juurelle, jota hän käytti päästäkseen paaluaidan sisäpuolelle, ja jonkun ajan kuluttua hän alkoi syödä, mitä hyvänsä mustat hänelle tarjosivat.

Kun villit näkivät, että ruoka öisin katosi, valtasi heidät pelko ja vavistus, sillä toinen asia oli panna esille ruokaa aarniometsän jumalan tai paholaisen hyvittämiseksi, ja toista oli, että sama henki todella tuli kylään ja söi nuo herkut. Se oli ennenkuulumatonta ja värisytti heidän taikauskoista mieltään.

Eikä siinä kaikki. Tavantakaa sattunut nuolten katoaminen ja näkymättömien käsien tekemät kujeet olivat niin säikäyttäneet heitä, että elämä heidän uudessa kodissaan oli käynyt taakaksi. Lopulta Mbonga ja hänen alaisensa päälliköt alkoivat tuumia, että kylä olisi jätettävä ja etsittävä uutta paikkaa syvemmältä viidakosta.

Mustat sotilaat alkoivatkin tunkeutua yhä pitemmälle etelään, missä metsä oli tihein, ja haeskella sopivaa seutua rakentaakseen uuden kylän.

Yhä useammin häiritsivät nämä vaeltavat metsästäjät Tarzanin heimoa. Viidakon rauhallisessa yksinäisyydessä kuului uusia, outoja ääniä. Nyt ei enää ollut turvaa linnuilla eikä pedoilla. Ihminen oli tullut.

Tosin eräät muut eläimet samoilivat metsässä sekä päivällä että yöllä — rohkeat, julmat pedot — mutta niiden heikotmat naapurit pakenivat vain jonkun matkan päähän ja palasivat taas, kun varaa oli chi.

Mutta toisin on ihmisen laita. Kun hän tulee, silloin useat suuret eläimet vaistomaisesti jättävät alueen ja pöläävät harvoin, tuskin milloinkaan. Näin ovat aina menetelleet isot ihmisapinat. Ne väistävät ihmistä, niinkuin ihminen pakenee ruttoa.

Lyhyen aikaa Tarzanin heimo oleili rantaman läheisyydessä, sillä heidän uusi jhtajansa ei olisi millään ehdolla tahtonut ainaiseksi jättää pienen majan aarteita. Mutta kun muuan heimon jäsenistä kerran näki heidän sukupolvia vanhalla

juomapaikallaan pienen puron rannalla joukon mustia, jotka raivasivat viidakkoa ja rakensivat majoja, eivät apinat halunneet enää jäädä tänne, ja Tarzan johti heidät monta päivämatkaa sisämaahan, erääseen paikkaan, jota ihmisjalka ei ollut vielä milloinkaan polkenut.

Kerran kuussa Tarzan kuitenkin matkasi nopeasti puiden heiluvia latvoja majalle, viettääkseen siellä hupaisen päivän ja täydentääkseen nuolivarastoansa. Jälkimäinen tehtävä kävi yhä vaikeammaksi, sillä mustat olivat alkaneet piilottaa varastojaan yöksi jyvääittoihin ja asumuksiin.

Se taas pakotti Tarzanin odottamaan, kunnes päivä koitti, jotta saisi selville, minne nuolet kätkettiin.

Kahdesti hän oli pimeän turvissa käynyt majoissa, joissa asujamet nukkuivat matoillaan, ja silloin siepannut nuolia ihan soturien vierestä. Mutta tämän menettelytavan hän huomasi liian vaaralliseksi, ja siksi hän alkoi pitkällä suopungillaan ottaa kiinni yksinäisiä metsästäjiä, anasti heiltä aseet ja koristukset ja pudotti heidän ruumiinsa yön hiljaisina hetkinä korkealta puusta kylän raitille.

Nämä hyökkäykset saivat mustat taas niin kauhistumaan, että ellei Tarzanin käyntien välillä olisi ollut kuukauden väliaikaa, jolloin he aina toivoivat vaaran jo menneen ohitse, he olisivat piankin jättäneet uuden kylänsä.

Mustat eivät vielä olleet tavanneet Tarzanin kaukaisella rantamalla sijaitsevaa majaa, mutta ollessaan kaukana heimonsa keskuudesta hän pelkäsi alinomaa, että he keksisivät sen, ja hävittäisivät hänen aarteensa. Tästä jochtui, että hän viipyi yhä kauemman aikaa isänsä viimeisen kodin lähistössä ja yhä vähemmän heimonsa luona. Hänen pienen yhteiskuntansa jäsenet alkoivat tästä laiminlyönnistä kärsiä, sillä alinomaa syntyi riitoja ja kinastuksia, joita vain kuningas kykeni rauhallisella tavalla ratkaisemaan.

Vihdoin erät vanhemmat apinat puhuivat asiasta Tarzanelle, joka jäikin heimonsa luo koko seuraavaksi kuukaudeksi.

Ihmisaipinoiden kuninkaalla ei muuten ollut kovin moninaisia tai rasittavia velvollisuuksia.

Iltapäivällä saattoi esimerkiksi Thaka tulla valittamaan, että vanha Mungo oli ryöstänyt hänen uuden vaimonsa. Silloin Tarzanin oli kutsuttava kaikki koolle, ja jos hän sai selville, että vaimo piti uutta herraansa parempana, määräsi hän, että asia sai jäädä tälle kannalle, tai mahdollisesti hän käski Mungon antaa Thakalle yhden tyttäristään korvaukseksi.

Kuinka tahansa hän tuomitsi, hyväksyivät apinat sen lopullisena ja palasivat tyytyväisinä hommiinsa.

Toisella kertaa tuli Tana huutaen ja pidellen kylkeään, josta vuoti verta. Hänen miehensä, Gunto, oli purrut häntä! Ja Gunto, joka heti kutsuttiin paikalle, väitti puolustukseen, ettei laiska Tana viitsinyt tuoda hänelle pähkinöitä ja kuoriaisia eikä raaputtaa hänen selkäänsä.

Silloin Tarzan torui heitä molempia ja uhkasi Guntoa kuollettavilla vasamillaan, jos hän vastedes pitelee pahoin Tanaa, ja Tanan puolestaan täytyi luvata pitää parempaa huolta vaimon velvollisuuksista.

Enimmäkseen tarvitsi hänen tuomita vain pikku perhekahnauksissa, mutta jos ne olisi jätetty selvittämättä, olisi niistä vihdoin paisunut suuria puolueriitoja, hajoittaen koko heimon.

Mutta Tarzania ei viehättänyt hänen kuningasarvonsa, kun hän huomasi, että se supisti hänen persoonallista vapauttansa. Hän ikävöi pikku majaa ja auringonpaisteista merta — hyvin rakennetun talon sisällä vallitsevaa viileyttä ja monien kirjojen loppumattomia ihmeitä.

Vuosien kuluessa hän oli alkanut tuntea vieraantuneensa kansastaan. Heidän ja hänen harrastuksensa olivat kaukana toisistaan. He eivät olleet pysyneet hänen tasallaan eivätkä voineet hituistakaan ymmärtää niitä monia ja ihmeellisiä unelmia, jotka askarruttivat heidän ihmiskuninkaansa toimeliaita aivoja. Niin rajoitettu oli heidän sanastonsa, ettei Tarzan voinut edes puhua heidän kanssaan niistä monista

uusista totuuksista, joihin hän oli kirjoja lukemalla tutustunut, eikä liioin olisi saanut heitä käsittämään sitä kunnianhimoa, joka kalvoi hänen sieluaan.

Heimon keskuudessa hänellä ei enää ollut ystäviä, kuten ennen vanhaan. Pieni lapsi voi saada tovereita oudoista ja yksinkertaisista eläimistä, mutta täyskasvanut ihminen tarvitsee olentoa, joka älyltään on ainakin jossakin määrin samalla asteella, ennenkuin seurustelu tuottaa hänelle tyydytystä.

Jos Kaala olisi elänyt, olisi Tarzan uhrannut kaiken muun pysyäkseen hänen läheisyydessään, mutta nyt, kun kasvatusäiti oli kuollut ja lapsuuden leikkiverit kasvaneet äkeiksi ja jöroiksi pedoiksi, tunsu hän pitävänsä majan rauhasta ja yksinäisyydestä paljon enemmän kuin väsyttävistä johtajanvelvollisuuksista.

Tublatin pojan Terkozin viha ja kateellisuus oli kuitenkin suurena esteenä, miksi Tarzan ei tahtonut luopua apinain kuninkuudesta, sillä hän oli itsepäinen nuori englantilainen, eikä siis voinut pakottaa itseään perääntymään niin ilkeämielisen vihollisen tieltä.

Hän tiesi näet hyvinkin, että Terkoz valittaisiin hänen sijalleen johtajaksi, sillä monet kerrat oli tämä julma peto näyttänyt olevansa voimakkaampi kuin ne harvat koirasapiinat, jotka olivat uskaltaneet nousta hänen röyhkeyttään vastaan.

Tarzanin teki mieli kurittaa häntä turvautumatta puukoon tai nuoliin. Niin suuresti olivat hänen voimansa ja notkeutensa karttuneet hänen päästyään miehenikään, että hän oli johtunut ajattelemaan kykenevänsä voittamaan pelättävän Terkozin rehellisessä kaksintaistelussa, ellei apinalla olisi ollut valtavia torahampaita, jotka soivat hänelle erinomaisen edun siinä suhteessa huonosti varustetun vastustajansa rinnalla.

Vihdoin Tarzan kävi asiaan käsiksi olosuhteitten pakosta ja sai tilaisuuden lähteä tai jäädä pienimmänkään tahrin himmentämättä hänen villiä kilpeään.

Tapausten kulku oli tällainen:

Heimo haeskeli rauhallisena melko laajalta alueelta ruokaa, kun Tarzanin korviin äkkiä kuului kamala huuto idästä päin hänen maatessaan vatsallaan kirkkaan puron reunalla ja koettaessaan saada nopeilla ruskeilla käsillään kiinni puikkelehtivaa kalaa.

Koko heimo hyökkäsi kiireesti sinne päin, mistä kirkuna kuului, ja tapasi siellä Terkozin pitelemässä vanhaa apinavaimoa hiuksista ja lyömässä häntä armottomasti suurilla käsillään.

Lähestyessään Tarzan kohotti toista kättään merkiksi, että Terkozin piti lopettaa räkkäyksensä, sillä vaimo ei ollut hänen omansa, vaan erään vanhan apinan, joka oli aikoja sitten menettänyt taistelukuntonsa eikä siis kyennyt suojelemaan perhettään.

Terkoz tiesi, että heimon laki kielsi lyömästä toisen vaimoa, mutta häijyydessään ja tuntien väkevämmyytensä hän oli käyttänyt hyväkseen vanhan miehen heikkoutta ja ottanut itse rangaistakseen vaimoa siitä, että tämä oli kieltäytynyt luovuttamasta hänelle pyydystämänsä nuorta herkullista nakertajaa.

Kun Terkoz näki Tarzanin lähestyvän ilman nuolia, jatkoi hän yhä lyömistään, tahtoen siten ehdoin tahdoin osoittaa röyhkeyttä vihaamalleen päällikölle.

Tarzan ei toistanut varoitusmerkkiään, vaan ryntäsi heti Terkozin kimppuun.

Milloinkaan ei apinamies ollut joutunut näin hirveään otteeseen siitä saakka, jolloin suuri kuningasgorilla Bolgani oli niin kauheasti häntä pidellyt, ennenkuin vastalöydetty puukko oli osunut pedon sydämeen.

Tarzanin puukko oli nytkin jonkinlaisena korvauksena Terkozin välähtelevistä hampaista, ja apinan hiukan suurempaa voimaa vastassa oli Tarzanin ihmeellinen nopeus ja notkeus.

Kaikki lukuun ottaen ihmisapinalla oli sittenkin ylivoima, ja jollei olisi ollut muita persoonallisia ominaisuuksia ratkai-

sevasti vaikuttamassa lopputulokseen, niin apinain Tarzan, nuori loordi Greystoke, olisi kuollut samoin kuin oli elänytkin — tuntemattomana villinä eläimenä Afrikassa.

Mutta oli olemassa jotakin, mikä oli kohottanut hänet korkealle viidakkotoveriensa yläpuolelle, — pieni kipinä, joka erottaa ihmisen eläimestä — järki. Se hänet pelasti kuolemasta Terkozin rautalihasten ja raatelevien hampaiden uhrina.

Tuskin he olivat kamppailleet kymmentä sekuntia, kun jo vierivät maassa, löivät, repivät, purivat — kaksi villieläintä taistelussa elämästä ja kuolemasta.

Terkozilla oli kymmenkunta haavaa päässä ja rinnassa, ja Tarzan oli runneltu ja vuoti verta — hänen päänahkansa oli puoliksi reväistynyt irti päästä, niin että suuri liuska sitä riippui hänen toisen silmänsä yllä ja esti häntä näkemästä.

Mutta tähän asti oli nuori englantilainen voinut torjua hirveitä hampaita kurkustaan, ja kun he nyt hetkiseksi hiukan talttuivat päästäkseen hengähtämään, teki Tarzan viekkaan suunnitelman. Hän aikoi hypätä Terkozin selkään, pysytellä siellä kynsin ja hampain ja iskeä häntä puukolla, kunnes henki lähtisi.

Tämä aie oli helpompi toteuttaa, kuin hän oli arvellut, sillä typerä eläin ei ymmärtänyt, mihin Tarzan pyrki, eikä siis todenteolla estänyt häntä.

Mutta kun apina vihdoin älysi, että vastustaja oli päässyt sellaiseen asentoon, jossa häntä vastaan ei voinut käyttää hampaita eikä nyrkkejä, heittäytyi hän maahan niin rajusti, että Tarzanilla oli täysi työ pitää kiinni kierivästä ja riuhtovasta pedosta ja ennenkuin hän oli ehtinyt kertaakaan iskeä, lensi puukko hänen kädestään eläimen hurjasti tärähtäessä maata vasten, ja silloin Tarzan huomasi olevansa aseeton.

Seuraavien minuuttien ravistelun ja kieriskelyn aikana Tarzan hellitti monesti otteensa, kunnes vihdoin hänen oikea kätensä teki uuden tempun, jonka hän pian huomasi voittamattomaksi,

Hän oli pistänyt käsivartensa takaapäin Terkozin kainaloon ja painoi nyt kämmenellään apinan niskaa. Se oli nyky-aikaisen painin »puoli Nelson», ja oppimaton apinaihminen oli sattumalta sen keksinyt; mutta terve järki osoitti hänelle samalla keksinnön arvon. Se merkitsi pelastusta varmasta kuolemasta.

Nyt hän ponnisteli saadakseen saman otteen vasemmalla kädellään, ja hetken päästä Terkozin häränniska ritisi koko Nelsonin puserruksesta.

Taistelu oli nyt lopussa. Molemmat makasivat hiljaa maassa, Tarzan Terkozin selässä. Hitaasti puristui apinan iso pää yhä alemmaksi rintaa vasten.

Tarzan tiesi, mikä tästä olisi lopputuloksena. Pian taittuisi Terkozin niska.

Silloin tuli pedon avuksi Tarzanin inhimillisyyks, joka heräsi hänessä voiton hetkellä, ja hän alkoi puhua itselleen järkeä.

— Jos tapan hänet, — ajatteli Tarzan, — mitä hyötyä minulla siitä on? Eikö heimo siten vain menetä kelpo taistelija? Ja jos Terkoz kuolee, ei hän tiedä mitään minun etevämmyydestäni, mutta jos hän saa elää, tulee hänestä hyvä esikuva muille apinoille.

»Ka - goda?» puuskutti Tarzan Terkozin korvaan. Apinain kielestä vapaasti käännettynä se merkitsee: Tunnustatko itsesi voitetuksi?

Aluksi ei kuulunut mitään vastausta, ja Tarzan lisäsi vähän puristusta, mikä saattoi Terkozin tuskasta älähtämään.

»Ka - goda?» toisti Tarzan.

»Ka - goda!» ähisi Terkoz.

»Kuule», sanoi Tarzan ja helpotti otetta, mutta ei päästänyt irti. »Minä olen Tarzan, apinain kuningas, mahtava metsästäjä ja mahtava taistelija. Koko viidakossa ei ole ketään niin suurta. Sinä olet sanonut minulle *Ka - goda*. Koko heimo on sen kuullut. Älä enää riitele kuninkaasi tai heimo-laistesi kanssa, sillä seuraavalla kerralla minä tapan sinut. Ymmärrätkö?»

»Huh», myönsi Terkoz.

»Ja oletko tyytyväinen?»

»Huh», sanoi apina.

Tarzan antoi hänen nousta maasta, ja hetken päästä olivat kaikki jälleen puuhissaan ikäänkuin ei mikään olisi häirinnyt viidakon tyyntä rauhaa.

Mutta syvälle juurtui apinain mieliin, että Tarzan oli mah-tava taistelija ja kummallinen olento. Sillä hän olisi voinut tappaa vihollisensa, mutta oli antanut hänen elää, tekemättä mitään pahaa.

Kun heimo sinä iltana kokoontui, kuten heidän tapansa oli ennen pimeään tuloa, kutsui Tarzan ympärilleen vanhat urokset, ensin pestyään haavansa pikku puron kirkkaassa vedessä.

»Tänään olette taas nähneet, että Tarzan on suurin teistä», sanoi hän.

»Huh», vastasivat he yhteen ääneen. »Tarzan on suuri.»

»Tarzan ei ole mikään apina», jatkoi hän. »Hän ei ole heimolaistensa kaltainen. Hänen tiensä eivät ole samat kuin heidän, ja siksi Tarzan nyt lähtee oman heimonsa luo pitkin suuren, rannattoman järven vesiä. Teidän tulee valita itsellenne toinen hallitsija, sillä Tarzan ei enää tule takaisin.»

Näin nuori loordi Greystoke astui ensimmäisen askeleen päämääräänsä kohti: löytää toisia itsensä kaltaisia valkoisia ihmisiä.

KOLMASTOISTA LUKU

Hänen oma heimonsa

Seuraavana aamuna Tarzan lähti matkalle länteen merelle päin vielä runneltuna ja kipeänä haavoista, joita oli saanut Terkozin kanssa otellessaan.

Hän kulki hyvin hitaasti, nukkui yöllä viidakossa ja saapui majalleen myöhään seuraavana aamupäivänä.

Moneen päivään hän ei sitten paljoa liikkunut, ainoastaan sen verran, että sai tarpeekseen hedelmiä ja pähkinöitä, tyydyttääkseen nälkensä.

Kymmenen päivän kuluttua hän oli taas aivan terve, lukuunottamatta kauhcaa, puoleksi parantunutta haavaa, joka ulottui hänen vasemmasta silmäkulmastaan puoliympyrässä yli pään oikeaan korvaan asti. Se oli Terkozin jättämä jälki, kun hän oli repäissyt päänahan irti.

Toipumisaikanaan Tarzan koetti valmistaa itselleen viittaa Saborin taljasta, joka oli koko tämän ajan lojunut majassa. Mutta hän huomasi, että nahka oli kuivunut kovaksi kuin puu, ja kun hän ei tietänyt mitään vuotien parkitsemisesta, oli hänen pakko luopua lempituumastaan.

Silloin hän päätti pukeutua Mbongan kylän mustilta anastamiinsa vaatteisiin, sillä Tarzan tahtoi kaikilla mahdollisilla tavoilla osoittaa nousseensa alempien olentojen yläpuolelle, eikä mikään näyttänyt soveliaammalta ihmisen tunnusmerkiltä kuin vaatteet ja koristeet.

Hän keräsi siis ne erilaiset käsivarsien ja säärien koristeet, jotka oli anastettu nopean ja äänettömän suopungin uhriksi joutuneilta mustilta satureilta, ja sovitteli niitä ylleen samoin, kuin oli nähnyt niitä käytettävän.

Kaulaansa hän pani äitinsä, lady Alicen kultaketjut, joihin oli kiinnitetty jalokivikoristeinen medaljonki. Selkäänsä hän ripusti nuolikotelon, jonka nahkavyö kulki olan ylitse — sekin oli joltakin voitetulta mustalta otettu saalis.

Vyötäisillä oli hänen itsensä raa'asta vuodasta leikkaama ja muovailema vyö, josta riippui hänen isänsä metsästyspuukkoa suojaava omatekoinen tuppki. Vasemmalle olalleen hän heitti pitkän jousen, joka aikoinaan oli kuulunut Kulongalle.

Nuori loordi Greystoke oli nyt todella merkillinen ja sotaisan näköinen ilmiö. Tuuheat, mustat hiukset valuivat takana olkapäille, ja edestä hän oli ne leikannut metsästyspuukollaan, etteivät ne varjostaisi hänen silmiään.

Hänen suora ja moitteeton vartalonsa oli lihaksiltaan kuin muinaisen roomalaisen gladiaattorin, samalla kuitenkin pehmeäpiirteinen kuin kreikkalaisen jumalan, ilmaisten tavatonta voimaa, notkeutta ja nopeutta.

Apinain Tarzan oli alkuaikaisen ihmisen, metsästäjän ja soturin, ruumiillistuma.

Kaunis pää ylväästi pystyssä, kirkkaiden silmien loistaessa älykkäisyydestä, hän olisi hyvin voinut edustaa jonkin hänen ikimetsässään muinoin asuneen villin ja sotaisen kansan puolijumalaa.

Mutta tätä Tarzan ei ajatellut. Häntä huolestutti se seikka, ettei hänellä ollut vaatteita osoittaakseen viidakon väelle olevansa ihminen, ja usein tuli hänen mieleensä myös se painostava epäluulo, että hän sittenkin oli apina.

Eikö hänen kasvoihinsa alkanut kasvaa karvoja? Kaikkien apinain kasvot olivat karvaiset, mutta mustat ihmiset olivat sileitä, lukuunottamatta hyvin harvoja poikkeuksia.

Tosin hän oli kuvakirjoissaan nähnyt ihmisiä, joilla oli ylen runsaasti karvoja huulilla, poskilla ja leuvassa, mutta sittenkin Tarzan pelkäsi. Melkein joka päivä hän hioi terävää veistään ja raapi sillä poskiaan, poistaakseen nämä apinain alentavat tunnusmerkit.

Näin hän oppi ajamaan partaansa — kömpelösti ja tuskallisesti, mutta kuitenkin tehokkaasti.

Kun hän tunsu täysin parantuneensa verisestä kaksintaistelustaan Terkozin kanssa, lähti hän eräänä aamuna Mbongan kylälle. Huolettona hän tällä kertaa matkasi pitkin mutkittelevaa viidakkotietä, sensijaan että olisi tapansa mukaan kulkenut puusta puuhun, ja silloin hän äkkiä kohtasi kasvoista kasvoihin mustan soturin.

Mustan kasvoilla ilmenevä hämmennys oli melkein naurettava, ja ennenkuin Tarzan ehti jännittää jousensa, kääntyi mies ja pakeni pitkin polkua huutaen, ikäänkuin olisi tahtonut hälyttää tovereitaan.

Tarzan kiirehti ylös puihin, ajaakseen häntä takaa, ja sai hetken kuluttua näkyviinsä kolme miestä, jotka perätysten juoksivat kuin hullut pakoon tiheikön läpi.

Tarzan pääsi helposti heidän ohitsensa. He eivät edes huanneet hänen äänetöntä kulkuansa päittänsä yläpuolella, eivätkä sitten edessään erään puun alaoksalla istuvaa olentoa.

Hän antoi kahden ensimmäisen juosta alitsensa, mutta kun kolmas tuli, kietoutui silmukka mustaan kaulaan. Nopea tempaisu kiristi köyden.

Uhri päästi tuskanhuudon, ja kun hänen toverinsa kääntyivät katsomaan, näkivät he sätkyttelevän ruumiin kuin salaperäisen voiman vetämänä hitaasti nousevan puiden tiheään lehvästöön.

Kauhusta huutaen he jatkoivat taas pakoaan niin nopeasti kuin suinkin pääsivät.

Tarzan teki vangistaan pikaisen lopun, riisti häneltä aseet, koristukset ja lisäksi — sepä vasta oli onni! — kauniin lannevaatteen, sitoen sen ripeästi omille vyötäisilleen.

Nyt hänellä vihdoin oli puku niinkuin miehellä pitää olla! Kukaan ei olisi enää voinut epäillä hänen alkuperäänsä. Kuinka mielellään hän olisikaan palannut heimolaistensa luo näyttämään tätä komeutta heidän kateellisille katseilleen!

Hän otti ruumiin olkapäilleen ja alkoi hiljakseen matkata puita pitkin kylää kohti, sillä hän tarvitsi taas nuolia.

Päästyään lähelle paaluaitausta hän näki kiihoittuneen joukon seisovan kahden pakolaisen ympärillä, jotka pelosta ja uupumuksesta vapisten tuskin kykenivät kertomaan kamaalaa seikkailuaan.

Mirando, selittivät he, joka oli ollut jonkun matkaa heidän edellään, oli äkkiä huutaen juossut heidän luokseen ja kertonut, että hirveä valkoinen soturi ajoi häntä takaa. Kolmisin he sitten olivat kiirehtineet kylää kohti minkä vain jalat kantoivat.

Sitten oli Mirandon kahunhuuto saanut heidät katsomaan taakseen, ja he olivat nähneet, mitä kamalimman näyn:

kumppanin ruumis kohosi puihin, hänen kätensä ja jalkansa huitoivat ilmaa ja kieli riippui avoimesta suusta. Ääntä hän ei enää päästänyt, eikä liioin ketään ollut näkyvissä.

Kyläläiset olivat hillittömän pelon vallassa, mutta vanha viisas Mbonga näkyi epäilevän koko juttua ja arveli, että se oli vain keksitty salaamaan jotakin muuta, mitä ei usallettu kertoa.

»Te olette keksineet merkillisen selityksen, kun ette uskalla sanoa totuutta», sanoi hän. »Ette uskalla tunnustaa, että juoksitte tiehenne ja jätitte Mirandon, kun leijona hyökkäsi hänen kimppuunsa. Pelkureita te olette.»

Tuskin oli Mbonga puhunut, kun oksien kahina mustien yläpuolella sai heidät katsomaan sinne. Heidän silmiään khtaava näky saattoi vanhan viisaan Mbongankin vapisemaan, sillä sieltä lennähti Mirandon ruumis ja nytkähti kumahtaen maahan heidän jalkojensa eteen.

Ulvoen lähtivät mustat pakoon eivätkä pysähtyneet, ennenkuin viimeinenkin heistä oli kadonnut ympäröivän viidakon tiheihin varjoihin.

Taas Tarzan laskeutui kylään, uudisti nuolivarastonsa ja söi uhriruokaa, jota alkuasukkaat olivat valmistaneet hänen vihaansa lauhduttaakseen.

Ennen lähtöään sieltä hän kantoi Mirandon ruumiin kylän portille ja pystytti sen paaluvarustusta vasten niin, että kuolleen kasvot näyttivät tähystelevän portinpielen takaa viidakoon vievälle tielle.

Sitten Tarzan yhä metsästellen palasi rannalla olevaan majaan.

Kauan aikaa kesti, ennenkuin kauhistuneet kyläläiset vihdoin rohkenivat palata kyläänsä kuolleen toverinsa hirveästi irvistävien kasvojen chi. Ja kun he sitten lisäksi hucmasivat ruuan ja nuolten kadonneen, olivat he varmat siitä, mitä jo olivat aavistaneetkin, että Mirando oli tavannut viidakon pahan hengen.

Se tuntui heistä ainoalta järjelliseltä selitykseltä. Ken satui näkemään viidakon pelättävän jumalan, se oli kuoleman oma, eikä yksikään kyläläinen ollut elävänä palannut sellaisesta kohtauksesta. Kaikki ne, jotka olivat saaneet surmansa hänen kädestään, olivat siis hänet nähneet, ja rangaistuksena siitä oli ollut kuolema.

Niin kauan kuin he antaisivat hänelle nuolia ja ruokaa, ei hän tekisi heille mitään pahaa, kunhan he vain eivät katsoisi häneen, ja siksi Mbonga määräsi, että paitsi ruokauhria, oli tälle Munango-Keewatille annettava myös nuolia, ja niin tehtiinkin tästä hetkestä alkaen.

Jos joskus joudutte tuohon kaukaiseen Afrikan kylään, saatte kylän ulkopuolelle rakennetun pienen olkikattoisen majan edustalla vieläkin nähdä rautapadan, jossa on ruokaa, ja sen vieressä kotelon täynnä hyvin vuoltuja nuolia.

Kun Tarzan tuli rannalle, missä hänen majansa sijaitsi, kohtasi hänen silmiään outo näky.

Niemekkeiden ympäröimän sataman tyynessä vedenkalvossa keinui hiljaa iso laiva, ja rannalla vedettiin juuri pientä venettä maihin.

Mutta ihmeellisintä kaikesta oli, että joukko hänen kaltaisiaan valkoisia miehiä liikkui rannan ja hänen majansa väliä.

Tarzan huomasi, että nämä olivat monessa suhteessa hänen kuvakirjansa ihmisten kaltaisia. Hän hiipi lähemmäksi pitkien puiden oksia, kunnes oli melkein heidän yläpuolellaan.

Siellä oli kaikkiaan kymmenen miestä, — mustanpuhuvia, auringonparkitsemia ilkeännäköisiä roikaleita. Nyt he olivat kokoontuneet veneen ympärille ja puhuivat kovaa ja vihaisesti, viittoillen ja huitcen nyrkeillään.

Äkkiä eräs heistä, pieni, laihakasvoinen mustapartainen olento, jonka kasvot Tarzanin mielestä muistuttivat Pambaa, rottaa, laski kätensä vieressään seisovan rotevan miehen olalle, jonka kanssa kaikki muut olivat väitelleet ja riidelleet.

Pikku mies osoitti sisämaahan päin, jolloin jättiläinen kääntyi muista pois päin katsoakseen viitattuun suuntaan. Samassa

pieni laihakasvoinen mies veti revolverin vyöstään ja ampui häntä selkään.

Iso mies heilautti käsiään ylöspäin, hänen polvensa notkahelivat, ja ääntä päästämättä hän tuupertui kuolleena rannalle.

Ampuma-aseen pamahdus, ensimmäinen mitä Tarzan oli milloinkaan kuullut, sai hänet kummastumaan, mutta ei edes tämä outo ääni voinut järkyttää hänen terveen mielensä tasapainoa.

Mutta valkoisten vierasten käytös huolestutti häntä. Hän rypisti kulmakarvojaan ja mietti ankarasti. Hyväpä oli, ajatteli hän, ettei ollut antanut valtaa ensimmäiselle päähänpistolleen juoksemalla veljinään tervehtimään näitä valkoisia miehiä.

Ilmeisesti he olivat samanlaisia kuin mustat — heissä ei ollut sen enempää sivistystä kuin apinoissa — ja julmuudessa he olivat Saborin vertaisia.

Hetkisen seisoivat toiset ja katselivat pientä laihakasvoista miestä ja rannalla kuolleena makaavaa jättiläistä.

Sitten yksi heistä naurahti ja taputti pientä miestä selkään. Paljon puhuttiin ja viittoiltiin, mutta nyt riideltiin vähemmän.

Viimein he työnsivät veneen vesille, hyppäsivät kaikki siihen ja lähtivät soutamaan kohti isoa laivaa, jonka kannella Tarzan näki liikuskelevan ihmisiä.

Kun he olivat kiivenneet kannelle, pudottautui Tarzan maahan suuren puun taakse ja hiipi sen suojassa majaansa.

Päästyään ovesta sisään hän huomasi, että kaikkea oli keloitu hänen poissa ollessaan. Hänen kirjansa ja kynänsä olivat lattialla, aseet, kilvet ja muut aarteet oli heitetty huiskin haiskin.

Nähdessään tämän sekamelskan hän joutui vihan vimmaan, ja äsken parantunut arpi hänen otsallaan kuumotti punaisena auringonpaahattamaa ihoa vasten.

Kiireesti hän juoksi kaapille ja tutki alimman hyllyn salaista sopukkaa. Ah! Hän huudahti helpotuksesta vetäessään esiin

pienen tinalippaan, ja avattuaan sen hän näki, että hänen kalleimmat aarteensa olivat säilössä.

Hymyilevän, lujapiirteisen nuoren miehen kuva ja musta muistikirja olivat tallella.

Hiljaa. Mitä se oli?

Hänen herkkä korvansa oli kuullut heikon, mutta oudon äänen.

Hän hypähti ikkunan luo ja katsoessaan satamaan päin näki, että laivasta laskettiin venettä toisen jo vesillä olevan viereen. Heti senjälkeen kapusi monta ihmistä aluksesta ja laskeutui veneisiin. He aikcivat palata yhä lukuisampina.

Hetkistä myöhemmin Tarzan pani merkille, että useita laatikoita ja myttyjä laskettiin odottaviin veneisiin, mutta heti kun nämä erkanivat laivan kyljestä, sieppasi apinamies lyijykynänsä ja palan paperia ja alkoi piirrellä muutamia rivejä selvillä, kookkailla, melkein moitteettomilla painokirjaimilla.

Sitten hän kiinnitti paperin oveen pienellä terävällä tikulla, otti mukaan tinalippaansa, nuolensa ja niin monta jouta ja keihästä, kuin saattoi kantaa, kiirehti ulos ovesta ja katosi metsään. —

Kun molemmat veneet olivat laskeneet maihin hopeankirkkaalle hiekalle, astui niistä rannalle merkillinen rykelmä ihmisiä.

Noin kaksikymmentä sielua heitä oli kaikkiaan, jos voi myöntää, että myöskin viidellätoista merimiehellä oli tämä jumalallinen kipinä, sillä heidän raa'at roistomaiset kasvonsa tekivät heidät todellakin verenhimoisten elukkain näköisiksi.

Seurueen muut jäsenet olivat eri lajia.

Eräs heistä oli vanhanpuoleinen mies, jolla oli valkoinen tukka ja suuret ympyriäiset silmälasit. Hänen vähän kumaroita hartioitaan verhosi huonosti sopiva, mutta siisti pitkätakki; kiiltävä silkkihattu oli vielä täydentämässä ristiriitaa hänen ulkoasunsa ja Afrikan viidakon välillä.

Toinen maihin astunut seurueen jäsen oli pitkä nuori mies, yllään valkoinen palttinapuku, ja hänen jäljestään tuli taas

vanhahko mies, jolla oli erittäin korkea otsa ja hätäiset, vilkkaat liikkeet.

Näiden jälkeen tuli lihava, räikeän kirjavasti puettu neekeri-nainen, jonka suuret silmät pyörivät pelosta, sillä ilmeisesti häntä kauhistutti viidakko ja kiroileva merimiesjoukko, joka purki laatikoita ja myttyjä veneistä.

Viimeinen maihin tuleva oli noin yhdeksäntoista vanha tyttö. Nuori mies nosti hänet yli veneen laidan ja kantoi hänet kuivin jaloin maalle. Tyttö hymyili hänelle urheasti ja kauniisti kiitokseksi, mutta sanaakaan he eivät vaihtaneet.

Ääneti he sitten lähtivät majalle pain. Mitä tahansa aikeita heillä täällä oli, ainakin näytti varmalta, että kaikesta oli ennakolta sovittu laivalla. Merimiehet astuivat edellä, kantaen laatikoita ja myttyjä, jotka he sitten laskivat oven edustalle, ja toiset viisi niin erilaista ihmistä heidän jäljestään. Äkkiä eräs miehistä huomasi Tarzanin ovelle naulaaman lapun.

»Haloo, miehet!» huusi hän. »Mitäs täällä on? Tätä lappua ei täällä, hitto vieköön, ollut tunti sitten.»

Muut kerääntyivät hänen ympärilleen, kurkotellen kaulojaan toistensa olkien yli, mutta kun vain harvat heistä osasivat lukea, nekin kovin vaivaloisesti, kääntyi vihdoin eräs silkkihattuisen ja pitkätakkinen vanhan miehen puoleen.

»Hei, rohvessööri», huusi hän, »tulkaas lukemaan, mitä täällä on».

Puhuteltu vanha mies tuli hitaasti merimiesten luo ja hänen perässään muut seurueen jäsenet. Korjaten silmälasiaan hän katseli hetkisen paperia, kääntyi sitten ja lähti saapastamaan tiehensä itseksen mutisten: »Tuiki merkillistä — tuiki merkillistä!»

»No no, peruukki!» huusi se mies, joka ensin oli pyytänyt hänen apuaan, »luuletteko te, että teidän piti lukea se vain omaksi huviksenne? Tulkaa koreasti takaisin ja lukekaa se meille kovaa, senkin pitkäkaula!»

Vanha mies pysähtyi, kääntyi ja sanoi: »Oh, suokaa anteeksi, herra. Olin niin hajamielinen, kovin hajamielinen. Tuiki merkillistä — tuiki merkillistä!»

Taas hän katsahti paperiin, luki sen ja olisi epäilemättä jälleen kääntynyt ja märehtinyt sitä itsekseen, ellei merimies olisi karkeasti tarttunut hänen kaulukseensa ja huutanut hänen korvaansa:

»Lue se ääneen, vanha pötkö!»

»Ah niin, ah niin!» vastasi professori hiljaisena, korjasi taas silmälasejaan ja luki:

»TÄMÄ TALO KUULUU TARZANILLE, PETOJEN JA MONIEN MUSTIEN MIESTEN SURMAAJALLE. ÄLKÄÄ VAHINGOITTAKO TARZANIN TAVAROITA. TARZAN PITÄÄ TEITÄ SILMÄLLÄ. APINAIN TARZAN.»

»Kuka lempo se Tarzan on?» huudahti merimies, joka oli ennenkin puhunut.

»Hän näkyy osaavan englantia», sanoi nuori mies.

»Mutta mitä tarkoittaa 'Apinain Tarzan'?» kysyi nuori tyttö.

»En tiedä, neiti Porter», vastasi nuori mies, »ellemme ole tavanneet Lontoon eläintarhasta paennutta apinaa, joka on tuonut eurooppalaisen sivistyksensä mukanaan tärne viidakkokotiinsa. Mitä arvellette, professori Porter?» lisäsi hän kääntyen vanhan miehen puoleen.

Professori Archimedes Q. Porter korjasi silmälasejaan.

»Niin, niinpä niin — tuiki merkillistä, tuiki merkillistä!» sanoi professori. »Mutta en voi mitään lisätä siihen, mitä jo olen lausunut tästä todella merkillisestä tapauksesta», ja professori lähti hiljalleen astelemaan viidakkoa kohti.

»Mutta, isä», huusi tyttö, »ethän sinä ole siitä vielä mitään sanonut».

»No no, lapsi, no no», muistutti professori Porter ystävällisesti ja kärsivällisesti. »Älä vaivaa sievää päätäsi sellaisilla vaikeasti ratkaistavilla arvoituksilla», ja taas hän lähti hitaasti toiseen suuntaan silmät maahan tähdättyinä ja kädet ristissä heiluvien takinliepeitten takana.

»Luulenpa, ettei se vanha nauta tiedä siitä sen enempää kuin mekään», murahti rottanaamainen merimies.

»Puhukaa siistiä kieltä!» huusi nuori mies ja kalpeni raiivosta. »Te olette murhanneet päällystömme ja ryöstäneet meidät. Olemme täysin vallassanne, mutta teidän on khdeltava professori Porteria ja neiti Porteria kunnioittavasti tai muuten väännän niskanne nurin paljailla käsilläni», ja nuori mies astui niin lähelle rottanaamaista, että tämä perääntyi hämmästyneenä, vaikka hänellä olikin kaksi revolveria ja uhkaavalta näyttävä puukko vyöllä.

»Senkin pelkuri!» jatkoi nuori mies. »Te ette ole koskaan uskaltanut ampua kunnan miestä, ennenkuin hän on kääntänyt selkensä. Te ette uskalla ampua minua edes takaapäin.» Ja hän käänsi selkensä merimichelle ja käveli huolettomasti tiehensä, ikäänkuin todistaakseen olevansa oikeassa.

Merimiehen käsi livahti tavoittamaan toista revolveria, kostonhimoiset silmät kiiluivat katsellessaan nuoren englantilaisen poistumista. Hänen toverinsa odottivat jännittyneinä, mutta sittenkin hän epäröi. Sydämessään hän oli vieläkin suurempi pelkuri kuin William Cecil Clayton oli ajatellut.

Ei ole helppo sanoa, kuinka siinä olisi lopuksi käynyt, mutta silloin sekaantui asiaan uusi, salaperäinen voima, jonka kanssa ei yksikään retkeilijöistä luullut joutuvansa niin paljon tekemisiin tällä autiolla Afrikan rannalla.

Kaksi tuikeaa silmää oli läheisen puun lehvien lomista tarkannut matkailijain jokaista liikettä. Tarzan oli nähnyt kuuluksensa herättämän hämmästyksen, ja vaikkei hän ymmärtänyt vähääkään näiden outojen ihmisten puheesta, kertoivat heidän liikkeensä ja ilmeensä hänelle paljon.

Kun rottanaamainen merimies murhasi toverinsa, inhoitti se Tarzania, ja kun hän nyt näki saman miehen uhkaavan kauniinnäköistä nuorta miestä, yltyi hänen vihansa.

Hän ei ollut milloinkaan ennen nähnyt ampuma-aseen vaikutusta, josta hän tosin oli vähän lukenut kirjoissaan, mutta kun hän nyt näki rottanaaman hypistelevän revolverin hanaa,

ajatteli hän hetki sitten näkemäänsä näytelmää ja tietenkin epäili, että nuori mies murhattaisiin samoin kuin roteva merimies.

Tarzan pani siis myrkytetyn nuolen jouseensa ja tähtäsi rottanaamaan, mutta puu oli niin tiheä, että hän piankin huomasi lehtien ja pikku oksien voivan muuttaa nuolen suuntaa, ja siksi hän lennätti sen sijaan raskaan keihään väijytyspaikastaan.

Clayton oli astunut vain kymmenkunta askelta. Rottanaama oli puoleksi vetänyt esiin revolverinsa, toiset merimiehet seiscivat liikkumatta odottaen, mitä tästä tulisi.

Professori Porter oli jo kadonnut viidakkoon, jonne häntä seurasi hätiköivä Samuel T. Philander, hänen sihteerinsä ja apulaisensa.

Esmeralda, neekerinainen, erotteli emäntänsä tavaroita majan luo kasatusta mytty- ja laatikkoröykkiöstä, ja neiti Porter oli juuri aikonut seurata Claytonia, kun jokin saattoi hänet taas kääntymään merimiehiin päin.

Ja silloin tapahtui kolme asiaa miltei yhtäkaaa — merimies kohotti aseensa ja tähtäsi Claytonia selkään, neiti Porter huusi varoittaakseen ja pitkä metallikärkinen keihäs suhahti kuin salama taivaalta ja lävisti rottanaaman oikean olkapään.

Sitten revolveri pamahti ilmaan ketään vahingoittamatta, ja merimies kyyristyi älähtäen tuskasta ja kauhusta.

Clayton kääntyi ja hyökkäsi tapahtumapaikalle. Merimiehet seisoivat pelokkaina ryhmässä paljastetuin asein ja tähystelivät viidakkoon. Haavoitettu mies väänteli ja ulvoi maassa.

Kenenkään huomaamatta Clayton otti pudonneen revolverin maasta, pisti sen paitansa alle ja alkoi merimiesten mukana tuijottaa salaperäiseen viidakkoon.

»Kukahen se oli?» kuiskasi Jane Porter, jolloin nuori mies kääntyi ja näki hänen seisovan silmät suurina hämmästyksestä aivan vieressään.

»Luulenpa, että Tarzan tosiaan pitää meitä silmällä», vastasi hän kahden vaiheilla. »Ihmettelen, kenelle se keihäs oli

aiottu. Jos se oli tähdätty Snipesiin, niin silloin apinain Tarzan on todella ystävämme . . . Mutta minne teidän isänne ja herra Philander ovat menneet? Viidakossa on ainakin joku asestettuna. Halloo! Professori! Herra Philander!» huuteli nuori Clayton, mutta mitään vastausta ei kuulunut.

»Mitä nyt on tehtävä, neiti Porter?» jatkoi nuori mies huolestuneen näköisenä. »Enhän voi jättää teitä näiden murhaajien luo yksinänne, ettekä te varmaankaan uskalla tulla mukaani viidakkoon. Kuitenkin on jonkun lähdeettävä etsimään isäanne. Hänen tapansahan on hajamielisesti lähteä kävelemään ja olla välittämättä vaarasta tai suunnasta, ja herra Philander on vain rahtusen käytännöllisempi. Antanette anteeksi suorasukaisuuteni, mutta henkemme on täällä ehdottomasti uhattu, ja kun vain saamme isänne tänne takaisin, täytyy hänet saada käsittämään ne vaarat, joihin hänen hajamielisyytensä vie sekä hänet itsensä että teidät . . .»

»Olen aivan samaa mieltä», vastasi tyttö, »enkä ollenkaan loukkaannu sanoistanne. Rakas isäni uhraisi hetkeäkään epäroimättä henkensä minun puolestani, jos vain voisi pitää ajatuksiaan niin kauan koossa. Ei ole muuta kuin yksi tapa, jolla hänet voi pelastaa — pitäisi sitoa hänet kiinni puuhun. Isäkululta on *niin* epäkäytännöllinen.»

»Nyt sen keksin!» huudahti Clayton äkkiä. »Tehän osaatte käsitellä revolveria?»

»Osaan. Entä sitten?»

»Minulla on revolveri. Kun teillä on se mukanaan, olette Esmeraldan kanssa kutakuinkin turvattuja majassa niin kauan, että ehdin hakea tänne isänne ja herra Philanderin. Kutsukaa heti palvelijatartanne, ja minä lähden kiireesti etsimään. He eivät ole vielä päässeet pitkälle.»

Jane Porter totteli neuvoa, ja kun Clayton oli nähnyt oven sulkeutuvan heidän jälkeensä, kiirehti hän viidakkoon.

Muutammat merimiehet vetivät keihästä toverinsa haavasta, kun Clayton kulki siitä ohitse ja kysyi, saisiko hän lainata heiltä revolverin mennessään etsimään professoria.

Kun rottanaama oli huomannut, ettei haava ollutkaan kuolettava, oli hän jälleen tointunut ja kielsi karkeasti kiroillen antamansa Claytonille asetta.

Tämä mies, Snipes, oli omin ehdoin ruvennut merimiesten päälliköksi, surmattuaan edellisen johtajan, ja nyt oli siitä kulunut vasta niin vähän aikaa, ettei kukaan hänen tovereistaan ollut ehtinyt ruveta häntä vastustamaan.

Clayton vastasi vain kohauttamalla olkapäitään, mutta lähtiessään heidän luotaan hän otti maasta keihään, joka oli haavoittanut Snipesiä, ja näin alkeellisesti varustettuna painui silloisen loordi Greystoken poika tiheään viidakkoon.

Tavantakaa hän huuteli kadonneiden ukkojen nimiä. Maajaan turvautuneet naiset kuulivat hänen äänensä yhä heikkeen, kunnes se vihdoin häipyi ja sulautui aarniometsän lukemattomiin muihin ääniin. — —

Kun professori Archimedes Q. Porter ja hänen apulaisensa Samuel T. Philander, jälkimäisen kiihkeästä vaatimuksesta, vihdoin kääntyivät takaisin majalle päin, eksyivät he viidakon loputtomassa sokkelossa niin täydellisesti kuin yleensä on mahdollista, vaikkeivät itse sitä tietäneet. Pelkkä kohtalon oikku johti heidän askeliaan Afrikan länsirannikolle, niin etteivät he lähteneet marssimaan Zanzibariin, mustan maan osan vastakkaiselle puolelle.

Kun he sitten pääsivät rannalle eivätkä nähneet majasta merkkiäkään, oli Philander ihan varma siitä, että he nyt olivat määräraikkansa pohjoispuolella, vaikka he itse asiassa olivat noin puolentoista sadan metrin päässä siitä etelään.

Näiden kahden epäkäytännöllisen teoreetikon päähän ei edes juolahtanut huutaa, jotta heidän ystävänsä mahdollisesti kuulisivat. Samuel T. Philander oli näet niin varma asiastaan, kuin vain vääristä edellytyksistä tehty johtopäätös voi ihmisen vallata, että hän tarttui lujasti professori Archimedes Q. Porterin käsivarteen ja laahasi tätä heikosti vastustelevaa vanhaa herraa mukanaan Kap-kaupunkia kohti, joka sijaitsee tuhatviisisataa englanninpenikulmaa etelämpänä. —

Kun Jane Porter ja Esmeralda olivat päässeet majan suojaan, oli neekerittären ensi huolena teljetä ovi sisäpuolelta. Tätä ajatellen hän alkoi haeskella sopivia esineitä toteuttaakseen aikeensa, mutta ensi silmäys majan sisustaan toi kauhuhuudon hänen huulilleen ja kuin pelästynyt lapsi kätki tukeva mustaihoinen kasvonsa nuoren emäntänsä rintaa vasten.

Huudon kuullessaan Jane Porter kääntyi ja näki, mikä siihen oli syynä. Lattialla hänen edessään lojui ihmisen vaalentunut luuranko. Toinen silmäys keksi vielä yhden luurangon vuoteelta.

»Missä hirveässä paikassa me nyt olemmekaan?» mutisi hän pelästyneenä, mutta ei menettänyt malttiaan.

Vihdoin hän pääsi irti yhä kirkuvan Esmeraldan kiihkeästä puristuksesta, astui lattian yli kehdon luo ja aavisti, mitä saisi siellä nähdä, ennenkuin pikkuinen luuranko olikaan hänelle näyttäytynyt surkeassa hauraudessaan.

Mistä hirveästä murhenäytelmästä kertoivatkaan nämä myrkät luut! Tyttö värisi ajatellessaan, että mahdollisesti häntä ja hänen ystäviään odotti sama kohtalo tässä kauhun majassa, jossa he olisivat salaperäisten ja kenties vihamielisten olentojen vallassa.

Mutta vihdoin hän polkaisi päättäväisesti pikku jalkaansa lattiaan ja koetti pudistaa mielestään kaikki synkät enteet. Sitten hän kääntyi Esmeraldaan päin ja käski tätä lopettamaan ulvontansa.

»Hiljaa, Esmeralda, hiljaa ja heti! Onko tämä laitaa? Milloinkin en ole nähnyt mokomaa isoa vauvaa.»

Hän vaikenä, ja hänen oma äänensä värähti hiukan, kun hän ajatteli, että ne kolme miestä, joiden suojeluksessa hän oli, vaelsivat tällä hetkellä kauhistuttavan metsän pimennoissa.

Pian hän huomasi, että ovelta oli sisäpuolella raskas puinen salpa, ja hetkisen yhdessä ponnisteltuaan he saivat sen työntetyksi paikalleen, — ensi kerran kahteenkymmeneen vuoteen.

Sitten he kädet toistensa ympärille kiedottuina istuivat penkille ja — odottivat.

NELJÄSTOISTA LUKU

Viidakon vallassa

Kun Clayton oli kadonnut viidakkoon, alkoivat merimiehet — *Arrow*-laivan kapinoitsijat — neuvotella, mihin toimenpiteisiin oli lähinnä ryhdyttävä. Aincastaan yhdestä asiasta olivat kaikki samaa mieltä: heidän oli kiireimmän kaupalla lähdettävä ankkuroituun laivaan, jossa ainakin saattoivat olla turvassa näkymättömän vihollisen keihäiltä. Sillä välin kun Jane Porter ja Esmeralda telkesivät majan ovea, soutivat siis pelkurimaiset murhaajat kiireimmiten tiehensä niillä kahdella veneellä, joilla olivat rannalle tulleet.

Niin paljon ihmeellistä oli Tarzan tänään nähnyt, että häntä oikein huimasi. Mutta ihmeellisimmät kaikesta olivat nuoren valkoisen tytön kasvot.

Siinä oli vihdoinkin eräs hänen omaa lajiaan; siitä hän oli varma. Myös nuori mies ja molemmat vanhukset olivat kutakuinkin sellaisia, joiksi hän oli kuvitellut omia kansalaisiaan.

Mutta epäilemättä he olivat yhtä julmia kuin muutkin hänen näkemänsä ihmiset. Se seikka, että vain he koko seurueesta olivat aincat, jotka eivät olleet ketään tappaneet, sai selityksensä siitä, ettei heillä ollut aseita. Varmasti he olisivat toisenlaisia, jos olisivat asestettuja.

Tarzan oli nähnyt nuoren miehen ottavan maasta haavoitetulta Snipesiltä pudonneen revolverin ja kätkevän sen poveensa. Hän oli myös nähnyt, kuinka hän sen varovasti pisti työlle, joka astui majaan.

Hän ei ymmärtänyt, miksi he käyttäytyivät näin, mutta sittenkin hän vaistomaisesti piti nuoresta miehestä sekä vanhuksista, ja tyttöä koftaan hän tunsu outoa kaipuuta, jota tuskin itse käsitti. Mitä taas paksuun mustaan naisihmiseen tulee, niin hän oli ilmeisesti jossakin läheisessä suhteessa tyttöön, ja niinpä hän siis piti Esmeraldastakin.

Merimiehiä, etenkin Snipesiä kohtaan, hänessä oli herännyt syvä viha. Hän ymmärsi heidän uhkaavista liikkeistään ja ilkeitten kasvojensa ilmeistä, että he olivat vihamielisiä seurueen muille jäsenille, minkä vuoksi hän päätti pitää heitä tarkasti silmällä.

Hän kummasteli, miksi miehet olivat menneet viidakkoon, eikä hänen mieleensäkään johtunut, että kukaan voisi eksyä tiheikössä, joka hänelle oli yhtä selvä kuin jollekin toiselle kotikaupungin pääkatu.

Nähtyään merimiesten soutavan laivaan ja tietäen tytön ja neekerinaisen olevan turvassa majassa Tarzan päätti seurata nuorta miestä viidakkoon, ottaakseen selville, mitä hän siellä aikoi. Hän heilautteli itseään nopeasti sinne päin, minne Clayton oli mennyt, ja vähän ajan kuluttua hän kaukaa kuuli heikosti, kuinka englantilainen huuteli ystäviään, tosin enää vain silloin tällöin.

Hiljaa Tarzan lähestyi valkoista miestä, joka uupuneena nojasi puuhun ja kuivaili hikeä otsaltaan. Apinamies kätkeytyi lehtien sekaan ja katseli sieltä tarkkaavasti oman rotunsa jäsentä.

Välistä Clayton huuteli uudestaan ja vihdoin Tarzanille valkeni, että hän etsi molempia vanhuksia.

Tarzan oli lähtemäisillään itse heitä hakemaan, mutta samassa hän huomasi notkean, keltaisen olennon, joka varovasti hiipi viidakon halki Claytonia kohti.

Se oli Sheeta, leopardi. Nyt Tarzan kuuli jo pehmeän ruohonkin kahisevan, mutta nuori mies seisoi yhtä huolettomana paikallaan. Eikö hän kenties olisikaan kuullut niin äänekästä kahahdusta? Milloinkaan ennen ei Tarzan ollut nähnyt Sheetan liikkuvan noin kömpelösti.

Ei, valkoinen mies ei kuullut. Sheeta kyyristyi hyppäykseen, mutta silloin kajahti viidakon hiljaisuudessa ihmisapinan vihlova ja kauhea taisteluvaatimus. Sheeta kääntyi, pujahtaen tiehensä tiheikköön.

Hätkähtäen Clayton suoristautui. Tuntui kuin hänen verensä olisi jähmettynyt. Koko elämänsä aikana hän ei ollut kuullut niin kauhistuttavaa ääntä. Hän ei ollut mikään pelkuri, mutta jos milloinkaan ihminen on tuntenut pelon jäisten kourien pusertavan sydäntään, tunsu sen nyt Afrikan viidakossa William Cecil Clayton, loordi Greystoken vanhin poika.

Ison pedon paosta johtuva oksien ritinä ihan hänen likelään ja ylhäältä kuulunut hirvittävä huuto panivat Claytonin rohkeuden äärimmäiselle koetukselle. Hän ei kuitenkaan voinut tietää, että juuri tätä kiljahdusta hän sai kiittää pelastuksestaan, eikä sitäkään, että sen oli päästänyt ilmoille hänen oma serkkunsa — todellinen loordi Greystoke.

Ilta lähestyi, ja Clayton mietti toivotonna ja alakuloisena, mitä nyt tekisi: etsisikö edelleen professori Porteria, jolloin hänen oma henkensä oli melkein varmasti tuhon oma öisessä viidakossa, vai palaisiko majalle, jossa hän ainakin voisi suojella Jane Porteria.

Hänestä tuntui kuitenkin vastenmieliseltä palata ilman Janen isää, mutta toisaalta häntä värisytti pelkkä ajatuskin jättää tyttö yksin ja turvatonna *Arrowin* kapinoitsijain ja viidakon lukemattomien vaarojen käsiin.

Ehkäpä ovat, ajatteli hän, professori ja Philander jo palanneet rannalle. Se oli hyvinkin luultavaa. Ainakin hän tahtoi päästä siitä selville, ennenkuin jatkaisi tätä nähtävästi hyödytöntä haeskeluaan. Ja niin hän lähti taas liikkeelle, raivaten tietään halki tiheän viidakon sinne päin, missä otaksui majan olevan.

Tarzanin kummastukseksi nuori mies lähti syvemmälle viidakkoon suoraan Mbongan kylää kohti, ja silloin nuori apinamies tuli ajatelleeksi hänen joutuneen eksiysiin.

Tarzan ei oikeastaan käsittänyt, kuinka se oli mahdollista, mutta terve järki sanoi hänelle, ettei yksikään ihminen tahallaan mennyt julmien mustien kylään asettettuna vain keihäällä, joka sekin oli valkoiselle miehelle ilmeisesti outo ase, siitä päättäen, kuinka hän sitä piteli. Hän ei myöskään seu-

rannut molempien vanhusten jälkiä, jotka Tarzanin tarkat silmät olivat jo keksineet.

Tarzan oli hämmentynyt. Julma viidakko ottaisi pian saaliikseen tämän turvattoman muukalaisen, ellei häntä pian johdettaisi takaisin rannalle.

Aivan oikein! Numa, leijona, vainusi jo valkoista miestä vain kymmenkunnan askeleen päässä hänestä oikealle.

Clayton kuuli ison eläimen kulkevan jossakin vierellään, ja äkkiä kajahti halki illan pedon jylyisevä karjunta. Hän pysähtyi keihäs kocholla ja tähysteli tiheikköön, josta kauhea ääni oli kuulunut. Varjot syventyivät, pimeys kävi yhä sakeammaksi.

Voi, hyvä Jumala! Kuolla täällä yksin villipedon hampaisissa, revittynä ja raadeltuna, tuntea pedon kuumaa hengitystä kasvoillaan, kun valtavat kápälät murskaisivat hänen rintansa!

Hetken aikaa oli kaikki hiljaa. Clayton seiso jähmettyneenä, pitäen asetta yhä ojossa. Sitten pensaikosta kuuluva kahina ilmaisi hänelle, että takaa hiipi joku. Peto kyyristyi hypätäkseen. Vihdoin hän näki sen, tuskin enää viidenkään metrin päässä itsestään — pitkän, notkean, lihaksisen ruumiin, ison, keltaisen, mustaharjaisen leijonan pään.

Peto mateli vatsallaan hitaasti eteenpäin. Kun sen silmät kohtasivat Claytonin, pysähtyi se ja veti takajalkansa varovasti alleen.

Clayton odotti kuolemantuskassa, ei uskaltanut heittää keihästään eikä kyennyt pakenemaankaan.

Mutta silloin kahisi jokin ylhäällä puussa. Jokin uusi vaara, ajatteli hän, mutta ei uskaltanut heittää katsettaan edessään olevista kellanvihreistä silmäteristä. Kuului terävä napsahdus, ikäänkuin banjon kieli olisi katkennut, ja samassa ilmaantui nuoli kyyristelevän leijonan nahkaan.

Tuskasta ja raivosta karjahtaen peto loikkasi, mutta Clayton ehti heittäytyä sivulle, ja kun hän kääntyi taas kohtamaan eläinten kuningasta, kauhistutti häntä uusi, merkilli-

nen näky, Sillä juuri kun leijona valmistui toiseen hyök-
käykseen, pudottaui puusta alaston jättiläinen hajareisin
pedon selkään.

Salamannopeasti kietoutui rautalihaksinen käsivarsi leijo-
nan valtavan kaulan ympärille, ja vastaan ponnisteleva kar-
juva peto kchotettiin takaapäin pystyyn — yhtä helposti
kuin Clayton olisi nostanut sylikoiran.

Tämä ihmeellinen kchtaus, jonka todistajaksi hän joutui
Afrikan viidakon hämärässä, painui ainaiseksi hänen muis-
tiinsa.

Outo mies oli hänestä ruumiillisen täydellisyyden ja jätti-
mäisen voiman perikuva, eivätkä kuitenkaan nämä ominai-
suudet ratkaisseet taistelua, sillä vaikka hänen lihaksensa oli-
vatkin mahtavat, eivät ne olleet mitään Numan rinnalla.
Mutta hänen vikkelyytensä, älynsä ja pitkä terävä puuk-
konsa hankkivat hänelle voiton.

Hänen oikea käsivartensa puristi leijonan kaulaa, vasem-
man käden työntäessä tavantakaa puukkoa vasemman lapa-
luun alle. Riehuva peto kchosi takajaloilleen ja rimpuli tur-
haan tässä luonnottomassa asennossa.

Jos ottelu olisi kestänyt muutamia sekunteja kauemmin,
olisi tulos voinut olla toinen, mutta kaikki kävi niin äkkiä,
että leijona tuskin ehti tointua hämmästyksestään, kun se jo
tuupertui kuolleen maahan.

Silloin outo jättiläinen astui voitetun vastustajansa ruu-
miille ja heilauttaen villinkaunista päätään päästi ilmoille
saman kauhistavan huudon, joka muutama hetki sitten oli
vavahduttanut Claytonia.

Edessään hän näki nuoren miehen, joka oli aivan alasti,
lukuunottamatta lannevaatetta ja joitakin villien koristuksia
käsivarsissa ja jaloissa. Rinnassa kimalteli sileää ruskeaa
ihoä vasten jalokivimedaljergi.

Metsästyspuukko oli jälleen pistetty tuppeen, ja villi mies
otti maasta jousensa ja nuolikotelonsa, jotka hän oli heittä-
nyt luotaan käydessään leijonan kimppuun.

Clayton puhutteli häntä englanninkielellä, kiittäen häntä pelastuksestaan ja sanoen ihailevansa hänen osoittamaansa tavatonta rohkeutta, voimaa ja taitoa, mutta sai vastaukseksi vain tuikean katseen ja leveiden olkapäiden kohautuksen, joka saattoi merkitä, ettei tämä teko oudon mielestä ollut niinkään erinomainen, tai myös, ettei hän ymmärtänyt Claytonin kieltä.

Kun jousi ja nuolikotelo oli sovitettu tavalliselle paikalleen, veti villi — siksi Clayton häntä luuli — taas esiin veitsensä ja leikkeli kätevästi kymmenkunnan isoa lihapalaa leijonan ruhosta. Sitten hän istuutui maahan ja alkoi syödä, ensin viitattuaan Claytonia ottamaan osaa ateriaan.

Vahvat, valkoiset hampaat puretuivat ilmeisellä mielihyvällä raakaan, vertatippuvaan lihaan, mutta Clayton ei iljennyt noudattaa merkillisen isäntänsä kutsua. Sensijaan hän tarkasteli pelastajaansa, ja äkkiä hänelle selvisi, että tämä oli varmaankin apinain Tarzan, jonka julistuksen hän oli tänä aamuna nähnyt majan ovella.

Hänen piti siis osata englantia. Taas Clayton yritti puhua apinamiehen kanssa, mutta hänen saamansa vastaukset olivat outoa kieltä, joka muistutti marakattien jokellusta, seassa toisinaan villipedon murahduksia.

Ei, tuo ei voinut olla apinain Tarzan, sillä olihan aivan ilmeistä, ettei hän lainkaan ymmärtänyt englantia.

Lopetettuaan syöntinsä Tarzan nousi seisaalle ja osoitti aivan eri suuntaan kuin Clayton oli äsken mennyt ja lähti itsekin sinne päin.

Clayton oli ymmällä ja viivytteli seuraamasta häntä, sillä hän luuli sitä tietä joutuvansa vain yhä syvemmälle aarniometsään, mutta nähdessään, ettei hän halunnut tulla, apinamies kääntyi takaisin, tarttui hänen takkiinsa ja veti häntä mukaansa, kunnes oli varma siitä, että Clayton käsitti hänen tarkoituksensa. Silloin hän antoi toisen seurata vapaaehtoisesti.

Kun englantilaiselle vihdoin selvisi, että hän oli vanki, ei hänellä ollut muuta valittavana kuin totella käskijäänsä,

ja niin he vaelsivat verkalleen halki viidakon, jossa musta yö kääri heidät vaippaansa, pehmeiden kypäläin salavihkainen hiiviskely sekaantui oksien ritinään, ja lukemattomat villit huudot tuntuivat tulevan lähemmäksi.

Äkkiä Clayton kuuli heikon kaiun ampuma-aseen pamahduksesta — vain yksi ainoa laukaus, jonka jälkeen kaikki oli hiljaa. —

Majassa rannalla istui kaksi kauhistunutta naista toisiinsa tarrautuneina matalalla penkillä yhä enenevässä pimeydessä.

Neekeritär nyyhkytti hillittömästi ja valitteli sitä kovan onnen päivää, joka oli nähnyt hänen lähtevän rakkaasta Marylandista. Valkoinen neito taas ei itkenyt eikä valittanut, mutta sisäisesti häntä raastoivat pelko ja pahat aavistukset. Hän pelkäsi yhtä paljon itsensä kuin niiden kolmen miehen puolesta, joiden hän tiesi vaeltavan villissä eksyttävässä viidakossa. Sieltä hän oli kuullut miltei lakkaamatonta petoeläinten karjumista, haukuntaa ja ulvontaa, kun ne etsivät saalistaan.

Äkkiä kuului jokin raskas ruumis raappivan majan seinää. Sitten hän saattoi erottaa suurten kypäläin tassuttelevan ulkopuolella, ja kaikki oli hetken verran hiljaa... Aarniometsänkin äänet vaikenivat hiljaiseksi muminaiksi. Senjälkeen hän selvästi kuuli, kuinka peto nuuski ovea tuskin metrin kään päässä hänestä. Väristen neito painautui vaistomaisesti lähemmäksi mustaa naista.

»Hiljaa!» kuiskasi hän. »Hiljaa, Emeraldal!» Sillä neekeritären nyyhkytykset ja huokaukset näyttivät tunkeutuneen seinän läpi ja vetäneen puoleensa pedon huomion.

Nyt raapaisi kypälä ovea. Peto koetti tunkeutua sisään. Mutta äkkiä rapina loppui, ja taas neito kuuli suurten kypäläin astelevan majan ympärillä. Nyt ne pysähtyivät jälleen — ikkunan kohdalle, jonne kauhistunut tyttö tuijotti kauhusta kangistuen.

»Jumalani!» mutisi hän, sillä varjokuvana kuun valaisemaa taivasta vasten ilmestyi pieneen nelikulmaiseen, ristikolla

varustettuun ikkunaan leijonan pää. Valkkyvät silmät tähystivät häneen pahaenteisinä.

»Katso, Esmeralda!» kuiskasi hän. »Jumalan nimessä, mitä me nyt teemme? Katso! Pian! Ikkunaan!»

Esmeralda puristautui vielä lähemmäksi emäntäänsä ja katsahti pelokkaasti kuutamon valaisemaan neliöön, juuri kun leijona päästi villin murahduksen.

Se näky, joka kohtasi mustan naisparan silmiä, oli liikaa hänen jo ennestään ylen jännittyneille hermoilleen.

»Oi taivas!» huudahti hän ja vaipui lattialle hervottomana.

Leijona näytti seisovan iankaikkisen kauan ikkunan takana, etukäpälät nostettuina kamanalle, tuijottaen pikku nuoneeseen. Sitten se koetteli kynsillään ristikkön lujutta.

Tyttö oli melkein lakannut hengittäämästä, kun hänen suureksi helpotukseksen pää katosi, ja hän kuuli pedon askelten poistuvan ikkunan luota. Mutta ne pysähtyivät sensijaan taas ovelle, ja raapiminen alkoi uudelleen, tällä kertaa yhä rajummin, kun leijona raivoissaan koki murtaa tukevaa ovea, päästäkseen käsiksi turvattomiin uhreihinsa.

Jos Jane Porter olisi tietänyt pala palalta kyhätyn oven suunnattoman vahvuuden, ei hän olisi niin paljoa pelännyt vaaraa siltä taholta.

Vähänpä aavisti John Clayton tätä karkeaa, mutta vahvaa ovea tehdessään, että kaksikymmentä vuotta myöhemmin se suojelisi kaunista, sillein vielä syntymätöntä amerikalaista tyttöä viidakon karvaiselta ihmissyöjältä.

Parikymmentä minuuttia leijona nuuski ja raastoi ovea, päästäen tavantakaa villin karjahduksen vaimattomassa raivossaan. Vihdoin se luopui yrityksestä, ja Jane Porter kuuli sen palaavan ikkunan luo, jonka kohdalla se vähän aikaa lepäsi. Sitten se heittäytyi kaikella painollaan ajan kulumataa ristikköä vastaan.

Tyttö kuuli puisten tankojen ritisevän, mutta ne kestivät, ja valtava ruho putosi takaisin maahan.

Yhä uudestaan leijona toisti temppunsa, kunnes kauhistunut vanki näki osan ristikkoa murtuvan ja samassa hetkessä pedon pään ja toisen käpälän työntyvän huoneeseen. Hitaasti mursivat voimakas niska ja hartiat puolat erilleen, ja notkea ruumis tunkeutui yhä pitemmälle sisään.

Kuin horroksissa tyttö nousi kädet painettuina rintaa vasten ja silmien kauhistuneina tuijottaessa muutaman askeleen päässä murisevaan kuonoon. Lattialla makasi neekeritär tainnoksissa. Jospa voisi herättää hänet tuntoihinsa, ehkäpä he yhdistetyin voimin saisivat verenhimoisen pedon karkoitetuksi.

Jane Porter kumartui, tarttui neekerittären olkapäähän ja ravisteli häntä kaikin voimin.

»Esmeralda! Esmeralda!» huusi hän. »Auta minua, tai me olemme molemmat hukassa!»

Esmeralda avasi hitaasti silmänsä. Ensimmäinen, mitä hän näki, oli nälkäisen naarasleijonan kuolainen kita.

Kauhusta kiljahtaen naispoloinen nousi nelinkontin ja ryömi huoneen poikki, huutaen: »Oi taivas!»

Hän painoi noin satakaksikymmentä kiloa eikä ollut pysyissä käydessäänkään mikään gaselli, mutta suorastaan kuvaimattoman vaikutelman hän nyt herätti hätäisesti kontatesaan ja raahatessaan suunnattoman lihavaa ruumiistaan.

Hetken aikaa leijona oli hiljaa, tuikeasti tarkaten Esmeraldaa, jonka päämääränä näytti olevan kaappi. Sinne hän koetti sulloa itseään, mutta kun kaappi oli liian pieni, sai hän sinne mahtumaan vain päänsä. Sitten hän päästi huudon, jonka rinnalla viidakon äänet olivat mitättömiä, ja pyörtyi uudestaan.

Esmeraldan lysähtäessä liikkumattomaksi leijona uudisti yrityksensä tunkea ruumiinsa sisään murtuneen ristikon puhki.

Tyttö seisoj kalpeana ja jähmettyneenä peräseinää vasten ja etsi kuolemankauhussa jotakin pakopaikkaa. Äkkiä hänen kätensä, joka tiukasti puristi rintaa, tunsu jotakin kovaa. Se oli revolveri, jonka Clayton oli hänelle päivemmällä jättänyt.

Nopeasti hän sieppasi sen esiin piilopaikasta, tähtäsi suoraan leijonan kuonoon ja painoi liipasinta.

Salama välähti, kuului pamahdus, ja sitten peto kiljahti tuskasta ja raivosta.

Jane Porter näki leijonan katoavan ikkunasta, ja sitten hänkin pyörtyi, revolverin pudotessa hänen viereensä.

Mutta Sabor ei ollut kuollut. Luoti oli vain tehnyt kipeän haavan toiseen olkaan. Hämmästys, sokaiseva välähdys ja korvia huumaava pamahdus olivat tosin saaneet sen nopeasti vetäytymään takaisin, mutta vain hetkeksi.

Pian se oli taas ristikossa, rytistellen sitä entistä raivokkaammin, mutta samalla tehottomammin, sillä haavoitettu jäsen oli miltei käyttökelvoton.

Hän näki saaliinsa — molempien naisten — makaavan liikumatta lattialla. Heistä ei enää ollut esteitä. Ateria oli Saborin edessä, tarvitsi vain vääntää ruumiinsa ristikon läpi.

Hitaasti se tunki suurta ruhoaan tuuma tuumalta aukosta huoneeseen. Pian oli pää sisällä, sitten toinen etujalka ja olka!

Varovasti se työnsi sisään haavoittunutta raajaansa, ettei se sattuisi aukon reunoihin.

Hetkinen vielä, ja molemmat hartiat oli saatu mahtumaan aukosta; pitkä, jäntevä ruumis ja kapeat lanteet liukuisivat pian perästä.

Tällä hetkellä Jane Porter taas avasi silmänsä.

VIIDESTOISTA LUKU

Metsän haltia

Kuullessaan ampuma-aseen pamahduksen Clayton säikähtyi ja aavisti pahaa. Hän luuli aluksi, että joku merimies oli ampunut, mutta se seikka, että hän oli jättänyt Jane Porterille revolverin, ja hänen ylen jännittynyt hermostonsa saivat hänet väkisinkin kuvittelemaan, että neitoa nyt uhkasi

jokin suuri vaara, että Janen kenties juuri tällä hetkellä täytyi puolustaa itseään jotakin villi-ihmistä tai petoa vastaan.

Mitä hänen kummallinen vangitsijansa tai oppaansa ajatteli, sitä ei Clayton voinut oikein arvailla, mutta ilmeistä oli, että hänkin oli kuullut laukauksen ja että se jotenkin vaikutti hänen mieleensä, sillä hän joudutti heidän matkaansa niin kiivaasti, että Clayton, joka kompasteli hänen takanaan, turhaan yritti pysyä mukana ja pian jäi auttamattomasti jälkeen.

Peläten jälleen eksyvänsä hän huusi villi-ihmiselle ja hetken kuluttua saikin tyydytyksekseen nähdä, kuinka cpas puun oksalta keveästi liukui hänen viereensä.

Silmänräpäyksen ajan Tarzan katseli nuorta miestä tarkasti ikäänkuin epäröiden, mitä olisi paras tehdä. Sitten hän kumartui Claytonin eteen, osoitti merkeillä, että toisen oli kiedottava käsivartensa hänen kaulaansa, ja kiipesi sitten valkoinen mies selässään taas ylös puuhun.

Nyt seuranneita minuutteja ei nuori englantilainen milloinkaan unohtanut. Korkealla, pitkin taipuvien ja heiluvien oksien teitä, kävi heidän kulkunsa niin nopeasti, että se tuntui hänestä uskomattomalta, kun Tarzan sitävastoin oli suutuksissaan etenemisen hitaudesta.

Notkea olento heittäytyi Claytonia kantaen toiselta huimaavan korkealta oksalta toiselle, juoksi sitten varmoin askelein monen kymmenenkin metrin pituista köynnöskasvien peittämää puunhaaraa myöten kuin nuorallakävelijä, koko ajan säilyttäen tasapainonsa, vaikka alla ammotti pimeä syvyys.

Ensimmäisestä jäätävästä pelosta päästyään Clayton alkoi ihaila ja kadehtia tämän metsänhaltijan jättiläislihaksia ja ihmeteltävää vaistoa tai harjaantumusta, jonka varassa voi aarniometsän yön halki samota yhtä helposti ja turvallisesti kuin Clayton käyskenteli keskipäivällä pitkin Lontoon katuja.

Toisinaan he tulivat paikalle, missä kasvullisuus oli harvempaa, ja kuun kirkkaat säteet valaisivat Claytonin kummas-televille silmille sitä outoa tietä, jota he nyt kulkivat. Silloin

hän pidätti henkeään nähdessään allaan hirvittävät kuilut, sillä Tarzan valitsi aina mukavimman tien, joka usein oli muutamia kymmeniä metrejä maanpinnan yläpuolella.

Vaikka vauhti tuntuikin nuoresta englantilaisesta erinomaisen nopealta, liikkui Tarzan nyt verrattain hitaasti, sillä hänen oli aina etsittävä sellaisia oksia, jotka kestäisivät heidän kaksinkertaisen painonsa.

Äkkiä he saapuivat aukealle paikalle majan luo. Tarzanin berkkä korva oli kuullut sen omituisen äänen, joka syntyi, kun Sabor koetti tunkeutua ristikon läpi, ja niin nopeasti hän laskeutui maahan, että Claytonista tuntui kuin he olisivat suoraa päätä pudonneet viidenkymmenen metrin korkeudesta. Alas he kuitenkin pääsivät niin keveästi, että tuskin lainkaan tärähtivät maata koskettaessaan. Clayton hellitti nyt otteensa ja näki apinamiehen livahtavan kuin orava majan toiselle puolelle.

Englantilainen juoksi nopeasti hänen jälkeensä ja tuli paikalle juuri parahiksi nähdäkseen, kuinka jonkin ison pedon takajalat olivat jo menossa ikkunasta majaan. — —

Kun Jane Porter jälleen avasi silmänsä ja näki uhkaavan vaaran kaikessa hirveydessään, heitti hänen urhea nuori sydämensä viimeisenkin toivon, ja hän alkoi haparoida pudonnutta revolveria saadakseen tuskattoman lopun, ennenkuin julmat hampaat repelisivät hänen lihaansa.

Leijona oli ehtinyt tunkea melkein koko ruhonsa huoneeseen, ennenkuin Jane löysi aseensa ja kohotti sen ohimolleen.

Hetkisen hän viivytteli, kuiskatakseen lyhyen rukouksen luojalleen, ja silloin hänen silmänsä sattuivat Esmeralda-rukaan, joka tajutonna mutta silti vielä elossa virui kaapin vieressä.

Kuinka hän saattaisi jättää tuon uskollisen olennon armoittomien hampaitten raadeltavaksi? Ei, hänen pitäisi ensin ampua laukaus tajuttomaan naiseen, ja vasta sitten hän kääntäisi kylmän revolverinsuun itseään kohtaan.

Kuinka tämä tulikoe häntä vapisutti! Mutta tuhat kertaa julmempaa olisi ollut antaa tämän rakastavan mustan naisen, joka oli häntä lapsesta pitäen hoitanut niin hellästi ja huolellisesti kuin koskaan äiti, jälleen herätä tuntoihinsa kauhean pedon raadeltavana.

Jane Porter hypähti pystyyn ja kiirehti neekerittären viereen. Hän painoi revolverin suun tiukasti hellää sydäntä vasten, sulki silmänsä ja —

Sabor päästi hirveän karjaisun.

Tyttö pelästyi, veti liipasinta, kääntyi petoon päin ja samalla kohotti asetta omaa ohimoaan kohden.

Hän ei laukaissut toista kertaa, sillä hämmästykseseen hän näki petoa kiskottavan hitaasti takaisin ikkunasta, ja kuutamossa hän näki takanaan kahden miehen päät ja hartiat.

Kun Clayton kiersi majan nurkan ja näki sisään pyrkivän leijonan, sai hän samalla nähdä, kuinka apinamies molemmin käsin tarttui pedon pitkään häntään, tuki itseään jaloillaan seinään ja pani kaiken voimansa liikkeelle kiskoakseen eläimen ulos.

Clayton riensi apuun, mutta apinamies murahti hänelle tui-masti jotakin, minkä hän käsitti käskyksi, vaikkei voinutkaan sitä ymmärtää.

Heidän molempien ponnistellessa alkoi iso ruho vähitellen liukua yhä pitemmälle takaisin ikkunasta, ja silloin Claytonille valkeni, minkä ripeän urotyön hänen toverinsa oli tehnyt.

Sillä todella oli sankarillista alastoman miehen vetää murisevaa ja kynsivää leijonaa hännästä ulos ikkunasta pelastaakseen tuntemattoman valkoisen tytön.

Mitä Claytoniin tulee, niin asia oli toisin, sillä tyttö ei ollut ainoastaan hänen omaa rotuaan, vaan oli koko maailmassa ainoa nainen, jota hän rakasti.

Vaikka hän tiesi, että leijona tekisi heistä lyhyen lopun, kiskoi hän sittenkin kuin vimmatu, estääkseen sitä pääsemästä Jane Porterin kimppuun. Sitten hän muisti äsken tapahtu-

neen ottelun apinamiehen ja ison mustaharjaisen leijonan välillä, ja hänestä alkoi tuntua turvallisemmalta.

Tarzan antoi yhä käskyjään, joita Clayton ei voinut käsittää.

Hän koetti saada typerää valkoista miestä ymmärtämään, että tämän oli pistettävä myrkytettyjä nuolia Saborin selkään ja kylkiin sekä iskettävä Tarzanin vyössä riippuvalla pitkällä metsästyspuukolla pedon sydämeen, mutta toinen ei käsittänyt mitään, eikä Tarzan uskaltanut päästää otettaan, sillä hän tajusi, ettei hento valkoinen mies yksinään jaksaisi hetkeäkään pidellä väkevää Saboria.

Hitaasti tuli leijona ikkunasta esille. Vihdoin olivat sen olkapäätkin ulkona.

Ja silloin Clayton sai nähdä jotakin, mitä ei kukaan ihminen ole hurjimmassa unissaankaan kokenut. Vaivatessaan aivojaan keksiäkseen, kuinka yksin suoriutuisi raivostuneesta pedosta, Tarzan oli äkkiä muistanut ottelunsa Terkozin kanssa. Kun siis isot hartiat tulivat niin paljon esiin ikkunasta, että leijonalla oli enää vain etukäpäälänsä ikkunalaudalla, hellitti Tarzan äkkiä otteensa.

Nopeasti kuin iskevä kalkkarokäärme hän heittäytyi Saborin selkään, notkeat käsivarret kietoutuivat kaulan ympärille »koko Nelsoniin», kuten hän oli oppinut saadessaan verisen voiton Terkozista.

Karjaisten leijona mätkähti selälleen vihollisensa päälle. Mutta mustatukkainen jättiläinen yhä vain tiukensi puristustaan.

Piesten ilmaa ja maata Sabor riuhtoi ja tempoili päästäkseen vapaaksi oudosta ahdistajastaan, mutta yhä kireämmäksi kävi rautainen ote, joka pakotti sen päätä vääntymään keltaisenruskeaa rintaa kohti.

Yhä ylemmäs liukuivat apinamiehen teräksiset käsivarret Saborin niskaan, ja sen vastustus heikkeni.

Vihdoin Clayton näki hopeisessa kuunvalossa Tarzanin hartian ja käsivarsien valtavien lihasten paisuvan jänteviksi sol-

muiksi. Apinamies ponnisti kauan, äärimmäisin voimin — ja rusahtaen taittuivat Saborin kaulanikamat.

Heti sitten Tarzan oli taas pystyssä, ja toistamiseen tänä päivänä Clayton kuuli ihmisapinain villin voittohuudon. Kohta kajahti myös Jane Porterin kauhistunut ääni:

»Cecil — herra Clayton! Voi, mitä se on? Mitä se on?»

Clayton juoksi majan ovelle, huusi, että kaikki oli kunnossa, ja pyysi häntä aukaisemaan. Tyttö nosti raskaan salvan niin nopeasti, kuin suinkin jaksoi, ja melkein veti Claytonin sisään.

»Mikä se oli, se hirvittävä karjaisu?» kuiskasi hän painautuen hänen lähelleen.

»Se oli sen miehen voitonhuuto, joka juuri on pelastanut henkenne, neiti Porter. Odottakaa, minä tuon hänet tänne, että saatte kiittää häntä.»

Peloissaan Jane ei tahtonut jäädä yksin, vaan seurasi Claytonia taistelutanterelle, jolla leijonan kuollut ruumis makasi.

Apinain Tarzan oli kadonnut.

Clayton huuteli monta kertaa, mutta kun ei mitään vastausta kuulunut, palasivat he majaan, missä sentään oli turvallisempaa.

»Se oli hirveä huuto!» sanoi Jane Porter. »Minua värisyttää, kun sitä vain ajattelenkin. Älkää uskotelko, että niin kauhistava karjunta lähti ihmiskurkusta.»

»Mutta niin on kuitenkin laita, neiti Porter», vastasi Clayton. »Tai ellei hän ole ihminen, niin sitten hän on metsänhaltia.»

Ja hän alkoi kertoa seikkailustaan tämän oudon olennon kanssa — kuinka tämä villi-ihminen oli kahdesti pelastanut hänen henkensä — hänen ihmeteltävästä voimastaan, nopeudestaan ja urheudestaan — hänen ruskeasta ihostaan ja kauriista kasvoistaan.

»En käsitä koko asiaa», lopetti hän. »Ensin luulin häntä apinain Tarzaniksi, mutta hän ei puhu eikä ymmärrä englantia, niin että se oletus ei pidä paikkaansa.»

»Olkoonpa hän kuka tahansa», huudahti tyttö, »mutta häntä me saamme kiittää siitä, että vielä elämme, ja Jumala siunatkoon ja varjelkoon häntä kauheassa viidakossa!»

»Aamen», lisäsi Clayton lämpimästi.

»Siunatkoon, enkös minä olekaan kuollut?»

He kääntyivät ja näkivät Esmeraldan istuvan lattialla silmät pyöreinä päässä, ikäänkuin ei voisi uskoa näkemäänsä.

Kun Jane Porter oli ollut ampumaisillaan Esmeraldan, oli leijona juuri silloin karjahtanut, ja se pelasti neekerittären hengen, sillä tyttö oli vavahtanut, jolloin revolverin suu kääntyi syrjään, ja luoti tunki vahinkoa tekemättä lattiaan.

Nyt laukesi Jane Porterin jännitys, ja hän heittäytyi penkille ja purskahti kirkuvaan, hysteriseen nauruun.

KUUDESTOISTA LUKU

»Tuiki merkillistä»

Monen kilometrin päässä majasta etelään, hiekkaisella ranta-kaistaleella, seisoi kaksi vanhaa miestä väitellen.

Edessä oli aukea Atlantin valtameri, takana musta maanosa ja ympärillä viidakon läpitunkematon pimeys.

Villit eläimet karjuivat ja murisivat, kauheita ja pahaenteisiä ääniä kantautui heidän korviinsa. He olivat kulkeneet pitkiä matkoja etsiessään leiripaikkaansa, mutta aina menneet väärään suuntaan. He olivat niin toivottomasti eksyksissä kuin jos äkkiä olisivat joutuneet toiseen maailmaan.

Tuollaisena hetkenä heidän älynsä joka kipinän kai täytyi kohdistua ylen tärkeään kysymykseen, josta riippui heidän elämänsä ja kuolemansa: kuinka he osaisivat takaisin majalle.

Samuel T. Philanderilla oli nyt puheenvuoro.

»Hyvä professori», sanoi hän, »minä olen yhä sitä mieltä, että elleivät Ferdinand ja Isabella viidennellätoista vuosisadalla olisi voittaneet Espanjan maureja, niin maailma olisi

nyt ainakin tuhat vuotta edistyneempi. Maurit olivat suvaitsevaisia ja vapaamielisiä maanviljelijöitä, käsityöläisiä ja kauppiaita — juuri sitä ihmislajia, joka on luonut Amerikassa ja Euroopassa tapaamamme sivistyksen — kun sitä vastoin espanjalaiset —»

»No no, herra Philander», keskeytti professori Porter, »heidän uskontonsahan ehkäisi sen kehityksen, josta puhutte. Muhamettalaisuus on ollut ja tulee aina olemaan sen tieteellisen edistyksen jarruna, joka . . .»

»Mitä ihmettä, herra professori!» huudahti herra Philander, joka oli kääntynyt katselemaan viidakkoa, »tuolta näyttää tulevan joku».

Professori Archimedes Q. Porter kääntyi likinäköisen herra Philanderin osoittamaan suuntaan.

»No no, herra Philander», moitti hän. »Kuinka usein minun pitääkään kehoittaa teitä keskittämään älylliset kykynne, sillä vain keskittymällä voitte suunnata järjen korkeimmat voimat niihin tärkeihin tehtäviin, jotka luonnostaan lankeavat suurten henkien ratkaistaviksi. Ja nyt rikotte erittäin epähienolla tavalla kohteliaisuuden alkeita vastaan, kun keskellä oppinutta esitystäni kiinnitätte huomioni pelkkään nelijalkaisen *Felis*-suvun jäsenen. Kuten sanoin, herra . . .»

»Taivas varjelkoon, professori, leijonako siellä on?» huusi herra Philander jännittäen heikkoja silmiään erottaakseen tummaa troopillista kasvullisuutta vasten kuvastuvan hämäräpiirteisen hahmon.

»Niin, niin, herra Philander, leijona se on, jos välttämättä tahdotte käyttää arkikieltä keskustelussanne. Mutta, kuten sanottu . . .»

»Anteeksi, herra professori!» keskeytti taas herra Philander. »Sallikaa minun ehdottaa, että viidennellätoista vuosisadalla voitettut maurit epäilemättä ainakin toistaiseksi tyytyvät suu-
restä valitettaviin oloihinsa, vaikka me lykkäämme keskustelun tuosta maailmaa kohdanneesta vahingosta siksi, kunnes

voimme tuota *Felis carnivoraa* ihailta turvallisen välimatkan päästä.»

Tällä välin leijona oli rauhallisen arvokkaasti tullut noin kymmenen askeleen päähän, mihin se seisahtui ja uteliaana tarkkaili vanhuksia.

Kuutamo valui rannalle, ja outo ryhmä näkyi selvästi keltaista hiekkaa vasten.

»Tuiki moitittavaa, tuiki moitittavaa!» huudahti professori Porter, äänessä pieni ärtymyksen värähdys. »En milloinkaan, herra Philander, en milloinkaan elämässäni ole kuullut, että näitä eläimiä päästettäisiin juoksentelemaan häkeistään. Varmasti ilmoitan tästä mieltäkuchuttavasta tapauksesta lähimmän eläintieteellisen puutarhan johtajille.»

»Aivan oikein, professori», sanoi herra Philander, »ja mitä pikemmin, sen parempi. Lähtekäämme nyt.»

Tarttuen professorin käsivarteen herra Philander läksi siihen suuntaan, joka nopeammin veisi niin kauas kuin suinkin leijonasta.

He olivat kulkeneet vain vähän matkaa, kun herra Philander taakseen vilkaistessaan huomasi, että leijona seurasi heitä. Hän tarttui vastustelevaan professoriin tiukemmin ja lisäsi vauhtiaan.

»Kuten sanoin, herra Philander...», toisti professori Porter.

Herra Philander vilkaisu jälleen taakseen. Leijonakin oli kiirehtinyt askeliaan ja pysytteli itsepintaisesti saman välimatkan päässä heistä.

»Se ajaa meitä takaa!» huohotti herra Philander ja alkoi juosta.

»No no, herra Philander», nuhteli professori, »tällainen säädytön kiire ei mitenkään sovellu oppineille miehille. Mitä ajattelisivatkaan ystävämmme, jos sattumalta näkisivät narri-maisen käytöksemme? Pyydän, astukaamme vähän arvokkaammin.»

Herra Philander vilkaisu taas salavihkaa taakseen.

Voi kauheata! Leijona hypähteli kevyin askelin tuskin viiden jalan päässä heidän perässään.

Herra Philander päästi professorin käsivarren ja lähti vinhaan laukkaan, jota ei ammattijuoksijankaan olisi tarvinnut hävetä.

»Kuten sanoin, herra Philander . . .» huusi professori Portteö, kun hänkin otti jalat alleen, sillä hän oli nähnyt vilahduksen julmista keltaisista silmistä ja puoliavoimesta kidasta, joka oli perin tuskastuttavan lähellä hänen persoonaansa.

Liehuvin takinliepein, kiiltävä hattu päässä, professori Archimedes Q. Porter pakeni kuutamossa herra Samuel T. Philanderin kintereillä.

Heidän eteensä sattui mäenharja, jolla myös rehoitti viidakon tiheätä kasvullisuutta, ja sinne suojaavien puiden turvaan herra Samuel T. Philander nyt suuntasi ällistyttävän tarmokkaat loikkauksensa, mutta samalla tarkkasi sieltä lehvien lomasta kaksi tiukkaa silmää uteliaina tätä kilpajuoksua.

Siellä oli apinain Tarzan virnistellen katselemassa merkillistä leskisilläoloa.

Hän ymmärsi, että leijonan puolesta nuo kaksi vanhusta saivat olla kutakuinkin rauhassa. Jo se seikka, että Numa oli päästänyt näin helpon saaliin kynsistään, ilmaisi Tarzanelle, että pedon maha jo oli täynnä.

Se saattaisi ehkä ajaa heitä, kunnes taas tulisi nälkä, mutta otaksuttavampaa oli, että ellei sitä ärsytettäisi, niin se pian väsyisi leikkiin ja vetäytyisi viidakkoluolaansa.

Pahimpana vaarana oli muuten se, että jompikumpi miehistä ehkä kompastuisi ja kaatuisi, sillä silloin keltainen paha-henki olisi heti käynyt onnettomaan käsiksi, voimatta hillitä murhahimoaan.

Tarzan laskeutui siis kiireesti sen puun alaoksalle, jota pakolaiset lähenivät, ja kun herra Samuel T. Philander tuli huohottaen ja hengästyneenä eikä enää olisi jaksanut kiivetä turvaan oksalle, kumartui Tarzan, tarttui hänen takinkaulukseensa ja nosti hänet viereensä istumaan.

Seuraavassa hetkessä joutui professori saman ystävällisen käsittelyn alaiseksi ja pääsi suojaan, karjuvan Numan juuri loikatessa saadakseen kynsiinsä saaliin, joka oli siltä niin odotamatta siepattu.

Hetken aikaa molemmat miehet puuskuttivat oksalla Tarzanin nojatessa selkäänsä runkoon ja tarkastellessa heitä puolittain uteliaana, puolittain huvitettuna.

Puheenvuoron otti aluksi professori.

»Minuun koskee kovasti, herra Philander, että olette osoittanut sellaista miehekkyyden puutetta alempaan luomakuntaan kuuluvan olion edessä ja pelollanne saanut minutkin kiihtymään. Minun täytyy siis taas alusta saakka ryhtyä kantaani selittämään. Kuten siis sanoin, herra Philander, kun minut keskeytitte . . .»

»Professori Archimedes Q. Porter», tarttui puheeseen herra Philander jääkylmästi, »nyt on menty niin pitkälle, että kärsivällisyys olisi rikos, joka on vain hyveen viittaa verhottu. Te olette syyttänyt minua pelkuruudesta. Näytätte vihjaisevan, että juoksitte vain saadaksenne minut kiinni ettekä pelastuaksenne leijonan kynsistä. Olkaa varuillanne, professori Archimedes Q. Porter! Minä olen epätoivoon joutunut mies. Minun kärsivällisyyteni mitta alkaa olla täysi.»

»No no, herra Philander, no no!» tyynnytti professori Porter. »Te unohdatte säädylisyyden.»

»En unohda vielä mitään, professori Archimedes Q. Porter, mutta uskokaa minua, herra, että pian voisin unohda huomattavan asemanne tieteellisessä maailmassa ja harmaat hiuksenne.»

Professori istui vaiti muutaman minuutin, ja pimeys peitti sen katkeran hymyn, joka väreili hänen kurttuisilla kasvoillaan. Äkkiä hän virkkoi:

»Kuulkaas nyt, Philander, jos te haluatte tappelua, niin ottakaa takki päältänne ja tulkaa alas maahan, ja minä annan teille päihin yhtä nokkelasti kuin kuusikymmentä vuotta sitten Läski-Evansin aitan takana.»

»Archie!» läähätti hämmästynyt herra Philander. »Kuinka hyvältä tuo kuuluu! Kun käyttäydytte ihmisen tavoin, pidän teistä paljon, mutta parinakymmenenä viime vuonna on näyttnyt siltä kuin olisitte melkein unohtanut inhimillisen luonnon.»

Professori ojensi laihan, vapisevan käden ja hapuili pimeässä, kunnes tapasi vanhan ystävänsä olan.

»Suokaa anteeksi, Samuel», sanoi hän hiljaa. »Siitä ei ole vielä täyteen kahtakymmentä vuotta, ja Jumala yksin tietää, kuinka kovasti olen koettanut olla inhimillinen Janen ja myöskin teidän tähtenne senjälkeen, kun Hän otti toisen Janeni luokseen.»

Toinen vanha käsi hiipi herra Philanderin sivulta ja tarttui hänen olallaan lepäävään käteen, eivätkä mitkään sanat olisi paremmin tulkinneet heidän sydämiensä ajatuksia.

Vähään aikaan he eivät puhuneet mitään. Leijona asteli heidän alapuolellaan levottomana edestakaisin. Puuhun nousut kolmas olento oli kätkössä tiheiden lehvien takana. Hänkin oli vaiti — liikkumatta kuin veistokuva.

»Te veditte minut puuhun todellakin juuri parahiksi», sanoi professori vihdoin. »Tahdon kiittää teitä. Te pelastitte minun henkeni.»

»Mutta enhän minä vetänyt teitä tänne, professori», vastasi herra Philander. »Kaikkea vielä! Kiihtymys sai minut kookonaan unohtamaan, että minutkin joku veti tänne — joku tai joitakuuta on varmaankin tässä samassa puussa.»

»Mitä?» huudahti professori Porter. »Oletteko asiasta aivan varma, herra Philander?»

»Ihan varma, professori», vakuutti herra Philander. »Ja olen sitä mieltä, että meidän pitää häntä kiittää. Ehkä hän istuu ihan vieressänne, professori?»

»Mitä? Kuinka niin? No no, herra Philander, no no!» sanoi professori Porter siirtyen lähemmäksi herra Philanderia.

Juuri silloin johtui apinain Tarzanin mieleen, että Numa oli liikuscellut kyllin kauan puun juurella, ja siksi hän kohotti

nuorta päätänsä taivasta kahden, jolloin kahden vanhuksen pelästyneihin korviin kajahti ihmisapinain hirveä varoitushuuto.

Molemmat ystävykset vapisivat epävakaisella oksallaan. He näkivät leijonan lopettavan väsymättömän tepastelunsa, kun se kuuli tämän vertahyytävän huudon, ja sitten nopeasti luikkivan tiehensä viidakkoon, jonne se tuota pikaa katosi.

»Leijonakin vapisee pelosta», kuiskasi herra Philander.

»Tuiki merkillistä, tuiki merkillistä!» mumisi professori Porter tarttuen suonenedontapaisesti herra Philanderiin päästäkseen jälleen tasapainoon, jonka oli äkillisessä pelästyksessään menettänyt. Molempien onnettomuudeksi ei herra Philanderin tasapainotila tällä hetkellä ollut yhtään parempi, joten pieni sysäys ja professori Porterin ruumiin paino saivat hänet pahasti horjahtamaan. Hetken aikaa he heilahtelivat sinne tänne ja sitten, päästäen oppineille miehille erittäin sopimattomia huutoja, mätkähtivät suinpäin oksalta maahan, pidellen toisistaan kiinni.

Kului joitakin hetkiä, ennenkuin kumpikaan liikahti, sillä he olivat varmat siitä, että yksikin sellainen yritys saisi heidät tuntemaan kipua monen monista niukahduksista ja luunmurtumista, jotka tekisivät kaiken liikkumisen mahdottomaksi.

Vihdoin professori Porter koetti liikuttaa toista säärtään. Hänen hämmästykseksen se totteli hänen tahtoaan kuin ennenkin. Silloin hän koukisti toistakin jalkaansa ja ojensi sen jälleen suoraksi.

»Tuiki merkillistä, tuiki», mumisi hän.

»Jumalan kiitos, professori», kuiskasi herra Philander kiihkeästi, »ette siis ole kuollut?»

»No no, herra Philander, no no», rauhoitti professori Porter. »Oikein varmaa se ei vielä ole.»

Raskas huoli sydämessä professori Porter ojensi oikean käsi-vartensa. Mikä iloi! Se ei ollut loukkaantunut. Hengitys-

tään pidättäen hän sitten heilautti vasenta käsivarttaan runnellun ruumiinsa yllä — se liikkui!

»Tuiki merkillistä, tuiki merkillistä!» sanoi hän.

»Kenelle lähetätte merkkejä, professori?» kysyi herra Philander hämmästyneenä.

Professori Porter ei suvainnut vastata mitään tähän lapselliseen kysymykseen. Sensijaan hän nosti hellävaroen päänsä maasta ja nyökäytteli sitä viitisen kertaa edestakaisin.

»Tuiki merkillistä», mutisi hän. »Sekään ei ole loukkaantunut.»

Herra Philander ei ollut liikkunut paikaltaan; hän ei ollut uskaltanut yrittääkään. Kuinka ihminen voisikaan liikkua, kun kädet, jalat ja selkä olivat poikki?

Hänen toinen silmänsä oli hautaantunut pehmeään liejuun, toisella hän tirkisteli professori Porterin kummallisia temppuja.

»Kuinka surullista!» sanoi herra Philander puoliääneen. »Aivotäiähdys on vienyt häneltä järjen! Kuinka surullista todellakin, niin nuori kuin hän vielä on!»

Professori Porter käännähti vatsalleen, koukisti varovasti selkäänsä, kunnes oli ison uroskissan kaltainen haukkuvan koiran sitä ahdistassa. Sitten hän suoristautui ja tunnusteli tomumajansa eri osia.

»Kaikki kunnossa!» huudahti hän. »Tuiki merkillistä!»

Nyt hän nousi ja luoden silmäyksen herra Samuel T. Philanderin yhä liikkumattomaan hahmoon sanoi:

»No no, herra Philander, ei nyt sovi loikoa ja kuhnailla. Meidän on noustava ja ryhdyttävä hommiin.»

Herra Philander nosti mutaan painuneen toisen silmänsä ja katsahti sanattomassa raivossa professori Porteriin. Sitten hän koetti nousta. Eikä kukaan olisi voinut enemmän hämmästyä kuin hän itse, sillä jo ensi yritys onnistui täydellisesti.

Kuitenkin häntä vielä kuchutti professori Porterin väärä syytös, ja hän oli juuri antaa kirpeän vastauksen, kun samassa huomasi heistä jonkun askeleen päässä seisovan oudon olennon, joka tähysteli heitä tarkasti.

Professori Porter oli löytänyt silkkihattunsa, harjannut sitä huolellisesti takkinsa hihalla ja pannut sen taas päähänsä. Huomatessaan herra Philanderin viittaavan johonkin takanaan olevaan hän kääntyi ja näki edessään liikkumatonna seisovan jättiläisen, joka oli ihan alasti, ellei oteta lukuun lannevaatetta ja muutamia metallikoristeita.

»Hyvää iltaa, herra!» sanoi professori kohottaen hattuaan.

Vastaukseksi jättiläinen viittasi heitä seuraamaan ja lähti sitten pitkin rantaa sinne päin, mistä he juuri olivat tulleet.

»Luulen, että on viisainta seurata häntä», sanoi herra Philander.

»No no, herra Philander», vastasi professori, »hetki sitten te esititte mitä loogillisimpia todistuksia tukeaksenne väitetänne, että leiri oli meistä suoraan etelään. Aluksi epäilin, mutta vihdoin saitte minut uskomaan, ja nyt olen varma, että etelään meidän on mentävä päästäksemme ystäviemme luo. Siksipä minä lähden edelleenkin etelään.»

»Mutta, professori Porter, tämä mies voi tietää asian paremmin kuin kumpikaan meistä. Hän näyttää olevan täältä syntyisin. Seuratkaamme häntä edes vähän matkaa.»

»No no, herra Philander», huomautti taas professori, »toisen on vaikea saada mitään minun päähäni, mutta kun se kerran on tapahtunut, pysyy se siellä peruuttamatta. Minä jatkan siis siihen suuntaan, jonne itse tahdon, vaikkapa minun pitäisi perille päästäkseni kulkea koko Afrikan ympäri.»

Väittelyn keskeytti Tarzan, joka palasi heidän luokseen, nähtyään, etteivät he seuranneet häntä.

Taas hän antoi heille merkkejä, mutta yhä he kiistelivät.

Silloin apinamies menetti malttinsa heidän typeryytensä vuoksi. Hän tarttui pelästynyttä herra Philanderia olkaan ja ennenkuin tämä arvoisa herra ticsi aiottiinko hänet tappaa vai ainoastaan runnella raajarikoksi, oli Tarzan sitonut köytensä toisen pään tukevasti herra Philanderin kaulaan.

»No no, herra Philander», moitti professori Porter, »teidän arvollenne ei mitenkään sovi, että alistutte noin häpeälliseen kohteluun».

Mutta tuskin olivat sanat päässeet hänen suustaan, kun häneen itseinkin tartuttiin ja hänenkin kaulansa sidottiin samaan köyteen. Sitten Tarzan lähti matkalle pohjoiseen, laahaten mukanaan pahasti säikähtynyttä professoria ja tämän sihteeriä.

Syvän hiljaisuuden vallitessa marssivat nämä kaksi vanhusta, ja kun olivat väsyneitä ja teivottomia, tuntui matka heistä kestäväen tunteja, mutta kun oli päästy pienelle mäelle, yllätti heidät ilo, sillä edessään, tuskin sadan metrin päässä, he näkivät majan.

Silloin Tarzan päästi heidät vapaiksi ja osoittaen pikku rakennusta katosi lähciseen viidakkoon.

»Tuiki merkillistä, tuiki merkillistä!» huohotti professori. »Mutta nyt näette, herra Philander, että olin oikeassa, kuten tavallisesti. Jos ette olisi ollut niin itsepäinen, olisimme säästyneet monilta nöyryyttäviltä, etten sanoisi vaarallisilta tapahtumilta. Pyydän, että tästälähin annatte kypsyneemmän ja käytännöllisemmän hengen johtaa itseänne, kun viisaat neuvot ovat tarpeen.»

Herra Samuel T. Philander oli niin hyvillensä seikkailun onnellisesta päättymisestä, ettei loukkautunut professorin pistosanoista. Hän vain tarttui ystävänsä käsivarteen ja hoputti häntä majalle päin.

Suuri oli haaksirikkoisten ilo, kun heidän pieni joukkonsa taas oli koolla. Vielä päivän sarastaessa he kertoilivat seikkailujaan ja lausuiivat arveluita kummallisesta vartijastaan ja suojelijastaan, jonka olivat tällä autiolla rannalla tavanneet.

Esmeralda uskoi varmasti, ettei se ollut kukaan muu kuin Jumalan enkeli, joka oli erityisesti lähetetty heistä huolta pitämään.

»Jos olisitte nähnyt hänen syövän leijonan raakaa lihaa, Esmeralda», sanoi Clayton nauraen, »niin olisitte varmaan pitänyt häntä jokseenkin aineellisena enkelinä».

»Liha ei muuta asiaa, massa Clayton», vastasi Esmeralda, »mutta luulen, että Herra on unohtanut antaa hänelle mukaan tulitikkuja, kun hänet pantiin niin kovalla kiireellä lähtemään avuksemme. Eikä kukaan voi ilman tikkuja keittää.»

»Hänen äänessään ei myöskään ollut mitään taivaallista», virkkoi Jane Porter hiukan väristen, kun muisti leijonan tappamista seurannutta hirveää karjuntaa.

»Ei myöskään soveltuisi minun käsitykseeni jumalallisista sanansaattajista», huomautti professori Porter, »se seikka, että tuo — hm — herrasmies satoi kaksi kunnioitettavaa oppinutta vierekkäin ja laahasi heitä viidakon halki, ikäänkuin he olisivat olleet härkiä».

SEITSEMÄSTOISTA LUKU

Hautajaisia

Kun päivä nyt oli valjennut, alkoi pieni seurue, josta kukaan ei ollut syönyt eikä nukkunut edellisestä aamusta saakka, hommata itselleen ruokaa.

Arrowin kapinoitsijat olivat tuoneet maihin pienen varaston kuivattua lihaa, säilykelientä ja vihanneksia, korppuja, vehnä jauhoja, teetä ja kahvia näille viidelle, jotka he olivat muuten jättäneet oman onnensa nojaan ja jotka nyt kiiruhtivat tyydyttämään nälkäänsä pitkällisen paaston jälkeen.

Seuraavana toimenä oli saattaa maja asuttavaan kuntoon, ja siksi päätettiin heti poistaa hirveät muistot siitä murhenäytelmästä, joka siellä oli jolloinkin menneinä päivinä tapahtunut.

Professori Porter ja herra Philander olivat syventyneet tutkimaan luurankoja. Molempien isompien he ilmoittivat kuuluneen valkoisen rodun miehelle ja naiselle.

Pientä luurankoa tarkastettiin vain ohimennen. Kun se oli kehossa, saattoi jo siitäkkin päättää, että se oli ollut onnetoman pariskunnan lapsi.

Kun isompaa luurankoa soviteltiin hautauskuntoon, löysi Clayton raskaan kultasormuksen, joka ilmeisesti oli ollut miehen sormessa hänen kuollessaan, sillä sormen hoikka luu oli vielä tuossa kultaisen korun ympäröimänä. Otettuaan sen käteensä lähemmin tarkastettavakseen Clayton huudahti hämmästyksestä, sillä sormuksessa oli Greystoke-suvun vaakuna.

Samaan aikaan Jane Porter tapasi kaapista kirjoja ja avattuaan erään nimilehden näki siinä nimen *John Clayton, Lontoo*. Toisessa kirjassa, jota hän heti senjälkeen tutki, oli vain nimi *Greystoke*.

»Herra Clayton!» huudahti hän, »mitä tämä merkitsee? Näisähän on jonkun sukulaisenne nimi!»

»Ja tässä», vastasi Clayton vakavana, »on Greystoke-suvun suuri sormus, joka on ollut hukassa siitä asti, kun setäni John Clayton, entinen loordi Greystoke, katosi jäljettömiin. Luultiin hänen hukkuneen mereen.»

»Mutta kuinka selitätte, että nämä esineet ovat joutuneet tänne Afrikan villiin viidakkoon?»

»Siihen on vain yksi selitys mahdollinen, neiti Porter», vastasi Clayton. »Setäni ei hukkunut, vaan kuoli tässä majassa, ja tuossa lattialla on kaikki, mitä hänestä on jäljellä.»

»Silloin on tämä varmaankin ollut lady Greystoke», sanoi Jane Porter totisena, osoittaen vuoteelle jäänyttä luurankoa.

»Niin juuri, se kaunis lady Alice», vastasi Clayton, »jonka monista hyveistä ja persoonallisesta vihätysoimasta olen usein kuullut äitini ja isäni puhuvan. Onneton naisparka!» mutisi hän surullisena.

Hartaan ja juhlallisen tunnelman vallitessa haudattiin loordi ja lady Greystoken luurangot heidän afrikalaisen majansa edustalle, ja heidän keskelleen laskettiin Kaala-apinan lapsen hennot luut.

Sovitellessaan lapsen pieniä luita purjekankaan palaseen alkoi herra Philander äkkiä tarkastella kalloa yksityiskohtaisesti. Sitten hän kutsui luokseen professori Porterin, ja molemmat keskustelivat matalalla äänellä hyvän aikaa.

»Tuiki merkillistä, tuiki merkillistä», sanoi professori Porter.

»Meidän pitää heti ilmoittaa herra Claytonille, mitä olemme huomanneet!»

»No no, herra Philander, no no!» väitti vastaan professori Archimedes Q. Porter. »Annetaan kuolleiden olla rauhassa.»

Ja sitten tämä valkohapsinen vanhus luki hautajaissanat tämän merkillisen haudan partaalla, neljän seuralaisensa seisossa kumartunein ja paljain päin hänen ympärillään.

Korkealla puussa lymyten tarkkasi apinain Tarzan tätä juhallista toimitusta, mutta erityisesti kiintyi hänen huomionsa Jane Porterin suloisiin kasvoihin ja siroon vartaloon.

Hänen yksinkertaisessa, kesyttömässä sydämessään heräsi uusia tunteita. Hän ei voinut niitä itsekään ymmärtää. Hän ei tiennyt, miksi hänen teki niin kovasti mielensä katsella näitä ihmisiä tai miksi hän oli nähnyt sellaista vaivaa pelastaakseen nuo kolme miestä. Mutta sen hän käsitti hyvinkin, miksi hän oli estänyt Saborin raatelemasta vieraan tytön hentoa ruumista.

Miehet olivat kaiketi tyhmiä, naurettavia ja pelkureita. Marakatti Manukin oli heitä älykkäämpi. Jos nämä olivat hänen omaa rotuansa, niin ei todella ollut syytä ylpeilyyn.

Mutta tyttö, ah — se oli aivan toinen asia. Tosin Tarzan ei osannut sitä itselleen selittää, mutta hän tajusi, että tyttö oli luotu suojeltavaksi, ja että hän itse oli luotu tytön suojelijaksi.

Hän kummasteli, miksi he olivat kaivaneet maahan suuren kuopan, haudatakseen vain vanhoja luita. Siinä ei varmasti-kaan ollut järkeä; eihän kukaan tahtonut varastaa vanhoja luita.

Jos niissä olisi ollut lihaa, olisi hän ymmärtänyt, sillä vain maahan kätkemällä voi saalistaan suojella Dangolta, hyeenalta, ynnä muilta viidakon ryöväreiltä.

Kun hauta oli luotu umpeen, lähti seurue takaisin mäjälle päin, ja Esmeralda vuodatti yhä runsaita kyyneleitä niiden kahden vuoksi, joista hän ei ollut ennen kuullut ja jotka olivat kuolleet kaksikymmentä vuotta sitten. Mutta äkkiä hän sattui katsahamaan satamaan päin, ja hänen kyynelensä kuivuiivat heti.

»Katsokaas noita kelvottomia!» huusi hän viitaten *Arrowia* kohti. »Tuolla ne menee tiehensä ja me jäämme tälle kirotululle saarelle.»

Ja totta olikin, että *Arrow* hiljalleen lipui sataman suusta aavalle merelle.

»He lupasivat jättää meille kiväärejä ja ampumatarpeita», huomautti Clayton. »Ne viheliäiset otukset!»

»Se on varmaankin sen miehen ansiota, jota he sanovat Snipesiksi», sanoi Jane Porter. »King oli lurjus, mutta sentään jonkun verran inhimillinen. Jollei häntä olisi surmattu, niin uskon varmaan, että hän olisi pitänyt meistä huolta ja meille olisi toimitettu kaikkia tarpeita, ennenkuin meidät jätettiin oman onnemme nojaan.»

»Olen pahoillani, etteivät he ennen lähtöään käyneet luonamme», sanoi professori Porter. »Olisin pyytänyt heitä jättämään aarteen meille, sillä jos se hukkuu, niin joudun taloudellisesti perikatoon.»

Jane Porter katsoi isäänsä surullisesti.

»Siitä ei olisi ollut apua, rakas isä», vastasi hän, »sillä juuri aarteen vuoksi he tappoivat päällystönsä ja jättivät meidät tähän hirveään erämaahan.»

»No no, lapsi, no no!» muistutti professori Porter. »Sinä olet hyvä tytär, mutta kokematon käytännöllisissä asioissa.» Ja sitten hän kääntyi ja lähti verkalleen astelemaan viidakkoa kohti, kädet selän takana pitkän takin liepeiden alla ja silmät kiinni maassa.

Hänen tyttärensä katsoi hänen jälkeensä surumielisesti hymyillen, kääntyi sitten herra Philanderin puoleen ja kuiskasi:

»Olkaa niin ystävällinen ja estäkää häntä lähtemästä omille retkilleen kuten eilen. Kuten tiedätte, luotamme teihin, että pidätte häntä tarkasti silmällä.»

»Hän käy päivä päivältä yhä kiusallisemmaksi», vastasi herra Philander huokaisten ja päättään pudistaen. »Luulenpa, että hän nyt on menossa eläintieteelliseen puutarhaan ilmoittamaan, että eilisiltana yksi heidän leijonistaan oli päässyt irti. Oh, neiti Jane, te ette tiedä, mitä kaikkea saan kestää...»

»Tiedänpä kylläkin, herra Philander, mutta vaikka me kaikki häntä rakastamme, niin te yksin kykenette häntä ohjaamaan, sillä mitä tahansa hän teille mahdollisesti sanookin, hän kunnioittaa teidän suurta oppianne, ja siksi hänellä on tavaton luottamus teidän mielipiteisiinne. Isä-parka ei osaa tehdä erotusta oppineisuuden ja viisauden välillä.»

Herra Philander näytti joutuvan hieman hämilleen näistä sanoista ja lähti seuraamaan professori Porteria, mielessään pohtien, pitikö hänen käsittää imarteluksi vai loukkaukseksi neiti Porterin kaksimielinen kohteliaisuus.

Tarzan oli pannut merkille sen hämmennyksen ja levottomuuden, joka oli ilmennyt majan uusien asukkaiden kasvoille, kun he huomasivat *Arrow*-laivan lähdön. Hän päätti siis, kun laiva lisäksi oli hänelle merkillinen uutuus, kiirehtiä sataman suun pohjoispuoliseen kärkeen sitä lähemmin katsellakseen ja samalla ottaakseen selville, minne päin se suuntasi kulkunsa.

Liikkuen nopeasti puusta puuhun hän saapui niemeen vain hetkistä myöhemmin kuin laiva oli päässyt ulos satamasta, ja niinpä hänellä olikin erinomainen tilaisuus tarkastella oudon, uivan talon ihmeitä.

Noin kaksikymmentä miestä juoksenteli sinne tänne kannella kiskomassa ja hilaamassa moninaisia köysiä.

Maan puolelta puhalsi heikko tuuli, ja alus, joka oli verkalleen kulkenut ulos satamasta vain parin purjeen varassa, levitti nyt kaikki mahdolliset riepunsa päästäkseen merelle niin nopeasti kuin suinkin.

Tarzan katseli ihastuneena aluksen siroja liikkeitä ja olisi hartaasti suonut olevansa sen kannella. Äkkiä hänen tarkat silmänsä huomasivat vähäpätöisen savujuovan kaukana pohjoisella taivaanrannalla, ja hän ihmetteli, mistä sellainen sai alkunsa aavalla vedellä.

Melkein samaan aikaan sen huomasi myös *Arrowin* tähystäjä, ja Tarzan näki, kuinka purjeita heti muutettiin ja vähennettiin. Alus kääntyi ja lähti pyrkimään takaisin maata kohden.

Eräs mies seiso i keulassa ja heitti alinomaa mereen köyttä, jonka päässä oli jokin pieni esine. Tarzan ihmetteli, mitä tuokin homma tarkoitti.

Vihdoin laiva kääntyi vasten tuulta, ankkuri laskettiin ja purjeet päästettiin alas. Kannella häärättiin kovasti.

Aluksesta laskettiin vesille vene ja siihen sijoitettiin iso arku. Sitten kymmenkunta merimiestä tarttui airoihin ja souti sitä niemenkärkeä kohti, missä Tarzan kyyristeli puun lehvien keskellä. Veneen tullessa lähemmäksi Tarzan näki, että sen perässä istui rottanaama.

Pari minuuttia vielä, ja vene tuli rantaan. Miehet hyppäsivät maihin ja nostivat ison arkun hietikolle. He olivat niemen pohjoisella rannalla, niin ettei majasta päin voitu heitä nähdä.

Miehet väittelivät vähän aikaa kiivaasti. Sitten rottanaama astui muutamien kumppanien kera sille kummulle, jolla Tarzanin kätköpaikka oli. He katselivat tutkivasti ympärilleen.

»Tässä on hyvä paikka», sanoi rottanaamainen merimies, osoittaen Tarzanin puun alustaa.

»Se on yhtä hyvä kuin joku toinenkin», vastasi eräs hänen kumppaneistaan. »Jos aarre löydetään laivasta, niin se kuitenkin takavarikoidaan. Yhtä hyvin hautaamme sen tänne siltä varalta, että joku meistä välttää hirsipuun, hakee sen täältä ja saa siitä nauttia.»

Rottanaama kutsui sitten veneen luo jääneitä miehiä, ja nämä tulivat hitaasti kuokkineen ja lapioineen.

»Pitäkää kiirettä!» huusi Snipes.

»Älä rähise!» vastasi eräs miehistä happamesti. »Et sinä mikään amiraali ole, senkin krapu.»

»Mutta nyt minä olen kapteeni, pidä se muistissasi, tolvana!» huusi Snipes, päästään suustaan kauheita kirouksia.

»Älkää nyt, pojat, riidelkö», varoitti eräs, joka ei vielä ollut puhunut. »Mitä apua siitä on, että alamme keskenämme kinastella?»

»Oikein», vastasi merimies, joka oli ruvennut vastustamaan Snipesin itsevaltaista käytöstä, »mutta ei tässä sakissa kannata kenenkään nokkaansa nostella.»

»Kaivakaa pojat, tästä», sanoi Snipes osoittaen paikkaa puun juurella. »Ja sillaikaa saa Peter piirtää paikasta kartan, jotta löydämme sen jälkeensä. Tom ja Bill, ottakaa pari miestä avuksi ja tuokaa arku tänne.»

»Mitäs sinä sitten aiot tehdä?» kysyi äskenen riitelijä. »Sinäkö vain komentelet?»

»Tee sinä vain työtä», murisi Snipes. »Et kai luule, että kapteenisi tarttuisi lapioon, vai mitä?»

Kaikki miehet katsoivat häneen kiukkuksina. Yksikään ei pitänyt Snipesistä, ja hänen mahtailunsa sen jälkeen, kun hän oli murhannut kapinoitsijain todellisen johtajan Kingin, oli vain antanut uutta virikettä heidän vihalleen.

»Tarkoitatko, ettet aio ottaa lapiota ja auttaa työssä? Ei kai sinun olkasi niin penteleen kipeä ole», sanoi Tarrant, se merimies, joka ensin oli hänelle puhunut.

»En, vaikka lempo olisi», vastasi Snipes, hermostuneesti hypistellen revolverinsa perää.

»Silloin, hitto vie, saat ainakin kuokan, ellei sinulle lapiokelpaa...». Näin sanoen Tarrant kohotti kuokkansa ja vimmatusti iskien hautasi sen kärjen Snipesin aivoihin.

Hetken aikaa miehet seisoivat ääneti ja katselivat kumppaninsa raivon uhria. Sitten yksi heistä virkkoi:

»Oikein tehty sille öykkärille!»

Eräs toinen iski kuokkansa maahan, mutta kun multa oli pehmeää, heitti hän kuokan ja tarttui lapioon, minkä jälkeen toisetkin ryhtyivät työhön. Murhasta ei sen enempää puhuttu, mutta miesten mieli oli keveämpi kuin ennen Snipesin komentoaikana.

Kun kuoppa oli kaivettu arkun suuruiseksi, ehdotti Tarrant, että sitä laajennettaisiin ja Snipesin ruumis haudattaisiin arkun päälle.

»Se eksyttäisi ketä tahansa, joka rupeisi täällä kaivelemaan», selitti hän.

Toiset pitivät ehdotusta viisaana, ja niin he laajensivat kuoppaa, jotta ruumis mahtui siihen. Keskelle kaivettiin syvennys arkkua varten, joka purjekankaaseen käärittynä laskettiin koloonsa, niin että sen reuna kohosi noin jalan verran esille haudan pohjasta. Maata lapiointiin ja poljettiin arkun ympärille, kunnes haudan pohja oli kauttaaltaan tasainen.

Sitten kaksi miestä vyörytti muutta mutkitta rottanaaman ruumiin hautaan, kun ensin oli sen taskuista korjattu aseet ja muut esineet, jotka jäivät miesten saaliiksi.

Hauta luotiin umpeen ja poljettiin päältä kovaksi. Liika multa hajoitettiin sinne tänne, ja haudalle levitettiin risuja niin luonnolliseen asentoon kuin suinkin, jotta ei näkyisi mitään jälkiä siitä, että maata oli sillä kohtaa myllerretty.

Kun kaikki oli kunnossa, palasivat merimiehet pikku veneen luo ja lähtivät nopeasti soutamaan takaisin laivalle.

Tuuli oli yltynyt melkoisesti, ja kun savu oli taivaanrannalla käynyt paljoa selvemmäksi, eivät kapinoitsijat viivytelleet vähääkään, vaan levittivät joka purjeen, ja *Arrow* viiletti myötätuulesa hyvää vauhtia pakoon lounaista khti.

Tarzan, joka oli hievahtamatta tarkannut äskeistä näytelmää, istui kauan aikaa miettimässä näiden kummien olentojen vehkeitä.

Ihmiset olivat tosiaan hupsumpia ja julmempia kuin viidakon pedot! Kuinka onnellinen olikaan hän itse saadessaan aarniometsänsä rauhassa elää turvallisenä!

Hän ihmetteli itsekseen, mitä heidän maahan hautaamansa arkku sisälsi. Elleivät he tahtoneet sitä pitää, niin miksi he eivät muutta mutkitta heittäneet sitä veteen? Se olisi ollut paljon helpompaa . . .

Ahaa, kyllä he tahtovat sen pitää, ajatteli hän. Kätkivät sen tänne ja aikovat myöhemmin tulla sitä noutamaan . . .

Tarzan liukui alas maahan ja alkoi tutkia kätköpaikkaa. Hän tarkasteli, olivatko miehet jättäneet jotakin, mikä kelpaisi hänelle. Pian hän löysikin haudalle heitettyjen risujen alta lapion.

Hän otti sen käteensä ja koetti käsitellä sitä samoin kuin oli nähnyt merimiesten tekevän. Se oli kivaa työtä ja teki kipeää hänen paljaille jaloilleen, mutta hän jatkoi uutterasti kunnes oli osaksi paljastanut ruumiin, jonka hän sitten veti ylös haudasta ja jätti lojumaan sen reunalle.

Sitten hän kaivoi edelleen, ja pian oli arkkukin esillä. Sen hän nosti myös ja pani ruumiin viereen. Sitten hän täytti pienemmän kuopan haudan pohjalla, pani ruumiin jälleen paikalleen, lapioidi kaikki umpeen, levitti päälle risut ja astui arkun luo.

Neljä merimiestä oli hikoillut sitä kantaessaan — apinain Tarzan nosti arkun yhtä helposti kuin tyhjän laatikon ja vei sen tiheimpään viidaksoon, sidottuaan ensin lapion köydellä selkäänsä.

Raskas taakka mukanaan hän ei tosin voinut heilautella itseään puusta puuhun, kuten tavallisesti, ja siksi hän nyt kulki polkuja pitkin, päästen kuitenkin aika nopeasti eteenpäin.

Useita tunteja hän marssi koilliseen, kunnes hänen eteensä tuli läpätunkematon vesakkometsä köynnöksineen ja rönsyineen. Silloin hän kapusi puiden alimmille oksille ja saapui neljännestunnin kuluttua sille apinain kokouspaikalle, missä ne pitivät neuvottelujaan tai viettivät kaameita tappojuhliaan.

Keskellä tätä aluetta, likellä rumpua ja alttaria hän alkoi kaivaa kuoppaa. Se oli kovempaa työtä kuin lapioida äsken

peitettyä hautaa, mutta Tarzan oli sisukas ja jatkoi kaivamistaan, kunnes lopulta kuoppa oli kyllin syvä arkun kätköpaikaksi.

Miksi hän oli ryhtynyt tähän työhön tuntematta arkun sisällyksen arvoa?

Apinain Tarzanilla oli ihmisen ruumis ja ihmisen aivot, mutta hän oli apina kasvatuksensa ja ympäristönsä vuoksi. Hänen aivonsa sanoivat hänelle, että arkussa oli jotakin arvokasta, sillä muutenhan michet eivät olisi sitä kätkeneet. Hänen kasvatuksensa oli opettanut häntä matkimaan kaikkia uutta ja tavatonta, ja nyt sai lisäksi hänen luonnollinen uteliaisuutensa, joka on yhtä ominainen ihmisille kuin apinoille, hänet koettamaan avata arkkua ja tutkimaan, mitä siinä oli.

Mutta raskas kansi ja vahvat raudoitukset olivat liikaa hänenkin taidolleen ja suunnattomalle voimalleen, eikä hänellä ollut muuta neuvoa kuin haudata arkku, saamatta uteliaisuuttaan tyydytetyksi.

Kun Tarzan sitten oli taas saapunut majan luo, oli jo aivan pimeä.

Pikku rakennuksessa paloi valo, sillä Clayton oli löytänyt avaamattoman öljyastian, joka oli ollut koskematta kaksikymmentä vuotta. Se kuului alkujaan siihen varastoon, jonka Musta Mikko oli jättänyt Claytoneille. Lamput olivat vielä myöskin käyttökelpoisia, ja niinpä Tarzanin kummastukseksi majan sisällä oli yhtä valoista kuin päivällä.

Hän oli usein itsekseen miettinyt, mihin lamppuja oikeastaan käytettiin. Hänen kirjansa ja kuvansa olivat kertoneet hänelle, mitä ne olivat, mutta hänellä ei ollut mitään käsitystä siitä, kuinka ne saatiin lähettämään luotaan ihmeellistä auringonvaloa, jota kuvissa oli näkynyt niistä virtaavan ympärillä oleviin esineisiin.

Lähestyttyään oven likeistä ikkunaa hän näki, että maja oli purjekankaalla ja oksilla jaettu kahdeksi huoneeksi.

Etuhuoneessa oli kolme miestä. Kaksi vanhempaa istui vilkkaasti keskustelemassa, kun taas nuorin nojasi seinää vasten häthätää kyhätyllä tuolilla ja luki erästä Tarzanin kirjaa.

Mutta kun Tarzan ei erikoisesti välittänyt näistä miehistä, hiipi hän toisen ikkunan taakse. Sieltä näkyi tyttö. Kuinka kaunis hän olikaan! Kuinka ihana hänen lumivalkoinen ihonsa!

Tyttö kirjoitti paraikaa Tarzanin omalla pöydällä ikkunan luona. Ruohokasalla huoneen perimmässä nurkassa makasi neekeritär uneen vaipuneena.

Tunnin aikaa Tarzan katseli kirjoittavaa tyttöä ja olisi kovin mielellään puhutellut häntä, mutta ei uskaltanut yrittääkään, sillä varmaankaan tyttö ei ymmärtäisi häntä — kuten ei nuori mieskään ollut ymmärtänyt — ja lisäksi hän pelkäsi säikäyttävänsä tytön pois ikkunan luota.

Vihdoin tyttö nousi, jättäen kirjoittamansa lehdet pöydälle, astui vuoteen luo ja alkoi sitä pöyhä.

Sitten hän päästi hajalle pehmeät, kultaiset hiuksensa, jotka kruununa koristivat hänen päätänsä. Kuin soliseva vesi, jonka häipyvä aurinko muuttaa sulaksi metalliksi, ne valuiivat kahden puolen hänen soikeita kasvojaan ja aaltoilivat hänen vyötäisiäänkin alemmas.

Tarzan seisoikin lumottuna. Sitten tyttö sammutti lampun, ja huoneessa oli kaikki mustaa.

Sittenkin Tarzan jäi odottamaan. Hän hiipi aivan kiinni ikkunaan ja kuunteli puolisen tuntia.

Vihdoin hän kuuli sellaista säännöllistä hengitystä, joka ilmaisee nukuksissa oloa.

Varovasti hän pisti kätensä ristikon läpi ja tunnusteli pöytää pitkin. Vihdoin hän tapasi Jane Porterin kirjoittamat lehdet ja veti kätensä kalliine aarteineen takaisin.

Tarzan kääri lehdet kokoon ja pisti ne nuolikoteloonsa. Sitten hän häipyi viidakkoon hiljaa ja ääneti kuin varjo.

KAHDEKSASTOISTA LUKU

Viidakon vero

Tarzan heräsi varhain seuraavana aamuna ja uuden päivän ensi ajatus, kuten viimeinen eilen illalla, koski nuolikoteloon kätkeytyä ihmeellistä kirjoitusta.

Nopeasti hän veti sen esiin, sydäimestään toivoen osaavansa lukea, mitä kaunis valkoinen neito oli kirjoittanut.

Mutta jo ensi silmäys siihen toi hänelle hänen elämänsä katkerimman pettymyksen. Milloinkaan hän ei ollut niin kiihkeästi halunnut mitään kuin saada lukea, mitä oli kirjoittanut se kultahiuksinen olento, jonka hän niin äkkiä ja odotta-matta oli tavannut. Mitäpä siitä, vaikkei kirjoitus ollutkaan aiottu hänelle! Se ilmaisi joka tapauksessa tytön ajatuksia, eikä apinain Tarzan muusta välittänyt.

Ja nyt hän juuri joutui ihan ymmälle katsellessaan merkil-lisiä kirjaimia, joiden kaltaisia hän ei ollut milloinkaan nähnyt. Lisäksi ne vielä kallistuivat päinvastaiseen suuntaan kuin mitä hän oli nähnyt kirjoissaan tai löytämässään harvoissa, vaikeasti luettavissa kirjeissä.

Mustan kirjankin pienet merkit olivat tuttuja, vaikka hän ei ollutkaan saanut selvää sisällyksestä, mutta tässä kirjoituk-sessa oli kaikki uutta ja käsittämätöntä.

Parikymmentä minuuttia hän tuijotti outoihin kirjaimiin, kunnes ne äkkiä vihdoin alkoivat näyttää tutunomaisilta, vaikka ikäänkuin runnelluilta ja pahoinpidellyiltä. Ahaa, ne olivat sittenkin vanhoja ystäviä, niitä oli vain väännetty toi-sen näköisiksi.

Sitten alkoi selvitä sana sieltä, toinen täältä. Hänen sydä-mensä hätkähti ilosta.

Puolen tunnin kuluttua hän oli jo edistynyt tuntuvasti, ja lukuunottamatta muutamia yksityisiä sanoja hän ymmärsi kaikki.

Hän luki seuraavaa:

»AFRIKAN LÄNSIRANNIKOLLA, NOIN KYMMENEN-
NELLÄ ASTEELLA ETELÄISTÄ LEVEYTTÄ. (Niin sa-
noo herra Clayton.)

Helmikuun 3. (?) p:nä 1909.

Rakas Hazel!

Tuntuu hullulta kirjoittaa sinulle kirjettä, jota et milloin-kaan saane lukea, mutta minun täytyy kuitenkin jollekulle kertoa niistä kauheista kokemuksistamme, jotka ovat tulleet osaksemme senjälkeen, kun lähdimme Euroopasta kovaonnisella *Arrow*-laivalla.

Ellemme enää milloinkaan pääse takaisin sivistyneeseen maailmaan, mikä tällä hetkellä näyttää luultavimmalta, niin tässä on ainakin lyhyt kertomus tapauksista, jotka ratkaisivat kohtalomme — olkoon se mikä tahansa.

Kuten tiedät, meidän luultiin lähtevän tieteelliselle tutkimusmatkalle Kongoon. Otaksuttiin, että isä hautoi mielessään ihmeellistä teoriaa jostakin tavattoman vanhasta sivistyksestä, jonka jätteitä muka oli haudattuna jonnekin Kongon laaksoon. Mutta kun kerran olimme kunnollisesti päässeet avoimelle merelle, tuli totuus ilmi.

Silloin saatiin näet tietää, että muuan vanha kirjatoukka, jolla on pieni muinaisesineiden kauppa Baltimoressa, oli jonkin vanhan espanjalaisen käsikirjoituksen lehtien välistä löytänyt v. 1752 kirjoitetun kirjeen, jossa kuvailtiin Espanjasta Etelä-Amerikkaan aikoneen purjealuksen ja sen kapinallisen miehistön seikkailuja. Laivalla oli kalliina lastina ollut dublooneja ja piastereita. Se kuulostaa merirosvomaiselta, eikö totta?

Kirjoittaja oli itsekkin ollut kapinoitsijain joukossa, ja kirje oli tarkoitettu hänen pojalleen, joka oli siihen aikaan ollut erään espanjalaisen kauppalaivan kapteenina.

Kirjeessä kerrotuista tapauksista oli jo kulunut monta vuotta, ja sen kirjoittajasta oli tullut jonkin espanjalaisen pikkukaupungin kunnioitettu kansalainen, mutta kullanhimo

oli silti hänessä niin väkevä, että hän pani kaikki alttiiksi, saadakseen ilmoittaa pojallensa, kuinka he molemmat pääsivät tarumaisten rikkauksien omistajiksi.

Hän kertoi siinä, kuinka miehet noin viikon matkan päässä Espanjasta olivat tehneet kapinan ja surmanneet jokaisen upseerin ja kaikki muutkin, jotka olivat heitä vastustaneet. Mutta täten he samalla toimittivat itselleen kohtalokkaan lopun, sillä laivaan ei jäänyt ainoatakaan, joka olisi kyennyt sitä ohjaamaan merellä.

Tuuli ajeli heitä sinne tänne kahden kuukauden aikana, kunnes he kuolemansairaina keripukista, nälästä ja janosta olivat joutuneet eräälle pienelle saarelle.

Aallot paiskasivat aluksen rantaa vasten kappaleiksi, mutta sitä ennen olivat elossaolijat, joita silloin enää oli vain kymmenen sielua, saaneet suurista aarrearkuista yhden pelastetuksi.

Sen he kaivoivat huolellisesti maahan ja elivät saarella kolme vuotta, alinomaa toivoen pelastusta.

Toinen toisensa jälkeen he sairastuivat ja kuolivat, kunnes lopulta vain yksi mies oli jäljellä — kirjeen kirjoittaja.

Miehet olivat aluksensa jäännöksistä rakentaneet veneen, mutta kun heillä ei ollut pienintäkään tietoa, missä saari sijaitsi, eivät he olleet uskaltaneet lähteä matkalle.

Kun kaikki toiset olivat kuolleet, alkoi hirveä yksinäisyys painostaa häntä, niin ettei hän enää kestänyt sitä, ja siksi hän mieluummin antautui vaaraan kuolla aavalla merellä kuin menettää järkensä yksinäisellä saarellaan ja lähti purjehtimaan pienellä veneellään, oltuaan miltei vuoden erakkona.

Onneksi hän lähti pohjoiseen ja joutui vikkon päästä Espanjan ja Länsi-Intian väliä purjehtivien laivojen kulkuvesille, jolloin eräs kotiin purjehtiva alus keksi hänet ja otti hoiviinsa.

Pelastajilleen hän kertoi vain haaksirikosta, kuinka melkein kaikki miehet olivat hukkuneet ja sitten loputkin menehtyneet saarella, niin että hän yksin oli jäänyt eloon. Kapinasta ja maahan kaivetusta aarrearkusta hän ei maininnut mitään.

Laivan kapteeni sanoi, että ottaen huomioon sen paikan, josta hänet oli pelastettu, ja kuluneella viikolla vallinneet tuulet hän oli varmasti ollut jollakin Kap Verden saarista Afrikan länsirannikolla, noin 16:nnella tai 17:nnellä asteella pohjoista leveyttä.

Hänen kirjeensä kuvaili erittäin tarkasti sekä saarta että aarten paikkaa, ja sitä seurasi liitteenä maailman kömpelötekoisin ja eriskummaisoin kartta, jossa sekä puut että kivet oli merkitty X:llä, — etpä voi aavistaakaan, millaiselta se kartta näytti.

Kun isä sitten selitti retken varsinaisen tarkoituksen, lamaantui mieleni kokonaan, sillä tiesinhän hyvin, kuinka haa-veileva ja epäkäytännöllinen hän on aina ollut, ja siksi pelkäsin, että häntä taas oli petkutettu, etenkin kun hän kertoi minulle maksaneensa kirjeestä ja kartasta tuhat dollaria.

Sainpa vielä lisäksi tietää, että hän oli lainannut kymmenentuhatta dollaria Robert Canlerilta ja antanut hänelle siitä velkakirjan.

Herra Canler ei ollut vaatinut mitään vakuutta. Arvaathan, rakas ystävä, mitä se merkitsee minulle, jos isä ei voi maksaa velkaansa. Oh, kuinka minä inhoan tuota miestä!

Kaikki koetimme kyllä katsella asiaa sen valoisalta puolelta, mutta herrat Philander ja Clayton — tämä liittyi meihin Lontoossa vain seikkailun halusta — olivat yhtä epäuskoisia kuin minäkin.

Kertoakseni pitkän jutun lyhyesti mainitsen siis vain, että todella löysimme saaren ja aarten. Se oli iso raudoitettu tammiarkku, jonka ympärille oli monin kerroin kääritty öljyttyä purjekangasta, ja yhtä vahva ja luja se oli kuin melkein kaksisataa vuotta sitten, jolloin se oli maahan kaivettu.

Se oli suorastaan täynnä kultarahoja, ja niin raskas se oli, että neljä miestä tuskin jaksoi sitä kantaa.

Mutta tämä kovan onnen aarre näyttää tuovan vain tuhoa ja verenvuodatusta niille, jotka joutuvat sen kanssa tekemisiin, sillä kolme päivää sen jälkeen, kun olimme lähteneet

Kap Verden saarilta, teki meidän oma miehistömme kappinan ja tappoi koko päällystönsä.

Oh, se oli hirveää — siitä en voi edes kirjoittaa.

He olivat aikoneet tappaa meidätkin, mutta heidän johtajansa, King nimeltään, ei sallinut sitä, ja sitten purjehdittiin pitkin rannikkoa etelään. Täällä tavattiin autiossa paikassa hyvä satama, jossa meidät laskettiin maihin ja jätettiin oman onnemme nojaan.

He purjehtivat tänään tiehensä aarteineen, mutta Clayton sanoo, että heidän kohtalonsa tulee olemaan sama kuin tuon muinaisen aluksen, sillä samana päivänä, jolloin saavuimme maihin, murhasi eräs miehistä Kingin, joka yksinään jotakin tiesi laivan ohjaamisesta.

Toivoisin, että tuntisit herra Claytonin. Hän on tavattoman herttainen ja näyttää melkein siltä kuin olisi korviaan myöten rakastunut minun vähäpätöisyyteeni.

Hän on loordi Greystoken ainoa poika, ja kerran hän saa periä loordin arvonimen ja maatilat. Lisäksi hän on itsekin rikas, mutta se, että hänestä tulee englantilainen loordi, huolestuttaa minua kovasti — tiedäthän mielipiteeni Amerikan neidoista, jotka ovat menneet naimisiin aatelisten ulkomailaisten kanssa. Oh, olisipa hän vain tavallinen amerikkalainen herrasmies!

Mutta sehän ei ole hänen syynsä, ja kaikessa muussa, paitsi syntyperässä, hän olisi kunniaksi rakkaalle isänmaalleni, ja se on suurin imarrus, minkä voin miehestä lausua.

Meillä on ollut perin merkillisiä seikkailuja siitä asti kun astuimme täällä maihin. Isä ja herra Philander eksyivät viidakkoon, ja heitä ajoi takaa todellinen leijona.

Herra Claytonkin eksyi, ja villit eläimet hyökkäsivät kahdesti hänen kimppuunsa. Esmeraldaa ja minua piti myös kauhea leijona suljettuina erääseen vanhaan majaan. Se oli todella »kamalata», kuten Esmeralda sanoisi.

Mutta kaikkein ihmeellisintä on täällä eräs olento, joka aina on pelastanut meidät. Minä en ole häntä nähnyt, mutta herra

Clayton, isä ja herra Philander ovat, ja he sanovat hänen olevan kuin jumala. Valkoihoinen hän on ja ruskettunut, voimakas kuin villi elefantti, notkea kuin apina ja peloton kuin leijona.

Hän ei puhu englantia, ja suoritettuaan jonkin arvokkaan työn hän katoaa niin nopeaan ja salaperäisesti kuin ruumiiton henki.

Sitten meillä on täällä toinenkin kummallinen naapuri, joka kirjoitti kauniilla painokirjaimilla ilmoituksen englanniksi ja kiinnitti sen majansa ovelle, jossa me nyt asumme. Siinä hän varoitti meitä hävittämästä mitään hänen tavaroitaan, ja allekirjoitukseksi hän merkitsi 'Apinain Tarzan'.

Emme ole häntä nähneet, mutta arvelemme hänen olevan lähitienoolla, sillä kun eräs merimiehistä aikoi ampua herra Claytonia selkään, niin jokin näkymätön käsi heitti viidakosta keihään, joka puhkaisi sala-ampujan olkapään.

Merimiehet jättivät meille kovin vähän ruokatarpeita, ja kun meillä on vain yksi revolveri, jossa on kolme panosta jäljellä, niin emme tiedä, kuinka hankkisimme lihaa. Herra Philander tosin sanoo, että voimme elää vaikka kuinka kauan hedelmillä ja pähkinöillä, joita viidakossa on yllin kyllin.

Nyt olen hyvin väsynyt ja menen heti vuoteeseeni, johon herra Clayton minulle keräsi ruohot. Kirjettäni jatkan kuitenkin päivästä päivään, mikäli tapauksia sattuu. —

Uskollinen ystäväsi

Jane Porter.

HAZEL STRONGILLE, BALTIMORE, MD.»

* * *

Luettuaan kirjeen Tarzan istui kauan aikaa ymmällä ja mietiskellen. Siinä oli niin paljon uusia ihmeellisiä asioita, että hänen oli vaikea päästä niistä selville.

He eivät siis tietäneet, että hän oli apinain Tarzan. Piti ilmoittaa se heille.

Asuinpuuhunsa hän oli kyhännyt oksista ja lehivistä kömpelötekoisen katoksen, jonka suojaan hän oli sateen varalta tallettanut majasta tuomansa harvat aarteet. Niiden joukossa oli myös lyijykyniä.

Niistä hän otti yhden ja kirjoitti Jane Porterin nimikirjoituksen alle:

»Minä olen apinain Tarzan.»

Hän arveli sen riittävän, ja kirjeen hän päätti viedä takaisin majaan.

Ruuan puolesta heidän ei tarvitsisi huolehtia. Sitä hän kyllä hankkisi heille.

Seuraavana aamuna Jane Porter löysi hukkuneen kirjeensä ihan samalta paikalta, mistä se kaksi yötä aikaisemmin oli kadonnut. Se oli kummallista, mutta nähdessään lisäyksen nimensä alla hän tunsu kylmiä väreitä selässään. Hän näytti Claytonille kirjettä tai oikeammin sen viimeistä lehteä, jossa allekirjoitus oli.

»Ja ajatelkaahan, että tuo villi on arvatenkin tarkkaillut minua koko ajan, kun kirjoitin! Uh, se on kauheata!»

»Mutta hän on meille ystävällinen», vakuutti Clayton, »kun hän on palauttanut kirjeenne eikä ole tehnyt teille mitään pahaa, ja ellen erehdy, niin juuri hän on antanut ystävyydestään hyvin kouraantuntuvan todistuksen, sillä äsken löysin majan edustalta kaadetun villikarjun.»

Siitä lähtien kului tuskin päivääkään, jolloin ei olisi majalle tuotu metsänriistaa tai muuta ruokaa. Toisinaan se oli nuori hirvi, toisinaan jotakin outoa syötävää — Mbongan kylästä näpistettyjä kassava-kakkuja — taikka metsäkarju, leopardi, kerran leijonakin.

Tarzanille tuotti mitä suurinta nautintoa hankkia ruokaa näille tuntemattomille. Hänestä tuntui, ettei mikään ollut niin hauskaa kuin ahertaa ihanan valkoisen tytön menestykseksi ja turvaksi.

Hän aikoi joskus päivänvalolla ilmestyä majalle puhumaan

heidän kanssaan niiden pikku merkkien avulla, jotka^a olivat heille kaikille tuttuja.

Mutta hänen oli vaikea voittaa metsäläisujouttaan, ja niin päivä seurasi toista, eikä hän tullut toteuttaneeksi aikomustaan.

Majan asukkaat tutustuivat vähitellen ympäristöönsä ja rohkenivat mennä yhä kauemmas viidakkoon pähkinöitä ja ja muita hedelmiä hakemaan.

Kului tuskin päivääkään, jolloin professori Porter ei olisi hajamielisenä harhaillut viidakossa vähääkään piittaamatta sen väijyvistä vaaroista. Herra Samuel T. Philander, joka ei ollut nuorenaakaan ollut vahva mies, kävi vain varjoksi entisestään, hänen kun piti taukoomatta pysytellä professorin henkivartijana.

Kun näin oli kulunut kuukausi, päätti Tarzan vihdoin käydä majalla päiväseen aikaan.

Oli varhainen iltapuoli. Clayton oli lähtenyt sataman suulle tarkkailemaan, näkyisikö ehkä ohikulkevia laivoja. Täällä hänellä oli korkea puukasa valmiina sytytettäväksi, jos höyry tai purje ilmaantuisi kaukaiselle taivaanrannalle.

Professori Porter astuskeli pitkin rantaa etelää kohti, ja hänen kintereillään oli herra Philander, joka pyyteli häntä kääntymään takaisin, ennenkuin he molemmat taas joutuisivat jonkun villieläimen takaa-ajettaviksi.

Kun muut olivat hajaantuneet, lähtivät Jane Porter ja Esmeralda viidakkoon keräämään hedelmiä, ja innoissaan he joutuivat yhä kauemmaksi majan luota.

Tarzan odotti oven edessä heidän paluutaan. Hän ajatteli kaunista valkoista tyttöä, eikä hän nykyään muuta ajatellutkaan. Hän mietti, pelkäisikö tyttö häntä, ja tämä ajatus oli vähällä saada hänet luopumaan suunnitelmastaan.

Hän alkoi käydä maltittomaksi, kun ei ketään kuulunut. Hänen teki mieli katsella tyttöä, olla hänen lähellään, ehkäpä koskettaakin häntä. Apinamies ei tuntenut mitään jumalaa, mutta hän oli sittenkin niin lähellä oman jumalaolentonsa

palvontaa kuin kuolevainen ihminen konsaan joutuu sen ylentävän tunteen valtaan.

Odottaessaan hän kulutti aikaansa kirjoittamalla tytölle. Itsekään hän ei olisi osannut sanoa, aikoiko hän myös toimittaa kirjeen perille, mutta hänelle tuotti tavatonta mielihyvää, kun sai nähdä ajatuksensa paperilla. Näin hän kirjoitti:

»Minä olen apinain Tarzan. Kaipaan teitä. Olen teidän. Te olette minun. Täällä minun talossani elämme aina yhdessä. Tuon teille parhaat hedelmät, hienoimmat hirvet, maukkainta lihaa, mitä viidakosta saadaan. Tahdon metsästää teille. Minä olen viidakon metsästäjistä mahtavin. Taistelen puolestanne. Minä olen väkevin kaikista viidakon taistelijoista. Te olette Jane Porter, sen näin kirjeestänne. Kun näette tämän, niin tiedätte, että se kuuluu teille ja että apinain Tarzan teitä rakastaa.»

Kun hän lopetettuaan kirjeensä seiso i ovella suorana kuin nuori intiaani, kuuli hänen tarkka korvansa tutun äänen. Se oli kahinaa, joka ilmaisi suuren apinan liikkuvan pitkin puiden alaoksia.

Hetkisen hän kuunteli tarkkaavaisesti. Sitten kuului viidakosta naisen kauhistunut huuto. Silloin Tarzan pudotti ensimmäisen rakkauskirjeensä maahan ja syöksi kuin pantteri metsään. —

Clayton kuuli myös tämän huudon, samoin professori Porter ja herra Philander, jotka kaikki juosten kiirehtivät majalle, kiihkeästi kysellen toisiltaan, mikä oli hätänä. Silmäys majaan vahvasti heidän pahimman pelkonsa.

Jane Porter ja Esmeralda olivat poissa.

Hetkeäkään hukkaamatta Clayton ryntäsi molempien vanhusten seuraamana viidakkoon, huutaen tyttöä nimeltä. Puolisen tuntia hän harhaili siellä, kunnes sattumalta tapasi Esmeraldan näköjään elottoman ruumiin.

Hän kumartui koettelemaan neekerinaisen valtimoa ja kuunteli, vieläkö sydän sykki. Esmeralda oli vielä elossa. Clayton ravisti häntä.

»Esmeralda!» huusi hän naisen korvaan. »Esmeralda! Jumalan nimessä, missä neiti Porter on? Mitä on tapahtunut? Esmeralda!»

Neekeritär avasi hitaasti silmänsä. Hän näki Claytonin ja viidakon ympärillään.

»Oi taivas!» kiljahti hän ja pyörtyi uudestaan.

Nyt ehtivät paikalle myöskin professori Porter ja herra Philander.

»Mitä meidän on tehtävä, herra Clayton?» kysyi vanha professori. »Mistä haemme häntä? Jumala ei voi olla niin julma, että nyt olisi ottanut pienen tyttöni minulta.»

»Meidän täytyy saada Esmeralda ensin virkoamaan», vastasi Clayton. »Hän voi kertoa meille, mitä on tapahtunut. Esmeralda!» huusi hän taas kiivaasti pudistaen neekeritärtä hartioista.

»Oi taivas, antakaa minun kuolla!» huusi nais-parka silmät yhä ummessa. »Anna, rakas Jumala, minun kuolla, mutta älä anna minun enää nähdä niin kauheata naamaa. Mitä varten lähetetään paholainen vanhan Esmeralda-paran kimp- puun? Hän ei ole kellekään mitään pahaa tehnyt, totisesti ei ole. Hän on ihan viaton, on kun onkin . . .»

»No no, Esmeralda», keskeytti Clayton. »Minä tässä vain olen, Clayton. Avatkaa silmänne!»

Esmeralda totteli käskyä.

»Oi taivas! Jumalalle kiitos!» sanoi hän.

»Missä neiti Porter on? Mitä on tapahtunut?» kysyi Clayton.

»Eikö neiti Jane ole täällä?» parahti Esmeralda kohoten istualleen niin nopeasti, ettei olisi luullut hänen ruumiissaan olevan sellaista vikkelyyttä. »Oi jumala, nyt minä muistan! Se on vienyt hänet mukanaan», ja neekeritär alkoi nyyhkiä ja ruikuttaa.

»Mikä on vienyt hänet?» huusi professori Porter.

»Suuri karvainen hirviö.»

»Gorillako, Esmeralda?» kysyi herra Philander, ja kaikki kolme miestä voivat tuskin henkeään vetää, kun hän lausui ilmi tämän kauhean ajatuksen.

»Minä luulin, että se oli itse pahahenki, mutta kai se oli semmoinen gorillaelefantti, vai mikä sen nimi on. Oi voi minun lastani, omaa kultastani. . .» Ja taas Esmeralda purskahti kiihkeihin nyyhkytyksiin.

Clayton alkoi heti etsiskellä jälkiä, mutta ei nähnyt muuta kuin tallattua ruohoa, eikä hänellä ollut niin paljon viidakon tuntemusta, että olisi osannut näkemästään mitään päätellä.

Koko loppupäivän he haeskelivat viidakossa, mutta kun tuli pimeä, oli heidän pakko toivottomina luopua yrityksestä, sillä eiväthän he edes tietäneet suuntaa, minne päin peto oli vienyt Jane Porterin.

Yö oli jo aikoja levinnyt yli seudun, kun he saapuivat majalle. Masentuneina ja äänettöminä he istuivat pienessä rakennuksessa.

Vihdoin professori Porter keskeytti hiljaisuuden. Hänen sävynsä ei enää muistuttanut oppinutta tutkijaa, joka laatii teorioita salaperäisistä, tuntemattomista asioista, vaan hän puhui nyt kuin toiminnan mies, mutta kaikesta päättäväisyydestä huolimatta hänen äänessään oli toivottomuuden ja tuskan vivahdus, joka sai vastakaikua Claytonin sydäimestä.

»Nyt minä menen makuulle», sanoi vanhus, »ja koetan vähän nukkua. Varhain aamulla, heti kun on valoisaa, otan mukaani ruokaa niin paljon kuin jaksan kantaa, ja lähden taas etsimään Janea, kunnes löydän hänet. Minä en tule ilman häntä takaisin.»

Hänen seuralaisensa eivät vastanneet heti. Kumpikin oli vaipunut omiin surullisiin ajatuksiinsa ja tiesi yhtä hyvin kuin professori-vanhuskin, mitä viime sanat merkitsivät — professori Porter ei milloinkaan palaisi viidakosta.

Vihdoin Clayton nousi ja laski kätensä professori Porterin kumaraiselle olalle.

»Minä tulen tietysti kanssanne», sanoi hän. »Te olette puhunut meidän molempien puolesta.»

»Tiesin, että tarjoutuisitte — että haluaisitte tulla mukaani etsimään, herra Clayton, mutta se ei käy päinsä. Janea ei enää kukaan voi auttaa. Minä menen vain siksi, että saisin yhdessä hänen kanssaan kohdata Luojani, ja minulle tuottaa lohdutusta se tieto, ettei rakas tyttöni jää yksin ja hyljättynä makaamaan hirveässä viidakossa. Samat lehvät saavat peittää meidät molemmat, samat sateet huuhdella meitä, ja hänen äitinsä henki saa tavata meidät yhdessä niin kuolemassa kuin elämässäkin. Ei, minun yksin on mentävä, sillä hän oli minun tyttäreni — ainoa, mitä minulla enää oli rakasta maan päällä.»

»Minä tulen sittenkin mukaanne», sanoi Clayton yksinkertaisesti.

Vanhus kohotti katseensa ja silmäili tarkoin William Cecil Claytonin tarmokkaita, kauniita kasvoja. Ehkä hän niistä luki sen rakkauden, joka paloi nuoren miehen sydämessä — rakkauden hänen tyttärensä.

Hän oli viime aikoina ollut liian syventynyt tieteellisiin mietiskelyihinsä, voidakseen panna merkille pikku tapauksia ja satunnaisia sanoja, jotka olisivat käytännöllisemmälle miehelle ilmaisseet, että nuoret tunsivat yhä suurempaa kiintymystä toisiinsa. Nyt vasta hän joutui niitä ajattelemaan.

»Kuten haluatte», vastasi hän.

»Minut saatte myös ottaa lukuun», huomautti herra Philander.

»Ei, sinä vanha kelpo ystäväni», väitti professori Porter. »Emme saa kaikki mennä. Julmaa olisi jättää Esmeraldaparka tänne yksinään, eikä sitäpaitsi kolmelle onnistu asia sen paremmin kuin yhdellekään. Kauhea aarniometsä vaatii muutenkin tarpeeksi uhreja. Koettakaamme nyt vähän nukua . . .»

YHDEKSÄSTOISTA LUKU

Alkuajan valta

Siitä asti, kun Tarzan oli jättänyt ihmisapinain heimon, jonka jäseneksi hänet oli otettu, olivat sitä vaivanneet alinomaiset riitaisuudet. Terkoz oli esiintynyt julmana ja oikullisena kuninkaana, niin että useat vanhemmista ja heikommista apinoista, joita kohtaan hän erikoisesti käytti hirmuvaltaansa, olivat toinen toisensa jälkeen perheineen lähteneet etsimään rauhaa ja turvallisuutta aarniometsän kaukaisista sisäosista.

Vihdoin jäljelle jääneetkin joutuivat epätoivoon Terkozin väkivaltaisuudesta, ja silloin erään mieleen johtui Tarzanin hyvästijättöpuhe:

»Jos saatte johtajaksenne julmurin, niin älkää menetelkö niinkuin muut apinat, jotka yksitellen nousevat johtajaansa vastaan. Lyöttäytykää sensijaan kaksi, kolme tai neljä yhteen ja käykää sitten hänen kimppuunsa. Jos näin teette, niin yksikään johtaja ei uskalla menetellä muulla tavoin kuin hänen sopii, sillä neljä voi aina tappaa kuinka väkevän johtajan tahansa.»

Se apina, joka muisti tämän viisaan neuvon, puhui siitä useille tovereilleen, ja kun Terkoz taas kerran palasi heimonsa luo, sai hän kuuman vastaanoton.

Siinä ei kursailtu. Heti kun Terkoz näyttäytyi, karkasi häneen käsiksi viisi rotevaa karvaista petoa.

Sydämessään hän oli kurja pelkuri, kuten kaikki päälläpäsmärit, olkoonpa sitten puhe apinoista tai ihmisistä, eikä hän siis jäänyt joko voittaakseen tai kuollakseen, vaan riistäytyi irti niin pian kuin suinkin ja pakeni metsän tiheimpään suojaan.

Pari kertaa hän vielä koetti liittyä heimoon, mutta kummallakin kerralla oli vastaanotto sama, ja hänet ajettiin tiehensä. Vihdoin hän luopui yrittämästä ja palasi raivosta ja vihasta vaahdoten viidakkoon.

Monta päivää hän kuljeskeli umpimähkään sinne tänne, hautoen kosta ja etsiskellen jotakin heikkoa olentoa, johon saisi purkaa vimmansa.

Tässä mielentilassa heilautellen itseään puusta puuhun hirveä ihmisenkaltainen peto äkkiä tapasi matkallaan kaksi naista.

Huomatessaan heidät hän oli jo aivan heidän kohdallaan. Jane Porter näki hänet vasta sitten, kun suuri karvainen ruumis pudottautui maahan, jolloin hirvittävä naama ja äri-sevä kita oli vain jalan päässä hänen edessään.

Kimeä parkaisu pääsi hänen huuliltaan, kun pedon koura tarttui hänen käsivarteensa. Sitten hänet tempaistiin lähemmäksi hirveitä hampaita, jotka tavoittelivat hänen kurkkuansa. Mutta ennenkuin ne koskettivat hienoa ihoa, oli apina muuttanut mieltään.

Heimo oli pitänyt hallussaan kaikki hänen naisensa. Hänen oli siis hankittava toisia niiden sijaan. Tämä karvaton valkea apina saisi olla ensimmäinen hänen uudessa talouudessaan. Niinpä hän töykeästi heitti tytön leveille karvaisille hartioilleen ja hypähti taas puiden sekaan, vieden mukanaan Jane Porterin, jota nyt uhkasi kuolemaa tuhat kertaa pahempi kohtalo.

Esmeraldan huuto oli kuulunut samaan aikaan kuin Jane Porterin, mutta sitten hän pyörtyi, kuten tavallisesti, jos sattui äkillinen kohtaus, joka vaati mielenmalttia.

Mutta Jane Porter ei menettänyt tajuntaansa. Tosin hän lamaantui kauhusta, nähdessään hirveän naaman ja tuntiesaan pedon pahanhajuisen hengityksen lemahtavan vasten kasvojaan, mutta hänen aivonsa toimivat, ja hän käsitti kaikki, mitä tapahtui.

Se vauhti, jolla peto vei häntä metsän läpi, oli hänestä suorastaan ihmeellinen, mutta sittenkään hän ei huutanut eikä ponnistellut vastaan. Apinan äkillinen ilmaantuminen oli niin hämmentänyt hänet, että hän luuli nyt olevansa matkalla rannikolle päin.

Siksi hän säästi voimiaan ja ääntään, kunnes näkisi olevansa kyllin lähellä majaa, että huutamisesta voisi olla apua.

Lapsi-parka ei aavistanut, että häntä kannettiin yhä kauemmaksi läpitunkemattomaan aarniometsään.

Se parahdus, joka oli saanut Claytonin ja molemmat vanhukset rientämään pensaston puhki, oli opastanut apinain Tarzanin suoraan Esmeraldan luo, mutta tästä hän ei sen enempää välittänyt, tarkastettuaan vain ohimennessään, ettei neekerittärelle ollut mitään pahaa tehty.

Hetken aikaa hän tutki maata ja puita ympärillään, kunnes hänen apinavaistonsa ja synnynnäinen ihmisälynsä oli saanut selville tapahtumain kulun yhtä täydellisesti kuin jos hän olisi ne omin silmin nähnyt.

Sitten hän jälleen katosi huojuvien puiden sekaan ja seurasi jälkiä, joita ei yksikään toinen ihminen olisi osannut keksiä ja tulkita.

Oksien päistä kyllä saattaa nähdä, kuinka apina on heilauttanut itsensä puusta puuhun, mutta mahdotonta sitä vastoin on näistä merkeistä päättää, mihin suuntaan se on mennyt, sillä latvukset ovat taipuneet vain alaspäin osoittamatta, onko apina jättänyt nämä merkit tullessaan puuhun vai lähtiessään. Lähempänä puun runkoa sitä vastoin pääsee paremmin selville suunnasta, vaikkakin jäljet siellä ovat heikommat.

Jollakin oksalla on hyönteistoukka musertunut pakolaisen jalan alle, ja Tarzan tietää vaistomaisesti, mihin sama jalka koskettaisi seuraavassa hyppäyksessä. Sieltä hän sitten löytää jäännöksen samasta itikasta, ja useinkin se on vain pikuruinen kostea täplä.

Toisaalla taas on koura repäissyt kaarnanpalasen irti, ja raapaisun suunta osoittaa minne päin matka on käynyt. Välistä on myös karvainen ruumis hieraissut oksaa tai runkoa, ja siihen tarttunut karvahahtuva kertco, että ollaan oikeilla jäljillä.

Hänen ei edes tarvinnut hiljentää vauhtiaan huomataksaan kaikkia näitä näennäisesti vähäpätöisiä merkkejä, joita pakeneva eläin oli jättänyt. Ne erottuivat hänelle selvästi muista lehtevän tien lukemattomista säröistä ja naarmuista. Mutta selvimmin hän kuitenkin tunsu hajun, sillä hänen harjaantuneet sieraimensa olivat yhtä herkäät kuin koiran, ja hänellä oli se etu, että hän kulki vastatuuleen.

Yleisesti luullaan, että luonto on alemmille olennoille antanut paremmat hajuhermot kuin ihmiselle, mutta asia riippuu kokonaan niiden kehittymisestä.

Ihmisen ei tarvitse olemassaolon taistelussa turvautua ainoastaan ulkonaisiin aisteihinsa. Hänen kykynsä ajatella ja harkita on melkoiseksi osaksi ne korvannut, ja siksi ne ovat vastaavassa määrässä tylsistyneet, samoin kuin korvia ja päänahkaa liikuttavat lihakset ovat kuihtuneet, kun niitä ei ole käytetty.

Toisin oli apinain Tarzanin laita. Varhaisimmasta lapsuudesta asti hänen oli täytynyt herkistää näköään, kuuloaan, haistiaan, makuaan ja tuntoaan, ja nämä olivat olleet hänelle paljon tärkeämmät kuin aivot, jotka olivat kehittyneet hitaammin.

Tarzanin aisteista oli maku kehittymättömin, sillä hän saattoi syödä ihania hedelmiä ja kauan kuopattuna ollutta raakaa lihaa ja tunsu kummaßakin tapauksessa melkein samanlaista nautintoa. Mutta tässä suhteessa hän erosikin vain vähän muutamista nykyajan herkuttelijoista.

Melkein ääneti hän ajoi takaa Terkozia, mutta hänen kahinansa kuului sittenkin pakenevan pedon korviin ja sai sen lisäämään vauhtiaan.

Tarzanin täytyi samota useita kilometrejä, ennenkuin hän tavoitti Terkozin, ja kun tämä silloin näki, että pako oli turha, laskeutui hän maahan pienelle avoimelle paikalle otellakseen saaliinsa puolesta tai jollakin tavalla pelastaakseen nahkansa, jos huomaaisi, että vastustaja oli häntä väkevämpi.

Hän piteli yhä kiinni Jane Porteria, kun Tarzan leopardin tavoin ryntäsi kentälle, jonka itse luonto oli pannut kuntoon tätä alkuaikojen mukaista kaksintaistelua varten.

Nähdessään, että takaa-ajaja oli Tarzan, tuli Terkoz ajatelleeksi, että nainen oli Tarzanin oma, koska he olivat molemmat samaa lajia — valkoisia ja karvattomia —, ja hänen mielensä riemastui, kun näin tuli tilaisuus kaksin verroin kostaa vihamiehelleen.

Jane Porterille oli tämän jumalaisen miehen ilmestys kuin sanansaattaja ylhäältä.

Claytonin, isänsä ja herra Philanderin kuvauksista hän päätteli, että tuo oli varmaankin sama ihmeellinen olento, joka oli pelastanut heidät, ja niinpä hän näki Tarzanissa vain suojelijan ja ystävän.

Mutta kun Terkoz sysäsi hänet töykeästi syrjään ja hän näki apinan valtavan hahmon, väkevät lihakset ja julmat hampaat, alkoi hänen sydämensä vapista. Kuinka voisi yksikään ihminen lyödä tuollaisen vastustajan maahan?

Kuin vihaiset härät he iskivat yhteen ja tavoittelivat kuin sudet toistensa kurkkuja. Apinan pitkiä hampaita vastassa oli miehen terävä puukko.

Jane Porter oli nojautunut korkean puun runkoon, kädet lujasti puristettuina aaltoilevaa rintaa vasten ja silmät levällään kauhusta, pelosta ja ihailusta, ja tarkkasi tätä alkuaikaisten olentojen kamppailua naisesta — hänestä.

Kun miehen selkä- ja olkalihakset ponnistuksesta paisuivat ja hänen jäntevät käsivartensa pitivät kurissa apinan irvistäviä hampaita, silloin karisi vuosisatojen sivistys ja hienustus kuin tarpeeton huntu nuoren tytön yltä. Ja kun pitkä puukko kymmenkunnan kertaa upposi syvälle Terkozin sydänvereen ja raskas ruho sitten hengetönnä lojui maassa, heräsi Jane Porterissa eloon alkuaikainen nainen, ja hän riensi kädet ojennettuina alkuaikaisen miehen luo, joka oli taistellut hänen puolestaan ja hänet voittanut omakseen.

Entä Tarzan?

Hän teki sen, mitä ei tarvitse opettaa yhdellekään miehelle, jonka suonissa terve veri lämpimänä virtaa. Hän otti tytön syliinsä ja peitti hänen vapisevat huulensa suuteloilla.

Hetken aikaa Jane Porter lepäsi Tarzanin rintaa vasten silmät puoleksi ummessa. Ensi kerran nuoren elämänsä aikana hän sai kokea, mitä rakkaus oli.

Mutta äkkiä hän taas tuli tajuihinsa. Hänestä tuntui kuin hän olisi alasti, ja häntä hävetti, ja silloin hän taas oli oma itsensä, loukkaantunut nykyajan nainen, joka rajusti sysäsi apinain Tarzanin luotaan ja kätki kasvot käsiinsä.

Tarzan oli hämmästynyt, kun tyttö, jota hän oli salaa rakastanut ja ihailut, oli vastustelematta tullut hänen syliinsä, ja nyt hän hämmästyi yhtä paljon, kun tyttö tahtoi päästä hänestä eroon.

Sitten Tarzan lähestyi taas ja tarttui hänen käsivarteensa. Mutta hän rimpuili vastaan kuin tiikeri ja löi Tarzania leveään rintaan pienillä käsillään.

Tarzan ei voinut tätä ymmärtää.

Äsken oli hänen tarkoituksensa ollut kiireesti viedä Jane Porter tämän omaisten luo, mutta lyhyt hetki oli sumentanut kaikki, ja siihen oli haihtunut hänen hyvä aikeensakin.

Apinain Tarzan oli tuntenut lämpimän, solakan ruumiin painuvan itseään vasten. Tytön hengitys oli lämmittänyt hänen poskiaan ja huuliaan ja sytyttänyt uuden hehkun hänen rinnassaan. Ihanien huulten suudelmat olivat saaneet hänen koko sielunsa leimuamaan, ja sen palon voimasta Tarzan oli kuin uusi olento.

Taas hän laski kätensä tytön käsivarrelle. Taas hänet työnnettiin takaisin. Silloin Tarzan teki juuri niin, kuin hänen ensimmäiset esi-isänsä olisivat tehneet.

Hän otti naisen syliinsä ja kantoi hänet viidakkoon.

Varhain seuraavana aamuna heräsivät kaikki neljä pienessä majassa nukkuvaa henkilöä kanuunanlaukaukseen. Clayton ryntäsi ensimmäisenä ulos ja näki, että kaksi alusta oli ankkuroinut sataman suulle.

Toinen oli *Arrow*, toinen pieni ranskalainen risteilijä. Jälkimäisen kannella seisoi suuri joukko miehiä, katsellen rannalle; Clayton ja toiset hänen jäljestään tulleet ymmärsivät että kanuuna oli laukaistu herättämään heidän huomiotaan, jos he vielä olisivat majassa.

Molemmat laivat olivat jokseenkin kaukana rannasta, ja epäiltävää oli, voisiko laivaväki kaukoputkillaan nähdä pienen seurueen, joka heilutteli heille hattujaan.

Esmeralda oli irroittanut punaisen esiliinansa ja liehutti sitä kiihkeästi päänsä yllä, mutta Clayton, joka pelkäsi, ettei sekään ehkä näkyisi, kiirehti pohjoiselle niemekkeelle, missä hänen kokkonsa oli valmiina sytytettäväksi.

Sekä hänestä itsestään että hänen onnettomuustovereistaan tuntui kokonaiselta iankaikkisuudelta, ennenkuin hän ehti kuivan puu- ja risukasan luo.

Kun hän vihdoin oli tunkeutunut tiheikön puhki ja taas sai näkyviinsä alukset, hämmästyi hän kovasti, huomattessaan *Arrowin* kohottavan purjeita ja risteilijän jo olevan matkalla.

Nopeasti hän sytytti rovion monesta kohdin ja kiirehti sitten niemen ulompaan kärkeen. Siellä hän riuhtaisi yltään paitansa, satoi sen oksaan ja alkoi sitä heiluttaa edestakaisin.

Mutta alukset jatkoivat vain matkaansa, ja hän oli jo luopunut kaikesta toivosta, kun yli metsän nouseva valtava savupatsas herätti risteilijän tähystäjän huomiota. Heti sitten suuntautui kymmenkunta kaukoputkea rannikko kohden.

Clayton näki molempien alusten kääntyvän. *Arrow* jäi rauhallisesti keinumaan valtameren aalloille, mutta risteilijä lähti verkalleen maata kohti.

Jonkun matkan päähän se pysähtyi, ja siitä laskettiin vene, joka soudettiin rannalle.

Kun se pääsi maihin, astui siitä nuori upseeri.

»Herra Clayton, luullakseni?» kysyi hän.

»Jumalan kiitos, että tulitte!» vastasi Clayton. »Ehkä ei ole vielä liian myöhäistä.»

»Mitä tarkoittatte, herra?» kysyi upseeri.

Clayton kertoi Jane Porterin katoamisesta ja ilmoitti, että etsintään tarvittiin aseellisia miehiä.

»*Mon Dieu!*» huudahti upseeri huolestuneena. »Eilen ei olisi kenties ollut myöhäistä. Tänään voi olla parempi, ettei tyttö-parkaa milloinkaan löydetä. Hirveätä, herra, todella hirveätä.»

Toisiakin veneitä oli laskettu risteilijästä vesille. Clayton osoitti upseerille, missä oli pienen pucaman suu, ja astui sitten hänen kanssaan veneeseen. Kaikki soutivat nyt pieneen satama-altaaseen.

Pian nousi koko seurue maihin sille kohtaa, missä professori Porter, herra Philander ja itkevä Esmeralda odottivat.

Viimeisessä risteilijästä tullessa veneessä oli myös aluksen komentaja. Heti kun hän sai kuulla Jane Porterin ryöväämisestä, tarjosi hän käytettäväksi miehiä, jotka vapaaehtoisesti suostuivat lähtemään professori Porterin ja Claytonin mukana etsintäretkelle.

Urheista ja myötätuntoisista ranskalaisista halusi heti joka upseeri ja mies lähteä mukaan matkalle.

Komentaja valitsi kaksikymmentä miestä ja kaksi upseeria, luutnantti d'Arnotin ja luutnantti Charpentierin. Muuan vene lähetettiin risteilijältä noutamaan ruokavaroja, ammuksia ja pyssyjä. Revolverit oli miehillä ennestään.

Claytonin kysymykseen, kuinka he olivat tulleet ankkuroineeksi likelle rantaa ja laukaiseeksi kanuunan, selitti kapteeni Dufranne, että he kuukausi sitten olivat saaneet näkyviinsä *Arrowin*, joka jotensakin runsain purjein viiletti lounaaseen, ja kun he olivat antaneet sille pysähdysmerkin, oli se vain lisännyt purjeitaan.

He olivat seuranneet sitä auringonlaskuun asti ampuen useita laukauksia, mutta seuraavana aamuna siitä ei näkynyt jälkeäkään. He olivat sitten useita viikkoja risteilleet lähellä rannikkoa edestakaisin ja jo melkein unohtaneet koko jutun, kun varhain eräänä aamuna muutamia päiviä takaperin tä-

hystäjä oli ilmoittanut, että näkyvissä oli alus, joka ajelehti kovassa aallokossa, ilmeisesti ohjausta vailla.

Tultuaan lähemmäksi tätä haaksirikkoista laivaa he saivat kummastukseksien huomata sen olevan saman, joka joitakuuta viikkoja aikaisemmin oli päässyt heidän käsistään. Etu- ja mesaanipurje olivat ylhäällä, ikäänkuin olisi koetettu pitää alusta tuuleen päin, mutta ne olivat revenneet ja pieksivät köysiä jokseenkin navakassa tuulessa.

Kovassa aallokossa oli vaikeata viedä miehistöä laivaan, ja kun kannella ei näkynyt mitään elonmerkkiä, päätettiin viipyä sen lähellä, kunnes tuuli ja meri tyyntyisivät. Mutta juuri silloin he näkivät laivan partaalle kapuavan miehen, joka sai heille heikosti viitatuksi epätoivon mykän merkin.

Heti lähetettiin sinne vene, josta miesten onnistuikin nousta *Arrowin* kannelle. Täällä kohtasi heitä kauhea näky.

Kymmenkunta kuollutta ja kuolemaisillaan olevaa ihmistä virui sekaisin pahasti kallistuneella kannella. Kahta ruumista oli osittain syöty, ikäänkuin laivassa olisi ollut susia.

Ranskalaiset saivat pian purjeet kuntoon, ja kovaonnisen aluksen vielä henkiin jääneet miehet toimitettiin kannen alle riippumattoihin.

Kuolleet käärittiin tervavaatteeseen ja kytkettiin riviin kannelle, jotta heidän kumppaninsa voisivat antaa heistä henkilötiedot, ennenkuin ruumiit laskettaisiin meren syvyyteen.

Ei yksikään elävistä ollut tajuissaan ranskalaisten matruusien tullessa *Arrowin* kannelle. Merkinantaja-parkakin oli pyörtynyt saamatta tietää, olivatko hänen epätoivoiset ponnistuksensa mitään hyödyttäneet.

Ranskalainen upseeri sai piankin selville, mikä oli aiheuttanut tämän hirveän tilanteen, sillä kun etsittiin vettä ja viinaa miesten virkistämiseksi, ei tavattu kumpaakaan. Samoin olivat kaikki ruokavarat loppuneet viimeistä murua myöten.

Hän antoi heti merkin ristelijään, että oli lähetettävä vettä, lääkkeitä ja ruokaa, jolloin vielä toinen vene lähti vaaralliselle retkelle *Arrowin* luo.

Kun miehet olivat saaneet virvokkeita, toipuivat jotkut heistä sen verran, että saatiin kuulla koko kertomus aartenhakuretkestä, kuinka *Arrow* purjehti tiehensä Snipesin murhan jälkeen, sittenkun hänen ruumiinsa oli haudattu yhdessä arkun kanssa.

Risteilijän takaa-ajo oli niin pahasti säikäyttänyt kapinoitsijat, että he olivat monta päivää jatkaneet matkaa suoraan aavalle Atlantille, mutta kun he sitten olivat huomanneet vesi- ja ruokavarastojensa niukkuuden, olivat he jälleen kääntyneet itää kohti.

Kun laivalla ei kukaan ollut perehtynyt laivan ohjaamiseen, alettiin piankin kiistellä siitä, missä oikein oltiin, ja kun kolme päivää purjehdittua itään päin ei vielääkään näkynyt maata, he käänsivät laivan pohjoiseen, peläten että vallitsevat pohjoistuulet olivat ajaneet heidät Afrikan eteläkärkeäkin etelämmäksi.

Näin he antoivat aluksen mennä pohjoiskoillista kohti pari päivää, jolloin heidät yllätti kaksi viikkoa kestävä tyven. Juomavesi oli heiltä loppunut, ja seuraavana päivänä he olisivat ilman ruokaakin.

Tilanne muuttui pian yhä pahemmaksi. Eräs mies tuli hulluksi ja hyppäsi mereen. Pian senjälkeen avasi toinen suonensa ja joi omaa vertansa.

Kun hän kuoli, heittivät he hänet mereen, vaikka oli joukossa niitäkin, jotka halusivat pitää ruumiin laivassa. Nälkä oli muuttamaisillaan heidät ihmisistä pedoiksi.

Kaksi päivää ennenkuin risteilijä oli heidät pelastanut, olivat he käyneet liian heikoiksi ohjaamaan alusta, ja samana päivänä oli kuollut kolme miestä. Seuraavana aamuna nähtiin, että erään ruumista oli syöty.

Koko sen päivän miehet tarkkailivat kiiluvin silmin toisiaan kuin petoeläimet, ja seuraavana aamuna oli kaksi ruumista syöty miltei puhtaaksi.

Hirveästä ateriastaan huolimatta miehet olivat vain vähän

voimistuneet, sillä jano vaivasi heitä pahimmin. Ja sitten oli tullut risteilijä.

Kun ne, jotka vielä voitiin pelastaa, olivat kyllyiksi tointuneet, sai ranskalainen komentaja kuulla koko jutun, mutta miehet olivat liian oppimattomia osatakseen hänelle tarkoin näyttää sen paikan, minne professori seurueineen oli jätetty, ja siksi täytyi risteilijän verkalleen kulkea pitkin rannikkoa, laukaista tavantakaa kanuunansa merkiksi ja kaukoputkilla tutkistella joka soppea rannikolla.

Öisin he olivat olleet ankkurissa, ettei jäisi tutkimatta pieninkään rannikon taival, ja sattuma toi heidät edellisenä iltana juuri sille kohtaa, missä etsiskelty leiri sijaitsi.

Edellisen illan merkkilaukauksia ei oltu majassa kuultu, nähtävästi siksi, että he kaikki silloin olivat etsimässä Jane Porteria viidakon tiheikössä, missä ainainen oksien rapina tukahutti muut äänet.

Kun molemmat seurueet olivat kertoneet seikkailunsa, oli risteilijän venekin jo palannut ja tuonut muassaan muonaa ja aseita retkikunnalle.

Muutamia minuutteja myöhemmin lähti pieni matruusijoukko, mukana kaksi ranskalaista upseeria ynnä professori Porter ja Clayton, toivottomalle ja surulliselle retkelle tietömään viidakkoon.

KAHDESKYMMENES LUKU

Isäin perintö

Kun Jane Porter huomasi olevansa vankina ja sen merkilisen metsäläisen kannettavana, joka oli pelastanut hänet apinan käsistä, alkoi hän epätoivoisesti ponnistella päästäkseen vapaaksi, mutta vankat käsivarret, jotka pitelivät häntä yhtä helposti kuin pikku vauvaa, puristivat vielä tiukemmin.

Silloin hän jätti turhat yrityksensä, pysyi hiljaa ja katseli puoliavointen silmäluomiensa lomitse sitä miestä, joka niin kepeästi kuljetti häntä tiehikön läpi.

Kasvot olivat tavattoman kauniit, ja Tarzan oli hänestä väkevän miehisen kauneuden perikuva, jonka piirteitä eivät raakojen ja alentavien intohimojen jäljet rumentaneet. Sillä vaikka apinain Tarzan oli tappanut ihmisiä ja eläimiä, oli hän surmannut niitä kuin metsästäjä, intohimotta, ellei oteta lukuun niitä harvoja tapauksia, jolloin hän oli surmannut vihasta — mutta silloinkaan hän ei ollut hautonut mielesään ilkeyttä, joka painaa inhottavat jäljet kasvoihin.

Erään seikan oli tyttö erikoisesti pannut merkille nähdessään Tarzanin ryntäävän Terkozia vastaan — vasemmasta silmäkulmasta yli pään ulottuvan tulipunaisen viirun. Mutta kun hän nyt tarkasteli Tarzanin piirteitä, huomasi hän, että se oli hävinnyt ja että sen paikalla oli vain ohut valkea viiva.

Tuntiessaan tytön pysyvän rauhallisena Tarzan hellitti hie-man puristustaan ja kerran katsahti hänen silmiinsä hymyillen, ja silloin Jane Porterin täytyi sulkea silmänsä, joita näiden kauniiden, viehättävien miehenkasvojen näkeminen hui-kaisi.

Äkkiä Tarzan kiipesi puuhun, ja tyttö ihmetteli, miksi ei ollenkaan pelottanut, vaan hänestä tuntui ettei hän koskaan ennen ollut levännyt paremmassa turvassa kuin nyt tämän ihmeellisen olennon käsivarsilla ja matkan käydessä yhä syvemmälle villiin metsään, jossa häntä odotti tuntematon kohtalo.

Kun hän silmät ummessa alkoi miettiä tulevaisuutta ja vilkkaan mielikuvituksen tuoma pelko taas valtasi hänet, ei hänen tarvinnut muuta kuin avata silmänsä ja katsoa likellä oleviin jaloihin kasvoihin heti rauhoittuakseen.

Ei, tämä mies ei koskaan tekisi hänelle pahaa, siitä hän oli varma, sillä hienot piirteet ja avomieliset kirkkaat silmät todistivat ritarillisuutta.

Yhä edelleen he samosivat vihannoivaan tiheikköön, joka Jane Porterista näytti mahdollottomalta puhkaista, mutta jonka läpi tämä ihmeellinen metsäläinen pääsi kuin taikakeinoin. Tuskin ainoakaan oksa kosketti tyttöä, ja kuitenkin näkyi yllä ja alla, edessä ja takana vain toisiinsa kietoutuneita oksia ja köynnöksiä.

Tarzanin kulkiessa eteenpäin heräsi hänen mielessään monia uusia ja outoja ajatuksia. Nyt hänelle oli todellakin tullut ongelma, jonka tapaista hän ei milloinkaan ollut käsitellyt, ja pikemminkin hän tunsu kuin osasi harkita, että hänen oli se ratkaistava kuin ihminen eikä apinan tavalla.

Ilmava matka pitkin puiden keskioksia, jota tietä hän suurimmaksi osaksi käytti, oli hieman jäähdyttänyt hänen vasta-heränneen rakkautensa hehkua.

Äkkiä hän huomasi pohtivansa sitä kysymystä, mikä kohdalo olisi tullut tytön osaksi, ellei häntä olisi pelastettu Terkozin käsistä.

Hän tiesi, miksi apina ei ollut tappanut tyttöä, ja alkoi vertailla omia ja Terkozin aikeita.

Tosin oli viidakon väen tapaista, että uros otti puolisonsa väkisin. Mutta voisiko Tarzan seurata eläinten lakeja? Eikö hän ollut ihminen? Kuinka ihmiset tässä tapauksessa menettelivät? Hän joutui ymmälle, sillä hän ei tietänyt.

Hän olisi toivonut voivansa kysyä sitä työltä, mutta sitten hän tajusi, että tämä oli jo vastannut, kun oli ponnistellut päästäkseen vapaaksi ja työntänyt hänet luotaan.

Tällä välin he olivat päässeet perille, ja Tarzan, pidellen vahvoilla käsivarsillaan Jane Porteria, hypähti kevyesti sille kentälle, missä isojen apinain oli tapana pitää neuvottelujaan ja tanssia tappojuhlaa viettäessään.

Vaikka he olivat kulkeneet hyvin monta kilometriä, ei vielä ollut myöhäinen iltapäivä. Puoliympyrän muotoisella kentällä vallitsi salaperäinen hämy, joka pujotteli sinne varjostavien puunlatvojen läpi.

Vihreä turve houkutteli pehmeänä ja viileänä. Viidakon lukemattomat äänet tuntuivat tulevan jostakin kaukaa ja kuuluivat ainoastaan vaimenneena kaikuna, nousten ja laskien kuin mainingit autiolla rannalla.

Haaveellisen rauhan tunne hiipi Jane Porterin mieleen, kun hän vaipui ruohikolle, jonne Tarzan oli hänet laskenut, ja katsahtaessaan ylitseen kumartuvaan voimakkaaseen mieheen hän piti itseään merkillisen turvallisena.

Hän tarkasteli puoliavoimin silmin Tarzania, kun tämä astui yli kentän sen reunalla olevia puita kohti. Kuinka hyvin siinä tulikin esille Tarzanin liikkeiden miellyttävä arvokkuus, jäntevän ruumiin sopusointuinen täydellisyys, olkapäiden miehekäs leveys ja hienopiirteisen pään jalo ryhti!

Todellakaan ei voinut tuon jumalaisen ulkonäön kätöksessä olla julmuutta tai alhaisuutta! Ei milloinkaan, niin hän ajatteli, ollut tuon veroinen mies maata polkenut siitä lähtien, kun Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen.

Yhdellä hyppäyksellä Tarzan nousi puuhun ja katosi. Jane Porter kummiasteli, minne hän oli mennyt. Oliko hänet jätetty yksin viidakkoon oman onnensa nojaan?

Hän silmäili levottomasti ympärilleen. Joka puu ja pensas näytti hänestä väijytyspaikalta, missä jckin kauhea peto vain odotti tilaisuutta hyökätäkseen esille ja upottaakseen välähtelevät hampaansa hänen pehmeään lihaansa. Jokaisen äänen paisutti hänen mielikuvituksensa paha-aikeisen hirviön salakavalaksi hiivinnäksi.

Kuinka toisenlaiselta nyt tuntui, kun Tarzan oli hänet jättänyt!

Muutamia minutteja, jotka hänestä olivat tuntien pituisia, hän istui peloissaan hermot jännittyneinä, odottaen hiipivän pedon hyökkäystä, joka tekisi lopun hänen levottomuudestaan. Hän melkein odotti murhaavaa iskua, joka toisi hänelle unohdusta ja rauhaa.

Äkkiä hän kuuli kahinaa takaansa. Kirkaisten hän hypähti pystyyn ja kääntyi katsomaan kohtaloaan.

Siinä seisoivat Tarzan kädet täynnä kypsiä, meheviä hedelmiä.

Jane Porter horjui ja olisi kaatunut, ellei Tarzan olisi laskeutunut maahan kantamustaan ja ottanut häntä syliinsä. Hän ei menettänyt tajuntaansa, mutta painautui Tarzaniin kiinni väristen kuin pelästytetty kauris.

Tarzan silitti hänen pehmeitä hiuksiaan ja koetti häntä rauhoittaa samoin kuin Kaalakin oli tehnyt hänelle itselleen, kun häntä pienenä ollessaan oli säikäyttänyt Sabor, naarasleijona, tai Histah, käärme.

Kerran Tarzan painoi huulensa kevyesti hänen otsalleen, eikä hän silloin väistänyt, vaan sulki silmänsä ja huokasi.

Hän ei osannut selvittää tunteitaan eikä sitä halunnutkaan. Hän oli tyytyväinen, kun tunsu ympärillään väkevät turvalliset käsivarret, ja tahtoi jättää kaikki kohtalon huomaan, sillä viime tunnit olivat opettaneet häntä niin luottamaan tähän metsän kesyttömään olentoon, että hän tuskin koskaan oli tuntenut sellaista luottamusta kehenkään mieheen.

Ja kun hän sitten ajatteli edelleen, alkoi hänelle vähitellen selvitä, että hän ehkä oli tänään oppinut vielä jotakin mitä ei oikein ollut aikaisemmin käsittänyt — oppinut rakastamaan. Se oli kuin ihme, ja hän hymyili.

Yhä hymyillen hän hiljaa työnsi Tarzania luotaan, katsoi häneen puoliksi kirkastuneena, puoliksi hämillään, mikä teki hänet aivan lumoavaksi ja osoitti sitten maassa olevia hedelmiä. Sitten hän istui ihmisapinain savirummun reunalle aterioidakseen, sillä hänen oli kova nälkä.

Tarzan poimi maasta kiireesti hedelmät ja toi ne hänen eteensä. Sitten hänkin istui rummulle tytön viereen, veti esiin puukonsa ja alkoi kuoria metsän antimia.

Yhdessä he söivät ääneti ja loivat silloin tällöin salavihkaa katseita toisiinsa, kunnes vihdoinkin Jane Porter purskahti iloiseen nauruun, johon Tarzan yhtyi.

»Soisin teidän puhuvan englantia», sanoi tyttö.

Tarzan pudisti päätään, ja hänen silmiinsä tuli kaihoava ilme.

Sitten Jane Porter koetti puhua hänelle ranskaa ja vihdoin saksaa, mutta jälkimäistä kieltä yrittäessään hänen täytyi itsekin nauraa mongerrukselleen.

»Ainakin», jatkoi hän englanniksi, »te ymmärrätte saksaani yhtä hyvin kuin sitä ymmärrettiin Berliinissä».

Tarzan lähti taas puiden sekaan, ensin osoitettuaan merkeillä että hän aikoi pian palata, ja Jane Porter ymmärsi eikä ollenkaan pelännyt hänen poissa olleessaan.

Mutta yksinäisyyden tunne valtasi hänet, ja hän piti tarkasti silmällä sitä kohtaa, jonne Tarzan oli kadonnut, ja odotti hartaasti hänen palaamistaan. Kuten edellisellä kerralla, yllätti hänet nytkin hiljainen kahina hänen takanaan, ja kääntyessään hän näki Tarzanin tulevan mukanaan sylillinen oksia.

Sitten Tarzan taas meni viidakkoon ja palasi parin minuutin kuluttua, tällä kertaa tuoden aika taakan pehmeätä ruohoa ja saniaisia. Vielä kaksi kertaa hän teki saman tempun, kunnes hänellä mielestään oli riittävästi aineksia.

Nyt hän levitti sanajalat ja ruohon maahan pehmeäksi alustaksi ja laati sen ylle, sovittamalla oksia parittain toistensa nojalle, jalan korkuisen katoksen, jonka peitteeksi pantiin suuria lehtiä. Näin kyhätyn pikku teltan toinen pää suljettiin oksilla ja lehvillä.

Sitten he taas istuivat rummun reunalla ja koettivat puhella merkkikieltä.

Tarzanin kaulassa riippuva komea timanttimedaljonki oli kovasti ihmetyttänyt Jane Porteria. Hän osoitti sitä, ja Tarzan päästi sen irti ja antoi kauniin koristeen hänen käteensä.

Jane Porter näki, että se oli taidokasta tekoa ja että timantit olivat erinomaisen loistavia ja puhtaita, mutta niiden hiomis-tapa osoitti niiden olevan menneiltä ajoilta.

Hän huomasi myös, että medaljonki oli avattava, ja niinpä hän painettuaan salaista jouta sai molemmat puoliskot auki, jolloin sieltä tuli esille kaksi norsunluuhun maalattua pienoiskuvaa.

Toinen esitti kaunista naista, ja toinen olisi voinut olla hänen vierellään istuva mies, paitsi että ilmeessä oli eräänlainen hieno eroavaisuus, jota tuskin olisi voinut määritellä.

Hän katsahti Tarzaniin, joka kumartui häneen päin ja hämmästyneen näköisenä tarkasteli pienoiskuvia. Sitten Tarzan ojensi kätensä, otti häneltä medaljongin ja tutki muotokuvia, yhä näyttäen yllätyksen ja ilmeisen mielenkiinnon merkkejä. Hänen menettelynsä osoitti selvästi, ettei hän ollut koskaan ennen nähnyt näitä kuvia eikä tullut ajatelleeksi, voisiko medaljongin ehkä avata.

Tämä antoi Jane Porterille lisää ajattelemisen aihetta, ja hän koetti arvailla, kuinka näin ihana koristus oli joutunut Afrikan viidakossa elävän villi-ihmisen haltuun.

Vielä merkillisempää oli, että medaljongin kuvista toinen esitti miestä, joka kenties oli tämän metsäläisen veli tai isä, vaikkei hän itse näkynyt edes tietävän, mitä hänen aarteeseensa oli kätkeyty.

Tarzan tuijotti edelleen molempiin muotokuvaan. Äkkiä hän sieppasi nuolikotelon olaltaan, purki siitä nuolet maahan ja veti sen pohjalta esiin litteän esineen, joka oli kiedottu moiniin pehmeihin lehtiin ja sidottu kiinni ruohonkorsilla.

Varovasti hän poisti lehtikerroksen toisensa perästä, kunnes vihdoin piteli kädessään valokuvaa.

Osoittaen medaljongissa olevaa miehenkuvaa hän antoi valokuvan Jane Porterille ja piti avattua medaljonkia sen rinnalla.

Valokuva lisäsi yhä tytön hämmästyä, sillä se esitti ilmeisesti samaa miestä, jonka kuva oli medaljongissakin.

Tarzan loi häneen huolestuneita katseita ja näytti hautovan mielessään jotakin kysymystä, jota ei saanut sanotuksi.

Tyttö osoitti ensin valokuvaa, sitten pienoiskuvaa ja vihdoin häntä itseään, saadakseen hänet käsittämään, että nämä kolme olivat samannäköisiä, mutta Tarzan pudisti vain päätään. Sitten hän kohautti hartioitaan, otti valokuvan, kääri

sen huolellisesti lehtiin ja pani takaisin nuolikotelonsa pohjalle.

Hetken aikaa hän istui hiljaa, tuijottaen maahan. Jane Porter käänteli hyppysissään pikku medaljonkia, koettaen keksiä jotakin, minkä perusteella pääsisi selville sen oikeasta omistajasta.

Vihdoin tuli hänen mieleensä hyvin yksinkertainen selitys.

Medaljonki oli kuulunut loordi Greystokelle, ja kuvat esitivät häntä ja lady Alicea.

Tämä villi-ihminen oli vain löytänyt sen rannikon majasta. Kuinka typerää, ettei hän ollut heti älynnyt tätä ratkaisua!

Mutta loordi Greystoken ja nuoren metsäläisen samannäköisyyttä hän ei voinut selittää, eikä olisikaan ollut kovin helppoa kuvitella, että tämä alaston villi todella saattoi olla englantilainen aatelismies.

Vihdoin Tarzan katsahti tyttöön, joka tutkisteli medaljonkia. Hän ei voinut käsittää sen sisällä olevien muotokuvien merkitystä, mutta näki nuoren vieressään istuvan olennon ilmeessä vilkasta mielenkiintoa.

Tyttö huomasi nuoren miehen katseen ja luullen hänen haluavan korua takaisin antoi sen hänelle. Mutta silloin Tarzan levitti ketjun, pani sen tytön kaulaan ja hymyili sille hämmästykselle, joka tästä odottamattomasta lahjasta kuvastui hänen kasvoillaan.

Jane Porter pudisti pontevasti päätään ja tahtoi ottaa kultaisen ketjun kaulaltaan, mutta Tarzan ei sallinut, vaan piteli kiinni hänen käsiään, kun hän oli itsepäinen.

Vihdoin hän mukaantui, naurahti hiukan ja nosti medaljongin huulilleen. Sitten hän nousi seisaalleen ja niiasi.

Tarzan ei oikein tajunnut, mitä hän tarkoitti, mutta arvasi vaistomaisesti, että se oli hänen tapansa kiittää lahjasta. Niinpä hänkin nousi, otti korun käteensä, kumartui kuin menneiden aikojen hovimies ja painoi huulensa siihen kohtaan, jota tytön huulet olivat koskettaneet.

Se oli sulava ja hieno kohteliaisuuden osoitus, ja hän suoritti sen itsetiedottoman siroasti ja arvokkaasti. Se oli todistus hänen ylhäisestä syntyperästään, monien sukupolvien hienosta sivistyksestä, joka täten vaistomaisesti tuli esiin, isäin perintö, jota ei koko hänen ikänsä kestänyt villi-ihmisen kasvatus ja ympäristö ollut kyennyt kokonaan hävittämään.

Nyt alkoi jo tulla hämärä, ja siksi he taas söivät hedelmiä, jotka olivat heillä sekä ruokana että juomana. Sitten Tarzan nousi ja vietyään Jane Porterin pikku teltan luo kehoitti häntä astumaan sisään.

Ensi kerran moneen tuntiin valtasi tytön taas pelko, ja Tarzan tunsi hänen estelevän.

Puolen päivän seurustelu tämän tytön kanssa oli tehnyt Tarzanista ikäänkuin toisen olennon. Peritty vaisto puhui hänelle nyt paljon voimakkaammin kuin hänen saamansa kasvatus.

Tosin hän ei ollut metsäläisestä äkkiä muuttunut hienotapaiseksi herrasmieheksi, mutta jälkimäinen alkoi jo päästä hänessä voitolle, ja ennen kaikkea hän halusi miellyttää tätä rakastamaansa naista ja näyttää hyvältä hänen silmissään.

Niinpä Tarzan käytti sitä ainoaa keinoa, jonka tiesi rauhoittavan Jane Porteria. Hän veti metsästyspuukkonsa tupesta ja antoi sen tytölle kehoittaen tätä jälleen menemään telttaan.

Tyttö ymmärsi ja otettuaan pitkän puukon astui sisälle. Hän laskeutui pehmeälle ruohovuoteelle, mutta Tarzan jäi makaamaan oviaukon edustalle.

Siinä asennossa heidät tapasi aamun nouseva aurinko. —

Herättyään Jane Porter ei ensin muistanut edellisen päivän kummallisia seikkailuja, vaan ihmetteli outoa ympäristöä — pikku lehtitelttä, pehmeätä ruohovuodetta ja jalkopuolella avautuvaa tuntematonta näköalaa.

Sitten tulivat muistot hitaasti hänen mieleensä — yksitel- len, ja samalla myös valtava kiitollisuuden tunne siitä, että hän oli pelastunut kauheasta vaarasta.

Hän astui teltan aukolle katsomaan Tarzania. Tämä oli mennyt, mutta nyt hän ei enää pelännyt, sillä hän tiesi Tarzanin tulevan takaisin.

Kukapa saattaisikaan pelätä, kun se mies oli läsnä? Hän kyseli mielessään, oliko maan päällä toista miestä, jonka seurassa tyttö voisi tuntea itsensä turvalliseksi Afrikan viidakon sydämessä. Eipä hän nyt pelännyt edes leijonia tai panttereita.

Hän kohotti silmänsä ja näki Tarzanin notkean vartalon liukuvan maahan läheisestä puusta. Kun heidän katseensa yhtyivät, kirkastuivat Tarzanin kasvot, ja hänen huulilleen tuli sama säteilevä, avomielinen hymy, joka edellisenä päivänä oli saavuttanut tytön luottamuksen.

Kun Tarzan tuli lähemmäksi, alkoi Jane Porterin sydän sykkiä kiivaammin, ja hänen silmissään oli sellainen loisto kuin ei vielä yhdenkään miehen lähestyessä.

Tarzan oli jälleen kerännyt hedelmiä, jotka hän nyt laski teltan ovelle. Taas he istuutuivat syömään.

Jane Porter mietti, mitä aikeita Tarzanilla saattoi olla. Veisikö tuo villi hänet takaisin rannalle vai pidättäisi hänet täällä. Äkkiä hän tajusi, ettei koko asia häntä niin kovin liikuttanutkaan. Oliko todella käynyt niin, että se oli hänestä yhden-tekevää!

Hän alkoi käsittää olevansa täysin tyytyväinen, kun vain saisi istua tämän hymyilevän jättiläisen rinnalla ja syödä ihania hedelmiä metsän paratiisissa kaukana viidakon sydämessä — enempää ei tarvittu, jotta hän oli tyytyväinen ja onnellinen.

Hän ei voinut sitä ymmärtää. Hänen terve järkensä sanoi hänelle, että hänen nyt pitäisi olla puolikuollut pelosta, täynnä pahoja aavistuksia, mutta hänen sydämessään olikin riemua, ja hän vastasi vierellään istuvan miehen hymyyn samalla tavalla.

Kun he olivat lopettaneet aamiaisensa, kävi Tarzan noutamassa teltasta puukkonsa. Tyttö oli sen kokonaan unohtanut

ja tajusi unohduksen johtuneen siitä, että niin oli kadotanut sen pelon, joka oli saanut hänet ottamaan veitsen vastaan.

Kehoittaen tyttöä seuraamaan Tarzan lähti kentän poikki lähimpien puiden luo, otti hänet toiselle väkevälle käsivarrelleen ja heilautti itsensä oksalle.

Jane Porter älysi, että nyt alkoi matka omaisten luo, eikä voinut ymmärtää, miksi hänet äkkiä valtasi surumielisyys.

Tuntikausia he matkasivat hitaasti puusta puuhun. Tarzan ei pitänyt kiirettä, vaan koetti mahdollisimman kauan nauttia tästä matkasta, jolloin suloiset kädet olivat kiedotut hänen kaulansa ympäri, ja niinpä hän poikkesi kauas etelään suorasta rannikolle vievästä tiestä.

Useita kertoja he pysähtyivät vähän lepäämään, vaikkei se ollut Tarzanelle tarpeellista, ja puolenpäivän tienoissa he jäivät tunniksi pienen puron rannalle, missä he sammuttivat janonsa ja aterioivat.

Niinpä olikin jo auringonlasku käsissä, kun he tulivat auekalle paikalle, ja silloin Tarzan hypähti maahan suuren puun viereen, levitti käsillään aukon pitkään viidakkoruuhoon ja osoitti tytölle pientä majaa.

Jane Porter tarttui hänen käteensä, viedäkseen hänet majalle ja kertoakseen isälleen, että tämä mies oli pelastanut hänet kuolemasta, vieläpä pähemmastakin, ja pitänyt hänestä niin hyvää huolta kuin koskaan äiti lapsestaan.

Mutta Tarzan kävi taas araksi nähdessään ihmisasunnon. Hän pudisteli päätään ja kääntyi pois päin.

Tyttö katsoi Tarzaniin rukoilevin silmin. Hänestä tuntui sietämättömältä ajatus, että hänen pelastajansa lähtisi yksinään takaisin hirvittävään viidakkoon.

Mutta Tarzan pudisti yhä päätään, veti sitten tytön hyvin hellävaroen puoleensa ja kumartui häntä suutelemaan, mutta ensin hän kuitenkin katsoi tyttöä silmiin saadakseen selville, oliko se sallittua.

Hetkisen tyttö epäröi, mutta sitten hän kiersi kätensä Tarzanin kaulaan, painoi hänen päänsä lähemmäksi ja suuteli häntä — punastumatta.

»Minä rakastan teitä... minä rakastan teitä», kuiskasi Jane Porter.

Kaukaa kuului heikosti pyssyjen laukauksia. Tarzan ja Jane Porter hätkähtivät ja kuuntelivat.

Majasta tulivat herra Philander ja Esmeralda.

Siltä paikalta, missä Tarzan ja tyttö seisoivat, he eivät voineet nähdä satamassa ankkuroivaa kahta alusta.

Tarzan osoitti siihen suuntaan, mistä laukaukset olivat kuuluneet, kosketti rintaansa ja viittasi taas. Hän tahtoi mennä, ja jokin aavistus ilmaisi tytölle hänen haluavan täältä rientää sentähden, että luuli hänen väkensä olevan vaarassa.

Taas he suutelivat toisiansa.

»Tulkaa luokseni jälleen», kuiskasi tyttö. »Odotan teitä — aina.»

Tarzan katosi ja Jane Porter lähti kentän yli majalle päin.

Herra Philander näki hänet ensin. Nyt oli jo hämärä, ja herra Philander oli kovin likinäköinen.

»Riennä, Esmeralda!» huusi hän. »Kiireesti nyt majaan, täällä on leijona! No hitto vie!»

Esmeralda ei pysähtynyt tarkistamaan, oliko herra Philander oikeassa. Vanhan herran äänensävy oli hänelle tarpeeksi. Neekeritär ehti majaan ja läimäytti oven kiinni melkein samassa kuin hänen nimeään oli huudettu. Herra Philanderin viimeiset sanat johtuivat siitä huomiosta, että Esmeralda hädissään oli jättänyt hänet samalle puolelle ovea kuin lähestyvän leijonan.

Hän jyskytti vankkaa ovea kuin riivattu.

»Esmeralda! Esmeralda!» kirkui hän. »Päästä sisään, leijona syö minut!»

Esmeralda luuli leijonan siellä jo riehuvan ovella ja koettavan tunkeutua sisään, ja niinpä hän vanhan tapansa mukaan pyörtyi.

Herra Philander loi pelokkaan katseen taakseen.

Voi kauhistus! Peto tuli yhä likemmäksi. Hän koetti kavuta majan seinää ylös ja saikin epävarman otteen kaislatosta.

Hetken aikaa hän siinä riippui raappien seinää jaloillaan kuin kissa liinakangasta, mutta äkkiä heltisi se kaislatukko, josta hän piti kiinni, ja hän mätkähti maahan selälleen.

Samassa juolahti hänen mieleensä muuan vanha eläintieteellinen havainto. Hän oli kuullut kerrottavan, että jos tekeytyy kuolleeksi, niin leijona saattaa mennä ohitse lainkaan kajoamatta.

Niinpä hän makasi maassa jäykkänä kuin kuollut. Kun hänen kätensä ja säärensä olivat osoitelleet taivasta kohti hänen pudotessaan, ei hänen kuolonkankeutensa tuntunut oikein vakuuttavalta.

Jane Porter oli ihmetellen katsellut hänen temppujaan. Nyt hän naurahti — se oli vain pienoinen naurunhelähdys, mutta se riitti. Herra Philander kierähti kyljelleen ja tähysteli joka puolelle. Vihdoin hän keksi tytön.

»Janel» huudahti hän. »Jane Porter. No hitto vielä!»

Hän kompuroi pystyyn ja syöksyi Janea kohti. Hän ei voinut oikein uskoa, että siinä todella oli Jane ilmielävänä.

»Hyväinen aika! Mistä te tulette? Missä ihmeessä te olette ollut? Kuinka...»

»Malttakaa, herra Philander», keskeytti tyttö. »Niin moneen kysymykseen en voi yhdellä kertaa vastata...»

»No niin», sanoi herra Philander. »Minä olen, totta vie, niin ihmeissäni ja iloissani, kun näen teidät taas turvassa ja terveenä, etten itsekään tiedä, mitä höpisen... Mutta kerтокааpa nyt, mitä teille on tapahtunut...»

YHDESKOLMATTA LUKU

Kauhun paikka

Kun pieni matruusijoukko vaivaloisesti kulki pitkin tiheää viidakkoa Jane Porteria etsimässä, kävi yhä ilmeisemmäksi tämän yrityksen turhuus, mutta vanhan professorin murhe ja nuoren englantilaisen epätoivo estivät hyväsydämistä D'Arnotia kääntymästä takaisin.

Hän arveli, että kenties sittenkin oli hiukan mahdollisuutta löytää tytön ruumis tai sen jäännöksiä, vaikka hän muuten oli varma siitä, että tyttö oli joutunut jonkin pedon uhriksi. Hän käski miestensä hajaantua ampumaketjuksi sillä kohtaa, josta Esmeralda oli tavattu, ja sieltä he hikoillen ja puhkuen tunkeutuivat melkein läpipääsemättömään tiheikköön.

Hidasta työtä se oli. Keskipäivään asti he olivat edenneet vain muutamia kilometrejä sisämaahan. Silloin he vähäksi aikaa pysähtyivät lepäämään, ja kun sitten oli vielä kuljettu jonkun verran, tapasi eräs miehistä hyvin tallatun polun.

Se oli vanha elefantin tie, ja D'Arnot päätti seurata sitä, kun ensin oli neuvotellut professori Porterin ja Claytonin kanssa.

Tie mutkitteli viidakon läpi koilliseen, ja miehet marssivat perätysten.

Lutnantti D'Arnot kulki etunenässä jokseenkin reippain askelin, sillä polku oli verrattain leveä ja mukava. Heti hänen perässään tuli professori Porter, mutta koska hän ei jaksanut pysyä nuoren miehen kintereillä, oli D'Arnot päässyt hänestä noin satakunnan metriä edelle, kun hänet äkkiä pihitti puoli tusinaa mustaa soturia.

D'Arnot antoi varoitushuudon joukolleen, mutta ennenkuin hän sai revolverinsa esille, oli hänet jo sidottu ja laahattu viidakkoon.

Hänen huutonsa oli hälyttänyt matruusit, ja kymmenkunta miestä juoksi professori Porterin ohi upseerilleen avuksi.

He olivat juuri sivuuttaneet sen paikan, missä D'Arnot oli siepattu kiinni, kun viidakosta viskattu keihäs lävisti yhden miehistä, minkä jälkeen he saivat niskaansa kokonaisen nuolisateen.

He kohottivat kiväärinsä ja laukaisivat sinne päin, mistä vasamat olivat tulleet. Nyt ehti paikalle muukin joukko, ja yhteislaukaus toisensa perästä laskettiin piilevää vihollista kohti. Nämä laukaukset kuuluivat myös Tarzanin ja Jane Porterin korviin.

Luutnantti Charpentier, joka oli johtanut jälkijoukkoa, tuli nyt myös saapuville ja kuultuaan, mikä oli hätänä, komensi miehet seuraamaan itseään ja ryntäsi tiheikköön.

Pian he joutuivat käsikähmään noin viidenkymmenen mustan sotilaan kanssa, jotka olivat tulleet Mbongan kylästä. Nuolet ja luodit viuhuivat sakeasti ja nopeasti.

Eriskummaiset Afrikan puukot ja ranskalaiset pyssynperät suorittivat katkeran ja verisen kamppailun, mutta kauvan ei kestänyt, ennenkuin alkuasukkaat pakenivat viidakkoon, jättäen ranskalaiset yksin laskemaan mieshukkaansa.

Kahdestakymmenestä oli neljä kaatunut, kymmenkunta oli haavoittunut ja luutnantti D'Arnot kadoksissa. Yö oli nopeasti tulossa, ja heidän asemansa kävi kaksin kerroin vaaralliseksi, kun he eivät edes osanneet takaisin sille polulle, jota pitkin olivat kulkeneet.

Tässä ei ollut muuta neuvoa kuin leiriytyä, kunnes päivä valkenisi. Luutnantti Charpentier komensi raivaamaan aukean alan, joka ympäröitiin oksa- ja risuvallituksella.

Varustuksia ei saatu valmiiksi ennenkuin pimeän tultua ja miehet sytyttivät suuren nuotion raivauksen keskelle valaisemaan työtänsä.

Kun vihdoin kaikki oli kunnossa, niin että voitiin kestää petojen ja villi-ihmisten hyökkäyksiä, sijoitti luutnantti Charpentier vartijoita pikku leirin ympärille, ja väsyneet ja nälkäiset miehet heittäytyivät maahan nukkumaan.

Haavoittuneiden huokaukset, joihin sekaantui metelin ja nuotion sinne houkuttamien petojen ärinä ja karjunta, esti miehiä saamasta mitään todellista lepoa. Alakuloisina ja nälkäisinä he makasivat odottaen vain pitkän yön loppumista ja päivänkoittoa.

Ne mustat, jotka olivat vanginneet D'Arnotin, eivät olleet huolineet ryhtyä otteluun, joka sitten seurasi, vaan laahanneet hänet mukanaan toiseen suuntaan viidakon läpi ja sitten taas kauempana palanneet samalle tielle.

He hoputtivat vankiaan eteenpäin, ja yhä heikommin kuuluvat äänet taistelupaikalta, kunnes D'Arnotin eteen äkkiä aukeni melkoisen laaja raivattu alue, jonka toisessa päässä oli ruohokattoinen paaluaitauksella ympäröity kylä.

Oli jo hämärä, mutta portinvartijat näkivät lähestyvän miesjoukon ja erottivat, että yksi heistä oli vanki.

Aitauksesta alkoi kuulua huutoja, ja lauma naisia ja lapsia ryntäsi seuruetta vastaan.

Silloin alkoi ranskalaiselle upseerille hirvein kokemus, mikä maan päällä voi ihmisen osaksi tulla — valkoisen vangin vastaanotto Afrikan ihmissyöjäin kylässä.

D'Arnot käsitti hyvinkin, ettei tässä voinut odottaa vähääkään armoa, varsinkin kun hän muisti ne julmuudet, joita Belgian kuninkaan Leopold II:n upseerit olivat harjoittaneet juuri näitä alkuasukkaita kohtaan ja joiden vuoksi nämä olivat paenneet Kongon vapaavaltiota, ollen silloin enää säälettävä jäännös kerran niin mahtavasta heimosta.

He kävivät D'Arnotin kimppuun kynsin ja hampain, löivät häntä kepeillä ja kivillä ja repelivät kuin metsän pedot. Jokainen vaatepala revittiin hänen yltään, ja armottomat iskut sattuivat hänen paljaaseen, turvattomaan ruumiiseensa. Mutta kertaakaan ranskalainen ei parahtanut tuskasta. Hiljaisen rukouksen hän vain lähetti Luojaalle, että kidutuksesta pian tulisi loppu.

Mutta kuolemaa hänelle ei suotu niin helposti. Soturit ajoivat naiset pois vangin luota. Hänet oli säästettävä

jalompaa huvitusta varten, ja saatuaan purkaa ensi vimmansa he kokoontuivat hänen ympärilleen häntä herjaamaan ja syljeskelemään.

Sitten D'Arnot köytettiin isoon paaluun, josta ei yksikään ihminen ollut elävänä irti päässyt.

Osa naisia kiirehti majoista hakemaan patoja ja vettä, toiset sytyttivät joukon rovioita juhla-aterian keittämistä varten. He odottivat nähtävästi runsasta saalista, luullen muidenkin sotureiden tuovan vankeja kotiin.

Kesti kuitenkin jonkun aikaa, ennenkuin juhla voitiin aloittaa, sillä ensin piti odottaa niiden soturien paluuta, jotka olivat joutuneet taisteluun valkonahkojen kanssa. Ilta oli siis jokseenkin myöhäinen, kun kaikki olivat koolla ja kuolontanssi alkoi tuomitun upseerin ympärillä.

Melkein tajuttomana tuskasta ja uupumuksesta D'Arnot katseli puoleksi suljettujen silmäluomiensa alta villiä näytelmää, joka hänestä tuntui kauhealta painajaiselta tai houreelta, josta hän pian heräisi.

Eläimelliset, maalatut kasvat, leveät suut, riippuvat huulet, keltaiset, teräviksi viilatut hampaat, mulkoilevat paholaisilmät, alastomat kiiltävät ruumiit, kauheat keihäät — ei, tuollaisia ihmisiä ei todellakaan voinut olla maan päällä, varmasti tämä oli vain unta . . .

Villit, kieppuvat ruumiit tulivat hyppien yhä lähemmäksi. Nyt suhahti esiin keihäs ja pisti hänen käsivarteensa. Vihlova tuska ja lämpimän veren valuminen pitkin ihoa ilmaisi hänelle, että tämä oli hirvittävää, toivotonta todellisuutta.

Taas raapaistiin häntä keihäällä, ja sitten vielä kerran. Hän sulki silmänsä ja puri hampaansa lujasti yhteen, sillä hän ei tahtonut huutaa ääneen.

Hän päätti näyttää näille elukoille, kuinka upseeri ja herrasmies kuolee. — —

Kenenkään ei ollut tarvinnut selittää Tarzanille, mitä kaukaiset laukaukset merkitsivät. Silloin, kun muisto Jane Porterin suudelmista vielä oli hänen huulillaan, samosi hän jo

uskomattoman nopeasti metsän halki suoraan Mbongan kylää kohti.

Kahakasta hän ei välittänyt sen enempää, sillä hän arveli sen piankin loppuvan. Tapettuja hän ei voinut enää auttaa, eivätkä pakoon päässeet tarvinneet hänen apuaan, vaan hän kiirehti niiden luo, jotka eivät olleet saaneet surmaansa, eivätkä pelastuneet. Hän tiesi tapaavansa heidät suuren paalun luota Mbongan kylästä.

Monta kertaa oli Tarzan nähnyt Mbongan mustanahkojen palaavan pohjoisesta ryöstöretkiltään vankeja mukana, ja joka kerta oli sama näytelmä uusittu kauhean paalun luona monien rovioiden lepattavassa valaistuksessa.

Hän tiesi myös, etteivät mustat paljoakaan viivytelleet, pannessaan juhliaan toimeen, ja pelkäsi saapuvansa liian myöhään, voidakseen tehdä muutakin kuin vain kostaa.

Tarzan oli ennen jokseenkin kylmäkiskoisesti tarkannut heidän mässäystänsä, vain joskus huvikseen heitä pelotellen, mutta tähän asti olivatkin heidän uhriensa olleet heidän omaa mustaa rotuansa.

Tänä iltana oli asian laita toisin. Nyt oli vaarassa valkoisia miehiä, Tarzanin omaa heimoa. Kenties he juuri nyt kärsivät kidutusta viidakkovarustuksen paaluun sidottuina.

Eteenpäin hän kiiruhti. Yö oli tullut, ja hän matkasi puiden ylimpiä latvoja myöten, missä loistava troopillinen kuu valaisi huimaavaa huojuvaa latua.

Äkkiä hän näki oikealta idästä tulen kajastavan. Se oli hänen luulonsa mukaan kahden valkoisen miehen leirirovio, jonka he olivat sytyttäneet, ennenkuin heidän kimppuunsa käytiin, sillä hän ei tiennyt, että tänne oli tullut matruuseja.

Mutta Tarzan tunsii viidakkonsa niin varmasti, ettei poikennut suunnaltaan, vaan sivuutti nuotion noin kilometrin matkan päästä. Se oli ranskalaisten leirivalkea.

Muutamia minutteja myöhemmin Tarzan liukui puissa Mbongan kylän lähellä. Kah, hän ei sentään ollut pahasti myöhästynyt! Vai oiko? Sitä oli aluksi vaikea tietää. Paa-

luun köytetty olento seiso ihan hiljaa, vaikka mustat soturit vasta riipaisivat sitä keihäillään.

Tarzan tunki heidän tapansa. Kuoliniskua ei oltu vielä annettu. Hän saattoi melkein minuutilleen sanoa, kuinka kauan tanssia oli kestänyt.

Vielä hetkinen, ja Mbongan veitsi viiltäisi uhrilta toisen korvan. Se olisi lopun merkki, sillä kohta senjälkeen ei olisi vangista muuta jäljellä kuin raadeltu, värisevä lihakasa, vielä elossa, mutta valmiina saamaan viimeisen iskun.

Paalu oli noin viidentoista metrin päässä lähimmästä puusta. Tarzan otti esille suopunkinsa, ja heti kuului tanssivien paholaisten ulvonnan ja melun yli apinamiehen kauhea haastekarjaisu.

Tanssijat pysähtyivät kuin kivettyneinä. Suopunki viuhahti korkealle mustanahkojen päiden yli. Sitä ei näkynyt edes rovioiden lepattavassa, punaisessa hohteessa.

D'Arnot aukaisi silmänsä. Kookas neekeri, joka seiso hänen edessään, retkahti selälleen kuin näkymättömän käden satuttamana. Kirkuen ja sätkytellen hän laahautui nopeasti puiden varjoon. Toiset villit tarkkasivat jähmettyneinä tätä noituutta, silmät pullollaan kauhistuksesta.

Sitten he saivat nähdä, kuinka ruumis nousi suoraan ylös pimeyteen, ja kun se katosi lehvien sekaan, lähtivät neekerit ulvoen karkuun ulos portista.

D'Arnot jäi yksin.

Hän oli urhea mies, mutta sittenkin tunki kylmiä väreitä niskassaan, kun äskeinen hirvittävä sotahuuto kuului. Ja kun neekerin rimpulleva ruumis hävisi metsän tiheään lehvisistöön ikäänkuin taikavoiman kiskomana, tuntui hänestä siltä, kuin itse kuolema olisi noussut synkästä haudastaan ja laskenut kylmänhikisen kätensä hänen päälleen.

D'Arnot tuijotti yhä pimeyteen, jonne vihollisen ruumis oli kadonnut, sillä hän oli kuulevinaan sieltä liikehtimistä.

Oksat taipuivat kuin raskaan pedon painosta, sitten kuului ryskettä, ja neekeri mätkähti taas alas, jääden liikkumatta makaamaan.

Heti senjälkeen tuli esiin valkoinen olento, mutta pystyssä.

D'Arnot näki komeavartaloisen nuoren jättiläisen pujahtavan pimennosta tulen valoon ja nopeasti astuvan sitä paikkaa kohti, missä hän seiso.

Mitä tämä merkitsi? Kuka tuo saattoi olla? Epäilemättä jokin uusi kiduttaja.

D'Arnot odotti. Hänen silmänsä eivät hetkeksikään hellittäneet lähestyvää miestä, joka myöskään ei kääntänyt hänestä avomielistä, kirkasta katsettaan.

Se rauhoitti hieman upseeria, mutta hän ei kuitenkaan voinut paljon toivoa. Tosin hänestä näytti, ettei tuo ilme voinut kuulua julmalle ihmiselle.

Sanaa sanomatta apinain Tarzan viilsi poikki ranskalaisen siteet. Heikkona kärsimyksistä ja verenvuodosta D'Arnot olisi lysähtänyt maahan, ellei väkevä käsi olisi häntä pidellyt.

Hän tunsi, kuinka hänet nostettiin maasta. Sitten hän oli lentävinään, mutta samalla hän kadotti tajuntansa.

KAHDESKOLMATTI LUKU

Hukkiaan mennyt retki

Kun aamu valkeni ranskalaisten pikku leirin ylle viidakon sydämessä, tapasi se alakuloisen ja epätoivoisen miesjoukon.

Heti kun oli tullut tarpeeksi valoisaa, lähetti luutnantti Charpentier kolmen miehen ryhmiä eri suuntiin etsimään polkua, joka pian löydettiin, ja sitten retkikunta kiiruhti takaisin rannikolle.

Eteneminen oli hidasta, sillä heidän täytyi kantaa kuuden kaatuneen ruumiita, kaksi kun entisten lisäksi oli kuollut yöllä. Sitäpaitsi tarvitsivat useat haavoittuneetkin apua. päästäkseen edes hitaasti liikkumaan.

Charpentier oli päättänyt palata leirille saamaan lisää väkeä, minkä jälkeen uudestaan lähtisi etsimään mustia ja pelastamaan D'Arnotia.

Oli jo myöhä iltapäivä, kun uupuneet miehet vihdoin pääsivät ranta-aukealle, mutta kahdelle heistä toi paluu niin suuren ilon, että samassa hetkessä kaikki heidän kärsimykSENSÄ ja huolensa unohtuivat.

Kun pieni retkikunta tuli esiin viidakosta, oli Jane Porter ensimmäinen olento, jonka professori Porter ja Cecil Clayton näkivät majan ovella.

Riemusta huudahtaen hän juoksi heitä tervehtimään, kietaisi kätensä isänsä kaulaan ja purskahti itkuun ensi kerran siitä asti, kun heidät jätettiin tälle kauhealle ja seikkailuista rikkaalle rannalle.

Professori Porter taisteli miehekkäästi pitääkseen tunteitaan kurissa, mutta hermoja ja voimia oli koeteltu liiaksi eikä hän voinut muuta kuin painaa vanhat kasvonsa tytön olkaa vasten, ja hän alkoi hiljaa nyyhkiä kuin väsynyt lapsi.

Jane Porter talutti hänet majaan, ja ranskalaiset jatkoivat matkaansa rannalle, missä useita heidän tovereitaan tuli heitä vastaan.

Haluten jättää isän ja tyttären kahden kesken Clayton seurasi matruuseja ja jäi puhelemaan upseerien kanssa, kunnes näiden vene työnnettiin vesille, sillä luutnantti Charpentierin piti lähteä risteilijälle ilmoittamaan, kuinka onnettomasti heidän retkensä oli päättynyt.

Sitten Clayton hitaasti palasi majalle. Hänen sydämensä oli tulvillaan onnea. Se nainen, jota hän rakasti, oli pelastunut.

Hän kummasteli, minkä ihmeen avulla Jane oli säästetty. Melkein uskomatonta oli nähdä häntä vielä elossa.

Lähestyessään majaa hän näki Jane Porterin tulevan ulos ovesta ja hänet nähtyään rientävän hänen luokseen.

»Jane!» huudahti nuori mies, »Jumala on todella ollut meille armollinen. Kertokaa nyt, kuinka te pääsitte sieltä — millä tavalla kaitselmus teidät pelasti — meille.»

Clayton ei ollut milloinkaan ennen puhutellut häntä ristimänimeltä. Kahta päivää aikaisemmin Jane Porter olisi tuntenut mielihyvää kuullessaan sen Claytonin huulilta — nyt se häntä pelotti.

»Herra Clayton», sanoi hän rauhallisesti ja ojensi hänelle kätensä, »sallikaa minun ensiksi kiittää teitä siitä avusta, jota annoitte rakkaalle isälleni. Hän on kertonut minulle, kuinka jalo ja uhrautuva te olette ollut. Kuinka voimme koskaan sitä teille palkita!»

Clayton huomasi, ettei tyttö vastannut yhtä tuttavallisesti hänen tervehdyksensä, mutta hän ei siitä pahastunut. Olihan Jane saanut kärsiä niin paljon. Hän älysi, ettei nyt ollut aika tyrkyttää tytölle rakkaudentunnustuksia.

»Olen jo saanut siitä palkintoni», vastasi hän, »kun näen teidät ja professori Porterin jälleen turvassa ja terveinä. Enpä usko, että olisin kauan sietänyt katsella hänen hiljaista, sanatonta tuskaansa. Se oli elämäni katkerin kokemus, neiti Porter. Ja lisäksi tuli oma tuskani — suurin, mitä olen tuntenut. Mutta hänen murheensa oli niin epätoivoinen, ettei mikään rakkaus, ei edes miehen rakkaus vaimoonsa, voi olla niin syvä, liikuttava ja uhrautuva kuin isän rakkaus tyttäreen.»

Tyttö taivutti päätänsä. Hänen teki mieli kysyä jotakin, mutta se tuntui melkein herjaa-valta, kun hän ajatteli näiden kahden miehen rakkautta ja niitä hirveitä kärsimyksiä, joita heidän oli täytynyt kestää silleikaa kun hän itse oli nauraen ja onnellisena istunut metsänhaltian vieressä, syönyt herkullisia hedelmiä ja hetyneenä katsellut silmiin, joista samoin säteili hänelle rakkautta.

Mutta rakkaus on merkillinen valti, ja ihmishuolto vielä merkillisempi, ja siksi hän kuitenkin teki kysymyksensä, mutta tunnusti samalla sydämessään menettelevänsä väärin. Hän tunsu halveksivansa itseään, mutta kysyi sittenkin:

»Missä on se metsäläinen, joka lähti teitä pelastamaan? Miksi hän ei ole mukanaanne palannut?»

»En ymmärrä», vastasi Clayton. »Ketä tarkoitatte?»

»Samaa, joka on meidät kaikki pelastanut — joka minutkin pelasti gorillan kynsistä!»

»Oho!» huudahti Clayton hämmästyen. »Hätkö siis teidät pelasti? Ettehän vielä ole kertonut mitään omista seikkailuistanne. Kertokaa nyt vihdoinkin!»

»Mutta, ettekö todellakaan ole häntä nähnyt?» jatkoi tyttö kysymyksiään. »Kun kuulumme viidakosta laukauksia, hyvin heikosti ja kaukaa, lähti hän luotani. Olimme juuri päässeet tänne likelle majaa, ja hän riensi taistelupaikalle. Minä tiedän varmasti, että hän tahtoi teitä auttaa.»

Hänen äänensä oli melkein rukoileva, ja näennäisesti tyyne pinnan alla oli tukahutettua liikutusta. Clayton ei voinut olla panematta sitä merkille ja ihmetteli, miksi Jane oli niin kuohuksissa — miksi hän niin kiihkeästi halusi tietää, missä tuo outo olento nyt viipyi. Kuinka hän olisikaan voinut aavistaa totuutta!

Kuitenkin hänessä heräsi jokin epämääräinen kuvitelma lähestyvistä surusta, ja hänen rinnassaan orasti hänen itsensäkin sitä tietämättä mustasukkaisuus ja epäily apinamiestä kohtaan, jolle hän oli hengestään kiitollisuudenvelassa.

»Emme ole nähneet häntä», vastasi hän tyyneästi. »Hän ei tullut luoksemme.» Sitten hän lisäsi hetken mietittyään: »Ehkä hän liittyi omaan heimoonsa — siihen joukkoon, joka hyökkäsi kimppuumme.» Hän ei tietänyt, miksi näin sanoi, sillä hän ei uskonut sitä itsekään, mutta rakkaus on oikullinen.

Tyttö katsoi häneen vähän aikaa silmät suurina.

»Ei!» huudahti hän sitten kiivaasti — liiankin kiivaasti Claytonin mielestä. »Se on mahdotonta. Ne olivat neekereitä, mutta hän on valkoinen — ja lisäksi kelpo mies.»

Clayton näytti hämmästyvän. Mustasukkaisuuden vihreäsilmainen paholainen kiusasi häntä.

»Hän on merkillinen, puolivilli viidakon asukas, neiti Porter. Me emme tiedä hänestä mitään. Hän ei puhu eikä

ymmärrä mitään Euroopan kieltä — ja hänen koristuksensa ja aseensa ovat samat kuin länsirannikon villeillä.»

Clayton puhui nopeasti.

»Täällä ei ole monien satojen kilometrien alalla muita ihmisolentoja kuin villejä, neiti Porter. Hänen täytyy kuulua niihin heimoihin, jotka ahdistivat meitä, tai joihinkin muihin samankaltaisiin — voipa hän olla ihmisryökökin.»

Jane Porter kalpeni.

»Sitä en tahdo uskoa», väitti hän puoleksi kuiskaten. »Se ei ole totta. Saattepa vielä nähdä», jatkoi hän kääntyen Claytonin päin, »että hän tulee takaisin ja näyttää teidän erehtyneen. Te ette häntä tunne niinkuin minä. Minä tiedän, että hän on kelpo mies.»

Clayton oli hyväsydäminen ja ritarillinen mies, mutta nuoren tytön kiihkeys metsäläisen puolustamisessa yllytti hänet päättömän mustasukkaiseksi, niin että hän hetkeksi unohti kaikki, mistä heidän tuli kiittää tätä villiä, ja vastasi tytölle pilkallisesti hymyillen:

»Ehkäpä olette oikeassa, neiti Porter, mutta en sittenkään luule, että kummankaan meistä tarvitsee huolehtia ystävästämme raadonsyöjästä. Onhan mahdollista, että hän on jokin raaistunut, hunningolle joutunut haaksirikkoinen, joka unohtaa meidät nopeammin kuin me hänet. Hän on vain viidakon elukka, neiti Porter.»

Tyttö ei vastannut, mutta tunsı sydämensä ikäänkuin kivistuvan. Rakastettuamme kohtaan osoitettu viha ja vaino terästä mieltämme, mutta halveksiminen ja sääli tekee meidät vaiteliaksi ja hävettää.

Hän tiesi, että Clayton puhui vain, mitä ajatteli, ja ensi kerran hän alkoi miettiä, mistä johtui hänen uusi rakkautensa, ja arvostellen muistella pelastajaansa.

Hitaasti hän kääntyi ja palasi majaan. Hän koetti kuvitella metsäläistänsä rinnallaan valtamerilaivan salongissa ja oli näkevinään, kuinka mies söi käsistään, repi ruokaansa

kuin villieläin ja pyyhki rasvaisia sormiaan reisiinsä. Häntä värisytti.

Sitten hän kuvitteli esittelevänsä tuota villiä ystävilleen, kömpelöä, sivistymätöntä, raakalaista ja se ajatus suorastaan kouristi sydäntä.

Nyt hän oli tullut omaan soppeensa ja istui saniais- ja ruohovuoteensa reunalla, painaen kättään aaltoilevaa rintaansa vasten. Silloin hän tunsu Tarzanilta saamansa medaljongin puseronsa alla.

Hän otti sen esiin, piti sitä hetken aikaa kämmenellään ja katseli sitä kyyneleet silmissä. Sitten hän nosti sen huulilleen, hautasi kasvonsa pehmeihin sanajalkoihin ja nyyhkytti:

»Eläinkö! Hyvä Jumala, tee sitten minutkin eläimeksi... Ihminen tai eläin, minä rakastan sinua...»

Sinä päivänä hän ei enää nähnyt Claytonia. Esmeralda toi hänelle illallista, ja hän lähetti sanan isälleen, että hän tunsu itsensä rasittuneeksi seikkailunsa jälkeen.

Seuraavana aamuna lähti Clayton varhain retkikunnan mukana, jonka oli määrä etsiä luutnantti D'Arnotia. Tällä kertaa kuului joukkoon kaksisataa asestettua miestä, kymmenen upseeria, kaksi välskäriä, ja muonaa otettiin mukaan viikon ajaksi.

Heillä oli myöskin huopapeitteitä ja riippumattoja; jälkimmäisissä voitaisiin kuljettaa sairaita ja haavoittuneita.

Kaikkia elähdytti taisteluhalu ja vimma. Nyt ei menty ainoastaan pelastamaan, vaan tahdotiin myös kostaa. Edellisen retkikunnan taistelupaikalle saavuttiin vähän puolenpäivän jälkeen, sillä he kulkivat tuttua tietä eivätkä menettäneet aikaa tiedusteluun.

Sieltä he marssivat elefanttien polkua myöten suoraan Mbongan kylälle. Kello oli vasta kaksi, kun etujoukko pysähtyi raivatun alan reunalle.

Luutnantti Charpentier, joka komensi joukkoa, lähetti osan miehistään viidakon läpi kylän vastakkaiselle puolelle. Toi-

nen osasto jäi portin kohdalle, ja hän itse pääjoukon kera asettui kylän eteläpuolelle.

Sitä ennen oli sovittu, että pohjoispuolelle menevä joukko, joka viimeksi ehtisi perille, aloittaisi taistelun, ja että heidän ensimmäiset laukauksensa olisivat merkinä yleiseen hyökkäykseen kaikilta tahoilta, jotta kylä vallattaisiin heti väkiryynnäköllä.

Puolisen tuntia sai luutnantti Charpentierin joukkue odotella merkkiä tiheässä viidakossa. Minuutit tuntuivat heistä tunneilta. He saattoivat nähdä, kuinka alkuasukkaat puuhailivat pelloilla ja toiset liikkuiivat edestakaisin kylän portista.

Vihdoin kuului merkki — rätiseviä kiväärinlaukauksia, ja heti tuli samanlainen vastaus viidakosta lännen ja etelän puolelta.

Pelloilla työskentelevät mustat heittivät työkalut käsistään ja ryntäsivät kuin hullut varustuksen suojaan. Ranskalaisten luodit pyyhkäisivät heidät maahan, ja matruusit juoksivat heidän ruumiittensa yli porttia kohti.

Niin äkillinen oli valkoisten hyökkäys, että he pääsivät portille, ennenkuin kauhistuneet alkuasukkaat ehtivät sitä teljetä, ja seuraavassa hetkessä vilisi kylän raitilla aseellisia miehiä hurjassa käsikähmässä sekasortoisen mustan joukon kanssa.

Hetken aikaa jaksoivat alkuasukkaat pitää puoliaan, mutta ranskalaisten revolverit, kiväärit ja miekat surmasivat heidän keihäsmiehensä, ja mustat jousimiehet kaatuivat ennenkuin olivat edes ehtineet sovittaa nuolia paikoilleen.

Pian kehittyi taistelu villiksi riehunnaksi ja sitten armottomaksi verilöylyksi, sillä ranskalaiset matruusit olivat nähneet D'Arnotin univormun palasia eräiden mustien soturien yllä.

He säästivät lapset ja ne naiset, joita ei tarvinnut itsepuolustukseksi tappaa, mutta kun he vihdoin hengästyneinä, verentahraamina, hikisinä lakkasivat työstänsä, johtui se vain

siitä, ettei heitä vastassa enää ollut ainoatakaan soturia koko Mbongan kylässä.

Huolellisesti he tutkivat joka majan ja sopen, mutta D'Arnotista ei tavattu jälkeäkään. Merkkien avulla he tiedustelivat asiaa vangeilta, ja vihdoin muuan matruuseista, joka oli palvellut Ranskan Kongossa, huomasi voivansa saada heidät ymmärtämään erästä sekakieltä, jota valkoiset ja rannikolla asustavat rappeutuneet heimot keskenään käyttävät, mutta sittenkään he eivät saaneet mitään varmaa tietoa D'Arnotin kohtalosta.

Vastaukseksi kysymyksiin tuli vain kiihkeitä liikkeitä ja pelon ilmeitä, ja vihdoin heidän täytyi uskoa, että nämä merkit todistivat mustien paholaisten syyllisyyttä, ja että heidän toverinsa oli kaksi yötä takaperin täällä teurastettu ja syöty.

Vihdoin he luopuivat kaikesta toivostaan ja valmistautuivat leiriytymään yöksi kylään. Vangit suljettiin kolmeen majaan, joissa heitä pidettiin ankarasti silmällä. Teljetylle portille pantiin vartijoita, ja sitten kylä vaipui uneen ja hiljaisuuteen, jota ei häirinnyt muu kuin mustien naisten riuutus heidän surressaan kuolleitansa. —

Seuraavana aamuna lähdettiin paluumatkalle. Ensin aiottiin polttaa kylä, mutta siitä ajatuksesta luovuttiin, ja vangit saivat jäädä kotikyläänsä itkemään ja valittamaan, kuitenkin katto yllään ja aitaus turvanaan viidakon petoja vastaan.

Verkalleen retkikunta palasi edellisen päivän jälkiä myöten. Kymmenen täyteen kuormitettua riippumattoa hidastutti kulkua. Kahdeksassa niistä makasivat vaikeammin haavoittuneet, kahdessa kannettiin kuolleita.

Clayton ja luutnantti Charpentier marssivat viimeisinä. Englantilainen oli vaiti kunnioituksesta toisen surua kohtaan, sillä D'Arnot ja Charpentier olivat poikuudestaan asti olleet läheisiä ystävyksiä.

Clayton saattoi hyvin ymmärtää, että ranskalaisen suru oli sitä katkerampi, kun D'Arnotin uhraus oli ollut turha,

koska Jane Porter oli pelastettu, ennenkuin D'Arnot oli joutunut villien käsiin. Ja olihan hän lisäksi menettänyt henkensä ulkopuolella varsinaista velvollisuuttaan, uhrannut itsensä vieraan ja ulkomaalaisen vuoksi. Mutta kun Clayton huomautti siitä luutnantti Charpentierille, pudisti tämä päätänsä.

»Ei, hyvä herra», sanoi hän, »D'Arnot olisi itse halunnut kuolla tällä tavalla. Suren vain sitä, etten saanut kuolla hänen sijastaan tai ainakin hänen kanssaan. Toivoisin, että olisitte tutustunut häneen paremmin. Hän oli todella upseeri ja herrasmies, jollainen nimitys annetaan monelle, mutta jonka vain harvat ansaitsevat. Hän ei kuollut turhaan, sillä hänen kuolonsa amerikkalaisen tytön vuoksi rohkaisee meitä, hänen tovereitansa, urheasti kohtaamaan kuolemaa, koska tahansa se meidät yllättää.»

Clayton ei vastannut, mutta hänessä heräsi yhä suurempi kunnioitus ranskalaisia kohtaan, eikä se tunne hänestä sitten milloinkaan haihtunut.

Oli jo hyvin myöhä, kun he saapuivat majalle. Yksi ainoa laukaus ennen heidän tuloaan esille viidakosta oli ilmoittanut sekä leirissä että laivassa olijoille, että retkikunta oli ehtinyt liian myöhään perille. Sillä ennakolta oli sovittu, että kun he tulisivat kilometrin tai parin päähän leiristä, yksi laukaus merkitsisi epäonnistumista, kolme onnistumista, kaksi taas merkitsisi, etteivät he olleet löytäneet jälkeäkään D'Arnotista eikä hänen mustista vangitsijoistaan.

Totinen oli siis se seura, joka odotti heidän tuloaan, ja vain muutamia sanoja vaihdettiin, ennenkuin kuolleet ja haavoittuneet varovaisesti sijoitettiin veneisiin, jotka ääneti soudettiin risteilijää kohti.

Clayton oli väsynyt viiden päivän rasittavista marsseista viidakon puhki ja kahdesta ottelusta mustien kanssa, ja lähti majalle saadakseen hiukan ruokaa ja päästäkseen verrattain mukavalle ruohovuoteelleen lepäämään, vietettyään kaksi yötä taivasalla.

Ovella seisoi Jane Porter.

»Kuinka on käynyt luutnantti-raukan?» kysyi hän. »Löysittekö hänestä mitään jälkiä?»

»Tulimme liian myöhään, neiti Porter», vastasi Clayton alakuloisesti.

»Kertokaa! Mitä oli tapahtunut?»

»En voi, neiti Porter, se on liian kauheaa.»

»Ette kait tarkoita, että he olivat kiduttaneet häntä?» kuiskasi tyttö.

»Emme tiedä, mitä he tekivät, *ennenkuin* tappoivat hänet», vastasi Clayton kasvot vääristyneinä väsymyksestä ja siitä surusta, jota hän tunsii ajatellessaan onnettoman upseerin kohtaloa. Sanalle »ennenkuin» hän pani erikoisen painon.

»*Ennenkuin* tappoivat hänet! Mitä tarkoitatte? Eiväthän he...? Eiväthän he sentään liene...?»

Hän muisti äkkiä, mitä Clayton oli sanonut metsäläisen mahdollisesta sukulaisuudesta tämän heimon kanssa, eikä voinut saada kauheaa sanaa huuliltaan.

»Niin, neiti Porter, he olivat — ihmissyöjiä», sanoi Clayton melkein katkerasti, sillä hänenkin mieleensä oli tullut metsäläinen, ja merkillinen järjetön mustasukkaisuus, jota hän oli tuntenut pari päivää aikaisemmin, valtasi hänet jälleen.

Sitten hän jatkoi äkillisen töykeästi, mikä oli yhtä vähän hänen tapaistaan kuin apinalta voi odottaa hienotuntoisuutta.

»Kun teidän metsänhaltianne jätti teidät, oli hänellä varmaankin kova kiire päästä märsäyksestä osalliseksi.»

Hän katui sanojaan, ennenkuin oli edes ehtinyt lauseensa loppuun, mutta sittenkään hän ei tietänyt, kuinka julmasti se loukkasi tyttöä. Sillä oikeastaan hän katui kiittämättömyyttään sitä miestä kohtaan, joka oli pelastanut hänen ja kaikkien hänen seuralaistensa hengen eikä milloinkaan tehnyt heille pahaa.

Tyttö nosti päätänsä.

»Teidän väitteeseen on vain yksi sopiva vastaus, herra Clayton», sanoi hän jäätävän kylmästi, »ja minä surkuttelen,

etten ole mies voidakseni sen antaa». Samassa hän kääntyi nopeasti ja astui majaan.

Clayton oli englantilainen, ja siksi tyttö ehti näkyvistä, ennenkuin hänelle kylliksi selvisi, millä tavalla mies olisi vastannut.

»Totta vieköön», mutisi hän onnettoman näköisenä, »hän sanoi minua valehtelijaksi. Ja luulenpa sen hyvin ansainneeni», lisäsi hän miettivästi. »Kuules, Clayton, vanha veikko, tiedän kyllä, että olet väsynyt ja lamaantunut, mutta ei sinun silti tarvitse käyttäytyä nautamaisesti. Parasta on, että nyt lähdet makuulle.»

Mutta sitä ennen hän kutsui Jane Porteria purjekangasseinän toiselta puolelta, sillä hän halusi pyytää anteeksi, mutta yhtä hyvin hän olisi voinut odottaa vastausta sfinksilta. Silloin hän kirjoitti anteeksipyyntönsä paperilipulle ja työnsi sen väliseinän alitse.

Jane Porter näki kirjelijun, mutta ei tahtonut olla siitä tietääkseen, sillä hän oli hyvin vihastunut ja loukkaantunut. Kun hän kuitenkin oli nainen, otti hän sen vihdoin kuin satumalta käteensä ja luki sen.

»Hyvä neiti Porter.

Minulla ei ollut mitään syytä lausua sitä vihjaustani. Ainoana puolusteluna voisi minulla olla se, että hermoni eivät liene kunnossa, mutta sekään ei ole mikään syy.

Olkaa hyvä ja koettakaa ajatella, etten ole sitä sanonutkaan. Olen hyvin pahoillani. *Teitä* olisin kaikkein vähimmin tahtonut loukata. Sanokaa, että annatte anteeksi.

Wm. Cecil Clayton.»

»Hän ajatteli sitä, sillä muuten hän ei olisi sitä sanonut», päätteli tyttö. »Mutta se ei voi olla totta — oh, minä tiedän, että se ei ole totta!»

Muuan kirjeen lauseista pelotti häntä: »*Teitä* olisin kaikkein vähimmin tahtonut loukata.»

Viikko takaperin olisi tämä lause täyttänyt hänet ilolla; nyt se teki hänet vain alakuloiseksi.

Hän toivoi, ettei koskaan olisi tavannut Claytonia. Hän oli pahoillaan, että ollenkaan oli nähnyt metsäläisen — eipä, hyvillään hän siitä oli. Ja hänen mieleensä muistui toinen kirje, jonka hän oli löytänyt ruohikosta majan edustalta päivää myöhemmin kuin oli palannut viidakosta — apinain Tarzanin rakkauskirje.

Kukahahan oli tämä uusi kosija? Jos hän oli tämän kauhean metsäseudun asukkaita, niin mihin hän ryhtyisikään saadakseen hänet omakseen . . .

»Esmeralda! Herää!» huusi hän. »Minua ärsyttää, että sinä voit nukkua noin rauhallisesti, vaikka tiedät, että maailma on surua täynnä . . .»

»Ai taivas!» kiljahti Esmeralda nousten istumaan. »Mitäs nyt? Petokol? Missä se on, missä Jane?»

»Loruja, Esmeralda, ei hätää mitään. Nuku vain uudelleen. Siinä on jo kylliksi kiusaa, kun nukut, mutta vielä pahempaa on, kun olet valveilla.»

»Vai niin, kultaseni, mutta mitä varten tarvitsee olla niin kummallinen kuin pikku neiti on ollut koko illan?»

»Oh, Esmeralda, minä olen niin pahalla päällä tänä iltana», vastasi tyttö. »Älä nyt välitä minusta.»

»Enkä välitä, mutta pankaa nyt vain maata. Hermot on pilalla, ja kyllä tässä hermostuukin, kun ajattelee kaikkia niitä petoja ja ihmissyöjiä, joista massa Philander on kertonut. Eihän olisikaan mikään kumma, jos tulisimme kaikki kipeiksi.»

Jane Porter naurahti, astui pikku huoneen poikki suutelemaan mustaa uskollista poskea ja sanoi hänelle hyvää yötä.

KOLMASKOLMATTAA LUKU

Ihmisten veljestyessä

Kun D'Arnot heräsi tajuihinsa, huomasi hän makaavansa pehmoisella saniais- ja ruohovuoteella A:n muotoisessa tellassa, joka oli kyhätty oksista.

Oviaukosta hän näki vihreän nurmikon ja vähän matkan päässä viidakon tiheän seinän.

Hän oli perin nääntynyt, runneltu ja heikko ja tunsi vihlovaa tuskaa monista kauheista haavoistaan, samalla kun kaikkia jäseniä ja lihaksia särki kestetyn kidutuksen jälkeen.

Pelkkä pään kääntäminen tuotti hänelle sellaista kärsimystä, että hän pitkän aikaa makasi hiljaa silmät ummessa.

Hän koetti muistella seikkailunsa yksityiskohtia, ennenkuin oli menettänyt tajuntansa, voidakseen keksiä, missä hän nyt oli — ystävienkö vai vihollisten luona?

Vihdoin hänen mieleensä palasi hirvittävä näytelmä paa-lun luona ja sitten myös se outo, valkeaihoinen olento, jonka käsiin hän oli pyörtynyt.

D'Arnot pohti itsekseen, mikä kohtalo häntä nyt odotti. Hän ei saattanut nähdä tai kuulla mitään elonmerkkejä ympärillään.

Viidakon lakkaamaton pauhu — miljoonien lehtien suhina — lintujen ja marakattien äänet tuntuivat sulautuvan ihmeelliseksi, nukuttavaksi säveleeksi, ikäänkuin hän itse olisi ollut kaukana tästä alinomaa hyörivästä elämästä, jonka äänet vain heikkona kaikuna ulottuivat hänen korviinsa.

Vihdoin hän vaipui rauhalliseen uneen, josta vasta iltapäivällä heräsi.

Taas hän tunsi samaa sekaannusta kuin ensi kertaa herätessään, mutta pian hän sitten muisti elävästi, mitä oli tapahtunut, ja katsoessaan ulos teltan oviaukosta hän näki miehen istuvan kyyryssä edessään.

Leveä, vahvalihaksinen selkä oli häneen päin kääntynyt, ja vaikka se olikin auringon paahtama, huomasi D'Arnot

kuitenkin heti, että se oli valkoisen miehen selkä, ja hän kiitti Jumalaa sydämessään.

Ranskalainen äännähti heikosti. Mies kääntyi, nousi ja astui majalle päin. Hänen kasvonsa olivat hyvin kauniit — kauniimmat, mitä D'Arnot luuli koskaan nähneensä.

Outo mies kyyristyi, konttasi telttaan haavoitetun upseerin viereen ja laski viileän käden hänen otsalleen.

D'Arnot puhui hänelle ranskaksi, mutta mies vain pudisti päätänsä — surunvoittoisesti, kuten ranskalaisesta näytti.

Sitten D'Arnot koetti englantia, mutta vastaukseksi tuli nytkin vain päänpudistus. Italialla, espanjalla ja saksalla ei saatu sen parempaa tulosta.

D'Arnot osasi muutamia sanoja norjaa, venäjää ja kreikkaa, ja sitäpaitsi hänellä oli vähän aavistusta eräästä länsirannikon neekerikielestä — mutta mies ei ymmärtänyt niistäkään mitään.

Tarkastettuaan D'Arnotin haavoja mies katosi teltasta. Puolen tunnin kuluttua hän palasi tuoden hedelmiä ja vettä, jota hänellä oli kurpitsan tapaisessa kuoressa.

D'Arnot joi ja söi vähäisen. Häntä kummastutti, ettei hänellä ollut kuumetta. Taas hän koetti keskustella oudon hoitajansa kanssa, mutta turhaa se oli.

Äkkiä mies kiirehti ulos teltasta ja palasi parin minuutin päästä mukanaan kaarnanpalasia ja — voi ihmeiden ihmettä! — lyijykynä.

Kyykistyen D'Arnotin viereen hän kirjoitti kaarnan sileälle sisäpinnalle muutaman sanan ja ojensi sen sitten ranskalaiselle.

D'Arnot hämmästyi nähdessään selvillä painokirjaimilla piirrettyinä seuraavat englanninkieliset sanat:

»Olen apinain Tarzan. Kuka te olette? Osaatteko tätä kieltä?»

D'Arnot tarttui kynään, mutta pysähtyi sitten. Tämä vieras mies kirjoitti englantia — ilmeisesti hän siis oli englantilainen.

»Kyllä», vastasi hän, »minä ymmärrän englantia. Puhun sitä myöskin. Nyt voimme keskustella. Sallikaa minun ensiksi kiittää kaikesta, mitä olette tehnyt hyväkseni.»

Mies vain pudisti päätänsä ja osoitti lyijykynää ja kaarnanpalasta.

»*Mon Dieu!*» huudahti D'Arnot. »Jos olette englantilainen, kuinka ette osaa puhua englantia?»

Sitten hänen mieleensä välähti selitys tähän ilmiöön: tuo mies oli mykkä, ehkäpä kuuromykkäkin.

Hän otti siis kaarnan käteensä ja kirjoitti englanniksi:

»Olen Paul D'Arnot, luutnantti Ranskan laivastossa. Kiihtän teitä siitä, mitä olette tehnyt hyväkseni. Olette pelastanut henkeni, ja olen siis iäti teille kiitollisuudenvellassa. Saanko kysyä, mistä johtuu, että kirjoitatte englantia, mutta ette puhu sitä?»

Tarzanin vastaus kummastutti D'Arnotia vielä enemmän:

»Puhun vain oman kansani kieltä — Kerchakin suurten apinain kieltä, myös vähän Tantorin, elefantin, ja Numan, leijonan, ja ymmärrän muiden viidakon eläjäin puhetta. Kenenkään ihmisolennon kanssa en ole milloinkaan puhunut, paitsi kerran merkkikieltä Jane Porterin kanssa. Nyt keskustelen ensi kertaa oman rotuni jäsenen kanssa kirjoitettujen sanojen avulla.»

D'Arnot ei tiennyt, mitä tästä piti ajatella. Tuntui uskottomalta, että maan päällä eli täyskasvuinen mies, joka ei milloinkaan ollut puhunut lähimmäisensä kanssa, ja vielä mahdollisempaa oli, että sellainen mies osasi lukea ja kirjoittaa.

Hän katsahti taas Tarzanin kirjoitukseen... »Paitsi kerran merkkikieltä Jane Porterin kanssa.» Tämähän oli se amerikkalainen tyttö, jonka gorilla oli vienyt viidakkoon.

Äkkiä alkoi asia selvitä D'Arnotille — tämä mies oli siis tuo »gorilla». Hän tarttui kynään ja kirjoitti:

»Missä on Jane Porter?»

Ja Tarzan kirjoitti sen alapuolelle:

»Seuralaistensa luona apinain Tarzanin majassa.»

»Hän ei siis ole kuollut? Missä hän kävi? Mitä hänelle tapahtui?»

»Hän ei ole kuollut. Terkoz vei hänet ottaakseen hänet vaimokseen, mutta apinain Tarzan otti hänet pois Terkozilta ja tappoi Terkozin, ennenkuin hän ehti tehdä pahaa valkoiselle naiselle. Kukaan koko viidakossa ei voi tapella apinain Tarzanin kanssa ja jäädä eloon. Minä olen apinain Tarzan — mahtava taistelija.»

D'Arnot kirjoitti:

»Olen iloissani, että se tyttö on pelastunut. Tunnen kipua, kun kirjoitan. Lepään vähän.»

Tarzan taas:

»Niin, levätkää. Kun parannutte, vien teidät seuralaistenne luo.»

Monta päivää D'Arnot makasi pehmeällä saniaisvuoteellaan. Toisena päivänä tuli kuume, D'Arnot luuli, että se tiesi verenmyrkytystä, josta olisi seurauksena kuolema.

Silloin hänen mieleensä juolahti muuan asia, ja häntä ihmetytti, ettei hän aikaisemmin ollut tullut sitä ajatelleeksi.

Hän kutsui luokseen Tarzanin ja ilmoitti merkeillä halua- vansa kirjoittaa, ja kun Tarzan oli tuonut kaarnanpalan ja kynän, kirjoitti D'Arnot:

»Voitteko mennä seuralaisteni luo ja tuoda heidät tänne? Panen mukaanne kirjeen ja he seuraavat teitä tänne.»

Tarzan pudisti päätään, otti kaarnan ja kirjoitti:

»Ajattelin sitä itsekkin — ensi päivänä, mutta en uskaltanut. Suuret apinat tulevat usein tänne päin, ja jos ne löytäisivät teidät täältä haavoittuneena ja yksin, tappaisivat ne teidät.»

D'Arnot kääntyi kyljelleen ja sulki silmänsä. Hän ei tahtonut kuolla, mutta hän tunsi, että näin kävisi, sillä kuume yhä nousi. Seuraavana yönä hän menetti tajuntansa.

Kolme vuorokautta hän houraili, ja Tarzan istui hänen vierellään, kostutti hänen päätään ja käsiään ja pesi hänen haavojaan.

Neljäntenä päivänä kuume taukosi yhtä äkkiä kuin oli tullutkin, mutta D'Arnot oli nyt vain varjo entisestään ja hyvin heikko. Tarzanin täytyi kohottaa häntä hänen juodessaan kurpitsasta.

Kuume ei ollut tullut verenmyrkytyksestä, kuten D'Arnot oli luullut, vaan oli sitä laatua, joka tavallisesti ahdistaa Afrikan viidaksoon joutuneita valkoisia, joko vieden hengen tai hellittäen yhtä nopeasti kuin nyt D'Arnotinkin oli käynyt.

Pari päivää myöhemmin D'Arnot jaksoi jo hoippuen kävellä ulkona Tarzanin väkevän käden tukiessa ja estäessä häntä kaatumasta.

He olivat istuutuneet korkean puun siimekseen, ja Tarzan haki kaarnanpalasia, että voisivat keskustella.

D'Arnot kirjoitti ensin:

»Kuinka voin palkita teille kaiken sen, mitä olette tehnyt hyväkseni?»

Ja Tarzan vastasi:

»Opettakaa minulle ihmisten kieltä.»

D'Arnot aloitti heti, osoittaen läheisiä esineitä ja sanoen niiden nimet ranskaksi, sillä hän arveli olevan helpointa opettaa Tarzanille tätä kieltä, jota hän paraiten osasi.

Tarzanille se tietysti oli samantekevää, sillä hän ei osannut erottaa toista kieltä toisesta. D'Arnot osoitti sanaa *homme*, jonka oli painokirjaimin kirjoittanut kaarnanpalaselle, ja neuvoi hänelle, kuinka se äännettiin, selittäen sen merkitsevän »ihminen», ja samoin opetettiin *singe*, apina, ja *arbre*, puu.

Tarzan oli hyvin innokas oppilas, ja parin päivän päästä hän jo osasi sen verran ranskaa, että saattoi sommitella pikku lauseita, kuten: »Tuo on puu», »Tämä on ruohoa», »Minun on nälkä», ynnä muuta sentapaista, mutta D'Arnot huomasi pian, että hänelle oli vaikea opettaa ranskankielen lauserakennusta, kun hän oli saanut alkutietonsa englanninkielestä.

Ranskalainen kirjoitti hänelle englanninkielellä pieniä lauseita ja pyysi häntä kääntämään ne ranskaksi, mutta kun

sananmukainen käännös tavallisesti oli hyvin heikko, tunsivat Tarzan peräti sekaantuvansa.

D'Arnot käsitti nyt tehneensä virheen, mutta liian myöhäistä oli perääntyä, ryhtyä opetukseen alusta ja saada Tarzan unohtamaan kaikki oppimansa, etenkin kun oli pian tulossa se aika, jolloin he voisivat sujuvasti puhella keskenään.

Kolme päivää kuumeen hellittämisen jälkeen Tarzan kirjoitti ja kysyi D'Arnotilta, tunsiko tämä itsensä kyllin vahvaksi, jotta hänet voisi kantaa takaisin majalle. Tarzan oli yhtä innokas lähtemään täältä kuin D'Arnotkin, sillä hän kaipasi Jane Porteria.

Juuri tästä syystä hänen oli ollut hyvin vaikeata pysytellä ranskalaisen luona kaikki nämä päivät, ja että hän sittenkin oli näin uhrautunut, se oli vielä selvempi todistus hänen luonteensa jaloudesta kuin hänen urotyönsä ranskalaisen upseerin pelastamisessa Mbongan kynsistä.

D'Arnot oli hyvin innokas yrittämään retkeä ja kirjoitti:

»Mutta ettehän voi kantaa minua koko matkaa vaikeakulkuisen metsän läpi.»

Tarzan nauroi.

»*Mais oui*», vastasi hän, ja D'Arnot nauroi ääneensä kuullessaan Tarzanin huulilta nämä sanat, joita hän itse niin usein käytti.

Niin he lähtivät ja nyt sai D'Arnot, kuten ennen häntä Clayton ja Jane Porter, ihmetellä apinamiehen merkillistä voimaa ja nopeutta.

Iltapäivällä he saapuivat aukealle alalle, ja kun Tarzan viimeisen puun oksilta laskeutui maahan, sykki hänen sydämensä rajusti siitä ajatuksesta, että hän kohta saisi taas nähdä Jane Porterin.

Majan ulkopuolella ei näkynyt ketään, ja D'Arnot hämmästytti nähdessään, ettei risteilijä eikä *Arrow* enää olleet ankkurissa lahdella.

Yksinäisyyden tunne alkoi painostaa molempia miehiä heidän lähestyessään majaa. Kumpikaan heistä ei puhunut,

mutta he aavistivat jo ennen oven avaamista, mikä heitä sen takana odotti.

Tarzan nosti salvan ja työnsi ison oven auki. Asian laita oli, niinkuin he olivat pelänneet. Maja oli autio.

Miehet silmäisivät toisiaan. D'Arnot tiesi, että hänen kansalaisensa luulivat häntä kuolleeksi, mutta Tarzan ajatteli vain sitä naista, joka rakkaudesta oli suudellut häntä ja nyt oli lähtenyt hänen luotaan sillä välin kun hän hoiti D'Arnotia.

Suuri katkeruus tulvahti hänen sydämeensä. Hänen teki mieli lähteä tiehensä kauas viidakkoon ja taas liittyä heimoonsa. Koskaan hän ei enää tahtonut nähdä oman rotunsa jäseniä eikä myöskään enää käydä tässä majassa. Iäksi hän jättäisi hautomansa toiveen löytää oman rotunsa ja päästä ihmiseksi ihmisten joukkoon.

Entä ranskalainen? D'Arnot? Kuinka hänen kävisi? Hän saisi tulla toimeen, niinkuin Tarzaninkin oli täytynyt. Tarzan ei tahtonut häntä enää nähdä. Hän tahtoi vain päästä irti kaikesta, mikä muistutti hänelle Jane Porteria.

Tarzanin seisoessa kynnyksellä mietteissään oli D'Arnot astunut sisään. Sinne oli jätetty yhtä ja toista. Hän tunsi monta kapinetta risteilijältä — kenttäuunin, muutamia keittokaluja, kiväärin, ammuksia, säilykkeitä, huopapeittoja, kaksi tuolia, riippumaton sekä useita kirjoja ja aikakauslehtiä, enimmäkseen amerikkalaisia.

»Varmaankin he ovat aikoneet palata», arveli D'Arnot.

Hän astui pöydän luo, jonka John Clayton oli niin monta vuotta takaperin kirveellä valmistanut, ja näki sillä kaksi kirjettä, jotka oli osoitettu apinain Tarzanic.

Toinen oli kirjoitettu vahvalla miehekkäällä käsialalla ja sinetöimätön. Toinen, naisen käsialalla kirjoitettu, oli sinetöity.

»Täällä on teille kaksi kirjettä, apinain Tarzan», sanoi D'Arnot ja kääntyi ovelle päin, mutta siellä ei enää näkynyt hänen toveriansa.

D'Arnot kiirehti ulos katsomaan. Tarzania ei näkynyt missään. Hän huusi kovaa, mutta vastausta ei kuulunut.

»*Mon Dieu!*» huudahti D'Arnot, »hän on jättänyt minut. Siltä minusta tuntuu. Hän on palannut viidakkoonsa ja jättänyt minut yksin tänne.»

Sitten hän muisti Tarzanin kasvojen ilmeen, kun he huomasivat majan tyhjäksi — saman ilmeen, jonka metsästäjä näkee ilkeästi haavoittamansa hirven silmissä.

Tarzan oli pahasti loukkaantunut — D'Arnot tajusi sen nyt — mutta miksi? Hän ei voinut ymmärtää.

Ranskalainen katseli ympärilleen. Kauhea yksinäisyyden tunto alkoi rasittaa hänen hermojaan, jotka jo ennestään olivat heikentyneet kidutuksista ja sairaudesta.

Jäädä tänne hirveän viidakon naapuruuteen — koskaan saamatta kuulla ihmisääntä tai nähdä ihmiskasvoja — aina pelätä ja varoa villieläimiä ja niitäkin villimpia ihmisiä — autius ja toivottomuus ainoina tovereina, se oli kauheaa!

Sillä välin Tarzan samosi puita pitkin kauas itään heimonsa luo. Milloinkaan ennen hän ei ollut pitänyt niin kiirettä. Hänestä tuntui kuin hän pakenisi omaa itseään, näin metsän läpi pelästyneen oravan lailla syöksymällä pääsisi eroon omista ajatuksistaan. Mutta vaikka hän olisi kuinka kiirehtinyt, niin aina seurasivat häntä samat ajatukset kuin varjo.

Hän sivuutti Saborin, naarasleijonan, jäntevän ruumiin, joka oli matkalla vastakkaiseen suuntaan. — Majalle se menee, — ajatteli Tarzan.

Mitä D'Arnot voisi Saborille — tai jos Bolgani, gorilla, hyökkäisi hänen kimppuunsa — tai Numa, urosleijona, tai julma Sheeta?

Äkkiä Tarzan pysähtyi.

»Mikä sinä olet, Tarzan?» kysyi hän ääneen. »Apina vai ihminen? Jos olet apina, niin teet kuin apinat — jätät heimo-laisesi kuolemaan viidakkoon, kun oikkusi käskee sinua menemään muuanne. Jos olet ihminen, niin palaat suojelemaan

omaa vertasi. Ethän voi karata oman kansasi luota senvuoksi, että yksi heistä on lähtenyt sinun luotasi». — —

D'Arnot sulki majan oven. Hän oli hyvin hermostunut. Rohkeitakin miehiä — ja D'Arnot oli rohkea — pelottaa toisinaan erämaan yksinäisyys.

Hän latasi yhden kivääreistä ja pani sen ulottuvilleen. Sitten hän meni pöydän luo ja otti käteensä Tarzanelle osoitetun sinetöimättömän kirjeen.

Hänen mielestään siinä voisi olla ilmoitus, että hänen väkensä oli vain väliaikaisesti lähtenyt jonnekin, eikä hän näissä oloissa pitänyt vääränä lukea tätä kirjettä. Hän otti sen siis kuoresta ja luki.

»Apinain Tarzanelle.

Kiitämme teitä siitä, että saimme käyttää majaanne, ja valitamme, ettei meille suotu tilaisuutta persoonallisesti esittää kiitoksiamme.

Emme ole hävittäneet täällä mitään, vaan päinvastoin jättäneet tänne muutamia esineitä, jotka voivat lisätä mukavuuttanne ja turvallisuuttanne yksinäisyydessä.

Jos tunnette sen merkillisen valkoisen miehen, joka niin monta kertaa pelasti henkemme ja toi meille ruokaa, ja jos osaatte puhua hänen kanssaan, niin kiittäkää häntäkin kaikesta ystävydestä.

Lähdemme täältä tunnin kuluessa emmekä milloinkaan tule takaisin, mutta sitä ennen tahdomme lausua teille ja viidakko-
toverillenne jäähyväiset ja sanoa, että aina muistamme kiittollisina, mitä teitte rannallenne joutuneille muukalaisille, ja että olisimme paljoa paremmin kiittäneet teitä, jos olisimme saaneet siihen tilaisuuden.

Kunnioittaen

Wm. Cecil Clayton.»

— 'Emmekä milloinkaan tule takaisin!' — mutisi D'Arnot ja heittäytyi kasvoilleen vuoteelle.

Tuntia myöhemmin hän nousi ja kuunteli. Jokin koetti päästä ovesta sisään.

D'Arnot tarttui pyssyyn ja nosti sen olkaansa vasten.

Hämärä oli tulossa, ja majassa oli jo hyvin pimeä, mutta D'Arnot saattoi sentään nähdä, että salpa liikahti.

Hän tunsi hiustensa nousevan pystyyn.

Hiljaa ovi avautui, ja raosta näkyi, että jokin hahmo seisoi sen takana . . .

D'Arnot tähtäsi sinertävään ovenrakoon ja — vetäisi liipasinta.

NELJÄSKOLMATTI LUKU

Kadonnut aarre

Kun retkikunta oli palannut, turhaan koetettuaan päästä D'Arnotin avuksi, alkoi kapteeni Dufranne innokkaasti vaatia, että kaikki lähtisivät täältä niin pian kuin suinkin, ja muut, paitsi Jane Porter, olivat samaa mieltä.

»Ei», sanoi hän päättävästi, »minä en lähde, eikä teidänkään pitäisi lähteä, sillä viidakossa on kaksi ystävää, jotka lähipäivinä varmaankin tulevat meitä tapaamaan siinä toivossa, että me olemme heitä odattaneet. Toinen on teidän oma upseerinne, kapteeni Dufranne, ja toinen on se metsäläinen, joka on pelastanut isäni koko retkikunnan. Kaksi päivää sitten hän jätti minut viidakon reunaan kiiruhtaakseen auttamaan isääni ja herra Claytonia, kuten hän luuli, ja hän viipyy nyt vain pelastaakseen luutnantti D'Arnotin, siitä saatte olla varmat. Jos hän olisi tullut liian myöhään voidakseen auttaa luutnanttia, olisi hän jo aikoja ollut täällä. Kun hän ei vielä ole palannut, todistaa se minun mielestäni aivan selvästi, että hän on viipynyt auttaessaan luutnantti D'Arnotia ja että hänen on täytyntä ajaa neekereitä takaa kauemmaksi kuin siihen kylään asti, jonka matruusinne valloittivat.»

»Mutta D'Arnot-paran univormu ja muita hänellä olleita kapineita löydettiin kylästä, neiti Porter», väitti kapteeni, »ja alkuasukkaat osoittivat tavatonta kiihtymystä, kun heiltä kysyttiin valkoisen miehen kohtaloa».

»Totta kyllä, kapteeni, mutta he eivät sanoneet, että hän oli kuollut, ja mitä taas tulee siihen, että heillä oli hänen vaatteitaan ja varuksiaan, niin ei ainoastaan villeillä, vaan paljoa sivistyneemmilläkin on tapana ryöstää vankinsa putipuhtaiksi, vaikeivat aikoisikaan heitä tappa. Meidän omatkin sotilaamme ottavat eläviltä ja kuolleilta mitä suinkin saavat. Myönnän kyllä että asia tuntuu hyvin epäilyttävältä, mutta varmoja todisteita meillä ei ole.»

»Ehkä teidän metsäläisenne on itse joutunut villien vangiksi tai surmattu», arveli kapteeni Dufranne.

Tyttö nauroi.

»Te ette tunne häntä», vastasi hän, ja hänen äänensä värähti hiukan, ikäänkuin olisi loukattu hänen omaa arvoaan.

»Tuota yli-ihmistänne sietäisi kyllä odottaa», myönsi kapteeni nauraen. »Minunkin tekisi mieleni nähdä hänet.»

»Odottakaa siis, hyvä kapteeni», pyysi tyttö, »sillä minä ainakin aion jäädä tänne».

Ranskalainen olisi varmaankin suuresti hämmästynyt, jos olisi ymmärtänyt, mitä tyttö oikeastaan tarkoitti.

Puhellessaan he olivat kävelleet rannalta majalle päin ja yhtyivät nyt pieneen ryhmään, joka istui leirituoleilla korkean puun varjossa.

Siellä oli professori Porter, herra Philander ja Clayton ynnä luutnantti Charpentier ja kaksi muuta upseeria, Esmeraldan hääratessa vähän taempana, mistä hän tavantakaa toi julki arvelunsa niin vapaasti kuin vanhalle ja hemmoitetulle perhepalvelijalle soveltuu.

Upseerit nousivat ja tekivät kunniaa päällikölleen, ja Clayton luovutti tuolinsa Jane Porterille.

»Puhelimme juuri Paul-paran kohtalosta», sanoi kapteeni Dufranne. »Neiti Porter väittää, ettei ole ehdottoman var-

moja todistuksia hänen kuolemastaan — eikä oikeastaan olekaan. Sitäpaitsi hän uskoo kaikkivoivan viidakkoystävämmme poissaolon merkitsevän, että D'Arnot yhä tarvitsee hänen apuaan, ollen joko haavoittunut tai vankina jossa kin kaukaisessa alkuasukaskylässä.»

»On arveltu sitäkin», huomautti luutnatti Charpentier, »että tuo villi on voinut kuulua samaan joukkoon kuin mustat, jotka meitä ahdistivat, ja että hän on kiirehtinyt auttamaan heitä.»

Jane Porter katsahti nopeasti Claytoniin.

»Se tuntuu hyvinkin otaksuttavalta», sanoi professori Porter.

»Siihen mielialpitemeen en voi yhtyä», sanoi herra Philander.

»Hänellä on ollut monta tilaisuutta itse vahingoittaa meitä tai johtaa mustia hätyyttämään meitä, mutta sensijaan hän onkin koko täälläolomme aikana ollut suojelijanamme.»

»Se on kyllä totta», sanoi Clayton, »mutta emme kuitenkaan saa unohtaa, että häntä itseään lukuunottamatta täällä ei ole satojen kilometrien alalla muita kuin villejä ja ihmisyyöjiä. Hänellä oli ihan samanlaiset aseet kuin heillä, ja sehän todistaa selvästi hänen ainakin olleen heidän kanssaan suhteissa. Kun hän on yksin kenties tuhansia vastassa, osoittaa se, että nämä suhteet tuskin ovat voineet olla muuta kuin ystävälliset.»

»Tosiaankin olisi uskomatonta, ettei hän olisi ollut tekemisissä mustien kanssa», huomautti kapteeni, »eikä myöskään ole mahdotonta, että hän on liittynyt heihin.»

»Ja kuinka hän muuten olisikaan voinut elää niin kauan viidakon petojen ja villien parissa, ellei hänestä olisi tullut niiden kaltainen. Minä ajattelen nyt lähinnä hänen raakaa voimaansa ja afrikalaisia aseitaan.»

»Te arvostelette häntä omalta kannaltanne, hyvät herrat», sanoi Jane Porter. »Tavallinen valkoinen mies, esimerkiksi joku teistä — pyydän anteeksi, en tarkoita mitään loukkavaa, — aioin vain sanoa, että jos miehellä on ainoastaan tavallinen määrä ruumiillista ja henkistä voimaa, ei hän mitenkään pystyisi yhtäkään vuotta elämään yksin ja alastomana tässä

troopillisessa viidakossa. Mutta se mies, josta nyt puhumme, on voimakkaampi ja reippaampi kuin tavallinen valkoihoi-
nen. Hän voittaisi minkä tahansa atleetin niinkuin pikku
lapsen, ja taistelussa hän on niin rohkea ja väkevä kuin villi-
peto.»

»Epäilemättä hän on saanut ainakin yhden lämpimän puolustajan, neiti Porter», sanoi kapteeni Dufranne nauraen.
»Olen varma siitä, ettei joukossamme ole ketään, joka ei mielellään kuolisi vaikka sata kertaa saadaksesen niin paljon ylistystä nuorelta naiselta, joka olisi edes puoleksi niin innokas ja — kaunis.»

»Te ette niin ihmettelisi, että puolustan häntä», vastasi tyttö, »jos olisitte niinkuin minä nähnyt hänen taistelevan hirveän ison, karvaisen pedon kanssa minua suojellakseen. Jos olisitte nähnyt hänen hyökkäävän hirviön kimppuun ilman mitään epäröimistä, olisitte luullut, että hän on jotakin muuta kuin pelkkä ihminen. Jos olisitte nähnyt hänen tavattomien lihastensa paisuvan ruskean ihon alla — nähnyt hänet torjumassa pedon kauheita kynsiä ja hampaita, niin olisitte tekin uskonut, että hän on voittamaton. Ja jos olisitte nähnyt, kuinka ritarillisesti hän kohteli tuntematonta tyttöä, joka kuuluu vieraaseen kansaan, niin luottaisitte häneen samoin kuin minäkin.»

»Te olette selvästi voittanut tässä jutussa, kaunis asianajaja», huudahti kapteeni. »Oikeus havaitsee asianomaisen syyttömäksi, ja risteilijä odottaa vielä muutamia päiviä siltä varalta, että hän ilmestyisi kiittämään ylevää puolustajatar-
taan.»

»Herranen aika, kultaseni!» tokaisi nyt Esmeralda, »ette kai tarkoita, että olisimme täällä ihmisryöjien saarella päivääkään kauemmin kuin on pakko?»

»Sinun pitäisi hävetä, Esmeralda», vastasi Jane Porter. »Näinkö sinä osoitat kiittolisuuttasi sille miehelle, joka kahdesti pelasti henkesi?»

»Onhan se niinkin, Jane neiti, mutta ei meidän silti tarvitse ikipäiviksi tänne jäädä, ja vaikka hän pelastikin, saamme me täältä kerran lähteä. Hän ei voi olla niin tyhmä, että suuttuisi, jos me nyt korjaamme täältä luumme, kun hän toimitti asiat niin, että pääsemme tiehemme. Niin, minä soisin, ettei yhtään yötä enää tarvitsisi nukkua tämmöisessä tiaatteritarhassa ja kuulla yksinäisyyden ääniä metsästä, kun on tullut pimeä.»

»Minä en moiti sinua vähääkään, Esmeralda», sanoi Clayton, »ja siinä on todellakin perää, mitä sanoit noista yksinäisyyden äänistä. Se kuvaa niitä ihan sattuvasti, ne herättävät juuri yksinäisyyden tunteita.»

»Te ja Esmeralda tekisitte parhaiten, kun siirtyisitte ris-teilijään», sanoi Jane Porter ivallisesti. »Kuinkahan teidän kävisikään, jos olisi pakko elää koko ikänne viidakossa, kuten metsäläisemme on elänyt?»

»Pelkäänpä, että minusta sukeutuisi kovin keho villi», vastasi Clayton tekeytyen alakuloiseksi. »Nuo yölliset äänet saavat hiukseni nousemaan pystyyn päässäni. Minun kai pitäisi hävetä, kun myönnän sen, mutta totta se on.»

»Minä en oikein tiedä, kuinka sen laita on», sanoi luutnantti Charpentier. »Tuskin olen koskaan ajatellut pelkoa tai sentapaisia asioita, enkä ole koskaan koettanut määritellä, olenko pelkuri vai urhoollinen; mutta kun makasimme yöllä viidakossa D'Arnot-paran katoamisen jälkeen ja lukemattomia ääniä nousi ja laski ympärillämme, silloin aloin todella tuntea, että sittenkin olen aika pelkuri. Minua ei oikeastaan pelottanut isojen petojen karjuminen ja murina, vaan ne merkilliset, odottamattomat äänet, joita kuulin ikäänkuin aivan likeltä ja joihin sain turhaan odottaa jatkoa. Tuntui siltä kuin jokin iso ruumis lähenisi äänettömästi, ja kama-linta oli juuri se, ettei voinut tietää, kuinka lähellä se oli tai millä tavalla se aikoi hyökätä, sittenkun ei enää kuulunut mitään. Tuollaiset äänet ja silmät suorastaan karmivat selkää! *Mon Dieu*, minusta tuntuu kuin aina näkisin niiden

tuijottavan pimeydestä. Pahinta oli, ettei lainkaan tiennyt, mitä siellä näkyi.»

Kaikki olivat vähän aikaa ääneti. Sitten Jane Porter puhui taas:

»Ja hän on kaiken sen keskellä», sanoi hän kauhusta värähtävällä äänellä. »Ne silmät tuijottavat tänä yönä häneen ja teidän toverinne, luutnantti D'Arnotiin. Hyvät herrat, voitteko todella jättää heidät, tahtomatta heitä auttaa edes sen verran, että muutamiksi päiviksi jäisitte tänne?»

»No, no, lapsi», sanoi professori Porter, »onhan kapteeni Dufranne suostunut jäämään, ja minä puolestani mukaannun noudattamaan lapsellisia oikkujasi.»

»Huomispäivän voimme käyttää aarrearkun etsimiseen, professori», ehdotti herra Philander.

»Aivan niin, herra Philander. Olin melkein unohtanut koko aarteen», vastasi professori Porter. »Ehkä saamme kapteeni Dufrannelta lainata avuksi muutamia miehiä, ja joku vangeista voi näyttää meille, missä se arkku nyt on.»

»Se sopii mainiosti, herra professori. Me kaikki olemme käytettävissä», sanoi kapteeni.

Sitten sovittiin, että seuraavana päivänä luutnantti Charpentier ottaisi mukaansa kymmenen miestä ja yhden *Arrowin* kapinoitsijoista oppaaksi hakemaan aarretta. Risteilijä jäisi vielä viikoksi pikku satamaan. Ellei D'Arnotista tällä välin mitään kuuluisi, täytyisi pitää varmana, että hän oli todella kuollut ja että metsäläinen ei tahtonut palata. Sitten molemmat laivat nostaisivat ankkurin, ja kaikki lähtisivät täältä.

Professori Porter ei seuraavana päivänä mennyt aarteenetsijäin mukaan, mutta nähdessään heidän iltapuolella palavan tyhjin käsin, kiirehti hän heitä vastaan, unohtaen tavallisen piittaamattomuutensa ja ilmaisten hermostunutta kiihkeyttä.

»Missä aarre on?» huusi hän Claytonille jo pitkän matkan päästä.

Clayton ravisti päätään.

»Poissa», sanoi hän lähestyessään professoria.

»Poissa? Se ei voi olla mahdollista. Kuka sen olisi ottanut?» huusi professori Porter.

»Sen tietää Jumala yksin», vastasi Clayton. »Ensin luulimme, että oppaamme oli vienyt meitä harhaan, mutta hänen hämmästyksensä, kun murhatun Snipesin ruumiin alta ei löydettykään arkkua, oli niin todellinen, ettei tarvitse pelätä hänen teeskennelleen. Sitäpaitsi huomasimme piankin, että jotakin oli ollut kätkössä ruumiin alla, sillä sinne oli kaivettu ontelo, joka tosin myöhemmin oli täytetty löyhällä mullalla.»

»Mutta kuka sen on voinut viedä?» toisti professori Porter.

»Luonnollisesti voitaisiin ensiksikin epäillä risteilijän miehiä», sanoi luutnantti Charpentier, »mutta aliluutnantti Janvier vakuuttaa, että kellään miehistä ei ole ollut lomaa käydä rannalla eikä kukaan ole ollut ilman upseereja poissa siitä asti kun ankkuroimme. Enpä tiedä, mitä muutoin olisitte ajatellut, mutta nyt olen mielissäni siitä, että voimme todistaa miestemme olevan viattomia.»

»Koskaan ei olisi johtunut mieleeni epäillä reippaita miehiänne, joille olemme niin suuressa kiitollisuudenvelassa», vastasi professori Porter kohteliaasti. »Yhtä hyvin voisinkin epäillä kelpo Claytonia tai herra Philanderia.»

Sekä upseerit että matruusit hymyilivät. Ilmeisesti oli ikäänkuin raskas paino pudonnut heidän sydämeltään.

»Aarre on varmasti ollut poissa jo kauan aikaa», jatkoi Clayton. »Ruumis oli hajoamistilassa, kun sitä nostimme. Jos sitä olisi äskettäin liikutettu paikaltaan, olisi siitä jäänyt joitakin merkkejä.»

»Ryöstäjiä on täytynyt olla useampia», huomautti Jane Porter, joka nyt liittyi seuraan. »Muistattehan, että neljä miestä tarvittiin sitä kantamaan.»

»So on totta!» huudahti Clayton. »Varmaankin ovat siis mustanahat sen varastaneet. Ehkä joku heistä näki, kuinka

arkku kaivettiin maahan, ja tuli sitten pian tovereineen sitä anastamaan.»

»Turhaa on siitä enää arvella sitä tai tätä», sanoi professori Porter alakuloisesti. »Arkku on viety. Milloinkaan emme saa sitä tai aarretta enää nähdä.»

Ainoastaan Jane Porter tiesi, mitä tämä tappio merkitsi hänen isälleen, mutta yksikään ei aavistanut, mitä se merkitsi hänelle itselleen.

Kuusi päivää myöhemmin kapteeni Dufranne ilmoitti, että he lähtisivät matkalle varhain seuraavana aamuna.

Jane Porter olisi halunnut pyytää vielä lykkäystä, ellei itsekkin olisi jo alkanut epäillä, että hänen metsäläisensä koskaan tulisi takaisin.

Pelko ja epätoivo oli hiipinyt hänen mieleensä. Ranskalaisten upseerien arvelut ja todistelut, jotka eivät suinkaan rohkaisseet, olivat vastoin hänen tahtoaankin horjuttaneet hänen vakaumustaan.

Sitä hän ei uskonut, että Tarzan olisi ihmissyöjä, mutta sensijaan ei näyttänyt lopulta niinkään mahdottomalta, että hän oli liitossa jonkin villiheimon kanssa.

Hän torjui jyrkästi sen ajatuksen, että Tarzan oli kuollut. Suorastaan mahdotonta oli kuvitella, että niin voimakas ruumis, täynnä elämäntarmoa, milloinkaan lakkaisi palvelemasta hänen ylevän sielunsa verhona — yhtä hyvin voisi uskoa, että kuolemattomuus oli pelkkää puhetta.

Samaan aikaan kun Jane Porter hautoi näitä ajatuksia, tuli hänen mieleensä pakostakin myös toisia perin kiusallisia kuvitelmia.

Jos Tarzan kuului johonkin villiin heimoon, oli hänellä kaiketi myös villi vaimo, jos oikein ajatteli, ja lauma villejä, sekarotuisia lapsia. Nuorta tyttöä värisytti, ja hän oli melkein iloinen saadessaan kuulla, että risteilijä aikoi lähteä huomenna.

Hän kuitenkin ehdotti, että aseita, ammuksia, ruokavaroja ja muita tarpeita jätettäisiin majaan. Tällöin hän sanoi ajat-

televansa sitä merkillistä olentoa, joka oli ilmoittanut olevansa apinain Tarzan, mutta tietysti hän tarkoitti, että niistä olisi hyötyä myös D'Arnotille, jos hän vielä olisi elossa. Oikeastaan hän kuitenkin täten halusi antaa ne omalle metsäläiselleen, vaikkei tämä olisikaan niin erinomainen kuin hän oli kuvitellut.

Ja viimeksi hän sitten kirjoitti kirjeen, jonka apinain Tarzan saisi toimittaa perille.

Jane Porter lähti majasta viimeisenä. Muiden jo men-tyä veneiden luo hän palasi sinne vieläkin kerran jonkin mitta-
töttömän tekosyyn nojalla.

Polvistuen vuoteen ääreen, jossa hän oli niin monta yötä nukkunut, hän rukoili hartaasti ihmeellisen ystävänsä puolesta, painoi huulilleen häneltä saamansa medaljorgin ja kuiskasi:

»Minä rakastan sinua, ja koska sinua rakastan, niin uskon myös sinuun. Mutta vaikken uskoisikaan, niin sittenkin rakastaisin. Suokoon Jumala minulle anteeksi... Jos olisit tullut takaisin, eikä olisi ollut muuta mahdollisuutta, niin olisin kanssasi lähtenyt viidakkoon — ainaiseksi.»

VIIDESKOLMATTI LUKU

Sivistyksen etuvartio

Kiväärinsä pamahtaessa D'Arnot näki oven lennähtävän auki ja erään miehen kaatuvan päistikkaa majan lattialle.

Pelästyksissään ranskalainen kohotti taas kivääriään laukaistakseen uuden panoksen liikkumattomaan olentoon, mutta samassa hän avoimesta ovesta tulevassa hämärässä valossa huomasi, että kaatunut mies oli valkoinen, ja seuraavassa hetkessä hänelle selvisi, että hän oli ampunut ystävänsä ja suojelijaansa, apinain Tarzania.

Kauhusta kiljahtaen D'Arnot riensi apinamiehen luo, polvistui ja nosti mustatukkaisen pään käsiinsä, huutaen Tarzania nimeltä.

Mitään vastausta ei kuulunut, ja D'Arnot laski korvansa miehen sydämelle. Ilokseen hän kuuli sen sykkivän.

Varovasti hän nosti Tarzanin makuulavalle, lukitsi sitten oven ja alkoi sytyttämänsä lampun valossa tutkia haavaa.

Luoti oli hipaissut päätä ja viiltänyt pahan ihovamman, mutta hän ei nähnyt mitään luunmurtumista.

D'Arnot huokasi helpotuksesta ja alkoi pestä verta Tarzanin kasvoilta.

Kylmä vesi palautti Tarzanin pian tajuihinsa, ja hän avasi silmänsä katsellen kummastuneena D'Arnotia.

Tämä oli nyt sitonut haavan kangaspalasila, ja nähdesään Tarzanin vironneen hän astui pöydän luo ja kirjoitti pienen kirjelijun, jonka ojensi apinamiehelle, selittäen siinä kauhean erehdyksensä ja lausuen ilonsa siitä, ettei haava ollut sen vaarallisempi.

Kun Tarzan oli lukenut paperin, nousi hän istumaan vuoteen laidalle ja nauroi.

»Se ei tee mitään», sanoi hän ranskaksi, ja kun hänen sanavarastonsa loppui siihen, kirjoitti hän:

»Olisittepa nähnyt, kuinka Bolgani tai Kerchak tai Terkoz piteli minua, ennenkuin tapoin ne, silloin vain nauraisitte täl-laiselle pikku naarmulle.»

D'Arnot antoi Tarzanelle ne molemmat kirjeet, jotka oli häntä varten jätetty majaan.

Tarzan luki ensin toisen, ja hänen kasvoilleen tuli surullinen ilme. Toista kirjettä hän käänteli ja hypisteli hyvän aikaa, ilmeisesti ymmärtämättä, kuinka sen avaisi, sillä koskaan ennen hän ei ollut nähnyt kiinniliimattua kirjekuorta. Vihdoin hän ojensi sen D'Arnotille.

Ranskalainen oli katsellut häntä ja ymmärsi, että kirjekuori tuotti Tarzanelle päänvaivaa. Kuinka omituiselta tuntuikaan, että täyskasvuiselle valkoiselle miehelle voi kirjekuori olla

salaperäinen laitos. D'Arnot avasi sen ja antoi sen takaisin Tarzaniille.

Istuen kangastuolilla apinamies levitti eteensä paperin ja luki:

»Apinain Tarzaniille.

Ennenkuin matkustan pois, sallikaa minun yhtyä herra Claytonin lausumiin kiitoksiin siitä, että olette antanut majanne käytettäväksemme.

Meille oli suuri pettymys, ettette koskaan tahtonut tutustua meihin. Olisimme niin mielellämme halunneet nähdä ja kiittää isäntäämme.

Erästä toistakin haluaisin kiittää, mutta hän ei tullut takaisin, vaikka en voi uskoa, että hän on kuollut.

En tiedä hänen nimeään. Tarkoitin valkoista jättiläistä, jolla oli timanttimedaljonki rinnassa.

Jos tunnette hänet ja osaatte puhua hänen kieltään, niin kiittäkää häntä puolestani ja sanokaa, että odotin seitsemän päivää hänen paluutaan.

Sanokaa hänelle myös, että hän on aina tervetullut kotiini Amerikkaan, Baltimoren kaupunkiin, jos hän vain haluaa tulla.

Löysin kirjeenne minulle lehtien seasta puun alta lähellä majaa. En ymmärrä, kuinka te rakastatte minua, vaikka ette ole minua nähnyt, ja olen hyvin pahoillani, jos se on totta, sillä minä olen jo antanut sydämeni toiselle.

Mutta olkaa varma siitä, että aina olen ystävänne

Jane Porter.»

Lähes tunnin aikaa Tarzan istui paikallaan ja tuijotti lattiaan. Kirjeistä kävi selvästi ilmi, ettei tiedetty Tarzanin ja hänen olevan saman henkilön.

»Sillä minä olen jo antanut sydämeni toiselle», toisti hän itseksensä yhä uudestaan.

Tyttö ei siis rakastanut häntä! Mutta miksi tarvitsi viidakkossa teeskennellä rakkautta ja kohottaa hänet toivon hui-

maavaan korkeuteen, syöstäkseen hänet sitten tähän epätoivon kuiluun!

Kenties olivat tytön suudelmat olleet vain ystävyysosoituksia. Mitä hän tiesi ihmisten tavoista?

Äkkiä hän nousi, sanoi D'Arnotille hyvää yötä, kuten oli oppinut, ja heittäytyi sitten saniaisvuoteelle, jolla Jane Porter oli ennen nukkunut.

D'Arnot sammutti lampun ja laskeutui myös makuulle. —

Kokonaiseen viikkoon he tuskin tekivät muuta kuin lepäilivät, D'Arnotin opettaessa Tarzanille ranskaa, niin että he sitten saattoivat välttävästi keskustella.

Kun he eräänä iltana istuivat majassa ennen maatamenoaa, kääntyi Tarzan D'Arnotin puoleen ja kysyi:

»Missä on Amerikka?»

D'Arnot osoitti luoteiseen.

»Monta tuhatta kilometriä valtameren takana», vastasi hän.
»Mutta miksi sitä kysytte?»

»Aion mennä sinne.»

D'Arnot pudisti päätään.

»Se on mahdotonta, ystäväiseni», sanoi hän.

Tarzan nousi, astui erään kaapin luo ja palasi kädessään vanha, kulunut kartasto.

Hän levitti esiin maailmankartan ja sanoi:

»Tätä en ole koskaan oikein ymmärtänyt. Olkaa niin hyvä ja selittäkää minulle!»

Kun D'Arnot oli näyttänyt hänelle, että sininen tarkoitti vettä ja muunväriset paikat mantereita ja saaria, pyysi Tarzan häntä osoittamaan sen paikan, missä he nyt olivat.

D'Arnot täytti hänen pyyntönsä.

»Näyttäkää sitten Amerikka», sanoi Tarzan.

Kun D'Arnot pisti sormensa Pohjois-Amerikan kohdalle, nauroi Tarzan ja pani kämmenensä suurelle valtamerelle kahden mantereiden välille.

»Kuten näette, ei se ole kaukana», sanoi hän, »tuskin kämmenen leveyden päässä.»

D'Arnot nauroi. Kuinka tämän asian selittäisi Tarzanille? Hän otti lyijykynän ja merkitsi sillä pienen pisteen Afrikan rannikolle.

»Tämä piste», sanoi hän, »on kartalla monta kertaa isompi kuin majanne on todellisuudessa. Huomaatteko nyt, kuinka kaukana se on?»

Tarzan istui hetken aikaa ääneti ja mietti.

»Asuuko Afrikassa valkoisia ihmisiä?» kysyi hän.

»Asuu.»

»Missä niitä on lähinnä?»

D'Arnot osoitti erästä paikkaa rannikolla pohjoiseen päin.

»Niinkö lähellä?» ihmetteli Tarzan.

»Niin», vastasi D'Arnot, »mutta se paikka ei ole lähellä»

»Onko heillä isoja laivoja, joilla voi mennä valtameren yli?»

»On.»

»Me lähdemme heidän luoksensa huomenna», päätti Tarzan.

Taas D'Arnot hymyili ja pudisti päätään.

»Se on liian kaukana. Me kuolisimme jo aikoja ennenkuin sinne pääsisimme.»

»Haluatteko siis ainaiseksi jäädä tänne?» kysyi Tarzan.

»En», vastasi D'Arnot.

»No sitten lähdemme huomenna. Minä en enää viihdy täällä. Mieluummin kuolisin kuin jäisin tänne.»

»Hyvä on», sanoi D'Arnot kohauttaen olkapäitään. »Minä olen samalla kannalla. Jos te lähdette, niin minä myös.»

»Se on siis päätetty», vahvisti Tarzan. »Huomenna minä lähden Amerikkaan.»

»Kuinka te luulette pääseväne Amerikkaan ilman rahaa?» kysyi D'Arnot.

»Mitä raha on?» kysyi Tarzan.

Kesti pitkän aikaa, ennenkuin hän edes vaillinaisesti voi sitä käsittää.

»Mistä ihmiset saavat rahaa?» kysyi hän viimein.

»He tekevät työtä.»

»Hyvä on Minä alan myös tehdä työtä.»

»Ei, hyvä ystävä», vastasi D'Arnot, »teidän ei tarvitse huolehtia rahasta eikä myös tehdä työtä sitä saadaksenne. Minulla on tarpeeksi kahdelle — jopa kahdellekymmenellekin — paljon enemmän kuin yhdelle ihmiselle on hyödyllistä omistaa, ja te saatte siis kaikkea, mitä tarvitsette, kun tästä vain päästään takaisin sivistyneeseen maailmaan.»

Seuraavana päivänä he siis lähtivät matkalle pohjoiseen, kumpikin kantaen pyssyä ja ammuksia ynnä lisäksi peitteitä, vähän ruokaa ja keittoastioita.

Viimeksimainitut näyttivät Tarzanista niin tarpeettomilta, että hän heitti omansa pois.

»Mutta teidän täytyy oppia syömään keitettyä ruokaa», väitti D'Arnot. »Ei kukaan sivistynyt ihminen syö raakaa lihaa.»

»Ehtiipä tuota sitten, kun ensin sivistyn», tuumi Tarzan. »En pidä noista kapineista, ne vain pilaaivat lihan hyvän maun.»

Kokonaisen kuukauden he vaelsivat pohjoiseen, toisinaan löytäen yllin kyllin ruokaa, toisinaan paastoten päiväkausia.

Mitään jälkiä alkuasukkaista he eivät nähneet, eivätkä villit pedotkaan ahdistaneet heitä. Vaeltaminen oli kerrassaan helppoa.

Tarzan kyseli paljon ja oppi nopeasti. D'Arnot opetti hänelle monia sivistyksen temppuja — jopa veitsen ja haarukan käyttöäkin, mutta toisinaan Tarzan kyllästyi niihin ja heitti ne käsistään, tarttuen ruokaansa vahvoihin ruskettuneisiin käsiin ja repien sitä hampaillaan kuin villipeto.

Silloin oli D'Arnotin tapana moittia häntä sanoen: »Ei, te ette saa syödä kuin eläin, Tarzan, kun minä niin koetan teistä tehdä herrasmiestä. *Mon Dieu!* Herrasmies ei koskaan tee noin — se on kauheaa.»

Tarzan irvisteli ja otti taas esille veitsensä ja kahvelinsa, mutta sydämessään hän inhosi niitä.

Matkalla hän kertoi D'Arnotille isosta arkusta, jonka oli nähnyt matruusien kaivavan maahan, ja ilmoitti vieneensä sen apinain kokouspaikalle ja kätkeneensä sinne.

»Se on tietysti professori Porterin aarrearkku», sanoi D'Arnot. »Siinäpä kävi onnettomasti, mutta te ette tietenkään tuntenut asiaa.»

Äkkiä Tarzan muisti sen kirjeen, jonka Jane Porter oli kirjoittanut ystävättärelleen ja jonka hän oli siepannut haltuunsa, ja nyt hän käsitti, mitä arkussa oli ja minkä arvoinen se oli Jane Porterille.

»Huomenna menemme takaisin sitä hakemaan», sanoi hän D'Arnotille.

»Hakemaanko?» huudahti D'Arnot. »Mutta rakas ystävä, mehän olemme nyt olleet matkalla kolme viikkoa, ja yhtä kauan kestäisi, ennenkuin olisimme aarteen luona. Ajatelkaa sitten, kuinka painava se on. Tarvittiinhan sitä kantamaan neljä miestä, emmekä me voisi päästä tänne takaisin mo-
neen kuukauteen.»

»Mutta se täytyy sittenkin sieltä tuoda», väitti Tarzan. »Jatkakaa te vain matkaa eteenpäin sillaikaa, kun minä käyn noutamassa aarrearkun. Yksin minä kuljenkin paljon nopeammin.»

»Minulla on parempi suunnitelma», huomautti D'Arnot. »Mennään yhdessä lähimpään siirtokuntaan, vuokrataan sieltä laiva ja palataan rannikkoa pitkin aarretta noutamaan; silloin voimme sen kuljettaa helposti ja nopeammin. Tämä tapa on turvallisempi, eikä meidän tarvitse erota. Mitä sanotte siitä?»

»No olkoon niin», vastasi Tarzan. »Aarre on hyvässä tallessa, milloin tahansa sen noudamme. Vaikka voisinkin mennä sitä hakemaan, niin minusta tuntuu paremmalta, ettei teidän tarvitse matkustaa yksin. Kun näen teidän olevan niin avuttoman, D'Arnot, olen usein ihmetellyt, kuinka ihmisrotu on voinut pelastua häviämästä niin monina vuosisatoina, joista olette minulle puhunut. Jo Sabor yksinään tuhosi teistä tuhansia.»

D'Arnot nauroi.

»Te alatte paremmin kunnioittaa rotuanne, kun saatte nähdä sen armeijoja ja laivastoja, suuria kaupunkeja ja valtavia teh-

taita. Silloin käsitätte, että aivot vievät lihaksista voiton ja kohottavat ihmisen kaikkea viidakon väkeä mahtavamaksi. Yksinään ja aseetonna ei ihminen vedä vertoja isoille pedoille, mutta jos kymmenen miestä lyöttäytyy yhteen ja panee järkensä ja lihasvoimansa toimimaan viljejä vihollisiaan vastaan, niin pedot eivät kykene mihinkään, sillä ne eivät osaa ajatella ja sen mukaan vastustaa ihmisiä. Kuinka kauan olisitte muutoin itse kestänyt viidakossa?»

»Olette oikeassa, D'Arnot», vastasi Tarzan, »sillä jos Kerchak silloin yöllä olisi tullut Tublatin avuksi, niin minusta olisi tullut loppu. Mutta Kerchak ei kyennyt ajattelemaan niin pitkälle, että olisi käyttänyt hyväkseen sellaista tilaisuutta. Ei Kaalakaan, minun äitini, osannut koskaan suunnitella eteenpäin. Hän vain söi, kun oli nälkä, ja vaikka ruokaa oli paljon, ei hän milloinkaan ajatellut säästämistä. Muistan, kuinka hän piti minua tyhmänä, kun matkoilla keräsin ylimääräistä ruokaa, vaikka hän sitten oli hyvin iloisissaan, kun sai syödä sitä kanssani, kun tuli puute.»

»Te siis tunsitte äitinne, Tarzan?» kysyi D'Arnot hämmästyneenä.

»Kyllä, hän oli iso, kaunis apina, minua isompi ja painoi kaksi kertaa niin paljon kuin minä.»

»Entä isänne?» jatkoi D'Arnot.

»Häntä en tuntenut. Kaala kertoi minulle, että isäni oli valkoinen apina ja karvaton, kuten minäkin. Nyt käsitän, että hän oli varmaan ollut valkoinen mies.»

D'Arnot silmäili seuralaistaan kauan totisena.

»Tarzan», sanoi hän vihdoon, »mahdotonta on, että Kaala-apina olisi ollut äitinne. Jos sellainen tapaus yleensä sattuisi, mitä epäilen, niin olisitte tietysti perinyt joitakin apinain tuntomerkkejä, mutta niitä teissä ei ole ainoatakaan. Te olette puhdasverinen valkoinen mies, ja suoraan sanoen näyttää siltä, että te olette hienosti sivistyneiden ja älykkäiden vanhempien lapsi... Eikö teillä ole pienintäkään muistoa varhaisimmasta lapsuudestanne?»

»En pienintäkään», vastasi Tarzan.

»Eikö majassa ollut mitään kirjoitusta, josta selviäisi, keitä siellä oli asunut ennen teitä?»

»Olen lukenut kaikki, mitä majassa oli, paitsi erästä kirjaa, johon on kirjoitettu jollakin muulla kielellä kuin englanniksi. Ehkä te osaatte sitä lukea.»

Tarzan veti nuolikotelonsa pohjalta esiin pienen mustakan-tisen päiväkirjan ja antoi sen ranskalaiselle.

D'Arnot katsahti nimilehteen.

»Tämä on päiväkirja, jota on pitänyt John Clayton, loordi Greystoke, eräs englantilainen aatelismies, ja siihen on kirjoitet-tu ranskankielellä», sanoi hän.

Sitten hän alkoi lukea päiväkirjaa, joka oli kirjoitettu run-saasti kaksikymmentä vuotta sitten. Siinä kerrotut yksityis-kohdat tunnumme jo ennestään — John Claytonin ja hänen vaimonsa Alicen seikkailut, kärsimykset ja surut siitä päi-västä alkaen, jolloin he lähtivät Englannista, siihen hetkeen asti, jolloin Kerchak surmasi Claytonin.

D'Arnot luki ääneen. Toisinaan hänen äänensä katkesi, ja hänen piti lakata lukemasta liikuttettuna siitä sääliittävästä toivottomuudesta, joka puhui rivien välistä.

Tavantakaa hän katsahti Tarzaniin, mutta apinamies istui kyyristyneenä ja jäykkänä kuin kivikuva maahan tuijottaen.

Ainoastaan silloin, kun pikku poikaa mainittiin, haihtui päiväkirjan epätoivoinen sävy, joka vähitellen oli siihen hii-pinyt ensimmäisten kahden kuukauden aikana heidän oleskel-lessaan autiolla rannikolla, ja sijalle tuli hiljaisen, nöyrän onnen ilmauksia, jotka olivat vielä liikuttavampia kuin kaikki muu.

Toisin paikoin puhkesi esille suorastaan toivoakin:

»Tänään täyttää pikku poikamme kuusi kuukautta. Hän istuu Alicen sylissä pöydän ääressä, kun kirjoitan — onneli-nen, terve ja kaunismuotoinen lapsi. Vaikkei minulla ole pal-joakaan aihetta kuvitella tulevaisuutta valoisaksi, olen sit-tenkin näkevinäni hänet täyskasvuisena miehenä, joka ottaa

isänsä paikan yhteiskunnassa, ja silloin hän on toinen John Clayton, joka osaa lisätä Greystoken suvun kunniaa. Ja ikäänkuin allekirjoittaen ennustukseni hän ottaa nyt juuri kynäni ja painaa muisteisilla pikku sormillaan sinettinsä tämän sivun reunaan.»

Siinä olivatkin todella neljän pienen sormen ja peukalon ulkosyrjän jättämät, osittain jo vaalenneet jäljet.

Kun D'Arnot oli lopettanut päiväkirjan lukemisen, istuivat molemmat miehet hetken aikaa ääneti.

»No, apinain Tarzan, mitä arvelette?» kysyi D'Arnot. »Eikö tämä pikku kirja selvitä salaperäistä alkuperäanne? Minusta näyttää, että te olette loordi Greystoke.»

Tarzan pudisti päätään.

»Kirja puhuu vain yhdestä lapsesta», sanoi hän. »Sen pieni luuranko oli kehdoissa, jonne se oli hoidon puutteessa kuollut, siitä saakka kun otin majan haltuuni, ja vasta professori Porterin seurue hautasi sen yhdessä isän ja äidin kanssa majan viereen . . . Sillä pojalla, josta päiväkirjassa puhutaan, ei voi olla mitään tekemistä minun kanssani. Minun alkuperäni on siis paljoo salaperäisempi, vaikka viime aikoina olenkin ajatellut sitä mahdollisuutta, että se maja voisi olla synnyinpaikkani . . . Pelkäänpä, että Kaala puhui totta», lopetti hän alakuloisesti.

D'Arnot pudisti päätään. Hän ei voinut yhtyä Tarzanin vastaväitteisiin, vaan päätti mielessään todistaa teoriansa oikeaksi, sillä hän uskoi nyt löytäneensä välikappaleen, jonka avulla yksin voitaisiin selvittää tämä salaisuus, mutta ellei sekään auttaisi, jäisi se iäksi ratkaisematta. —

Viikkoa myöhemmin he äkkiä joutuivat metsässä raivatulle aukealle paikalle.

Toisella laidalla näkyi muutamia rakennuksia, joita ympäröi vahva paaluaita. Tämän ja asuntojen välillä oli viljeltyjä peltoja, joilla työskenteli joukko neekereitä.

D'Arnot ja Tarzan pysähtyivät viidakon reunaan.

Tarzan sovitti myrkytetyn nuolen jouseensa, mutta D'Arnot laski kätensä hänen käsivarrelleen.

»Mitä aiotte tehdä, Tarzan?» kysyi hän.

»Nuo yrittävät tappaa meidät heti kun meidät näkevät», vastasi Tarzan. »Mieluummin minä tapan itse.»

»Ehkä he ovat ystäviä», arveli D'Arnot.

»Ne ovat mustanahkoja», oli Tarzanin ainoa vastaus.

Taas hän jännitti jouta.

»Ei, te ette saa, Tarzan!» huudahti D'Arnot. »Valkoiset ihmiset eivät tapa umpimähkään. *Mon Dieu*, kuinka paljon teillä onkaan oppimista! Oikein kauhistun ajatellessani, että haastaisi teidät riitaan Pariisissa. Silloin minulle tulee kova työ estääkseni teitä joutumasta giljotiinin alle.»

Tarzan laski jousensa ja hymyili.

»En ymmärrä, miksi sain surmata mustanahkoja omassa viidakossani, mutta en täällä. Ajatelkaapa, että Numa-leijona äkkiä hyökkäisi vastaanme... Minun pitäisi kai silloinkin sanoa vain: 'Hyvää huomenta, monsieur Numa, kuinka madame Numa jaksaa?' Niinkö?»

»Odottakaa ainakin kunnes mustat meitä ahdistavat», vastasi D'Arnot. »Ehdittehän sittenkin tappa. Teidän täytyy myöntää, etteivät ihmiset ole vihollisiamme, ennenkuin ovat sitä ilmaisseet.»

»No mennään sitten», sanoi Tarzan, »ja esittäytykäämme surmattaviksi!» Ja hän lähti suoraan yli kentän pää pystyssä, troopillisen auringon paahtaessa hänen kiiltävää ruskeaa ihoaan.

Hänen perässään tuli D'Arnot yllään joitakin vaaatekappaleita, jotka Clayton oli jättänyt majaan, kun ranskalaisen risteilijän upseerit olivat hankkineet hänelle soveliaamman puvun.

Silloin eräs mustista kohotti katseensa, näki Tarzanin ja lähti kiljuen juoksemaan paaluvarustukselle päin. Pian kajahteli kauhunhuutoja yli koko kentän, mutta ennenkuin pakenevat neekerit olivat ehtineet aitaukselle asti, ilmestyi

sieltä valkoihoinen mies pyssy kädessä ottamaan selvää hälinän syystä.

Se näky, joka häntä kohtasi, sai hänet nostamaan pyssyn tähtäysasentoon, ja apinain Tarzan olisi taas saanut luodin päähänsä, ellei D'Arnot olisi huutanut niin kovaa kuin suinkin jaksoi:

»Älkää ampuko! Me olemme ystäviä!»

»Pysähtykää siis!» kuului vastaus.

»Seis, Tarzan!» huusi D'Arnot. »Hän luulee meitä vihamiehiksi.»

Tarzan seisahtui ja meni sitten yhdessä D'Arnotin kanssa portilla seisovaa valkoista miestä kohti.

Tämä katseli heitä perin hämmästyneenä.

»Mitä miehiä te olette?» kysyi hän ranskaksi.

»Valkoisia miehiä», vastasi D'Arnot. »Me olemme jonkun aikaa eläneet yksinämme viidakossa.»

Mies laski pyssynsä ja läheni heitä, ojentaen kätensä.

»Minä olen isä Constantine, ranskalainen lähetyssaarnaaja täällä», sanoi hän, »ja minua ilahduttaa saadessani lausua teidät tervetulleiksi.»

»Tämä on monsieur Tarzan, isä Constantine», esitteli D'Arnot osoittaen apinamiestä, ja kun pappi ojensi kätensä Tarzanelle, kiirehti D'Arnot lisäämään. »Ja itse olen Paul D'Arnot, luutnantti Ranskan laivastossa.»

Isä Constantine tarttui Tarzanin ujosti ojentamaan käteen ja katsahti nopeasti ja tutkivasti hänen voimakkaaseen ruumiiseensa ja kauniisiin kasvoihinsa.

Näin tapasi apinain Tarzan ensi kerran sivistyksen etuvartion.

He jäivät tänne viikoksi, ja tarkkaavainen apinamies oppi paljon ihmisten tapoja. Mustat naiset ompelivat heille vahvat purjekankaiset vaatteet, jotta he saattoivat jatkaa matkaansa paremmin puettuina.

KUUDESKOLMATTA LUKU

Sivistyksen huipulla

Toisen kuukauden kuluttua he saapuivat leveän joen suussa sijaitsevan rakennusryhmän luo, ja siellä Tarzan sai nähdä suuren joukon laivoja ja tunsi jälleen villille ominaista arkuutta tavatessaan niin paljon ihmisiä.

Mutta vähitellen hän tottui sivistyselämän outoon hälinään ja kummallisiin tapoihin, eikä kukaan olisi aavistanut, että vain pari kuukautta sitten tämä hienoihin valkoisiin vaatteisiin puettu kaunis ranskalainen, joka nauroi ja puheli muita iloisempana, oli alastomana heilautellut itseään aarniometsässä puusta puuhun, tavoittaakseen jonkin yllätetyn otuksen, jonka hän sitten söi raakana suuhunsa.

Veistä ja haarukkaa, jotka hän kuukautta aikaisemmin oli halveksien heittänyt luotaan, hän käytteli nyt yhtä tottuneesti kuin hienostunut D'Arnot.

Niin opinhaluinen hän oli ollut, että nuori ranskalainen oli päättänyt tehdä hänestä täydellisen herrasmiehen, ainakin mitä tuli käytökseen ja puhetapaan.

»Jumala on suonut teille herrasmiehen sielun», oli D'Arnotin tapana sanoa, »mutta hän tahtoo, että se näkyisi myös pinnalla».

Heti kun he olivat saapuneet pieneen satamakaupunkiin, oli D'Arnot sähkösanomalla ilmoittanut hallitukselleen pelastuksestaan ja pyytänyt kolmen kuukauden lomaa, joka myönnettiinkin.

Hän oli myös sähköttänyt pankille ja pyytänyt rahaa, eikä heillä sitten ollut muuta tekemistä kuin odottaa vielä kuukausi, jollainen viivytys kiusasi heitä, kun he eivät voineet hankkia laivaa, jolla olisivat päässeet Tarzanin aarretta noutamaan.

Heidän oleskellessaan tässä rantakaupungissa ehti »monsieur Tarzan» hämmästyttää sekä valkoisia että mustia eräiden tapahtumien vuoksi, jotka hänestä itsestään olivat mitättömiä.

Kerran oli muuan roteva juopunut neekeri saanut raivokoh-
tauksen ja herättänyt kauhua koko kaupungissa, kunnes hä-
nen onneton kohtalonsa johti hänet juuri sen hotellin kuistille,
missä mustakutrinen ranskalainen jättiläinen loikoili.

Puukko kädessä neekeri hyökkäsi ylös leveitä rappusia neli-
miehistä seuruetta kohti, joka istui kaikessa rauhassa mais-
tellen absinttiaan.

Kaikki neljä lähtivät pelästyneinä pakoon, ja sitten nee-
keri huomasi Tarzanin.

Karjaisten hän hyökkäsi iskemään apinamiestä, monen
kymmenen pään kurkistaessa ikkunoiden takaa ja ovien
raoista, kuinka neekeroikale tekisi lopun ranskalais-parasta.

Tarzanin huulille tuli iloinen hymy, kuten aina taistelun
alkaessa.

Kun neekeri jo kohotti puukkoaan, tarttui rautainen koura
mustaan ranteeseen, väänsi äkkiä, niin että kuului rusahdus,
ja neekerin käsi vaipui taittuneena ja voimattomana.

Hirmuinen tuska ja säikähdys pakotti miehen heti selviä-
mään, ja kun Tarzan taas istuutui tyynesti, kääntyi neekeri
ja ryntäsi ulvoen alas portaita karkuun mustien kaupungin-
osaan päin.

Erään toisen kerran olivat Tarzan ja D'Arnot istuneet
muutamien valkoihoisten seurassa päivällistä syömässä, kun
sattumalta alettiin puhua leijonista ja niiden metsästyksestä.

Lausuttiin eri mielipiteitä eläinten kuninkaan rohkeudesta.
Toiset pitivät sitä pelkurina, mutta kaikki myönsivät, että
viidakon hallitsijan karjuessa leirin lähellä sittenkin tuntui
turvallisemmalta, jos sattui olemaan kivääri mukana.

D'Arnot ja Tarzan olivat sopineet, että apinamiehen men-
neisyys oli pidettävä salassa, eikä siis kukaan muu kuin rans-
kalainen upseeri tietänyt Tarzanin läheisestä tuttavuudesta
aarniometsän petojen kanssa.

»Herra Tarzan ei ole vielä lausunut mielipidettään», virk-
koi eräs seurueesta. »Kun otaksun, että herra Tarzan on
oleskellut jonkun aikaa Afrikassa, ja tiedän hänen olevan

rohkean ja urhoollisen miehen, niin hänellä on arvatenkin myös omia kokemuksia leijonista — eikö niin?»

»On kyllä vähän», vastasi Tarzan kuivakiskoisesti. »Ainakin sen verran, että voin myöntää teidän kaikkien olevan oikeassa, mitä tulee niihin leijoniin, joita te olette tavanneet. Mutta yhtä hyvin voisi arvostella kaikkia mustia sen villiintyneen roikaleen mukaan, joka täällä viime viikolla rettelöitsi, tai päätellä, että kaikki valkoiset ovat raukkoja, jos tapaa heidän joukossaan yhden pelkurin. Eläinten välillä, hyvät herrat, on yhtä suuria eroavaisuuksia kuin ihmisten kesken. Tänään voimme tavata leijonan, joka säikähtyy ja lähtee karkuun. Huomenna tapaamme ehkä hänen setänsä tai kaksoisveljensä, ja ystävämme kummastelevat, miksi emme koskaan tule takaisin viidakosta. Omasta puolestani pidän leijonaa vaarallisena ja siksi olen leijonaa vastaan aina varuillani.»

»Eipä olisi metsästyksestä suurtakaan iloa», sanoi ensimmäinen puhuja, »jos täytyisi pelätä sitä otusta, jota ajetaan takaa».

D'Arnot hymyili. Tarzanko pelkäisi?!

»En ymmärrä oikein, mitä te tarkoittatte pelolla», vastasi Tarzan. »Kuten leijonilla, on pelko eri ihmisilläkin erilainen. Minulle tuottaa metsästyksessä mielihyvää juuri se, että tiedän otuksen voivan vahingoittaa minua yhtä paljon kuin minä sitä. Jos lähtisin leijonaa tavoittamaan mukanani pari kivääriä ja aseiden kantaja ja pari-, kolmekymmentä ajomiestä, niin minusta tuntuisi, ettei leijonalla ole suuriakaan toiveita, ja silloin metsästysiloni vähenisi samassa suhteessa kuin tietäisin oman turvallisuuteni olevan varmemman.»

»No sitten minun on kaiketi ajateltava, että te, herra Tarzan, mieluummin menette viidakkoon alasti ja aseenne vain veitsi eläinten kuningasta tappamaan», sanoi toinen leppeästi nauraen, mutta hieman ivallisesti.

»Miksei, ja lisäksi mukana köydenpätkä», vastasi Tarzan.

Juuri silloin kuului kaukaa viidakosta leijonan karjuntaa, ikäänkuin se olisi vaatinut kaksintaisteluun.

»Siinä teille heti tarjoutuu tilaisuus, herra Tarzan», huomautti ranskalainen leikillä.

»Minun ei ole nyt nälkä», kuului Tarzanin lyhyt vastaus.

Kaikki nauroivat, paitsi D'Arnot. Hän yksin tiesi, että apinamiehen suusta oli villi peto suoraan lausunut kantansa.

»Mutta te pelkäätte, kuten jokainen meistä, mennä viidakkoon alastomana, mukana vain veitsi ja köydenpätkä», jatkoi leikinlaskija. »Eikö totta?»

»Ei», vastasi Tarzan. »Mutta ainoastaan hupsu voi siihen ryhtyä ilman pätevää syytä.»

»Viisituhatta frangia on joltinenkin syy», sanoi toinen. »Sen summan lyön vetoa, että te ette voi viidakosta tuoda leijonaa niillä ehdoilla, jotka juuri mainittiin — alasti ja aseena vain veitsi ja köydenpätkä.»

Tarzan katsahti D'Arnotiin ja nyökkäsi.

»Korottakaa summa kymmeneentuhanteen», sanoi D'Arnot.

»Sama se», vastasi vedonlyöjä.

Tarzan nousi.

»Minä jätän vaatteeni asutuksen ulkolaidalle, ettei minun tarvitsisi kulkea alasti pitkin katuja, ellen palaisi ennen aamunkoittoa.»

»Aiotteko todella mennä nyt? Tänä iltana?»

»Miksi ei?» kysyi Tarzan. »Numa on liikkeellä öisin. Siksi onkin helpompi löytää se nyt.»

»Ei», vastasi toinen. »Minä en tahdo olla syypää kuolemaan. Sekin olisi uhkarohkeata, jos lähdette päivällä.»

»Nyt minä sittenkin lähden», väitti Tarzan ja meni huoneeseensa veistä ja suopunkia hakemaan.

Miehet seurasivat häntä viidakon reunaan, jonne hän jätti vaatteensa pieneen vajaan.

Mutta kun hän oli lähtemäisillään metsän pimeyteen, koettivat kaikki saada häntä luopumaan aikeestaan, ja vedonlyöjä oli innokkain estämään tätä tavatonta yrittystä.

»Myönnän, että olette voittanut,» sanoi hän, »ja lupaamani kymmentuhatta frangia ovat teidän, jos vain luovutte tästä hullutuksesta, joka ei voi päättyä muutoin kuin kuolemaan.»

Tarzan naurahti, ja seuraavassa tuokiossa oli jo viidakko hänet niellyt.

Miehet seisoivat vähän aikaa ääneti ja palasivat sitten hitaasti hotellin verannalle. —

Tuskin Tarzan oli päässyt viidakkoon, kun hän jo hyppäsi ylös puihin ja tunsi hurjaa riemua, saadessaan taas kerran vapaasti matkata oksalta oksalle.

Tämäpä oli oikeata elämää! Ah, kuinka hän sitä rakasti! Sivistyksen ahtaissa rajoissa ja kaavoissa ei voinut olla mitään tämän vertaista. Vaatteetkin olivat vain haitaksi ja kiusaksi.

Vihdoinkin hän oli jälleen vapaa. Hän ei ollutkaan tähän asti käsittänyt, kuinka tiukasti hän oli ollut kahleissa.

Kuinka ihanaa olisikaan kaartaa rannikolle päin ja sitten kiittää etelään, omaa viidakkoa ja majaa kohti...

Nyt hän jo vainusi Numan, sillä hän kulki vasten tuulta. Ja pian hänen herkät korvansa kuulivat pehmeiden kypälien tuttua tassutusta ja valtavan turkispeitteisen ruumiin hiivintää pensaikon halki.

Tarzan siirtyi rauhallisesti pedon kohdalle, joka ei aavistanut mitään pahaa, ja seurasi sitä ääneti, kunnes jouduttiin pienelle kuutamon valaisemalle aukealle paikalle.

Silloin viuhahti suopunki ilmassa ja tiukkeni keltaisenruskean kaulan ympärille, ja kuten Tarzan oli tehnyt satoja kertoja ennenkin, satoi hän nytkin köyden pään vahvaan oksaan. Sillaikaa kun peto tempoili ja kynsi päästäkseen vapaaksi, liukui hän ääneti maahan sen taakse, hyppäsi sen selkään hajareisin ja työnsi kerran toisen jälkeen pitkän puukkonsa sen sydämeen.

Sitten hän laski jalkansa hengettömän Numan ruumiille ja päästi ilmoille heimonsa villin voittohuudon.

Hetken aikaa Tarzan seisoi siinä epäröiden, kun hänen mielessään taistelivat velvollisuuden tunto D'Arnotia kohtaan ja valtava kaipuu viidakon vapauteen. Hän näki edessään eräät ihanat kasvot, ja lämpimien suudelmien muisto hyväili häntä, ja silloin häipyi entisen elämän houkutus. Hän oli tehnyt päätöksensä.

Apinamies heitti Numan vielä lämpimän ruumiin hartioilleen ja lähti paluumatkalle pitkin puiden oksia. —

Kokonaisen tunnin olivat miehet istuneet melkein ääneti hotellin kuistilla. He olivat koettaneet jutella eri asioista, mutta aina oli heidän kaikkien mieleen tullut sama ajatus ja keskeyttänyt puhelun.

»*Mon Dieu!*» sanoi vedonlyöjä vihdoin. »Minä en kestä tätä kauempaa. Täytyy lähteä viidakkoon kivääri mukana noutamaan se hurjapää takaisin.»

»Minä tulen myös», sanoi eräs.

»Ja minä . . . ja minä . . . ja minä . . .» huudettiin joka taholta.

Tuntui kuin tämä päätös olisi murtanut sen lumouksen, joka ahdisti heitä painajaisen tavoin. He kiiruhtivat kaikki asuntoihinsa ja lähtivät sitten viidakkoa kohti, joka mies vahvasti asestettuna.

»Mitä ihmettä se oli?» huudahti äkkiä eräs englantilainen, kun Tarzanin villi huuto heikkona kaikuna kantautui heidän korviinsa.

»Samantapaista olen kerran ennen kuullut», sanoi muuan belgialainen upseeri. »Olin silloin gorillain asumapaikoilla. Kantajani sanoivat sitä koirasapinan huudoksi, kun se on tapanut otuksen.»

D'Arnot muisti Claytonin kuvauksen kauheasta karjunasta, jolla Tarzan oli ilmoittanut surmanneensa jonkun, ja hänen täytyi hymyillä, niin kammottavaa kuin olikin kuvitella, että tuollainen ääni voisi lähteä ihmiskurkusta — hänen ystävänsä suusta.

Kun seurue vihdoin oli päässyt viidakon reunaan ja parakaan neuvotteli, kuinka he parhaiten järjestäisivät etenemissään, yllätti heidät likeltä kuuluva naurahdus, ja kun he kääntyivät katsomaan, näkivät he jättiläismäisen olennon lähestyvän, kantaen leveillä hartioillaan kuollutta leijonaa.

D'Arnotkin hämmästyi, sillä suorastaan mahdottomalta näytti, että mies oli näin pian selviytynyt leijonasta niillä kehoilla aseilla, jotka hänellä oli mukana, ja lisäksi kantanut valtavan ruhon vaikeakulkuisen viidakon läpi.

Miehet tungeksivat Tarzanin ympärillä ja ahdistivat häntä kysymyksillä, mutta hän vain hymyili ja koetti vähentää urotyönsä arvoa.

Tarzanista tuntui tämän tempun ylistely yhtä naurettavalta kuin jos teurastajaa kehattaisiin lehmän tappamisesta, sillä hän oli niin monesti surmannut saadakseen ruokaa tai itsepuolustukseksi, että koko juttu oli hänestä jokseenkin vähäpätöinen. Mutta näiden miesten silmissä hän todella oli sankari, he kun metsästäivät isoja otuksia vain huvikseen.

Sitäpaitsi hän oli voittanut kymmentuhatta frangia, sillä D'Arnot vaati itsepäisesti, että hänen tuli ottaa rahat vastaan.

Tämä oli varsin tuntuva summa Tarzanille. Hän olikin jo alkanut käsittää, mikä merkitys oli pienillä metalli- ja paperipalasilla, jotka yhä siirtyivät ihmisiltä toisille, kun he söivät, joiivat, nukkuivat, pukeutuivat, työskentelivät, huvittelivat tai suojelivat itseänsä sateelta, kylmältä tai auringolta.

Tarzanille oli selvinnyt, että rahaton ihminen oli kuoleman oma. Tosin D'Arnot oli pyytänyt häntä olemaan huolehtimatta, koska kerran hänellä oli enemmän kuin tarpeeksi heitä molempia varten, mutta apinamies oli monen muun hyvän asian mukana oppinut, että ihmiset halveksivat niitä, jotka ottivat rahaa toisilta, antamatta mitään vastaavaa sijaan.

Vähän aikaa leijonaseikkailun jälkeen D'Arnotin onnistui hankkia vanhanaikainen alus, jolla he pääsivät lähtemään pitkin rannikkoa Tarzanin viidakkosatamaan.

Onnelliselta tuntui heistä molemmista se hetki, jolloin pieni laiva nosti ankkurin ja kääntyi merelle päin.

Matka sujui kaikin puolin hyvin, ja ilman mitään seikkailuja he ankkuroitsivat majan edustalle. Tarzan pukeutui vielä kerran viidakkovarustuksiinsa, otti mukaansa lapion ja lähti yksinään apinain kokouspaikalle, missä aarre oli kätkössä.

Myöhään seuraavana päivänä hän palasi kantaen arkkua olkapäillään, ja auringon noustessa pikku alus luovi taas satamaan suusta ulos, suunnaten kulkunsa pohjoiseen. —

Kolme viikkoa myöhemmin Tarzan ja D'Arnot olivat matkustajina ranskalaisella höyrylaivalla, jonka määräpaikkana oli Lyon. Viivyttyään siellä pari päivää D'Arnot vei Tarzanin Pariisiin.

Apinamies halusi heti lähteä Amerikkaan, mutta D'Arnot oli hartaasti pyytämällä saanut hänet ensin mukaansa Pariisiin, vaikkei ilmaissut hänelle, miksi tämä oli niin tärkeätä.

D'Arnotin ensi toimia kotiintulonsa jälkeen oli käynyt erään hyvän ystävänsä luona, joka oli virkamiehenä poliisivirastossa. Tarzanin hän otti myös mukaansa.

Taitavasti D'Arnot johti keskustelua kohta kohdalta, kunnes poliisivirkamies oli selittänyt Tarzanelle, jota asia huvitti, eri keinoja rikollisten henkilöllisyyden selvittämiseksi.

Tarzanin mieltä kiinnitti varsinkin se merkitys, joka sormenjäljillä oli tässä ihmeellisessä tieteessä.

»Mutta mitä hyötyä on sellaisista merkeistä», kysyi Tarzan, »jos muutaman vuoden kuluttua sormien viivat muuttuvat vanhan ihon kuluessa?»

»Ne viivat eivät koskaan muutu», vastasi virkamies. »Lapsuudesta vanhuuteen asti ne pysyvät samanlaisina, paitsi jos jokin ulkonainen vamma pilaa nahan. Mutta jos jäljet on otettu kummankin käden kaikista sormista, niin silloin vain molempien käsien täydellinen ruhjominen voisi tehdä mahdolltomaksi saada ihmisestä selkoa.»

»Onpa se ihmeellistä», huudahti D'Arnot. »Mitähän ilmaisevat omien sormieni viivat?»

»Kohta nähdään», vastasi poliisivirkamies, kutsui soitto-kellolla apulaisen ja antoi hänelle eräitä määräyksiä.

Mies lähti huoneesta, mutta palasi pian mukanaan pieni puurasia, jonka hän laski esimiehensä pöydälle.

»Nyt otetaan muutamassa sekunnissa jäljennös sormiesi viivoista», sanoi virkamies.

Hän otti laatikosta nelikulmaisen lasinpalan, pienen pullon painomustetta, kumilierion ja muutamia valkoisia kortteja.

Sitten hän kaatoi vähän mustetta lasille ja tasoitti sitä lieriöllä, kunnes lasin koko pinnalla oli ohut kerros painomustetta.

»Levitä nyt oikean kätesi neljä sormea lasille näin», selitti hän D'Arnotille. »Ja sitten peukalo. Hyvä on. Paina ne ihan samassa asennossa tälle kortille — ei niin, vaan vähän enemmän oikealle. Täytyy jättää tilaa myös peukalolle ja vasemman käden sormille. Jaha, nyt sama tempu vasemmalla kädellä.»

»Kuulkaas, Tarzan», sanoi D'Arnot, »nyt on teidän vuoronne. Katsotaanpa, miltä teidän sormienne viivat näyttävät.»

Tarzan oli heti valmis ja teki virkamiehelle paljon kysymyksiä tämän toimituksen kestäessä.

»Näkyykö sormien jäljistä myös, mitä rotua ihminen on?» ihmetteli hän. »Voisitteko esimerkiksi yksinomaan tällaisista viivoista päättää, ovatko ne valkoihoisen vai neekerin painamia?»

»Enpä luule», vastasi virkamies, »vaikka jotkut väittävät, että neekerin sormenjäljet eivät ole niin monimutkaisia.»

»Voisiko tällä tavalla apinaa erottaa ihmisestä?»

»Luultavasti, sillä apinan käpäliden merkit ovat tietysti paljon yksinkertaisemmat kuin korkeammalle kehittyneen olennon.»

»Mutta apinan ja ihmisen jälkeläisen sormet kai osoittaisivat kummallekin kuuluvia tunnusmerkkejä?» jatkoi Tarzan.

»Niinpä luulisin», myönsi virkamies, »mutta tämä tiede ei ole vielä niin vanha, että olisi saatu käsitellä sellaisia tapauk-

sia. Toistaiseksi se kykenee erottamaan vain ihmisrodun yksilöitä. Mutta siinä se on luotettava. Varmana saa pitää, ettei koko maailmassa ole kahta ihmistä, joiden kaikkien sormenpäiden viivat olisivat samanlaiset. Ja sitäkin epäilen, tokko kahdella ihmisellä yhden ainoankaan sormen viivat täysin vastaavat toisiaan.»

»Vaatiiko vertailu paljon aikaa ja vaivaa?» kysyi D'Arnot.

»Tavallisesti se suoritetaan muutamassa minuutissa, jos jäljet ovat selvät.»

D'Arnot veti taskustaan pienen mustakantisen kirjan ja alkoi selaillla sen lehtiä.

Tarzan katsoi sitä hämmästyneenä. Miten se oli täällä? D'Arnot pysähtyi eräälle sivulle, jolla oli viisi pientä tahraa, ja antoi avatun kirjan virkamiehelle.

»Ovatko nämä jäljet samanlaiset kuin minun tai herra Tarzanin, tai voitteko yleensä sanoa näistä mitään?»

Virkamies otti pöydältään voimakkaan suurennuslasin, tutki tarkasti kaikkia kolmea merkkiryhmää ja teki muistiinpanoja paperiliuskalle.

Nyt Tarzan käsitti, miksi he olivat tänne tulleet.

Hänen elämänsä arvoitus oli kätkeyty noihin mitättömiin merkkeihin.

Hermot ja lihakset jännittyneinä hän istui tuolillaan kumartuneena eteenpäin, mutta sitten hän nojautui taas taaksepäin ja hymyili.

D'Arnot katsoi häneen kummastuen.

»Te unohdatte», sanoi Tarzan katkerasti, »että sen lapsen kuollut ruumis, joka painoi nuo sormenjäljet, makasi isänsä majassa kaksikymmentä vuotta ja että minä itse näin siellä pikku luurangon...»

Poliisivirkamies loi heihin ihmettelevän katseen.

»Jatka vain tutkimustasi», sanoi D'Arnot. »Sen jutun keron sinulle myöhemmin — jos vain herra Tarzan antaa siihen luvan.»

Tarzan nyökkäsi.

»Mutta se on hullutusta, rakas D'Arnot», väitti hän. »Pikku sormet ovat haudattuina Afrikan länsirannikolle.»

»Siitä en ole niinkään varma, Tarzan», vastasi D'Arnot. »Onhan se tosin mahdollista, mutta jollette ole John Claytonin poika, niin kuinka te jouduitte sinne kirottuun viidakkoon, jonne ei yksikään muu valkoinen mies kuin John Clayton ollut jalallaan astunut?»

»Taas te unohdatte — Kaalan», vastasi Tarzan.

»Minä en välitä siitä, mitä apina on uskotellut», sanoi D'Arnot.

Molemmat olivat puhellessaan joutuneet leveän akkunan eteen, josta nyt katselivat bulevardia. Jonkun aikaa he tarkkasivat vilkasta katuelämää, kumpikin omiin ajatuksiinsa vaipuneena.

— Nähtävästi vaatii sormenjälkien vertailu aikaa, — ajatteli D'Arnot ja kääntyi katsomaan virkamiestä.

Kummastukseksien hän näki ystävänsä nojaavan tuolin selkämykseen ja nopeasti silmäilevän pienen päiväkirjan lehtiä.

D'Arnot yskähti. Virkamies katsahti häneen ja nosti sormensa merkiksi, että häntä ei saisi keskeyttää lukemisessaan.

D'Arnot kääntyi taas ikkunaan päin, ja sitten virkamies alkoi puhua.

»Hyvät herrat», sanoi hän.

Molemmat astuivat hänen luokseen.

»Tässä on ilmeisesti joitakin erikoiskohtia, joilla on suuri merkitys, ja ne vaativat lähempää tutkimista, ennenkuin voi antaa ehdottoman varman lausunnon. Pyydän siis, että koko asia jätetään minun haltuuni, kunnes asiantuntijamme, herra Desquerc, tulee takaisin. Se ei kestä kauempaa kuin pari päivää.»

»Olin toivonut, että saisimme heti tietää», vastasi D'Arnot.

»Herra Tarzan matkustaa jo huomenna Amerikkaan.»

»Lupaan, että viimeistään kahden viikon päästä voit sähköttää hänelle tuloksen», selitti virkamies, »mutta minkälainen se on, sitä en uskalla vielä ennustaa. Yhtäläisyyksiä kyllä on, mutta parasta on jättää asia herra Desquercin ratkaistavaksi.»

SEITSEMÄSKOLMATTA LUKU

Sankari esiintyy jälleen

Baltimoren laitaosassa ajoi auto vanhanaikuisen talon eteen.

Noin neljäkymmenen ikäinen, soreavartaloineen mies, jolla oli terävät, säännölliset piirteet, hyppäsi maahan ajoneuvoista, maksoi ohjaajalle ja astui ripeästi talon kirjastohuoneeseen.

»Ah, herra Canler!» huudahti eräs vanha herra ja nousi tervehtimään vierasta.

»Hyvää iltaa, hyvä professori», vastasi tulija ja ojensi sydäinellisesti kätensä.

»Kuka teidät laski sisään?» kysyi professori.

»Esmeralda.»

»Silloin hän on varmaankin sanonut myös Janelle, että te olette täällä?»

»Ei, herra professori», selitti Canler, »sillä minä tulin ennen kaikkea juuri teitä tapaamaan».

»Sepä hauskaa», vastasi professori Porter.

»Kuulkaahan, herra professori», lausui Robert Canler pontevasti, ikäänkuin tahtoisu painostaa joka sanaa, »nyt olen tullut puhumaan kanssanne Janesta. Tiedättehän, mitä toivon, ja olette suosiollisesti hyväksynyt kosintani.»

Professori Archimedes Q. Porter vaipui hermostuneen näköisenä nojatuoliinsa. Tämä asia sai hänet aina rauhattomaksi, vaikkei hän ymmärtänyt sen syytä. Olisihan Canler ollut kelpo vävy.

»Mutta minä en ymmärrä», jatkoi Canler, »mitä Jane oikein tarkoittaa. Hän välttelee minua milloin milläkin tekosyyllä. Minusta tuntuu aina, että hän ikäänkuin helpotuksesta huokaisee, kun sanon hänelle hyvästi.»

»No no», huomautti professori Porter. »Jane on hyvin kuuliainen tytär. Hän tekee aina, niinkuin minä määrään.»

»Saan siis yhä luottaa apuunne?» kysyi Canler iloisemmalla äänellä.

»Varmasti, aivan varmasti», vakuutti professori Porter. »Kuinka saatoitte sitä epäilläkään?»

»Ajattelin lähinnä nuorta Claytonia», vastasi Canler. »Hän on täällä liehitellyt Janea jo kuukausia. En tiedä, välittääkö Jane hänestä, mutta onhan hänellä komea arvonimi, ja sitäpaitsi hänen sanotaan isältään perineen melko suuren omaisuuden. Niin ollen ei olisi kumma, jos hän lopuksi voittaisi Janen, jollei...» ja Canler vaikeni.

»No no, herra Canler, jollei... mitä?»

»Jollei teidän sovi heti päättää, että Jane ja minä menemme naimisiin», sanoi Canler hitaasti ja pontevasti.

»Minä olen jo sanonut Janelle, että se olisi toivottavaa», selitti professori Porter alakuloisesti, »sillä kauempaa me emme voi pitää tätä taloa ja elää sillä tavalla kuin hänen asemansa vaatii».

»Mitä hän vastasi?» kysyi Canler.

»Hän sanoi, ettei hän vielä haluaisi mennä kenenkään kanssa naimisiin, ja että me voisimme asettua Wisconsinissa sille maatilalle, jonka hän on perinyt äidiltään. Se on pieni talo, jonka turvissa voisi kutakuinkin elää. Vuokraajat ovat jaksaneet sitä pitää, vaikka ovat lähettäneet Janellekin vuosittain pienen summan. Hänen suunnitelmansa on, että jo ensi viikon alussa muutamme sinne. Philander ja herra Clayton ovat jo matkustaneet sinne asioita järjestämään.»

»Claytonko matkustanut sinne?» huudahti Canler ilmeisesti närkästyneenä. »Miksi ei minulle mitään sanottu? Minä olisin mielelläni käynyt siellä ja pitänyt huolta, ettei mitään olisi puuttunut.»

»Janen mielestä me olemme teille jo liian paljon velkaa», herra Canler», vastasi professori Porter.

Canler aikoi juuri sanoa jotakin, kun eteisestä kuului askeleita, ja Jane Porter astui huoneeseen.

»Oh, anteeksi!» huudahti hän pysähtyen kynnykselle. »Luu-
lin sinun olevan yksin, isä.»

»Minä se vain olen, Jane», sanoi Canler, joka oli noussut,
»ettekö halua tulla istumaan seuraamme? Puhuimme juuri
teistä.»

»Kiitos», vastasi Jane Porter astuen sisään ja istuutuen tuo-
lille, jonka Canler hänelle tarjosi. »Halusin vain sanoa sinulle,
isä, että Tobey tulee huomenna sullomaan kirjoja. Valitse
kaikkein tarpeellisimmat kirjat äläkä tahdo koko kirjastoasi
Wisconsiniin, niinkuin aioit viedä ne Afrikaan, ellen olisi
estänyt.»

»Kävikö Tobey täällä?» kysyi professori Porter.

»Kävi, hän lähti juuri. Hän ja Esmeralda istuvat parai-
kaa keittiön portailla ja vaihtavat keskenään ajatuksia.»

»No no, minun täytyy heti tavata hänet!» huudahti prof-
essori. »Hetkinen vain, lapset . . .» ja hän kiirehti huoneesta.

Kun hän oli poissa kuuluvilta, kääntyi Canler Jane Porte-
rin puoleen.

»Kuulkaapas nyt, Jane», sanoi hän jyrkästi, »kuinka kauan
tällaista jatkuu? Tosin ette ole kieltäytynyt tulemasta vai-
mokseni, mutta ette ole suostunutkaan. Minun tekee mieleni
hankkia lupatodistus jo huomenna, niin että voimme mennä
naimisiin ennen lähtöänne Wisconsiniin. Minä en välitä mis-
tään juhlamenoista, ja samalla kannalla lienette tekin.»

Nuori tyttö tunsu kylmän väristyksen, mutta pysyi uljaana.

»Tiedättehän, että isänne haluaa sitä», lisäsi Canler.

»Tiedän.»

Tämä vastaus tuli niin hiljaa kuin kuiskaus.

»Ettekö käsitä, herra Canler, että te ostatte minut?» jatkoi
hän sitten kylmästi ja tyynesti. »Ostatte minut muutamilla
vaivaisilla dollareilla. Niin juuri te teette, Robert Canler, ja
se oli mielessänne jo silloin, kun lainasitte isälle rahat uhka-
rohkeata seikkailua varten, joka olisi saattanut onnistua ih-
meellisen hyvin, ellei olisi sattunut eräitä salaperäisiä tapauk-
sia. Teille, herra Canler, se olisi ollut suurin yllätys. Te ette

vähääkään uskonut, että yritys onnistuisi. Olette liian itä-tava liikemies sellaista otaksuaksenne. Samoin olette liiaksi liikemies lainataksenne rahaa aarteiden etsimistä varten tai yleensä ilman vakuutta, paitsi kun teillä on mielessä jokin erikoinen tarkoitus. Te tiesitte, että jollette vaatisi takuita, voisitte paremmin vedota Porterien kunniantuntoon, ja että sillä keinoin parhaiten voisitte suostuttaa minut tulemaan vaimoksenne, vaikkei menettelyenne näyttäisi pakotukselta. Te ette ole ottanut puheeksi niitä rahoja, jotka lainasitte isälle. Jos asia koskisi ketä tahansa muuta, pitäisin sitä ylevän ja jalon luonteen merkinä, mutta te, herra Canler, fäh-täätte kauas. Tunnen teidät paremmin kuin luulettekaan. Tietysti tulen vaimoksenne, ellei muuta keinoa ole, mutta olkaamme myös kerta kaikkiaan selvillä toisistamme.»

Hänen puhuessaan oli Robert Canler vuoroin punastunut ja kalvennut, ja kun Jane Porter lopetti, nousi Canler ja sanoi kyynillisesti hymyillen:

»Te hämmästyttätte minua, Jane. Luulin teillä olevan enemmän itsehillintää — enemmän ylpeyttä. Tietysti olette oikeassa. Minä ostan teidät ja tiesin teidän sen tietävän, mutta otaksuin teidän mieluummin teeskentelevän, että asian laita olisi toisin. Olisin luullut, että kunnioituksesta itseänne kohtaan ja Porter-suvun ylpeydestä olisitte tuntenut kylmiä väristyksiä, jos olisitte edes itsellenne myöntänyt, että te olette ostettava nainen. Mutta tehkää, kuten haluatte, arvoisa neiti», lisäsi hän kevyesti. »Minä otan teidät, enkä muusta välitä.»

Sanaa sanomatta tyttö kääntyi ja lähti huoneesta. —

Jane Porter ei ollut vielä naimisissa, kun hän isänsä ja Esmeraldan kanssa matkusti pienelle maatilalleen Wisconsiniin, ja kun hän junan lähtiessä kylmästi hyvästeli Robert Canleria, lupasi tämä viikon tai parin kuluttua saapua heidän luokseen.

Viimeisellä asemalla olivat Clayton ja herra Philander heitä vastassa, ja edellisen valtava matka-auto lähti kiidättämään

heitä tiheiden metsien halki sitä pientä tilaa kohti, jossa tyttö ei ollut käynyt lapsuutensa päivistä asti.

Päärakennuksessa, joka sijaitsi noin sadan metrin päässä vuokraajan asunnosta, oli tehty suuria muutoksia niinä kolmena viikkona, joina Clayton ja herra Philander olivat siellä oleskelleet.

Edellinen oli lähimmästä kaupungista tuottanut kokonaisen armeijan kirvesmiehiä, muurareita, putkityömiehiä ja maalareita, niin että entinen ränsistynyt hökkeli oli muuttunut sieväksi kaksikerroksiseksi taloksi, jossa oli kaikki nykyaikaiset mukavuudet.

»Mutta, herra Clayton, mitä te olette tehnyt?» huudahti Jane Porter sydän kurkussa, sillä hän näki heti, että tällainen korjaustyö oli vaatinut suunnattomia kuluja.

»Hiljaa!» varoitti Clayton. »Älkää antako isänne mitään huomata. Ellette puhu hänelle siitä, ei hän näe muutoksia. Minä en sietänyt sitä ajatusta, että hän joutuisi asumaan niin kurjassa talossa kuin tämä oli herra Philanderin ja minun tänne tullessamme. Oikeastaan haluaisin tehdä paljon enemmän, Jane... Älkää siis hänen vuoksensa puhuko asiasta mitään.»

»Mutta tiedättehän, ettemme voi tätä korvata», väitti tyttö. »Miksi haluatte saattaa minut niin hirveään kiittolisuudenvelkaan?»

»Älkää niin sanoko, Jane», vastasi Clayton alakuloisesti. »Jos asia olisi koskenut vain teitä, niin en olisi tähän ryhtynyt, sillä alusta saakka tiesin, että se vain loukkaisi teitä, mutta minusta oli niin kiusallista kuvitella, että vanhan professorin täytyisi asua sellaisessa pesässä... Voittehan uskoa minua ja suoda minulle tämän pikku ilcn...»

»Uskon teitä, herra Clayton», sanoi tyttö, »sillä minä tiedän, että te olette kyllin ylevämielinen tehdäksenne tämän vain isän vuoksi... Voi, Cecil, tahtoisin palkita sen teille sillä tavalla kuin te ansaitsette ja ehkä haluatte.»

»Miksi ette siis tee niin, Jane?»

»Minä rakastan toista.»

»Canleria?»

»En.»

»Mutta tehän menette hänen kanssaan naimisiin. Niin hän ainakin sanoi ennen lähtöäni Baltimoresta.»

Tyttö vavahti tuskaisesti.

»Minä en rakasta häntä.»

»Rahojenko vuoksi te siis, Jane . . .?»

Jane Porter nyökkäsi.

»Olenko minä Canleria niin paljon huonompi? Minulla on rahaa kylliksi, paljon enemmänkin kuin koskaan tarvitsen», sanoi Clayton katkerasti.

»Minä en rakasta teitä, Cecil», selitti tyttö, »mutta kunnioitan teitä. Jos minun on pakko tehdä naimakauppa ilman rakkautta, teen sen mieluummin sellaisen miehen kanssa, jota jo nyt halveksin. Sillä minun täytyy inhota sitä miestä, jolle myyn itseni ilman rakkautta, olkoon hän kuka tahansa . . . Teistä tulee paljon onnellisempi ilman minua, kun saatte pitää kunnioitukseni ja ystävyuteni, kuin minun kanssani, ellei ole rakkautta.»

Clayton ei enää kajonnut tähän arkaan asiaan, mutta jos nuori mies on koskaan hautonut murhanaikeita sydämessään, niin varmasti niitä oli William Cecil Claytonilla, loordi Grey-stokella, kun Robert Canler viikkoa myöhemmin kuusisylinterisellä autollaan saapui sinne.

Kului viikko, tapauksista köyhä, mutta synkkä viikko, joka vaivasi kaikkia pienen maatilan asukkaita.

Canler pysyi vaatimuksessaan, että Janen piti heti tulla hänen vaimokseen.

Vihdoin Jane suostui vain päästäkseen kuulemasta hänen jatkuvaa ilkeää nalkutustaan samasta asiasta.

Sovittiin, että Canler seuraavana päivänä ajaisi kaupunkiin noutamaan aviolupatodistusta ja pappia.

Clayton olisi halunnut heti lähteä tiehensä, kun tämä uutinen hänelle kerrottiin, mutta Janen toivoton katse pidätti

häntä. Jotakin voisi vielä sattua, koetti hän lohdutella itseään. Ja sydämessään hän tiesi, että tarvittiin vain rah-tunen lisää, jolloin hänen vihansa Canleriin voisi kiihtyä verenhimoksi.

Varhain seuraavana aamuna Canler lähti kaupunkiin.

Idässä saattoi metsän yllä nähdä savupilven, sillä jo viikko-kauden oli metsäpalo raivonnut jokseenkin lähellä, mutta kun tuuli yhä pysytteli lännessä, ei heitä uhannut mikään vaara.

Puolenpäivän tienoissa Jane Porter meni kävelemään. Hän ei tahtonut Claytonia seuraansa, vaan halusi olla yksin, sanoi hän, ja Clayton mukaantui hänen toivomukseensa.

Kotona istuivat professori Porter ja herra Philander vilk-kaasti keskustelemassa jostakin tärkeästä tieteellisestä kysy-myksestä. Esmeralda torkkui keittiössä, ja Clayton, joka vielä oli väsynyt unettoman yön jälkeen, oli heittäytynyt arkihuoneen sohvalle ja vaipui pian levottomaan horrokseen.

Idässä nousivat mustat savupilvet korkeammalle taivasta kohti. Äkkiä ne alkoivat pyöriä ja sitten nopeasti ajautua länteen päin.

Yhä sakeampina ne tulivat. Vuokraajan väki oli kotoa poissa, sillä nyt oli kaupungissa markkinapäivä, eikä kukaan ollut näkemässä tulen lähestymistä.

Pian olivat liekit levinneet etelään ja siten katkaisseet Canlerilta paluutien. Tuulen henki vei nyt metsäpaloa poh-joiseen, sitten muuttui tuulen suunta, ja liekit pysyivät mel-kein alallaan, ikäänkuin näkymättömän käden pidättäminä.

Äkkiä ilmestyi koillisesta musta auto kiitäen hurjaa vauh-tia pitkin tietä.

Hytkähtäen se seisahtui rakennuksen eteen, ja siitä hypähti mustatukkainen jättiläinen, joka heti ryntäsi sisälle. Soh-valla makasi Clayton. Mies pysähtyi hämmästyneenä, mutta seuraavassa tuokiossa hän kumartui nukkuvan puoleen ja ravisti tätä olkapäästä, huutaen:

»Herätkää, Clayton! Hullujako te kaikki olette täällä? Ettekö tiedä, että tulipalo on jo melkein saartanut teidät! Missä on neiti Porter?»

Clayton kavahti pystyyn. Hän ei tuntenut vierasta, mutta ymmärsi hänen sanansa ja syöksyi ulos kuistille.

»Hitto vie!» huusi hän ja ryntäsi takaisin sisään. »Jane, Jane! Missä te olette?»

Kohta tulivat paikalle Esmeralda, professori Porter ja herra Philander.

»Missä neiti Jane on?» kovisti Clayton, tarttui Esmeraldaa hartiaan ja ravisti vimmatusti.

»Oi laupias taivas, massa Clayton, neiti meni kävelemään.»

»Eikö hän ole vielä palannut?» Ja vastausta odottamatta Clayton juoksi pihalle, jonne toisetkin häntä seurasivat.

»Minne päin hän lähti?» huusi mustatukkainen jättiläinen Esmeraldalle.

»Tuonne päin», ruikutti pelästynyt neekerinainen, osoittaen etelään, missä valtava tulimeri kohisi sulkien näköalaa.

»Ottakaa kaikki nämä ihmiset toiseen autoon, jonka näin tänne tullessani talon edessä, ja ajakaa sitten pohjoista kohti niin pian kuin pääsette», komensi vieras Claytonia. »Oma autoni saa jäädä tänne. Jos löydän neiti Porterin, on se hyvään tarpeeseen. Muussa tapauksessa sitä ei tarvitse kukaan. No, tehkää nyt, kuten sanoin», lisäsi hän, kun Clayton epäröi.

Sitten he näkivät notkean olennon kiiruhtavan peltojen yli luoteiseen, missä metsä ei vielä ollut syttynyt, ja jokainen heistä tunsu, että suuri taakka oli nostettu heidän hartioiltaan. Heissä oli äkkiä herännyt omituinen luottamus outoon mieheen, niin että he uskoivat juuri hänen voivan pelastaa Jane Porterin, jos se muuten enää olisi mahdollista.

»Kuka se oli?» kysyi professori Porter.

»En tiedä», vastasi Clayton. »Hän kutsui minua nimeltä ja näytti tuntevan Janen. Esmeraldankin nimen hän tiesi.»

»Hänessä oli jotakin hämmästyttävän tuttua», sanoi herra Philander, »ja kuitenkin voin vannoa, etten ole häntä koskaan ennen nähnyt».

»No no!» huomautti professori Porter. »Tuiki merkillistä! Minäkään en käsitä, kuka hän on, mutta sittenkin tunnen Janen olevan turvassa, kun tämä vieras on lähtenyt häntä etsimään.»

»Ihmeellistä se on, professori», sanoi Clayton miettivästi, »minussa on sama tunne. Mutta riennetään nyt, meidän täytyy pelastaa itsemme täältä, tai muutoin meiltä on tie tukossa . . .»

Ja koko seurue kiirehti Claytonin autoa kohti. —

Kun Jane Porter kääntyi lähteäkseen kotiin, kävi hän levottomaksi huomattessaan kuinka lähelle metsäpalon savu näytti jo tulleen. Hän joudutti askeliaan, ja hänen levottomuutensa kiihtyi kauhuksi, kun hän näki, että liekit raivasivat itselleen tietä hänen ja maatalon väliin.

Vihdoin hänen oli pakko tunkeutua tiheään vesaikkoon, ja hän koetti nyt kaartaa länteen päin, välttääkseen liekkiä.

Pian hän kuitenkin huomasi yrityksensä turhaksi, ja silloin hänen ainoa toivonsa oli päästä takaisin maantielle ja sitten juosta henkensä kaupalla etelään kaupunkia kohti.

Mutta niiden parinkymmenen minuutin aikana, jotka hän tarvitsi ehtiäkseen tielle, oli tuli jo katkaissut häneltä paluun, kuten äsken oli estänyt häntä menemästä eteenpäin.

Kun hän oli vähän aikaa juossut pitkin tietä, selvisi hänelle hirvittävä totuus: hänen edessään oli toinen tuliseinä. Pääpalosta oli näet kieleke lähtenyt noin puolen kilometriä etelään ja vallannut tien.

Jane Porter tiesi, että oli turhaa koettaa uudestaan päästä metsän läpi. Olihan hän jo kerran koettanut, mutta epäonnistunut. Nyt hän käsitti, että muutamien minuuttien kuluttua pohjoisessa ja etelässä riehuvat palot yhtyisivät tulimereksi, joka ympäröisi hänet täydellisesti.

Tyynesti hän polvistui maantien tomuun ja rukoili, että Jumala antaisi hänelle voimaa urheasti alistua hirveään kohtaloon ja pelastaisi hänen isänsä ja ystävänsä kuolemasta.

Itselfellen hän ei enää voinut rukoilla pelastusta, sillä hän tiesi, ettei ollut toivon hiventäkään. Nyt ei enää mikään voisi häntä auttaa.

Mutta äkkiä hän kuuli nimeään huudettavan metsästä.

»Jane! Jane Porter!»

Se kuului kovaa ja selvästi, mutta ääni oli outo ja merkillinen.

»Täällä minä olen!» huusi hän vastaukseksi. »Täällä! Maantiellä!»

Silloin hän näki puiden oksia pitkin kiitävän olennon, joka tuli nopeasti kuin tuulispää.

Savupilvi painui nyt heitä vastaan, eikä hän enää voinut nähdä miestä, joka kiiruhti hänen luokseen, mutta kohta hän tunsu väkevän käden vyötäisillään. Hänet nostettiin ilmaan, ja hän tunsu vain tuulen puhallusta ja kuuli oksien räsähtelua, kun häntä kuljetettiin pois.

Sitten hän aukaisi silmänsä.

Kaukana allaan hän näki pensaita ja maata. Ympärillä oli puiden huojuvia latvoja.

Puusta puuhun heittäli itseään se jättiläinen, joka häntä kantoi, ja tytöstä tuntui, että hän sai uudestaan kokea seikkailunsa kaukaisen Afrikan viidakossa.

Oi, jospa häntä kantamassa olisi sama mies kuin silloin! Mutta sehän oli mahdotonta... Ja kuitenkin...! Kuka muu koko maailmassa voisi olla näin jäntevä ja ketterä!

Salavihkaa hän katsahti miehen kasvoihin ja huudahti pelästyksestä: sehän oli *hän!*

»Minun sankarini!» mutisi hän. »Ei, se on vain hourailua ennen kuolemaani.»

Hän lienee puhunut ääneensä, sillä niitä silmiä, jotka häntä tähytivät, kirkasti hymyily.

»Niin juuri, teidän sankarinne, Jane Porter. Villi mies on nyt tullut viidakosta etsimään vaimoaan — sitä naista, joka karkasi hänen luotaan», lisäsi hän melkein tuimasti.

»Minä en karannut», kuiskasi Jane. »Mutta täytyihän minun lähteä toisten mukana, kun teitä oli odotettu kokonainen viikko.»

Nyt he olivat päässeet palopaikalta toiselle puolelle, missä oli aukea kohta maatalon edessä.

Rinnatusten he kävelivät rakennusta kohti. Tuuli oli jälleen kääntynyt, ja kulovalkea palasi lähtökohtaansa. Jos tätä kestäisi vielä tunnin, niin koko palo sammuisi itsestään.

»Miksi te ette tullut takaisin?» kysyi Jane Porter.

»Piti hoitaa D'Arnotia. Hän oli pahasti haavoittunut.»

»Ah, sen minä kyllä arvasin!» huudahti tyttö. »Kaikki sanoivat, että te olitte lähtenyt mustien luo — että te kuulitte samaan joukkoon.»

Mies nauroi.

»Mutta ette suinkaan te sitä uskonut, Jane?»

»En... mutta mikä teidän nimenne on?»

»Nimeni oli apinain Tarzan, kun ensin jouduitte minut tuntemaan», vastasi toinen.

»Apinain Tarzan!» huudahti tyttö. »Ja teidätkö siis oli se kirje, johon lähtiessäni vastasin?»

»Minun. Kenen kirjeeksi sitä muuten luulitte?»

»Sitä en tiennyt, mutta siitä vain olin varma, ettei se tullut teiltä, sillä apinain Tarzan oli kirjoittanut englanniksi, mutta tähän ette ymmärtänyt sanaakaan mitään kieltä.»

Taas Tarzan naurahti.

»Se on pitkä historia, mutta minä sen kuitenkin kirjoitin, kun en osannut puhua. Ja nyt D'Arnot on vielä pahentanut asiaa opettaen minulle ranskaa englannin sijasta... Mutta lähdetään nyt», lisäsi hän. »Hypätkää minun autooni. Koe-tetaan saada kiinni isänne ja toiset. Heillä ei ole kovin pitkää etumatkaa.»

Heidän ajaessaan maantietä pitkin Tarzan sanoi:

»Kirjeessänne sanoitte rakastavanne toista miestä — minuako te siis sillä ehkä tarkoittitte?»

»Ehkä niin», vastasi tyttö kiertelemättä.

»Mutta Baltimossa — oh, kuinka olenkaan teitä etsinyt — kerrottiin, että te luultavasti jo olitte naimisissa. Joku Canler-niminen mies kuuluu lähteneen tänne viettämään häitä teidän kanssanne. Onko se totta?»

»On.»

»Rakastatteko häntä?»

»En.»

»Rakastatteko minua?»

Tyttö kätki kasvot käsiinsä.

»Minä olen antanut toiselle lupaukseni. Minä en voi vastata teille, Tarzan», nyhyttyi hän.

»Te olette jo vastannut. Mutta kertokaa nyt, miksi menette naimisiin miehen kanssa, jota ette rakasta?»

»Isäni on hänelle velkaa.»

Äkkiä muistui Tarzanin mieleen hänen lukemansa kirje — sekä Robert Canlerin nimi ja kaikki vihjailtu pula, jota hän ei silloin ollut kyennyt ymmärtämään.

Hän hymyili.

»Jollei isänne olisi menettänyt aarretta, niin ettekö siis tuntisikaan itseänne velvolliseksi pitämään sille Canlerille antamaanne lupausta?»

»Minä voisin pyytää häntä vapauttamaan minut siitä.»

»Entä jos hän kieltäytyisi?»

»Minun lupaukseni on lupaus.»

Tarzan oli hetkisen ääneti. Auto vieri eteenpäin huimavaa vauhtia epätasaisella tiellä, sillä tuli leimusi uhkaavasti heidän oikealla puolellaan, ja jos tuuli taas olisi kääntynyt, olisi se saattanut pyyhkäistä lieskan edellään hurjassa rai-vossa ainoan pakotien yli. Vihdoin he olivat päässeet vaarallisen kohdan ohi, ja Tarzan hiljensi vauhtia.

»Entä jos minä kysyisin häneltä?» uskalsi hän ehdottaa.

»Hän tuskin suostuisi vieraan pyyntöön», vastasi tyttö, »varsinkaan sellaisen, joka haluaisi minua itselleen».

»Terkoz toki sai väistyä», sanoi Tarzan synkästi.

Jane Porteria puistatti ja hän vilkaisi pelokkaasti jättiläis-kokoiseen olentoon vieressään.

»Täällä emme ole afrikalaisessa viidakossa», virkkoi hän, »te ette ole enää mikään villi eläin. Olette herrasmies, ei-vätkä sellaiset kylmäverisesti tee murhaa.»

»Sydämeltäni olen vielä villi eläin», vastasi toinen ikään-kuin itseksensä. Jälleen he olivat hetkisen vaihi.

»Jane Porter», sanoi mies vihdoin, »jos olisitte vapaa, niin suostuisitteko kanssani avioliittoon?»

Jane yritti koota ajatuksiaan. Mitä hän tiesi tästä oudosta miehestä, joka istui hänen vieressään? Mitä hän itse tiesi itsestään? Kuka hän oli? Ketkä olivat hänen vanhempansa?

»Te ette vastaa», sanoi Tarzan. »Pelkäättekö loukkaavanne minua?»

»En tiedä, mitä vastaisin», lausui Jane Porter alakuloisesti. »En käsitä omaa mieltäni.»

»Ettekö siis rakasta minua?» kysyi mies tasaisella äänellä.

»Älkää kysykö minulta. Tulette onnellisemmaksi ilman minua. Teitä ei ole koskaan aiottu yhteiskunnan muodollisiin rajoituksiin ja sovinnaisuuksien pakkopaitaan — sivistynyt elämä väsyttäisi teitä, ja pian alkaisitte ikävöidä takaisin vapauteenne, elämään, johon minä olen yhtä täydellisesti soveltumaton kuin te olette meikäläiseen.»

»Luulen ymmärtäväni teidät», vastasi jättiläinen tyyneesti. »En tahdo enää kiusata teitä, sillä mieluummin toivon näkeväni teidät onnellisena kuin itse siksi tulevani... Käsitän nyt, että te ette voisi tulla onnelliseksi — apinan kanssa.»

Hänen äänessään värähti juuri hiukkanen katkeruutta.

»Älkää, älkää sanoko niin», moitti tyttö. »Te ette käsitä.»

Mutta ennenkuin hän ehti jatkaa, kiidätti äkillinen tienmutka heidät pienen kylän keskelle. Heidän edessään oli Claytonin auto hänen tuomansa seurueen ympäröimänä.

KAHDEKSASKOLMATTI LUKU

L o p p u

Heidän nähdessään Jane Porterin kuului helpoituksen ja riemun huudahduksia kaikkien huulilta, ja kun Tarzanin auto pysähtyi toisen viereen, kaappasi professori Porter tyttärensä syliinsä.

Ensi hetkellä ei kukaan huomannut Tarzania, joka istui ääneti paikallaan. Clayton oli ensimmäinen, joka tuli häntä ajatelleeksi. Hän kääntyi ja ojensi Tarzanille kätensä.

»Kuinka voimme teitä kiittää», huudahti hän. »Te olette pelastanut meidät kaikki. — Maatilalla mainitsitte minua nimeltäni, mutta minä en voi muistaa teidän nimeänne, vaikka teissä on jotakin varsin tutunomaista... ikäänkuin olisin hyvin tuntenut teidät aivan toisenlaisissa olosuhteissa kauan sitten.»

Tarzan hymyili tarttuessaan tarjottuun käteen.

»Olette ihan oikeassa, monsieur Clayton», sanoi hän ranskaksi. »Suonette anteeksi, että en haasta teille englanninkieltä. Opettelen sitä parhaillaan, ja vaikka sitä aika hyvin ymmärrän, puhun varsin kehnosti.»

»Mutta kuka te olette?» tiukkasi Clayton kääntäen hänkin puheen ranskaksi.

»Apinain Tarzan.»

Clayton hytkähti kummastuksesta.

»Totisesti!» huudahti hän. »Niinhän olettekin.»

Professori Porter ja herra Philander riensivät nyt kiittämään hekin ja ilmaisemaan kummastuksensa ja ilonsa, tavalessaan viidakkoystävänsä näin kaukana villistä kotiseudustaan. Seurue astui sitten pieneen vaatimattomaan ravintolaan, jossa Clayton heti tilasi ruokaa ja virvokkeita.

He istuivat vähäisessä ummehtuneessa tarjoiluhuoneessa, kun lähestyvän automobiilin torven törähdys kuului etäältä heidän korviinsa. Herra Philander, joka istui ikkunan luona,

vilkaisi ulos, kun ajopelit suhahtivat näkyviin ja lopuksi pysähtyivät toisten autojen viereen.

»Hyväinen aika», huudahti Philander, jonka äänessä oli rahtunen äreyttä. »Sieltä tuli herra Canler. Olin toivonut, hm... ajatellut tai, hm... onpa oikein hyvä, ettei hän joutunut tulen alle», lopetti hän kömpelösti.

»No, no, herra Philander!» varoitti professori Porter. »No, no! Olen usein kehoittanut oppilaitani laskemaan kymmeenen, ennenkuin puhuvat. Teidän asemassanne, herra Philander, laskisin ainakin tuhanteen ja olisin sitten visusti vaiti.»

»Niin kyllä», myönsi Philander. »Mutta mikä mustamekko hänellä on mukanaan?»

Jane Porter kalpeni. Clayton liikahti levottomasti tuolillaan. Professori otti hermostuneesti silmälasinsa ja hengähti niihin, mutta pani ne pyyhkäisemättä takaisin nenälleen.

Kaikkialla läsnäoleva Esmeralda murahti.

Ainoastaan Tarzan ei käsittänyt.

Samassa ryntäsi Robert Canler huoneeseen.

»Jumalan kiitos!» huudahti hän. »Pelkäsin pahinta, kunnes näin autonne, Clayton. Minun oli pakko kääntyä eteläisellä tiellä ja palata kaupunkiin, josta sitten suuntasin itään päin tälle tielle. Luulin, ettemme koskaan saavuttaisi maahuvilaa.»

Kukaan ei näkynyt suuresti innostuvan. Tarzan silmäili Robert Canleria niinkuin Sabor silmäilee saalistaan.

Jane Porter vilkaisi häneen ja yskähti hermostuneesti.

»Herra Canler», sanoi hän, »tämä on monsieur Tarzan, vanha tuttava.»

Canler kääntyi ja ojensi kätensä. Tarzan nousi ja kumarsi niinkuin vain D'Arnot oli voinut hänelle opettaa, mutta ei näkynyt havaitsevan Canlerin kättä.

Canler taas ei ollut tätä laiminlyöntiä huomaavinaan.

»Saanen esitellä pastori Tousleyn, Jane», sanoi Canler kääntyen pappismieheen. »Herra Tousley — neiti Porter.»

Pastori kumarsi ja säteili. Senjälkeen Canler esitteli hänet muillekin.

»Voimme vihityttää itsemme heti», sanoi Canler. »Sitten meidän sopii ajaa kaupunkiin ja lähteä keskiyön junalla.»

Tarzan käsitti heti suunnitelman. Hän katseli puoliksi suljetuilla silmillään Jane Porteria, mutta ei hievahtanut.

Neitonen epäröitsi. Huoneessa olijat tunsivat hermostuttua jännitystä, ja kaikki olivat ääneti.

»Emmekö voisi odottaa muutamia päiviä?» kysyi Jane. »Olen aivan lamaanutunut. Tänään olen kokenut niin paljon.»

Canler tunsi jokaisen läsnäolijan vihamieliset ajatukset. Häntä suututti.

»Olemme odottaneet niin kauan kuin aion odottaa», sanoi hän epäkohteliaasti. »Sinä lupasit tulla vaimokseni. En halua enempää ilveilyä. Olen hankkinut lupakirjan ja tässä on pappi. Tulkaa, herra Tousley; tule, Jane. Täällä on kylliksi todistajiakin — enemmän kuin tarpeeksi», lisäsi hän epämiellyttävään sävyyn, ja tarttuen Jane Porterin käsivarteen alkoi taluttaa neitosta virkatoimitukseensa valmistautuvan pastorin luo. Mutta tuskin hän oli astunut askeleenkaan ennenkuin teräksenluja koura puristi häntä käsivarresta. Toinen käsi iskeytyi hänen kurkkuunsa, ja nyt ravisteltiin häntä ilmassa kuin kissa ravistelee hiirtä.

Jane Porter kääntyi kauhistuneena Tarzania kohti. Ja vilkaistessaan miehen kasvoihin, hän näki taas helakanpunaisen juovan tämän otsalla,

Jane tiesi, että hänen villissä sydämessään kuohui murhan halu, ja kauhusta huudahtaen hän ryntäsi esiin apina-ihmistä taltuttamaan. Mutta hänen pelkonsa kohdistui pikemmin Tarzaniin kuin Canleriin, sillä hän tiesi, kuinka ankaraan rangaistukseen oikeus tuomitsee miestaposta.

Ennenkuin hän ehti heidän luokseen, oli kuitenkin jo Clayton hypännyt Tarzanin viereen ja yritti kiskoa Canleria hänen kynsistään. Mahtavan käsivarren yhdellä ainoalla pyyhkäisyllä singahdutettiin englantilainen huoneen toiselle puolelle; mutta silloin Jane Porter laski oikean kätensä lujasti Tarzanin ranteelle ja katsahti häntä silmiin.

»Minun tähteni», pyysi hän.

Puristus Canlerin kurkussa hölleni.

Tarzan loi katseensa kauniisiin kasvoihin, jotka olivat hänen edessään. »Haluatteko, että tämä saa elää?» kysyi jättiläinen kummastuneena.

»En tahdo, että hän kuolee teidän kätenne kautta, ystäväni», vastasi tyttö. »En soisi teistä tulevan murhaajaa.»

Tarzan irroitti kätensä Canlerin kurkusta.

»Vapautatteko neidin hänen lupauksestaan?» kysyi hän. »Se on henkenne hinta.»

Hengästynyt Canler nyökkäsi.

»Lähdettkö tiehenne, ettekä koskaan enää hätyyttele?»

Taaskin nyökkäsi mies päällensä, ja hänen kasvonsa olivat vääntyneet häntä niin läheltä uhanneen kuoleman pelosta.

Tarzan päästi hänet, ja Canler horjui ovea kohti. Siinä tuokiossa hän oli mennyt ja kauhun valtaama pappismies hänen mukanaan.

Tarzan kääntyi Jane Porterin puoleen.

»Saanko puhutella teitä hetkisen kahdenkesken?» kysyi hän. Tyttö nyökkäsi ja lähti kävelemään pienen ravintolan ahtaalle kuistille vievää ovea kohti. Hän astui ulos Tarzania vuottaamaan eikä kuullut senjälkeen seuraavaa keskustelua.

»Odottakaahan», huudahti professori Porter, kun Tarzan oli astumaisillaan perästä. Professorin olivat äskeisten minuuttien nopeat tapaukset aivan ällistyttäneet.

»Ennenkuin jatkamme, hyvä herra, haluaisin selitystä siitä, mitä vastikään tapahtui. Millä oikeudella puutuitte tyttäreni ja herra Canlerin välisiin suhteisiin? Olin luvannut hänelle tytön käden, ja omasta mieltymyksestämme tai vastenmielisyydestämme riippumatta on se lupaus pidettävä.»

»Minä sekaannuin siksi, professori Porter», vastasi Tarzan, »että tyttärenne ei rakasta herra Canleria — ei halua mennä hänen kanssaan naimisiin. Se tieto riittää minulle.»

»Ette käsitä, mitä olette tehnyt», sanoi professori. »Nyt hän varmaankin kieltäytyy tyttöä ottamasta.»

»Siitä ei ole epäilystäkään», vastasi Tarzan pontevasti. »Eikä teidän ylpeytennekään tästä kärsi, professori Porter», lisäsi hän, »sillä te kykenette heti kotiin päästyänne maksamaan kaikki velkanne tuolle Canlerille».

»No . . . no, sir!» huudahti professori Porter. »Mitä tarkoittatte?»

»Aartenne on löydetty», selitti Tarzan.

»Mitä — mitä sanotte?» huudahti professori. »Tehän olette hullu! Se ei voi olla mahdollista.»

»On kuin onkin. Minä itse sen kahmaisoin, tietämättä sen arvoa tai kenelle se kuului. Näin merimiesten kaivavan sen maahan, ja matkivana apinana täytyi minun penkoa se ylös ja haudata jälleen toisaalle. Kun D'Arnotilta kuulin, mitä se oli ja kuinka paljon se teille merkitsi, palasin viidakoon sitä noutamaan. Se oli ollut syynä niin paljon rikollisuuteen, kärsimyksiin ja suruun, että D'Arnotista oli parasta olla yrittämättä tuoda itse aarretta tänne, kuten olin aikoinut. Ja niinpä olen tuonut sensijaan maksuosoituksen. Tässä se on, professori Porter.» Tarzan veti taskustaan kotelon ja ojensi sen kummastuneelle professorille. »Kaksisataaneljäkymmentäyksituhatta dollaria. Asiantuntijat arvioitsivat aarteen mitä huolellisimmin, mutta jotta teillä ei olisi mitään epäilyksen syytä, osti D'Arnot sen itse ja säilyttää sitä siltä varalta, että mieluummin tahtoisitte aarteen kuin rahat.»

»Jo ennenkin suuren kiitollisuudenvelkamme lisäksi, sir», virkkoi professori Porter vapisevalla äänellä, »tulee nyt tämä kaikkein suurin palvelus. Olette auttanut minut pelastamaan kunniani.»

Clayton, joka oli lähtenyt huoneesta hetkistä myöhemmin kuin Canler, palasi nyt.

»Anteeksi, että häiritsen», sanoi hän, »mutta minusta olisi parasta yrittää päästä kaupunkiin ennen pimeää ja matkustaa pois tästä metsäseudusta ensimmäisellä junalla. Eräs alkuasukas ratsasti tästä vastikään ohi ja kertoi minulle, että valkea on hitaasti levenemässä tänne päin.»

Hänen tiedonantonsa keskeytti keskustelun, ja koko seurue läksi odottavien ajoneuvojen luó.

Clayton, Jane Porter, professori ja Esmeralda istuivat ensin mainitun autossa, kun taas Tarzan kutsui herra Philanderin omaansa.

»Hyväinen aika!» huudahti Philander, kun auto läksi liikkeelle Claytonin ajopelien perästä. »Ken olisi voinut aavistaa, että tämä olisi mahdollista! Silloin kun teidät viimeksi näin, olitte todellinen villi, joka hypiskeli trooppillisen Afrikan aarniometsäin tiheiköissä. Ja nyt kyyditsette minua Wisconsinin maantiellä ranskalaisessa biilissä. Hyväinen aika! Tämäpä vasta on kummallista!»

»Niin», vastasi Tarzan ja jatkoi hetkisen vaiti oltuaan: »Herra Philander, muistatteko mitään yksityiskohtia niistä kolmesta luurangosta, jotka löydettiin majastani afrikalaisen viidakon ääreltä ja sittemmin haudattiin?»

»Muistan asian varsin selvästi, herra Tarzan», vastasi Philander.

»Oliko missään noista luurangoista mitään omituista?»

Philander tarkkasi uteliaasti Tarzania.

»Miksi kysytte?»

»Asia on minulle varsin tärkeä», sanoi Tarzan. »Vastauksenne voi luoda valoa salaisuuteen. Eikä se ainakaan voi tehdä pahempaa kuin jättää sen edelleenkin salaperäisyyden verhoon. Olen viimekuluneina kahtena kuukautena yrittänyt päästä eräänlaiseen ratkaisuun noiden luurankojen suhteen, ja toivon teidän vastaavan kysymykseeni parhaan ymmärryksenne mukaan: Olivatko hautaamanne kolme luurankoja kaikki ihmisen luurankoja?»

»Eivät», virkkoi Philander. »Pienin niistä, se, jonka löysimme kehdosta, oli ihmisapinan.»

»Kiitos», sanoi Tarzan.

Edellä ajavassa autossa Jane Porter taisteli hurjasti omien ristiriitaisten ajatustensa kanssa. Hän ymmärsi, miksi Tarzan oli pyytänyt häntä hiukan puhutella, ja hän tiesi, että hänen

täytyi lähimmässä tulevaisuudessa antaa hänelle ratkaiseva vastauksensa. Tarzan ei ollut niitä miehiä, joille saattoi verukkelehtia, ja juuri se miete sai Janen harkitsemaan, että eikö hän todellisuudessa pelännyt jättiläistä.

Ja saattoiko hän rakastaa miestä, jota pelkäsi?

Hän käsitti sen lumouksen, joka hänet oli vallannut etäisessä viidakossa, mutta arkisessa Wisconsinissa ei tuntunut samanlaista tenhoa.

Eikä moitteeton ranskalainen tehonnut yhtä voimakkaasti hänen naiselliseen perusvaistoonsa kuin roteva metsänjumala.

Rakastiko hän Tarzania? Hän ei sitä tiennyt — tällä haavaa. Hän vilkaisi salaviihkaa Claytoniin. Eikö siinä ollut mies, joka oli kasvatettu samassa yhteiskunnallisessa koulussa kuin hänkin — mies, jonka asema ja sivistys olivat sellaisia kuin häntä oli opetettu pitämään hyvän toveruuden ensimmäisinä ehtoina?

Eikö hänen arvostelukykynsä osoittanut hänelle tätä nuorta englantilaista aatelismiestä, jonka rakkauden hän tiesi olevan sitä lajia kuin sivistynyt nainen vaatisi? Eikö Clayton ollut kaiken järjen nimessä sopiva puoliso hänen kaltaisilleen?

Voisiko hän rakastaa Claytonia? Miksipä ei! Jane Porter ei ollut luonnostaan kylmästi laskeva, mutta kasvatus, ympäristö ja perinnäisyys olivat yhteistoimin opettaneet hänet harkitsemaan sydämenkin asioissa.

Että tuon nuoren jättiläisen voima oli hänet tenhonnut kaukaisessa Afrikan metsässä, kun hän tunsu noiden isojen käsivarsien puristuksen, ja nyt taas tänään Wisconsinin metsissä, näytti hänestä johtuvan vain tilapäisesti palautuvasta sielullisesta alkuvaistosta — alkuaikojen miehen vetoamisesta alkuaikojen naiseen hänen luonteessaan.

Jos Tarzan ei häneen enää koskaan koskisi, niin hän tuumi, ei hän enää koskaan tuntisi kiintymystä tuota miestä kohtaan. Hän ei siis ollut häntä rakastanutkaan. Se oli ollut pelkkä ohimenevä hullaannus, kiihtymyksen ja ruumiillisen kosketuksen tuottama. Kiihtymys ei aina kirpaisisi heidän tulevia suh-

teitaan, jos hän Tarzanin naisei, ja tuttavallisuus tylsyttäisi kosketuksen tehon.

Hän katsahti taaskin Claytoniin. Tämä oli hyvin komea ja herrasmies kiireestä kantapäähän. Sellaisesta aviomiehestä hänen sopisi ylpeillä.

Ja sitten Clayton puhui; — minuutti aikaisemmin tai minuutti myöhemmin olisi saattanut merkitä äärettömän paljon kolmen ihmisen elämässä, mutta sattuma suosi Claytonia ja vihjaisi hänelle otollisen hetken.

»Nyt olette vapaa, Jane», sanoi hän. »Ettekö anna myöntymystänne — tahtoisin uhrata koko elämäni tehdäkseen teidät hyvin onnelliseksi.»

»Kyllä», kuiskasi tyttö.

Sinä iltana sai Tarzan tilaisuuden puhutella Jane Porteria hetkisen kahdenkesken aseman pienessä odotussalissa.

»Nyt olette vapaa, Jane», sanoi hän; »ja minä olen saapunut esihistoriallisen luolaihmissen hämärästä ja kaukaisesta muinaisuudesta tänne teitä pyytämään . . . Teidän tähtenne olen tullut sivistyneeksi mieheksi, teidän tähtenne olen matkustanut yli merien ja mantereiden, teidän tähtenne haluan olla mitä ikinä vain tahdotte. Minä voin tehdä teidät onnelliseksi, Jane, siinäkin elämässä, jonka te parhaiten tunnette ja jossa parhaiten viihdytte. Suostutteko kanssani avioliittoon?»

Ensi kertaa Jane tajusi, kuinka syvällistä tuon miehen rakkaus oli — käsitti, mitä tämä niin lyhyessä ajassa oli vain hänen lempensä tähden aikaansaanut. Kääntäen päänsä hän kätki kasvonsa hänen käsivarsiinsa.

Mitä hän oli tehnyt? Siksi, että hän pelkäsi taipuvansa tämän jättiläisen kosintaan, hän oli polttanut sillat takaansa, oli aiheettomassa pelossaan, kauheaa erehdystä välttääkseen tehnyt vielä pahemman.

Ja sitten hän kertoi hänelle kaikki — kertoi sana sanalta koko totuuden mitään peittelemättä tai yrittämättä puolustaa erehdystään.

»Mitä meidän on tehtävä?» kysyi Tarzan. »Olet myöntänyt rakastavasi minua. Sinä tiedät, että minä rakastan sinua; mutta minä en tunne niitä yhteiskunnan siveysohjeita, jotka sinua hallitsevat. Minä jätän ratkaisun sinulle, sillä sinä tiedät sittenkin parhaiten, mikä enimmin edistää onniasi.»

»Minä en voi ilmoittaa hänelle, Tarzan», sanoi tyttö. »Hänkin rakastaa minua, ja hän on hyvä mies. En voisi koskaan katsoa sinua tai ketään muuta kunnon ihmistä silmiin, jos rikkaisin herra Claytonille antamani lupauksen. Minun täytyy se pitää — ja sinun tulee auttaa minua kantamaan kuormani, vaikkemme tämän illan jälkeen enää näkisikään toisiamme.»

Muut astuivat nyt huoneeseen ja Tarzan kääntyi pientä ikkunaa kohti.

Mutta hän ei nähnyt mitään ulkona. Sielunsa silmillä hän näki vihriäisen, komeiden troopillisten puiden ja kukkien tiheän verkon tavoin ympäröimän niityn, jonka yläpuolella huojuivat jättiläispuiden lehvät. Ja ylinnä siinsi päiväntasaajan seutujen kirkas taivas.

Ruohikon keskellä istui pienellä mättäällä nuori nainen, ja hänen vieressään nuori jättiläinen. He söivät herkullisia hedelmiä, katselivat toisiansa silmiin ja hymyilivät. He olivat hyvin onnelliset ja olivat aivan kahdenkesken.

Hänet havahdutti näistä unelmista aseman palvelija, joka astui sisään kysyen, oliko seurueessa Tarzan-nimistä herrasmiestä.

»Minä olen Tarzan», selitti apinaihminen.

»Tässä on teille Baltimoresta välitetty sanoma; se on Pariisista saapunut kaapelisähkösanoma.»

Tarzan otti kuoren ja repäisi sen auki. Sähkösanoma oli D'Arnotilta ja kuului:

»Sormenjäljet todistavat teidät Greystokeksi. Onnittelen.
D'Arnot.»

Kun Tarzan oli lukenut nuo rivit, tuli Clayton sisälle ja astui käsi ojennettuna häntä kohti.

Tässä oli mies, jolla oli Tarzanin arvonimi ja Tarzanin ti-lukset ja joka pian menisi naimisiin tytön kanssa, jota Tarzan rakasti ja joka rakasti Tarzania. Sananen Tarzanilta olisi tehnyt suuren muutoksen tämän miehen elämässä.

Se olisi riistänyt häneltä arvonimet, maat ja kartanot ja — olisi ne samalla riistänyt myöskin Jane Porterilta.

»Kuulkaahan, vanha veikko», huudahti Clayton, »minulla ei ole vielä ollut tilaisuutta kiittää teitä kaikesta, mitä olette meidän hyväksemme tehnyt. Näyttää siltä kuin olisitte aina ollut saapuvilla, vaaran uhatessa pelastaaksenne henkemme Afrikassa ja täällä. — Olen kovin iloissani, että saavuitte Amerikkaan. Meidän tulee lähemmin tutustua toisiimme. Useinhan minä teitä ajattelinkin ja ympäristönne omituisia olosuhteita. Jos saan kysyä, niin huvittaisi minua tietää, miten hiihdessä jouduitte sinne villiin viidakkoon?»

»Minä synnyin siellä», virkkoi Tarzan tynesti. »Äitini oli apina eikä hän tietenkään voinut minulle paljoa kertoa. Ken oli isäni, sitä en ole koskaan saanut tietää.»

Kevääksi 1922 ilmestyy

»TARZANIN PALUU»

kuvatun hänen uusia seikkailujaan

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT OF THE COMMITTEE ON THE PROGRESS OF THE DEPARTMENT

FOR THE YEAR 1900-1901

PRESENTED TO THE BOARD OF TRUSTEES

AT THE ANNUAL MEETING HELD AT CHICAGO, ILLINOIS

ON DECEMBER 15, 1901

BY THE COMMITTEE ON THE PROGRESS OF THE DEPARTMENT

COMPOSED OF THE FOLLOWING MEMBERS:

CHAIRMAN: DR. J. C. BOGERT

MEMBERS: DR. J. H. PEARSON, DR. W. M. BARKER

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

DR. J. H. HENNING, DR. J. H. HENNING

Kariston nuorisonkirjoja

GUSTAVE AIMARD

Arkansasin sissit, seikkailuromaani ..... 12: —

HAROLD AVERY

Salattu komero, seikkailuromaani ..... 5: —

EDGAR RICE BURROUHS

Tarzan, apinain kuningas, seikkailuromaani..... 17: —

JAMES OLIVER CURWOOD

Kazan. susi-koira, seikkailuromaani..... 13: —

SVEND FLEURON

Vetten Kahu, luonnonromaani 4: 50

GUNNAR JÖRGENSEN

Toveripiirissä, koulupoika-romaani..... 5: —

ANDRÉ LICHTENBERGER

Rakas pikku Trott.....sid. 3: 50

MAYNE REID

Kapinapäällikön pojat, seikkailuromaani ..... 11: —

Saarroksissa Himalajalla, seikkailuromaani..... 11: —

BARBRA RING

Pikku herrasmies..... 3: 50

CHARLES G. D. ROBERTS

Korven kulkuri, luonnonkirja pojille.....sid. 3: 50

SANTERI SAARTO

Poikuusajoilta, 2. painos, kuvitettu.....sid. 3: 50

ADALBERT STIFER

Ruskea tyttö, kertomus pikkutyöille ..... 4: —

JULES VERNE

Robinson-koulu, seikkailuromaani Tyyneltämereltä..... 10: —

Begumin viisisataa miljoonaa, seikkailuromaani..... 10: —

DIKKEN ZWILGMEYER

Mies puolestaan, kertomus pikkupojille..... 3: 50

Uudessa kodissa, kertomus pikkutyöille..... 5: —

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ

Hämeenlinna.

Hinta 17 mk.